IOANNIS MEVRSI

HISTORIÆ DANICÆ

LIBRI III.

In quibus res commemorantur geſtæ à CHRISTIANO I; ac IOANNE, ejus filio: & nepote, CHRISTIANO II.

AMSTELODAMI,
Apud GVILIELMVM & IOANNEM BLAEV,
CIƆ IƆC XXXVIII.

Sereniſſimo, ac Potentiſſimo,

P R I N C I P I;

C H R I S T I A N O IV,

D A N I Æ, N O R V E G I Æ, G O T H O-
R V M, E T V A N D A L O R V M,

R E G I:

D V C I S L E S V I C I, H O L S A T I Æ,
S T O R M A R I Æ, E T D I T H M A R S I Æ:
C O M I T I O L D E N B V R G I, A C D E L M E N H O R S T I; &c.

Regi, & domino, clementiſſimo.

REGVM ſortem reputanti, Rex Sereniſſime, illud verum apparebit, quod à Tito Imperatore olim conjuratis dictum: *Principatus fato dari.* Ne exempla mihi petam ex Hiſtoriâ, ſacrâ pariter ac profanâ, quæ permulta illic obvia, ex his tribus, quos humillimè Majeſtati tuæ offero, duo abundè fidem facient. Ecce enim, mortuo Chriſtophoro Bavaro, cùm Adolpho Sleſvicenſi, regis Valdemari III pronepoti, regnum proceres deferrent, ſtudium præ ſe ferentes in proſapiam illam regiam, Deus Chriſtianum oſtendit, Diderici Oldenburgici filiorum natu maximum, itidem à matre Heduige, Adolphi ſorore, genus regium contingentem, & hunc ſolio impoſuit: nempe ut virtutem ejus, quam legatis etiam pater commendabat, muneraret. Ille verò, ſicut regna, quibus artibus parantur, iis optimè aſſeruntur, quod à Deo ob virtutem accepiſſet, per eandem cum ingenti laude ſuâ diu habitum, mox decedens, filio Ioanni tradidit: iſque rurſum, in veſtigiis patris hærens, Chriſtiano, item filio, ejus nominis ſecundo. Verùm hic, neglecto Deo, per quem reges omnes regnant, cùm deflecteret à virtute, illo animum, & conſilia, perturbante, regno temerè ipſe excedens, nec redire in id potens, didicit experiendo; regem nullum adeò potentem eſſe, quin iratus illi Deus, quando ita viſum fuerit, ſceptrum frangat. Itaque ab iſto ſolo, rege regum, dominoque dominantium, regna univerſa pendent. Ille ea dat, & adimit; ineffabili conſilio, & arcanâ providentiâ: quam humana ratio nulla comprehendere, aut inveſtigare valet. Nec dat tantùm, eripitque; verùm etiam nec deponere permittit, ſemel data. Sic Auguſto, bis remp. reddere animum inducenti, quia monarchiam eam diuturnam eſſe vel-

let, cogitationem eripuit, ac,quod poſſe ei dederat,non conceſſit uti faceret; & invito conſervavit. Alios autem ſic tuetur, ut eripere nemo unquam externus poſſit: quod Majeſtas quoque tua nuper admodum eſt experta. Nam, cùm hoſtis potentiſſimus extorquere conaretur, jam redactâ in poteſtatem Cimbriâ, Holſatiâque penè omni; exiguo freto interpoſito, velut obice objecto, regnò reliquo prohibitum, ſtitit Deus, vetuitque ultra progredi. Nec hoc ſolum; verùm & coëgit reddere, quæ biennium tenuiſſet: etiam pacem ultrò offerre, adeò certè glorioſam, quàm id bellum grave fuerat. Nempe Majeſtatis tuæ pietati id acceptum referendum; quæ ut rara eſt in regibus, ita in Majeſtate tuâ ſic excellit, ut Davidem noſtro ſeculo repræſentes. Atque ea Majeſtatem tuam movit, ut Germaniæ libertatem, ac religionem in eâ, quâ nil piis viris prius, illâ opem implorante, defendendam exiſtimares. Ac ſucceſſus quanquam animo non reſponderit, deſerentibus fœderatis, ac prodentibus etiam tuis, maximè in pugnâ Lutherenſi, ac Bremenſi epiſcopatu, dum Germaniæ peccata, Daniæque, caſtigare Deus cupit; tamen pietatem eximiam tota adeò poſteritas, quæ ſine odio gratiaque judicabit, ex conatu tam inſigni metietur: ſicut animi illam invictam magnitudinem præſens ævum,& inprimis ipſe hoſtis,admiratur, prædicatque.Habes verò,Rex Sereniſſime,quâ belli caſum leviùs feras,bonam omninò conſcientiam; tum exempla Principum quoque aliorum perilluſtrium,qui,eodem planè modo magnum aliquid agitantes,votum non obtinuerunt. Ita enim comparatum eſt; ut divina providentia, etſi interdum bonæ cauſæ, quam odiſſe nunquam poteſt, minus æqua videatur,eam tamen,propter hominum peccata, non deſerere quidem velit, ſed differre: atque ita evenire eſt neceſſe,ut conſilia humanâ, quamvis recta, malè cadant. Quod quandoquidem ita habeat, nulli tamen unquam regum ideò PIETAS deſerenda: quæ, ut habet Majeſtatis tuæ ſymbolum, illud longè auguſtiſſimum, ac digniſſimum rege verè Chriſtiano, una maximè REGNA FIRMAT. Teſtimonium unum, atque alterum, dabo, omni exceptione majus. Ob hanc David vir ſecundùm Dei cor pronuntiatur, minimusque natu fratrum rex eligitur; &, invito quamvis Saulę, plurimumque obnitente, confirmatur: atque regnum annos quadraginta tenet. Ejus filium Salomonem cum offenſus,quòd à pietate ipſe defeciſſet, ſolio Deus deturbare ſtatuiſſet, in Davidis patris gratiam vivo parcens,pœnam diſtulit in filium: & huic etiam unam tribum de duodecim reliquit, idque ipſum item in Davidis gratiam. Audiant ergo reges omnes,principesque;& à Majeſtate tuâ iſtud diſcant,qui ignorant, REGNA FIRMARI PIETATE. Neque ea tantum eſt in Majeſtate tuâ planè ſingularis,ſed juſtitia,caritaſque in ſubjectos,pari paſſu comitantur. Et ut illa Deo te,Rex Sereniſſime,gratum facit, ita iſtæ populo tuo. Cujus ſic viciſſim affectum univerſi obſtrictum tenes, ut in ſinum uniuſcujuſque etiam reclinare caput liceat, ac ſecurè ſomnum capere.

pere. Quod profectò quotuſquiſque regum unquam auſus fuit ? O felices Majeſtatis tuæ ſubditos,quibus à tam pio rege, populique ſui amante, nunquam malè eſſe poterit ! ô beatum regnum tuum, quod ingenti ſine dubio gloriâ Deus coronabit ; &, divinâ benedictione ſuâ cumulatum, tandem quoque in filium Chriſtianum transferet : cui olim, Rex Sereniſſime,vitæ plenus,atque ſatur,lampadem regnandi trades. Ita vovent Majeſtatis tuæ ſubditi : & in illis etiam ego. Quem Hiſtoriæ regni tui conſcribendæ cùm præficere clementiſſimè ſis dignatus,ut hoc meæ operæ ſpecimen clementiſſimè item excipias, admodum demiſſo animo Majeſtatem tuam rogo. Facies id,Rex Sereniſſime, regum maximorum exemplo : qui ut viros eruditos in honore habuerunt, ſic ingeniorum quoque monumenta,ſibi oblata, blandâ fronte acceperunt. Et profectò, quantum ſtudiis tua Majeſtas pretium ponat, ſatis clarè in hoc oſtendit; quod ut ipſa egregiè Latinis Literis eſt imbuta, ita principem Sereniſſimum,Chriſtianum, ſucceſſorem deſignatum,atque duces illuſtriſſimos, Fridericum, & Vlricum, filios ſuos, iiſdem imbui ſummo ſtudio curaverit. Nec contenta eâ laude, ut nobilitas quoque regni adoleſcens itidem inſtrueretur, Academiam hanc Soranam erigendam exiſtimavit ; ut deberet Chriſtiano Quarto Dania, quantum anteà Primo debuit, qui inſtituit Hafnienſem : quam & ipſam maximè Majeſtas tua exornatam plurimis quoque beneficiis obligavit. Affirmo, Rex Sereniſſime, unum iſtud non minorem Majeſtati tuæ gloriam apud exteras nationes & inpræſens peperiſſe,& deinceps pariturum, quàm præclarè belli geſta:immo iſta per hoc ipſum famam ſuam habitura. Etenim ſic conſtitutum eſt, ut cognitio nulla rerum, quamvis præclariſſimarum, aut memoria, apud poſteros ſit futura, niſi Literarum ex monumentis conſecrentur. Illud Archelaus ſcivit, rex Macedonum ; & ut ſcire, atque dignitatem quoque Literarum æſtimare, ſe oſtenderet, Iovi Muſas exæquavit ; & commune ipſi illiſque feſtum inſtituit : quod per novem totos dies celebratum , de earum ſingularum nomine in dies ſingulos diceretur. Nempe ſic exiſtimabat rex egregius ; regna quidem ſummi Dei, quem credebat Iovem eſſe, beneficio, à majoribus obvenire, verùm morte ferè obſcurâ terminari : at virtutum gloriam tum demum ſempiternam eſſe,cùm victuris eam ſcriptis viri docti ab oblivione vindicant : Etenim quis nunc Achillem, Alexandrum, licet cognomento Magnum, Iulium Cæſarem,aut heroas plures alios, fortitudine, ac geſtarum rerum laude, excellentes, unquã natos eſſe ſciret,ni memoriam eorum Literæ ad poſteritatem tranſmiſiſſent ? Quantum regum, etiam ſua quondam ætate maximorum, pariter cum ruſticis ignobiliſſimis ignoratur ? quorum ſceptra & hâc in parte mors ligonibus verè æquaſſe dici poteſt. Apud Romanos Fulvius Nobilior, allata Ambraciâ Muſarum ſigna Herculi, communi æde conſtitutâ, dedicavit : eâ re teſtatum cupiens, hunc,& illas,mutuâ omnino operâ indigere : &, ut Herculis virtutem illarum ore

 prædi-

prædicandam,ſic earum dignitatem illi defendendam eſſe. Ac,ne vetera tantùm dicam, quæ proferre multa poſſem, avorum memoriâ, Galliæ rex Franciſcus I celebratur: & inter laudes ejus plurimas illa ſibi primas vendicat,quòd in Literas,& earum ſtudium præ ſe ferentes, maximopere propenderet. Convocavit Profeſſores, qui Lutetiæ, in Collegio Cameracenſi,omnis generis ſcientias juventutem edocerent. Bibliothecam quoque ſtruxit luculentam; miſſis per Italiàm, Græciam, Aſiamque,qui impensâ longè maximâ libros quoſque, aliàs incomparabiles, undiquaque quærerent, deſcriberentque, & in Galliam importarent. Inſuper, quia ſine typis, planè uti ſine libris, Literæ ſubſiſtere nequeunt, etiam Typographiam, toto orbe adeò celebratam, inſtituit: & Robertum Stephanum illi præpoſuit. Eóque facto, induſtriâ hujus, majus multo ad ipſum decus, quàm ex tot præclarè bello, ac pace, geſtis,redundavit: ſicut judicat & vir maximus, Iacobus Thuanus, Operis nunquam ſat laudati lib. XXIII. Ac profectò iſtis rebus id omninò eſt adeptus, ut, cùm principes ferè alii titulis ambitioſis, aliunde conquiſitis, vanam gloriam ſectarentur; ipſe, veram ſolidamque conſequutus, PARENS LITERARVM dici meruiſſe cenſeretur. Hujus hæres, quanquam aliquo intervallo, Henricus IV, jure Magnus cognomento appellatus, cujus vim invictam animi, & peritiam rei bellicæ, Majeſtas tua repræſentat, cùm Perronius Cardinalis, ut narrantem ipſum audivi, Lutetiæ Pariſiorum ante annos duos & viginti agens, admoneret, eum hoc ſolo à Franciſco I vinci, quod non Literas, quarum ille ſummum ſeſe Mæcenatem præbuiſſet, promoveret; ut impleret tandem gloriam, quam & imperfectam eſſe agnoſcebat, & ingenuè fatebatur, animum quoque huc advertit: & in Academiâ Pariſienſi, quaſi novam Academiam, regium Collegium ædificare mox conſtituit; in quo viri, famâ clari, undecunque ſtipendiis ampliſſimis evocati, juventutem erudirent. Sed propoſitum tam præclarum execrandus parricida intercepit. Tu verò, Rex Sereniſſime,qui in aliis non injuria comparari ipſi potes, hâc in parte ſuperas felicitate: qui abſolveris,quod huic cogitare potius,quàm perficere, datum fuit. Vnum reſtat, quod demiſſo, quantum poſſum, animo precor; ut Majeſtas tua Soram, adeò à ſe illuſtratam, méque in eâ, cui, è patria evocato, aliquem illic inter Profeſſores locum clementiſſimè eſſe voluit, porrò regiâ clementiâ complectatur. In hoc deſino; & Deum Opt. Max. veneror,uti Majeſtatem tuam diutiſſimè incolumem in verâ pietate ſervet: ad nominis ſui ſanctiſſimi gloriam,& regni tui incrementum. Soræ, ad diem VII Auguſti, CIↃ IↃC XXX.

MAIESTATI TVÆ

humillimè ſubditus

IOANNES MEURSIUS.

IOANNIS MEURSI
HISTORIÆ DANICÆ
LIBER I.
Qui complectitur regnum CHRISTIANI I.

HISTORIAM Daniæ ſcribere, conſilium cepi; ſine gratiâ, odióque: quorum cauſas, homo Batavus, nulli caritate obnoxius, aut offensâ inimicus, procul habeo. Principium verò, à Chriſtiano I erit; qui regnorum plurium ſceptra in familiam Oldenburgicam primus intulit: & virtute ſuâ effecit, ut proceres Danici, quibus nil virtute prius, eam in ipſo amplectentes, regnum, quanquam electione ſemper ſolitum conferri, quaſi hæreditarium facerent. Quippe homines animo planè generoſo, quique regibus ipſi ſuis, quibus regna tribuiſſent, nil debere cupiebant, ſic omninò exiſtimabant: non ſe gratiam meliorem reddere benè meritis poſſe, quàm ſi filios eorum, quos, præter paterna merita, virtus quoque, regibus digna, commendabat, ad faſtigium idem eveherent. Quâ re factum, ut plus minus centum octoginta annis familia una Daniam omnem, & conjunctas regiones, ſuâ in poteſtate habuerit; tantâ quidem moderatione animi, ut res duas, vix conjungi poſſe creditas, libertatem, ac principatum, conjunxiſſe cum ingenti ſuâ gloria viſa fuerit: niſi quatenus nebulam quandam interſparſit ſolus Chriſtianus alter, primi, à quo mihi initium, ex Ioanne filio nepos. Ille enim, nec fortunæ, neque animi ſui potens, cùm, virtutem inſuper habens, quæ potiſſimum regum omnium firmamentum eſt, poteſtate abuteretur, regno excidit. Sed de eo proprius dicendi locus ſeſe dabit, cùm ad iſtud tempus venero: nunc ad Chriſtianum I noſtra ſe oratio vertet.

CIↄ CCCC XLVIII. Mortuo Chriſtophoro III, in Elſingburgenſi arce, anno CIↄ CCCC XLVIII, mox tumultuari Sueci. Siquidem illi, qui Chriſtophori mandato Ianicopię convenerant, CIↄ CCCC XLVIII. cùm de morte ejus rumor increbeſceret, perturbati, & conſiliorum incerti, comitia Srocholmum transferunt; illic die præſtituto adfuturi, & ſuffragia de conſtituendo ſibi novo rege collaturi. Priùs tamen, quàm diſcederent Ianicopiâ, Benedictum, & Nicolaum, Ionæ FF., dum id tempus exſpectarent, regnum gubernare jubent: ac Ioannem Saliſtæum, Benedicti ejus F. in defuncti pridem Nicolai locum, ſummum præſulem conſtituunt. Iſque ſtatim ipſam arcem Stocholmenſem, regum ſedem, & munitiones quaſque validiſſimas regni, invadit. Ad hæc Sueci, Carolo Canuti F. qui Finlandiam tunc tenebat, ſummæ ambitionis homine, concitante, quæ regina Margareta de regnorum unione ſtatuiſſet, abolere moliuntur. quæ ut Dani accepere, magis ſeriò de creando novo rege in ſenatu conſultatum eſt. Etenim, nec liberi ulli à Chriſtophoro relicti; nec Dorotheæ, ejus viduæ, Sueciâ tumultuante, tutò regnum ex decreto tradi poſſe videbatur. Erat quidam, vir equeſtri dignitate, opibuſque inter Danos, & auctoritate, præſtans: is & nuptias Dorotheæ, & per eas etiam regnum, appetebat. Verùm, quia exemplum hactenus nullum erat, eligendi ex nobilitate regis; & Dorothea, generoſi animi fœmina, nuptias planè recuſaret, aut è principum ſanguine virum dari ſibi poſtularet: ac nupturam ſe promitteret, cui regnum à ſenatu datum foret, fruſtra fuit. Itaque, Suecis jam ſeceſſionis ſuæ manifeſtis, cùm nec ſpei quicquam eſſet de concordiâ ſarciendâ, ſenatus è re publicâ cenſuit, regem externum ad regnorum Daniæ Norvegiæque gubernacula advocare; habitoque mox concilio, in Adolphum, ducem Sleſvi-

CIↃ CCCC XLVIII. Sleſvicenſem, inclinat: qui, accepto à Chriſtophoro hoc ducatu, regno jam obnoxius eſſet. Verum ille, impar ſibi ipſe viſus, & ſub Margaretâ pariter, atque Erico, bello diuturno fractus, raro principum exemplo, honorem oblatum cum modeſtè recuſaret, ut gratificari tamen Danis ſe paratũ oſtenderet, Chriſtianum his commẽdat, Diderici comitis Oldenburgici filium, ac nepotem è ſorore Hedwige ſuum, qnem à puero educaſſet. Hâc de causâ cùm legati Didericum adiiſſent, is reſpondet: *tres ſe filios habere, ſed ingenio differentes. Vnum enim, aleæ pariter, ac luxuriæ, ſtudioſum; alterum, ad bellà juſta, aut injuſta, animo, & manu, promptum: tertium, meſtri ratione cuncta, nec quid inconſultò gerere; bella, niſi neceſſaria; detrectare; pacem ante omnia ferre; liberalitate denique, fortitudine, & clementiâ, nemini ſecundum eſſe. Hæc ſenatui referrent; ſe, quem ipſe prætuliſſet, mox miſſurum.* Quæ legati cùm reverſi nuntiaſſent, Chriſtianum, cujus hæ virtutes erant, adeò à Diderico ipſis patre prædicatæ, poſtulare viſum fuit. Nam, dum hæc à Danis fiunt, Sneci, qui defectionem inſtituerant, ac, præfectis jam duobus conſtitutis, à decreto Margaretæ ſeſe palàm ſegregaverant, ad comitia, quæ Stocholmi indicta erant menſe Majo, perfrequentes convenere. Inter illos Carolus Canuti F. etiam fuit, regno inhians, militùmque, ac clientum, magno numero ſtipatus. Atque, cum hoſpitium gubernatoris ſibi in arce, apud novum archiepiſcopum, Saliſtæum, occupaſſet; omnia urbis ædificia, magis ampla, & munita, invadebat: ſpecie quidem, ut familiam in his ſuam collocaret; ſed reverâ, uti adverſantes ſibi in petitione regni, ſi res arma fortè poſceret, ex iiſdem oppugnaret. In conventu, dum conſilia agitantur, diſſedere; parsque ſic exiſtimabant, *neque utile, nec honeſtum, in præſens poſterumve eſſe, ut electio novi regis eo tempore, ſine ullo procerum Daniæ, ac Norvegiæ, conſenſu, haberetur. Quin hanc differendam eſſe, dum regnorum trium proceres, juxtà fœdus, ſub reginâ Margaretâ conſtitutum, convenirent; idque omnino faciendum; cùm ut iſtâ ratione publicæ tranquillitati, tum ut etiam conſcientiæ, quam obſtrinxerant, conſulatur. Etenim juraſſe omnes, uti, decedente rege trium horum borealium regnorum, mox Halmſtadium eorundem quoque proceres, ad creandum ſucceſſorem, convenirent: & hoc conſcientiæ vinculum non tam temerè negligendum ſibi eſſe. Si quis inhoneſtè agat, eum famæ apud homines ſuæ detrimentum ferre: at perjurii, certò Deum ultorem fore. Quod ſi tamen contra fidem, & jusjurandum, ſeorſim: ſibi regem conſtituere velint, ſaltem ne tam calidè agant: ſiquidem in re tam gravi, in quâ ſubditorum ſalus, aut pernicies, verſaretur, nil præcipitandum eſſe. Itaque ſedulò providerent, ne quid imprudenter ſtatuant, cujus poſteà partim ipſos, tum indigenas regni omnes, pænitere ſemper poſſit.* Hanc ſententiam tuebantur, Benedictus, unus è gubernatoribus, & Ioannes Saliſtæus, ejus filius, archiepiſcopus Vpſalienſis deſignatus, & epiſcopus Strengeneſius: aliique item plures, viri cum auctoritate, tum prudentiâ excellentes. Verùm contra vehementer contendebant, Carolus Canuti F. & Ericus, alter è gubernatoribus. Iſque primò invehi in Saliſtæum; *quod negotium, toti Sueciæ ſalutare, impedire conaretur: nam electionem regis, quò celeriùs peragatur, hoc utilitatis amplius univerſis allaturam. Periculum in morâ eſſe; & paratis nocuiſſe, quod differrent: nec deinceps alium conventum ullum exſpectari oportere. Ita Danos, cùm Ericus Pomeranus, regno profugus, in Gothlandiam ſe reciperet, in decretum hoc peccaſſe: & Chriſtophorum, nec comitiis indictis, nec conſenſu Sueciæ procerum exſpectato, è Bavariâ advocaſſe.* Et hæc quidem cum contentione tantâ animorum agitata, ut ſe partes in apertum ſæpe campum, ad rem pugnâ dirimendam, provocarẽt. Tandem, cùm hi prævalerent, qui creari novum regem, neque moram interponi, cupiebant: novo exemplo conſtituti Quatuorviri, duo epiſcopi, totidemque è proceribus, quibus cura, & poteſtas, novi regis eligendi demandata. Ac, cùm illi tres legiſſent, atque inter iſtos Carolum, tertio loco; is, ut erat maximâ cupiditate regni flagrans, clàm effecit, ut ſuffragia, & cum iis regnum quoque, interverteret. Saliſtæo, qui habendam patris ſui Benedicti rationem hîc fuiſſe ante cæteros cenſebat, indignante, & Vpſaliam abeunte, neque regem ſalutare cupiente. Quanquam tamen, ut collegii ſui ſodalibus, valdè illud poſtulantibus, morem gereret, & Stocholmum

mox

CIↃ CCCC XLVIII. mox redierit, & in verba item ejus jusjurandum exhibuerit: etſi preſſo potiùs in tempus odio, quàm depoſito. Quæ Stocholmi poſtquam geſta, Vpſaliam profectus Carolus, menſe Iunio extremo ejuſdem anni, ad Moraſten, ubi Suecis reges ſuos olim legere uſitatum, rex Suecorum, Gothorumque, ſalutatur: Iulioque inſequente ineunte, Vpſaliæ à Saliſtæo archiepiſcopo coronatur. inde, Stocholmum regreſſus, milites bis mille legit; ac his duces, Magnum Grenum, ac Birgerum Trollum, imponit: ſimul mandat, ut Ericum, pridem regem, in Gothiâ inſulâ commorantem, aggrediantur. Iam Ericus nonum illic annum agebat; ex quo Daniâ exceſſerat: quin & multa inde damna Suecis dederat. Ideoque jubet Carolus, *ſi ſuccederet conatus, in id ſedulò incumbere, uti arma, & theſaurum omnem regium, quem is ſecum exportaſſe credebatur, recuperarent: neque pacem, aut inducias ullas facerent, niſi ſe, & ſua omnia, ſine exceptione dederet.* Summâ cum alacritate expeditio hæc ſuſcipitur; atque lætabantur Sueci, tandem adveniſſe diem, quo ſuorum tot injurias, ab Erico rege illatas, ſpoliaque, ultum irent. Itaque, conſcenſis navibus, cùm in portum Flenavicum appuliſſent, ociùs in terram exſcendunt: & objectos ab Erico, qui exſcenſu prohiberent, levi pugnâ in fugam agunt. Inde longiùs progreſſi, profligatis, quotquot arma contra ferrent, demum ad Visburgum urbem caſtra ponunt, eamque obſidione cingunt. Inter iſta, poſtquam accepiſſent Dani, quæ in Gothiâ gererentur, Carolo legatos mittunt, in Olandiâ tunc agenti; quo auxilia, ſi res poſceret, ſuis promptiora eſſent. Poſtulatum à legatis, *uti copias revocaret, neque porrò Gothiam infeſtare vellet. Quippe eam, à rege Valdemaro III bello victam, ac redemptam à Margaretâ, poſtquam illam rex Albertus ordinis Teutonici militibus oppignoraſſet, Daniæ, non Sueciæ, juri ſubjacere. Itaque, ſi poſtulata recuſaret, neque exercitum deduceret, Chriſtianum ad injuriam propulſandam, armis experiri certum.* Quibus Carolus reſpondere; *Gothiam, de quâ contendebant, Suecicæ ditionis eſſe. Itaque religione juramenti, pridem regno Sueciæ dati, ſe teneri, ſi quæ interverſa eſſent, aut erepta, nec reſtitui aliter poſſent, ea armis ut repeteret.*

Quâ de causâ ita nuntiarent ſuis, ſe exercitum revocare neque poſſe, neque velle, antequam Gothiam, quam ad Sueciam pertinere, & ademptam ei eſſe, perſuaſiſſimum haberet, recepiſſet. CIↃ CCCC XLVIII. Quo reſponſo, placuit proceribus Daniæ, Chriſtianum, paullò ante regem electum, advocare. Iſque poſtquam adveniſſet, IV Kalend. Octobreis, ante Lundiam, in Trollebarolbio colle, priſco electionis loco, frequentiſſimo conventu, accepto ab omnibus juramento, & vexillo item regni ab Ivone archiepiſcopo, rex à cunctis Daniæ, Norvegiæque, ſalutatur. Dum hæc fiunt, Sueci oppidum Visburgum, item arcem, arte, & naturâ loci, permunitam, obſidere non deſiſtunt. Rex Ericus, qui exilii voluntarii ſedem ſibi hanc elegerat, & futurum id prævideret, ut tueri ſeſe poſſet, commeatum non exiguum. & præſidium, impoſuerat. Itaque, quanquam ſummis viribus oppugnatus, diu impetum ſuſtinuit: verùm tamen, cum deficere commeatus tandem inciperet, civibus tueri urbem ſuam juſſis, ipſe in arcem, hanc quàm poſſet diutiſſimè defenſurus, ſe recepit. Eo facto, fatigati tot laboribus, & vigiliis, oppidani, animis quoque fatiſcentes, neque ultra hoſti pares, cuncta negligentiùs agere: nec frequentes, uti antè, in munitionibus ſuis apparere. Quæ ut Sueci advertêre, pridie nonas Decembreis, quartâ jam vigiliâ noctis, ſcalis clanculum admotis, muros ſcandunt: & in poteſtatem ſuam urbem redigunt, antequam id ſcirent cives, aut ad arma convenirent. Quin & arcem expugnaſſent, ni Ericus, hoſtium clamore excitus, illicò juſſiſſet ſuos arma capere, & pro vallo excubare. Itaque illi, capto oppido contenti, arce adeò munitâ abſtinuere. Rex, cum dies illuxiſſet, urbem in hoſtis poteſtate eſſe videns; neque ſibi, ad ferendam obſidionem, commeatus ſat reſtare; convocatis ſtatim ſuis, quid deinceps faciendum quiſque putet, percunctatur. Ac, collatis mox conſiliis, ipſe ſtatuens, quod periculo tam præſenti expedire videretur, cum exercitus Suecici duces ad colloquium evocaſſet, in hunc modum verba facit. *Non exiguam ſe debere Danis gratiam; qui, cùm regnum, ſuo potiùs conſilio, quàm illorum ullâ injuriâ, reliquiſſet; & quietis ſuæ causâ, poſt labores tot annorum, in hanc inſulam*

ſeceſſiſ-

CIↃ CCCC XLVIII. *ſeceſſiſſet, nunquam bellum intuliſſent, neve inde ejicere conati eſſent, contrà, de Suecorum in ſe pervicaciâ, pariter atque levitate, non immeritò queri poſſe; qui in ipſum, modò Engelberto duce, modò aliis concitantibus, toties inſurrexiſſent: idque nulla juramenti, quod dediſſent, ratione. Denique, nunc item Carolo, in opprobrium ingens Sueciæ, violato juramento, regni decus affectanti, adhærentes, quietem ſuam, medio degentis mari, procul regno, perturbare voluiſſent. Multò melius, & honeſtius illis fore, ſi quietem cupienti regi ſuo, cui fidem, & obſequium, olim omnes obſtrinxiſſent, pacem darent: neque inſulam tam exiguam, quam ad vitam ex dignitate tranſigendam elegiſſet, manu armata ereptum irent.* Cumque reſponderent Sueci, *non miſericordiam ullam, aut effugium, dari poſſe, niſi ſe, & ſua omnia, ſtatim dederet*: blandiore oratione ita eos delinivit, ut inducias concederent. Per quas, undique comportato commeatu, ita arcem communivit, ut obſidionem inde, quamvis longam, facilè ſuſtinere poſſet: Magno Greno, uno è Suecorum ducibus, ſortem regis miſerante, & ad omnia connivente. Cumque finem jam induciæ penè habituræ eſſent, pacem ipſi conditione æquiore obtulerunt. Nempe, *ut excederet arce, ſeque, cum theſauro ſuo, aliiſq; rebus omnibus, ac familia, in quemcunque vellet locum, tranſportaret.* Quippe Carolus, poſtquam ſuos oppidum cepiſſe accepit, crebris literis imperaverat, *ut de arce cum Erico qualibet conditione paciſcerentur.* Etenim ſic exiſtimabat; *hac recepta, gloriam inſulæ regno Sueciæ reſtitutæ ſuam fore.* Sed Ericus, qui jam arcem commeatu copioſo inſtruxiſſet, ideoque etiam animum confirmaſſet, inſuper habitis, quæ offerrent, clam à rege Chriſtiano auxilium petit: *quod ſi mittat, multò ſe libentius Danis, ad quos inſula ipſo jure pertineret, arcem dediturum eſſe. Nullo modo in Suecos animum inclinare; qui, cùm à communi fœdere, contra jusjurandum ſuum, deſciviſſent, etiam ſibi, curis ac laboribus fracto, arma infeſta intuliſſent.* Aliæ prætereà cauſæ, cur Ericus arcem tradere Danis mallet, ferebantur. Quidam, *Caroli arrogantiam, odiumque in Ericum*, memorabant. *Quippe ducibus eum ſuis imperaſſe, uti, arce inſulaque expugnatis, diligenter providerent, ne Ericus quoquam evaderet: quin captivum, cum theſauro univerſo, ad ſe ducerent. Inſuper, in Bornholmio arce, in Oelandia, generum ſuum Ericum, quod favere regi* CIↃ CCCC XLVIII.
Erico videretur, comprehendi, & cuſtodia detineri, præcepiſſe. Denique ipſius quoque odium Erici in Carolum; qui rebellionem variè, cùm ſub eo, tum Chriſtophoro ſucceſſore, & nunc etiam Chriſtiano, concitaſſet. Chriſtianus, cognito Erici ſtudio, non id negligendum ratus, neve ipſum, adeò graviter laborantem, deſerendum; expeditâ ſtatim claſſe, & inſtructâ, Olaum Eſchilli, equitem auratum, magnæ tunc auctoritatis, ducem addit: cum mandato, *ut in Gothiam eam duceret; & Erico illic regi, arctè admodum obſeſſo, opem contra Suecos ferret: tum ab eo arcem acciperet, ac præſidio communiret: ipſum verò, cum familia, ac theſauro, ſarcinisque quibuscunque, vel in Daniam, vel in ſuam Pomeraniam, ſi id mallet, ſalvum abduceret.* Atque is, ut juſſus erat, CIↃ CCCC
anno proximo, circa Paſcha oram ſolvens, XLIX.
cùm ad inſulam appuliſſet, evocato in navem ſuam Magno Greno, Suecici exercitus duce, ac ſermone perbenignè aliquamdiu collato, mox ad portum claſſem applicat, & in arcem inde aſcendit. Quam Ericus poſtquam ei tradidiſſet, is acceptam commeatu, ac præſidio, communit, claſſem repetit, & abductum inde Ericum Burundiam vehit. Vbi paullùm quieſcentem proceres Daniæ quidam adeunt, ac demiſſis verbis orant, ut redire illuc velit; Falſtriamque, inſulam multò fertiliſſimam; ſilvis, agris, pabulo, pecore excellentem; ac ad vitam, uti rege dignum erat, tranſigendam ſufficientem, aliaque multa offerunt. Et acquieviſſe eum in principio, ſunt qui tradant; ſed mutaſſe mox ſententiam, atque parvo cum ſuorum comitatu, ſive, uti alii volunt, Danis ipſum honorificè deducentibus, Rugenwaldiam Pomeraniæ conceſſiſſe: ac, quod vitæ reliquum erat, in tranquillitate ſummâ, nullâ unquam cuiquam lite de regnorum jure motâ, exegiſſe. Et eſt certè vero ſimile, animi generoſi principem, abdicato ſemel regno, noluiſſe huc redire; ut, contentus parvâ quadam ejus inſulâ, quanquam bonâ, ac fœcundâ, prius univerſi dominus, lege alienâ viveret, ubi ſuâ conſueviſſet: ideoque terram patriam, quæ, quantumvis inamæna, ſteriliſque, ferè gratior eſſe ſolet, ad privatam illic vitam ſine curis exigendam, prætuliſſe. Poſtquam verò, abducto è Gothiâ Erico,

CIↃ CCCC XLIX. co, Dani acceptam ab illo arcem muniiſſent, iterum eam arctè Sueci obſedere: fruſtra Carolum admonente Chriſtiano, ut à ſui juris arce vim, & arma, abſtineret. Dani, qui præſidio erant, cum in mediam uſque æſtatem tenuiſſent, ac deficere commeatus jam inciperet, nuntiant regi, *in quo rerum ſtatu eſſent; ſi maturè ſubveniret, tolerari obſidionem aliquandiu ultra poſſe: ſin diutiùs cunctaretur, in diſcrimen omnes ſummum adductum iri; & evadere minimè poſſe, quin ſe, atque arcem, dedant.* Indignatus Chriſtianus, armis coercendum ſtatuit, cui nullà ratione perſuadere potuiſſet, ut deponere arma vellet. Itaque, conſcripto exercitu, quem ad hoſtem debellandum ſatis eſſe exiſtimaret, cum ducentis navibus bellicis pariter atque onerariis, Gothiam petit. Adducebat veteranum regni militem, & Holſaticæ juventutis etiam florem; cum Adolpho, duce Sleſvicenſi, avunculo. Cùm appropinquaret inſulæ, Olaum, Eſchilli F. quo in liberando Erico, & accipiendâ arce, uti dixi, uſus fuerat, ad Suecorum duces mittit; exploratum, *an ad ſe tranſire vellent: ſin id obtinere poſſet, ſaltem inſula decederent, ſine injuria incolarum.* Iſque, ſicut juſſus erat, mox in portum Veſtergarnium navem appellit; ac, vocatis ad ſe ducibus, & in iſtis Magno Greno, quæ mandata à rege, exponit. Illi, poſtquam intelligerent, adveniſſe cum armatâ manu regem, inducias ſibi in XXIV Iunii, dari petunt; hâc conditione quidem, *uti Sueci urbem, & inſulam, Dani arcem, ut poſſidebant, ſic intereà poſſiderent: tum utrinque dandos judices, qui de jure partium pronunciarent. Id ſi ratum ipſi vellent, ſe habere: ſin abnuerent, alias conditiones, quas vel ferrent, vel acciperent, nullas eſſe.* Irritatus hoc reſponſo Chriſtianus, ferro experiri ſtatuit; itaque arma expedire, & ad pugnam ſe parare ſuos jubet. Tum, admotis propius ad arcem navibus, copias in terram exponit: & in hoſtem, qui ſubjectam arci urbem occupaverat, inde ducit. Diu utrinque acriter pugnatum fuit; donec tandem Chriſtianus ignem injicere in urbem jubet. Vnde, cum hæc paſſim arderet, conſternati animis Sueci, ſtationibus diſcedentes, in munitiora quæque ædificia, quæ permulta illic erant, ſolido extructa lapide, cum feneſtris; januisque ex ære factis, ſe recipiunt. CIↃ CCCC XLIX. Inde Dani, muro effoſſo, nullo prohibente, irrumpunt; & in poteſtatem ſuam urbem, atque hoſtem, redigunt: cæſis mille octingentis, captis pluribus, & in his non paucis item è nobilitate primâ. Quos benignè cum haberet Chriſtianus, & ad fœdus Margaretæ reparandum hortaretur; atque illi adjuturos ſe ſponderent, ſi incolumes dimitteret: induciis in Majum anni inſequentis conſtitutis, ut benevolentiam eorum omnium ſibi obſtringeret, ſine pretio liberos abire ſinit. Poſt quæ, rebus ordinatis, & præſidio opportunis inſulæ locis collocato, Daniam ſuam victor repetit. Atque hæc geſta menſe Iulio deſinente, & Auguſto ineunte. Inſecuto inde Octobri, ad XXXVIII diem, à Tychone, ſummo Daniæ antiſtite, rex ſacratus Chriſtianus, & Dorotheam viduam Chriſtophori regis, matrimonio ſibi jungit; celebratis magno apparatu nuptiis, in conventu legatorum principum extraneorum, & Vandalicarum urbium, procerumque item regni, frequentiſſimo. Quæ dum fiunt; Carolus, uti cladem, pridem in Gothiâ acceptam, vindicaret, militum paratâ manu, in Norvegiam magnis itineribus tendit: atque ibi, concitatâ in nobilitatem plebe, id effecit, nti ea, Suecorum exemplo uſa, contra priſcum regni fœdus, quanquam validè obnitente nobilitate, in Nidroſienſi urbe regem ipſum conſtitueret, fideique juſiurandum exhiberet. Quo peracto, cum Danorum in Sueciam irruptionem pertimeſceret, ordinatis omnibus rebus, ac mandatâ Ivaro Flogæ, & Aſlacho Turonis F. præfecturâ, quâ celeritate venerat, retrò cedit. Hæc cum eſſent Chriſtiano nunciata; iſque Danis, bello Holſatico ſub Erico, ac diſcordiâ inteſtinâ ſub Chriſtophoro, valdè afflictis, nihil magis pace expedire crederet; & hanc ipſis, in principio regni ſui, procuratam planè cuperet: à Carolo per legatos petit, *ut Halmſtadii, ad conſilia de conſtituendâ pace conferenda, fide publicâ adeſſe velit: Se paratum, ſi accedat, & conditiones æquas non recuſet, pacis ac concordiæ causâ, quidvis facere: nec futurum dubitare, quæ iniqua nunc putentur, ſi exactè in conventu perpendantur, quin utrinque æquiora ſint cenſenda. Quod ſi ipſe adeſſe haud poſſet, tum è ſuis*

plena

CIϽ CCCC XLIX. *plenâ poteſtate inſtructos ablegaret, quorum fi-*
dei, ac prudentiæ, univerſam rem committeret.
Id ſi faceret, ſeſe curaturum eſſe, ne concordiæ
ſarciendæ defuiſſe judicari à quoquam poſſit. In-
ſuper mandatum addit; *agerent cum ſenato-*
ribus, ut ad eam amplectendam Caroli animum
conformarent: tum ſuaderent, ut ad præſtitutum
tempus aut adeſſe ſine morâ ipſe vellet, aut lega-
tos ſuos mitteret. Quæ cum illi in ſenatu ex-
poſuiſſent, is reſpondet; *Carolum quidem, quo*
minus adeſſet ipſe, negotiis regni prohiberi: at
legatos tamen adfuturos eſſe. Hæc reverſi cùm
referrent, Chriſtianus mox ad iter ſe para-
re; Carolus verò, evocare regni proceres
Arbogam: & duodecim ex his legere, qui
Halmſtadium, ad conventum ibi indi-
ctum, ſe conferrent. Poſtquam utrinque
conveniſſent, graviter expoſtulare Chri-
ſtianus; *quare Carolus, non neceſſitate ullâ, ſed*
libidine dominandi, contra fœdus, literasque, om-
nium ordinum juramento confirmatas, regnum
Sueciæ occupaſſet. eâ re effectum eſſe, ut deinceps
factionum, & bellorum inteſtinorum, ſemina ſint
habituri. Etenim, exemplo iſto, unumquenque
inter ipſos, ut potentiâ eminuerit, ita, cæteris op-
preſſis, regnum invaſurum eſſe. Præſtitiſſe, ſi
concordia inter tria iſta regna ſarta tecta, & de-
cretum Margaretæ, de conjunctione eorum, in
quod ſeſe juramento obſtrinxiſſent, inviolatum
permanſiſſet. Ita futurum fuiſſe; uti domi, me-
liùs legum majeſtatem à ſuperbiâ & contemptu
transgreſſorum vindicarent: foris verò, propul-
ſatis hoſtium armis, aut cohibitis, publicam quie-
tem ſuam, & exiſtimationem, tuerentur. Inſu-
per injuriâ ſummâ nuper adeò Norvegiam, quæ
hæreditario jure ad coronam regni Daniæ perti-
neret, occupatam: ut appareat, quando nulla
belli cauſa juſta exſtet, etiam injuſtam quæri.
Quaſi verò, qui à Carolo pridem in Sueciâ conci-
tati motus eſſent, contra procerum voluntatem,
regno in poteſtatem ſuam, per ſuorum vim, &
fraudem, redigendo, ad movendum bellum ali-
quod inteſtinum non ſufficerent. Potiùs cogitan-
dum fuiſſe, tria hæc regna à reginâ Margaretâ,
ſummo omnium conſenſu, non idcirco fœdere
tam ſancto juncta, uti, diſſoluto illo, homo ali-
quis privatus, avaritiâ, & ambitione, præceps,
pro libidine animi ſui, hæc disjungeret, ac ſeor-
ſim ſibi quæreret: verùm ut, defuncto rege, lecti
è ſingulis regnis viri quadraginta, loco ad id de-
ſignato, convenirent: ac, collatis mox conſiliis,
unum univerſis regem, de ſententia plurimo-
rum, conſtituerent: qui & ſubditos certis legibus CIϽ CCCC
gubernaret, & adverſus vim externam qualem- XLIX.
cunque tutaretur. Itaque hortari ipſos, ut, in me-
dium conſulentes, bellum imminens, quæque
illud ferè comitari ſolent, cædes, atque vaſtita-
tes, pro prudentiâ ſuâ egregiâ, averruncent.
Hæc cum gravi oratione Chriſtianus ex-
plicaſſet, Sueci, jam pertæſi Carolum, qui
ad ſolium vi, & fraude, etiam invitis pluri-
mis, certè non conſentientibus, perveniſ-
ſet; ac ſic regnum adminiſtraret, publicæ
utilitati ut privatam anteferret; potiusque
vi imperium ſtabilire, quàm benevolentiâ,
vellet: Chriſtiano ſic reſpondent. *Pace ſi-*
bi, & concordia, nihil ſanè prius eſſe; & factu-
ros, ut Norvegiam, nullo jure occupatam, Caro-
lus reddat: tum & Sueciæ regno cedat, modò
præfecturam ejus indulgere ipſi velit. Ad quæ
rurſum Chriſtianus; *ſe, inprimis publicæ tran-*
quillitatis ſtudioſum, ejus causâ quidvis cupere:
modò ipſi, quod promitterent, mox in Sueciam
reverſi, etiam effectum darent. Illi, qui ſe ple-
nam à Carolo poteſtatem accepiſſe repu-
tarent, & hæc Sueciæ expedire exiſtima-
rent, iterum ea pollicentur, atque addunt;
aut ſe Carolum, ut ſubſcribere hiſce abs ſe actis
velit, inducturos: aut in Daniam, ad cuſtodiam,
redituros. Sed, ad Carolum reverſi, poſt-
quam geſta retuliſſent, ille, in majorem
modum irâ incenſus, apud omnes clamita-
re; *in negotio regni publico minùs bonâ fide ac-*
tum: & muſcipulam ſibi poſitam, ut vel caperetur
eâ, vel, quocunque vellent tempore, Sueciâ ejice-
retur. Itaque cavendum ſibi ſummo ſtudio, ut in-
ſidias, quas paraſſent, evitaret. Inde, palàm eos CIϽ CCCC
taxans, quos Halmſtadium ablegaverat, L.
Calmariæ conventum indicit; ac, neglectis
iis omnibus, cæteros regni ſenatores, quos
addictos ſibi ſciret, illic convenire jubet.
Tum & novo eos juramento obſtringit:
neq; quicquam, muniendo principatui ne-
ceſſarium, prætermittit. Inde Nicolao Ionę
arcē primò Orebroenſem, paullò ante ipſi
traditam, mox Nicopienſem adimit. Quam
rem cùm & archiepiſcopus, & complures
optimates regni alii, ægrè ferrent, captâ
hinc occaſione, ad Chriſtianum tranſiere.
Erant in eorum numero, Magnus Grenus,
copiarum contra Ericum pridem ductor;
Tycho, epiſcopus Scarenſis; Benedictus
Ionæ F. ante coronationem Caroli guber-
nator regni; Guſtavus Olai, Guſtavus Lau-
rentii;

cIↄ cccc rentii; aliique, viri loco, & ordine ſummi. Qui deinceps, bello in Carolum concitato, opere clari evaſere. Proteſtati, *non ſe perfidè quicquam egiſſe; ſed, ut cauſæ nihil erat, cur à ſacro-ſancto fœdere, quod majores pro ſe, poſterisque ſuis, ad regnorum borealium firmamentum, ſempiternum voluiſſent; ita jure longè optimo ab obedientia Caroli omnia ad ſuam tantùm utilitatem referentis, & extorto juramento, receſiſſe*. Chriſtianus, dum reſponſum ſuper iis, quæ Halmſtadii geſta erant, exſpectaret, Rothnabii, quæ urbs eſt Scaniæ, aliquamdiu commoratus, poſtquam nihil adferretur, hinc in Sialandiam redit. Vbi habito Senatu, dum deliberat, quanam ratione poſſet indies creſcentem Caroli inſolentiam coërcere, viſum fuit; non aperto bello petere, ſed excurſione variâ terras

cIↄ cccc LI. ejus infeſtare. Itaque anno inſequente, adultâ hieme, admodum intenſo frigore, duce Olao Eſchilli, terrâ ac mari copias ingentes mittit; Sueciam, quacunque poſſent, vaſtaturas. Quæ, excurſione factâ, cum Stocholmum uſque ipſum jam progreſſæ, prædam ingentem coegiſſent, Sueci, ſumptis properè armis, occurrentes, facto in palantes impetu, poſtquam eos cecîdiſſent, aut cepiſſent, mox in reliquum agmen verſi, illud fugant. Verùm id, regreſſum à fugâ, poſtquam ſeſe collegiſſet, plurimis incenſis pagis, & abductâ inde prædâ non exiguâ, mox in Daniam pedem refert. Dum hæc fiunt, peregrè Vilſnaci agere Chriſtianus, quæ urbs Megapolitana; ſive voto exſolvendo, quo ſe ante obſtrinxiſſet; ſive ut Germaniæ principes, quibus ibi diem dixerat, conveniret: & cum illis contra Carolum fœdus faceret, ut Vandalicas civitates, quarum opem ille literis, ac legatis etiam miſſis, imploraverat, ne à tergo fortè invaderent, prohiberent. Itaque, dum regno abeſt Chriſtianus, & conſtrictum magno gelu mare Balticum, Carolus, illatæ ſibi pridem cladis ulciſcendæ occaſionem dari ratus, ocyùs collecto

cIↄ cccc LII. milite, anno cIↄ cccc LII, menſe etiam Februario, Scaniam invadit; diripitque, & incendit: omniaque pro libidine ſuâ agit, nullâ ſexus, aut ætatis, ratione. Qui evadere rabiem hoſtilem poterant, trepidi in rupes ſeſe, & quæ alia inacceſſa loca erant, conferebant, ut ſaluti ſic conſulerent. Nec direpti pagi tantùm & exuſti, verùm ipſæ cIↄ cccc LII.
quoque urbes: inter quas tam Helſingburgum, quàm Landſcrona, aliæque. Quin metropolin item Scaniæ, Lundiam, eodem impetu aggreſſus, cùm ſuburbii ædes quasdam incendiſſet, & in urbem vi erumpere conaretur, à Tychone archiepiſcopo, qui ad primam rei famam ſe præſidio communiverat, fortiter repulſus fuit. Inde, magnâ clade acceptâ, in Daleboenſem agrum caſtra movet: &, ſuorum ſtrage aſper, mercatores, qui tutandi ſui cauſâ huc confugerant, contrucidat. Eo facto, copias ſuas retrò ducit; tam feſtinè, ut ſimilior fugienti videretur. inter viam, monaſteria duo incendit; &, Vetſchæflam arcem aggreſſus oppugnare, cùm clamore horrendo obſeſſos perterrere conaretur, domina arcis, animi virilis fœmina, eveſtigio arma capere, & in hoſtem tela jacere, ſuos jubet. Qui cùm impigrè juſſa exſequuti eſſent, reducere copias obſeſſorem, & omittere oppugnationem cœptam, coegere. Iſque, velut Panico terrore actus, nuſquam reſtans, priùs ſibi, quam in fines regni Sueciæ perveniſſet, quieſcendum non putavit. Et ſic finem expeditio illa habuit; ut initio, impetu tam repentino, ac ſævitiâ, formidabilis, ita exitu ridicula. Quippe quam retuderit primùm archiepiſcopus, inde, cum majore opprobrio, etiam fœmina: iſte, vitæ ſuæ genere, & hæc ſexu, planè armorum inſolentes. Chriſtianus, poſtquam nnntium hujus rei accepiſſet, angi quidem vehementer in ſuorum ſubditorum tantâ clade; verùm, peregrè profectus, uti dixi, neque opem laborantibus ipſe ferre, neque etiam illi poſſe, quibus curam regni ſui, & tutelam, per abſentiam demandaverat: cùm, conſtricto gelu freto, Scaniâ prohiberentur. Quam ob rem, ejuſdem anni proximè inſequutâ æſtate magnam claſſem, ſub Olao Eſchilli F. & Magno Greno, in Sueciam mittens, hanc Stocholmum, regni caput, mari oppugnare jubet: ipſe, terrâ exercitum ducens, & ingreſſus Viſigothiam, mox Ludoſiam, non munitam per id tempus, properè foſsâ, ac vallo, munit. Vbi dum diutiùs paullò, ad perficiendum opus inchoatum, commoratur, evocatis ad colloquium præfectis, quos vicinis arcibus Carolus impoſuerat,

CIↃ CCCC LII. cum his pacem hâc conditione facit; ut, cùm Sueciæ bonam partem armis ſibi ſubjeciſſet, ipſi quoque ſeſe dederent. Quod cùm illi ſe facturos recepiſſent, quidam etiam ſine morâ præſtiterunt. Inter iſta nil omittit, quod ad Caroli detrimentum pertinere exiſtimaret: miſſis ſæpè, qui infeſta excurſione terras ejus, & eorum, qui addicti ipſi erant, devaſtarent. Sueci, adventu hoſtis territi, undiq; profugientes, ſe in ſilvas, quibus tutiores eſſent, abdidere: unde interdum, poſtquam per exploratores, de Danorum multitudine cognoviſſent, in palantes, pabuli, aut prædæ, cauſâ, erumpentes, non minorem, quam acceperant, cladem illis intulerunt. Qui, edocti malis ſuis, ut inſidias vitarent, in apertum eos campum ad certamen provocabant, acriterq; loco æquo contra ipſos dimicabant: ac poſtremum debellatis, qui potiſſimùm reſiſtebant, Caroli præfectis, tota ad occidentem Gothia poteſtati Chriſtiani ſe ſubmittit, & in ejus verba jurat. Id cum Carolus accepiſſet, ocyùs collectâ manu, partem in Tiwediâ ſilvâ, per quam tranſiturus foret Chriſtianus, in inſidiis eſſe jubet: ſed, de claſſe, quæ Stocholmum oppugnare juſſa erat, & tunc fortè imminebat, certior factus, pedem ipſe retrò ferre, & inſidias revocare; ut primariam regni urbem, in quâ adeò regni ſumma vertebatur, ante omnia tueretur. Cùm ad eam acceſſiſſet, latus illud, quod ad mare adjacebat, jam ab hoſte oppugnari deprehendit. Itaque, ab alterâ parte intromiſſus, naves inſtruit: &, impoſito illis milite, ad vim repellendam educit. Sed, cùm Dani, partim navium magnitudine, partim numero pugnatorum, antecellerent, propè urbem, ut paratum contra impetum hoſtilem auxilium eſſet, anchoras jaciens, eminus tormenta belli ſine fructu ullo explodit. Cumque illi, pugnæ copiam facturi, propiùs naves admoverent, hærentibus ad urbis ſuæ muros Suecis, nec movere inde auſis, retrò in apertum mare vela flectunt, obviasque eorum naves deprædantur. Dum hæc ad Stocholmum fiunt, Chriſtianus, occupatâ Viſigothiâ, & præſidiis paſſim poſitis, Ianicopiam pervenit, inde in Daniam copias ſuas reducturus. Cùmque ad ſilvam Holowediam, valdè inſidiis opportunam, acceſſiſſet, cum majore exercitus parte CIↃ CCCC LII. paullum ſubſiſtit; & cohortes levis armaturæ aliquot, ac locorum gnaros duces, viam tentaturos mittit. Qui, ut ſilvam ingreſſi erant, cùm non ſatis circumſpectè latebras inveſtigarent, periculum aliis prædicturi, ipſi in illud imprudentiâ ſuâ incidunt. Quippe Ericus Niparius, qui cum ruſticorum manu inſidebat, impetu in illos facto, amplius trecentos cædit, cæteros capit: & in his nonnullos ex equeſtri ordine, quos ad Carolum ſub cuſtodiâ duci jubet. Ille, quod Erico inſidiæ ſucceſſiſſent, & in Daniam Chriſtianus receſſiſſet, animoſior, mox, profectus ad Vaſtenium monaſterium, evocat Tardonem Bondium; imperátque, ut cum lecto peditatu in Viſigothiam contendat, & Ludoſiam recuperet, paullò ante à Chriſtiano occupatam, ac munitam. Neque ille ſegnis imperata facit; ſcribit militem expeditum, Viſigothiam magnis itineribus petit: &, ut fallere hoſtem poſſet, per ſilvarum opaca ducit, rupiumque inacceſſa. Hinc nec opinantes opprimit, & Ludoſiam noctu invadit. Quadraginta è præſidiariis primis, quorum nutu, ac conſilio, geri omnia Chriſtianus imperaverat, altum dormientes capit; prædam diripit, quam ingentem comportaverant, & militibus diſtribuit: denique in verba Caroli cives iterum obſtringit. Carolus, ad rei nuntium, Bundii fortunâ uſurus, mox cum copiis Viſigothiam ingreſſus, arces quaſdam limitaneas, à præfectis Chriſtiano pridem traditas, bello repetit: ac recuperatas munit. Quibus cognitis, Chriſtianus, non tam Viſigothiam recuperare, quam ad fœderis communis obſervantiam revocare Sueciam totam, animum inducit. Itaque, ut ſine bello deinceps Suecos debellaret, ſolers princeps, famâ potiùs, quàm armis, bellum gerere conſtituit: ſubditóſque, qui in regni limite eſſent, accolas, rumore ſparſo, brevi ſeſe cum exercitu adfuturum, perterrere ſemper jubet. Vt perpetuâ exſpectatione belli trepidantes, atque ad tutelam regni uſqnequaque concurrentes, fatigaret: ac poſtremùm, ſummâ adeo rerum neceſſariarum egeſtate divexatos, tædio præſentis ſtatus, ad defectionem impelleret. Erant quippe Chriſtiano milites

quidam

CIↃ CCCC LII. quidam veterani, cùm in Scaniæ confinio,
tum in Gothiâ. Hi, ut juſſi, ſe in Sueciam
magno agmine irrupturos minabantur. Id-
que ſeriò dictum rati, qui tuendo limiti
præfecti erant, ſæpe auxilia ab extremis
uſque finibus advocabant. Quod cùm cre-
brò eveniret, toties, tam longo itinere, &
id fruſtra, ad ſuppetias evocari, & mole-
ſtum ipſis erat, & damnoſum valdè inco-
lis, qui à copiis tranſeuntibus inſolentiâ mi-
litari vexabantur. Præter iſta, equi Caro-
li magno numero pabulatum toto regno
ducebantur, ab ingenti ſtabulariorum tur-
bâ: qui non minus, quidvis poſtulare auſi,
& per vim, ſi recuſarent, extorquentes, tri-
ſtem ruſticorum ſortem affligebant. Tum
præfecti quoque ipſi, ſine ullâ juſti, aut
æqui, obſervantiâ, miſeros exagitabant:
&, ſi arma capienda pro tutelâ regni fo-
rent, pedem domo non moventes, prius
bonis ſpoliatos, hoſti porrò trucidandos
objiciebant. Ad hæc mala, accedebat re-
rum omnium ſumma caritas: & cum eâ
peſtis ingens, quæ in homines, pecudeſ-
CIↃ CCCC LIII. que, pariter deſæviebat. In hunc modum
Suecia dum annis aliquot affligitur, quie-
ſcente lætâ ſemper pace Daniâ, Bergis in
Norvegiâ tumultus ſurgit, anno CIↃ CCCC
CIↃ CCCC LIV. LIV. Quidam Olaus Nicolai, vir equeſtri
dignitate, novas res moliri viſus: & ſuper-
biâ nondum cuiquam uſitatâ, uxor ejus in
navigii ſui velo regni inſignia gerere auſa.
Ipſe verò, mercatores, eâ in urbe mercatu-
ram exercentes, divexare: naves, merci-
bus onuſtas, diripi jubere: & ad crimen a-
liorum, idem exemplo, ſi non juſſu, faci-
entium connivere: mercatores, qui indi-
gna pati ſeſe quererentur, irridere. Quam
ob rem, cùm, præter damna, etiam ludi-
brium ferre ſe viderent, mox querelam ad
regem deferunt. Atque is cum reſpondiſ-
ſet, nullo modo hominis ſe inſolentiam
approbare, ſic reſponſum illi ſunt inter-
pretati, tanquam ægrè minimè laturus fo-
ret, ſi quid fortè gravius ei eveniret. Ita-
que, cùm modum ille inſolentiæ, ac ſuper-
biæ, nullum poneret; arbitrati mercato-
res, non ſe regem offenſuros, ſi, vim toties
inferentem, ſemel tandem ulciſcerentur:
eum, in urbe tunc agentem, circumſiſtunt,
& injuſtè erepta ſibi reddi poſtulant, ille,
initio nil benignior; ſed, ut creſcere nu-
merum tumultuantium, & audaciam, ani- CIↃ CCCC LIV.
madvertit; nec ſe amplius parem eſſe: ut
periculum evitaret, in Brigittæ monaſte-
rium vix evadit. Aderat ipſi epiſcopus ur-
bis; &, placare ſeditionem cùm blandi-
tiis, tum auctoritate, niſus, planè nil profi-
ciebat. Rogabatur, ut abire animum indu-
ceret; nec fortunam hominis adeò ſcele-
rati ſuam faceret: eumque, nimis caſum
amici miſeratus, non ſecederet; ſperaret-
que, populum ei propter ſe parſurum eſſe,
injecto in monaſterium igne, utrumque
exurunt. Interim ſub rege Carolo Sueci
graviter, uti dictum, vexabantur. Et ingen-
ti cum exercitu inſuper eos Chriſtianus CIↃ CCCC LV.
invadebat, anno CIↃ CCCC LV, & Elsburgum
expugnabat. Inde, anno CIↃ CCCC LVI, ne in CIↃ CCCC LVI.
Scaniam porrò irrumperent, arcem Dene-
holmum munit, & præſidium imponit: ac,
congreſſus aliquoties magnâ illos clade
afficit. Nec multò poſt, ſequente anno,
Grenum copias in Oelandiam ducere ju-
bet. Isque gnavus, expeditâ ſtatim claſſe,
inſulam petit: & appellens, inſulanis, qui
advenienti ſeſe opponebant, profligatis, ad
Bornholmum, unicam eâ inſulâ arcem, ca-
ſtra ponit. Quam continuâ verberatione
poſtquam adeò graviter concuſſiſſet, ut
perfractus pluribus in locis murus jam rui-
nam minaretur, pacem obſeſſi petiere. Ac
conceſſa illa fuit, eâ lege, uti, rebus ſuis
ſalvis, inde exirent, nec quid ampliùs ef-
ferrent: ſi quis contra facere auſus, capite
lueret. Ita arcem Grenus capit, & theſau-
rum in eâ magnum; quem ſepoſuiſſe ibi
pridem Carolus, ad gerendum contra
Chriſtianum bellum, ferebatur. Iam recu-
peratâ Oelandia, cum inferioris Sueciæ
magnam partem Chriſtianus occupaſſet,
proceres regni, animis jam pridem à Ca-
rolo alieni, iuvitante tunc fortuna, mox in
illum inclinare. Inter hos Ioannes Saliſtæus
erat, ſummus toto regno præſul, pariterque
ut dignitate ita genere excellens: cui of-
fenſæ plures cauſæ. Nam, materno ejus
avo Nicolao, injuſtè capto, non conten-
tus tam inſigni contumeliâ, plurimarum
quoque arcium, quam tenebat, præfectu-
ram, etiam equitum tribunus, neque re-
giam dignitatem conſecutus, eripuerat:
auxeratque contumeliam, rex creatus; &
Orebroënſem arcem, paullò ante ipſi tra-
ditam,

CIↃ CCCC LVI. ditam, ac Nicopienſem inde, item ademerat. Et, cum pater Benedictus, poſt Chriſtophori deceſſum, Ianicopiæ regni gubernaror lectus, in conventu, quem Stocholmi habitum commemoravi, à regnorum trium fœdere, ſub reginâ Margaretâ conſtituto, recedendum non cenſeret; contra nitens, eligendum eſſe regem, totis viribus contenderat; & ſuffragiis plurimorum, vi, aut fraude, occupatis, ipſe ſolum invaſerat. Ad hæc Caroli inſolentia, poteſtate pro libidine abutentis, accedebat. Itaque occulta primum odia, mox palàm habet: &, conſilio cum ſuis communicato, regno deturbare ſtatuit. Quod dum agitat, Chriſtianus claſſem inſtruit: &, ductore Magno Greno, in Finlandiam tranſmittit. Ea cum Viburgum urbem, ejus regionis caput, vento proſpero appuliſſet, miles, poſtquam exſcendiſſet, ſine morâ oppugnatam facilè capit. Inde in arcem adjacentem ſe couvertit: ac, dum actius repugnat, ignem injicit, & exurit. Quæ cùm accepiſſet Carolus, & videret, potiorem regni partem, in quâ ſpem potiſſimùm ſuam, ac fiduciam, collocaverat, Chriſtia-

CIↃ CCCC LVII. ni in poteſtatem perveniſſe; ſeque adeò in periculum amittendi univerſi adductum eſſe: proceres Stocholmum evocat. Qui cùm illuc conveniſſent, ipſe Nicolai Sturę nuptias celebrare inſtituit. Hiſque actis, eum accedens archiepiſcopus, damnum, quod in mari pridem, prælio cum Danis habito, accepiſſet, reſarciri ſibi petit. Quod cùm ægrè admodum ferret, iræ præceps, primò, non ſe obligari ad ſolvendum, reſpondere: inde ordinare quoſdam è ſenatu, qui negotium diſceptarent. Atque iſti, cùm, examinatâ cauſâ, ſecundum archiepiſcopum pronuntiaſſent; ille, valdè indignatus, palàm judices malæ fidei accuſare: nec judicium dediſſe ex æquo, aut bono, ſed privato ſuo affectu. Ita poſtquam diſceſſiſſent, mutuâ utrinque offenſâ, facilè prudentiores prævidebant, brevi fore, ut res illa aliquem tumultum daret. Neque mora; Carolus adeſſe militem die conſtituto jubet, in Oelandiam ducturus: quam pro rege Chriſtiano Magnus Grenus obtinebat. Statim etiam archiepiſcopus copias parat: ac paratis, aperit, quid agitaret. Caroli præfectum, Haquinum, Suenonis

F. comprehendi, & Saliſtam, arcem ſuam, abduci jubet. CIↃ CCCC LVII. Inde, majus templum ingreſſus, collegii ſodalibus ad ſe vocatis, ad altare ſummum accedit; atque ibi, coràm iis, cùm ſumpſiſſet veſtem ſacram, & ornamenta dignitatis, mox, in genua provolutus, preces fundit. Quibus dictis, ponit veſtem, arma capit: & edicit, non ſe antè poſiturum, quàm antiquum regni ſtatum, quem à Carolo perturbatum omnes ſcirent, reduxiſſet. Quin poſtridie, ſcripto ad valvas templi affixo, publicè teſtatum facit; non ſe tantùm fidem in Carolum, & obſequium omne, exuere; verùm etiam manifeſtum deinceps hoſtem profiteri. Ac prætereà, per libellos criminatus, plebem, quæ mandato ejus arma ceperat, & primarios item quoſdam ordinis equeſtris viros, contra ipſum concitatos, ad ſe traxit. Quæ Vpſaliæ cùm egiſſet, properanter Enecopiam, & Aroſiam, facto itinere, illic quoque præfectorum, civiumque, animos tentat: qui ſe, Carolum pertæſi, conjunxere. Arcem verò Aroſienſem, cùm præſidium tueretur, ideoque obſideret, Carolus ex Oſtrogothiâ, quo exercitum convenire omnem juſſerat, ocyùs Nicopiam tendit; atque, capto ibi Erico Abſalonis, malæ fidei ſuſpecto, nil cunctatus, copias Strengeneſam ducit: hinc Aroſiam moturus, præſulemque inopinatò aggreſſurus. Verùm ille, per exploratores certus, ut præverteret, miſsâ ſtatim obſidione, ſummâ cum celeritate Carolo obviam proficiſcitur; ac, priuſquàm adventus ſui nuntius adferri poſſet, diluculò eum apud Strengeneſam occupat: urbem irrumpit, militeſque adhuc dormientes opprimit. Carolus verò, ad tumultum excitatus, ſuis capere arma juſſis, cùm occurreret, vulnere accepto, quanquam longè militum numero ſuperaret, fugam capit: ac pugnantes acriter ſuos, & à fugâ revocantes, turpiter deſerit. Quâ re illi animadverſâ, ſeu victoriam deſperantes, ſeu pugnare, rege ſuo fugiente, non ulterius cupientes, ocyùs & ipſi in fugam ſe conjiciunt: ac Stocholmum, Carolum inſecuti, petunt. Archiepiſcopus, nil cunctandum arbitratus, ut recenti adhuc clade conſternatum porrò etiam perculleret, mota caſtra properè Stocholmum ducit, & arctiſſi-

CIↃ CCCC LVII. arctiſſimè urbem cingit. Carolus, cùm ne-
mo obſeſſo opem ferret, neque civibus
item fideret, clam theſauro omni regio
apud monachos Franciſcanos occultato,
ſuo in navem comportato, nullo quicquam
CIↃ CCCC LVIII. ſuſpicante, nono regni ſui anno, ſub initi-
um menſis Martii, acerrimo frigore, in
Boruſſiam excedit; & Gedanum, impe-
tratâ fide publicâ, ſeſe recipit: atque ibi
per exilii annos ſeptem commoratur. Rex
Poloniæ Caſimirus, cui fœderatus erat,
arcem dedit, in confinio regni ſui, quæ fa-
miliæ ſuſtentandæ neceſſaria exhiberet:
& hanc rennit, donec Sueci revocarent.
Stocholmenſes, cognito diſceſſu Caroli,
urbem dedunt: & mox arcem etiam præ-
ſidiarii. Cujus rei poſtquam fama dimanaſ-
ſet, proceres Sueci, qui in Daniam pro-
ſugerant, ſine morâ in regnum redeunt.
illicoque ad Chriſtianum ablegantur ora-
tores, qui & ſtatum ei Sueciæ nuntiarent,
& ad regnum capeſſendum invitarent.
Chriſtianus, vacuo per diſceſſum Caroli
regno Sueciæ, non cunctandum ſibi ra-
tus, ocyus inſtructâ claſſe, multis regni
utriuſque ſenatoribus comitatus, ſub ini-
tium menſis Maji illuc tendit. Cumque
in Stocholmi portum appuliſſet; ſenato-
res, qui frequentes huc convenerant, &
adventum Chriſtiani exſpectabant, ubi
adveniſſe eum acceperunt, mittunt, qui
adventum primùm gratulentur, inde ca-
pita quædam offerant, libertatem, & an-
tiqua privilegia, atque conſtitutiones re-
gni Sueciæ concernentia: quibus ſi ſub-
ſcribere vellet, promptos ſeſe, ipſum ſi-
bi regem capere. Ille itaque, nil iniquum
Suecos petere animadvertens, poſtquam
lectis ſubſcripſiſſet, ſolenni pompâ pri-
mo in urbem, inde in templum, atque ar-
cem, univerſis fauſta omnia acclamanti-
bus, à ſenatu eſt deductus, ubi dum res
regni ordinat, variè querebantur Sueci:
iſti, bonis ſe à Carolo exutos; iſti, inju-
riâ affectos: omnes vim, ſuperbiamque,
accuſabant, &, ab eo fraude circumven-
tos eſſe, ut arma contra ipſum caperent;
non; ut patriam, quod jactabat, ſervitu-
te, quæ tunc nulla planè erat, liberaret;
ſed ut rerum ſolus adeò potiretur. Chri-
ſtianus, univerſos perbenignè conſolatus,
bono eſſe animo jubet: & tutelam pariter
cunctis, ac juſtitiam, pollicetur. Mox CIↃ CCCC LVIII.
Moraſten ſeſe confert; ubi, poſtquam ſe-
ſe ipſe in leges regni ſacramento obſtrin-
xiſſet, rex ſolenniter à proceribus, qui
frequentes illic aderant, ſalutatur. Hinc
Vpſaliam profectus, ad xxiv Iunii; à Io-
anne Saliſtæo archiepiſcopo coronatur.
Hunc in modum Sueciâ recuperatâ, in
Norvegiam, ejus quoque regni inſignia
petiturus, iter capit; ac, Nidroſiam ad-
vectus, ſummâ omnium gratulatione ex-
cipitur: & xxix die menſis Iulii coronâ
quoque ab archiepiſcopo inſignitur. Poſt
quæ cùm in Daniam regreſſus eſſet, an-
no proximè inſecuto diem obiit ſine hæ- CIↃ CCCC LX.
rede Adolphus avunculus, dux Sleſvici,
comes Holſatiæ, ac Stormariæ. Et cùm
quidem de ducatu Sleſvicenſi, quem in
feudum ille olim à Chriſtophoro Bavaro
acceperat, nullum omninò dubium eſ-
ſet, quin coronæ iterum Danicæ ipſo
jure jungeretur; de Holſatiæ, ac Stor-
mariæ, comitatu, planè controverſum
fuit. Nam & feudum Imperii eſſe; & ad
ſtirpem maſculinam, genere proximam,
pertinere videbatur. Ac ſupererat Otho,
comes Scouwenburgicus: filiique ejus
octo, Adolphus, Ericus, Erneſtus, Ber-
nardus, Otho, Henricus, Antonius, Io-
annes. Hi defunctum agnatione, quamvis
longâ, contingebant: Chriſtianus, ex ſo-
rore nepos erat. Anceps diu hic nobilitas;
& in regem multi adeò propendebant,
defenſorem quæritantes: alii rurſum, in
Othonem Scouwenburgicum inclina-
bant: ob majorum in eam terram benefi-
cia, & quod è virili ſtirpe cenſeretur.
Hanc ob cauſam cùm nequicquam ali-
quoties conveniſſent, & jus ſuum rex tue-
ri armis velle præ ſe ferret; tandem, ope-
râ potiſſimùm Arnoldi, epiſcopi Lube-
cenſis, cui pro Cæſare conferendi jus
competeret, comitatu Chriſtianus rex
donatur: Cùm Othonem priùs comitem,
filioſque, quadraginta tribus millibus au-
reorum perſolutis, ut juri ſuo renuncia-
rent, induxiſſet. Inde etiam Gerhardo, ac
Mauritio, fratribus ſuis, de ſucceſſione illâ
pari jure contendentibus, altera quadra-
ginta millia ſe pollicitus daturum, plenè
denique ſibi univerſum acquirit, anno CIↃ CIↃ CCCC LX.
CCCCLX. Cumq; mox ſolenni ritu omnes ad

CIↃ CCCC LX. obſequii fidem ſacramento obligaret; & Hamburgum, Stormariæ urbem antiquiſſimam, maximamque, adveniſſet: fidem dare cives non detrectant quidem, ſed, *ne jusjurandum ipſi exhibere cogerentur*, deprecantur. Tum oſtendunt, *veterem ſuam, ac majorum, obſervantiam; non obſtringi, niſi ſolis verbis, ſolitam: & hanc pluribus privilegiis muneratam.* Orant inſuper, *ſatis ſibi eſſe duceret, quod majoribus ſuis fuerat.* Itaque motus rex benignus, animique moderati, non iniquâ oratione, acquievit: eâ nihilominus lege, *ut quocunq. demum tempore, ſive ipſe, ſive ſucceſſores ſui, jusjurandum poſtularent, ſine morâ, aut exceptione ullâ, exhiberent.* Inde ad Reinefeldenſe monaſterium, in Holſaltiam, ſe recepit. Hîc dum agit, Lunæburgenſis ſenatus, cùm, ſubductis rationibus, animadverteret, civitatem ære alieno premi; neque ad ſalinas ſuas, quibus ſalus publica ferè niteretur, conſervandas, ſat ærarium facere poſſe: ut neceſſitati ſuæ ſubveniret, multa templis, ac cœnobiis, per injuriam ademit. Id epiſcopi Suerinenſis pariter atq; Lubecenſis, poſtquam ægrè adeò ferrent; &, tutelam cleri ſui ſuſcipientes, quererentur, hunc in modum rebus ſuis multum detrimenti dari, nec proficerent tamen quicquam, deferunt rem ad Pontificem: qui ſacrorum ipſis uſu, dum ablata reſtituerent, interdicit. Id cùm fieret, magnus illicò tumultus totâ urbe eſt exortus. In patricios, & ſenatum, plebs inſurgere: ac mutare magiſtratum, additis viris ſexaginta, qui invigilarent pariter, ne res publica aliquid detrimenti caperet. Sed in illos itidem mox concitata, rurſum dejicit, & prioribus dignitatem ſuam reddit. Ad exemplum mox Lubeca, & Hamburgum, vicinæque urbes aliæ, perturbari; & ubique cives à ſenatu ſuo, clàm, aut palàm, diffidere: dum cenſuræ pontificiæ hi gerendum morem cenſent, illi negant. Et Ioannes, Epiſcopus Verdenſis, itidem ſacris à pontifice prohibitus, quòd clàm in Luneburgenſes propenderet, regem Chriſtianum adit; & ſollicitat, ut ſe inter civitatem, & Epiſcopos nominatos, pro ſequeſtro interponat: ac diſſidium, diu ſat continuatum, magno partium damno, dirimat. Qui cùm mox, reſponſo accepto, rediens per urbem Hamburgum veheretur; pueris eum petulantiùs luti lapidumque jactu inceſſentibus, penè etiam de curru, magno adſpectantium riſu, deturbantibus: miſſo nuntio, de illatâ in ſubjectâ ipſi urbe contumeliâ, regi queritur. Sed, querelam cùm is inſuper haberet, iræ plenus, illicò armatos mittit: qui colonos Hamburgenſium, Albim flumen accolentes, divexarent. Verùm anno inſequente CIↃ CCCC LXI. litem totam rex compoſuit, in cœnobio Reinefeldio: arbiter ſumptus, cum Epiſcopis, Lubecenſi, & Suerinenſi. Hinc, promiſſam ut pecuniam Scouwenburgico, fratribusque, exſolvere poſſet, tributum indicit Sleſvicenſibus, & Holſatis. Quâ de causâ cùm nonnulli dictitarent, colligi hanc ſummam poſſe è theſauro regis Caroli; quem is, Sueciâ profugiens, in cœnobio, quod Stocholmi, apud fratres prædicatores occultaſſe ferebatur: mox in Sueciam trajiciens, quoſdam ex his evocatos compellavit. qui cùm diu pernegaſſent, tandem extorſit, ut depoſitum faterentur, proderentque. Per id tempus, cùm in Sueciâ reperiret Marium Fregenum, pontificis Romani legatum, qui, in cauſam expeditionis Turcicæ promulgatis indulgentiis, pecuniam maximam collegerat; partem ejus dari ſibi, cum Schiſmaticis vicinis pugnaturo, poſtulavit, & accepit: reliquam, incluſam vaſis, Lubecam avehere permiſit: ibique poſteà, cùm captivum accepiſſet, per legatos detineri ſuos juſſit. Qui ſe- CIↃ CCCC LXII. cutus annus fuit, ejus ſeculi ſexageſimus ſecundus, litem dedit, inter Gerhardum, & Mauritium, regis fratres; cùm uterque comitatum Delmenhorſtium ſibi aſſerere conaretur: tanto animorum ardore, ut in bellum res erumperet. Ac Gerhardum, rex fovebat, quamvis poſteà ingratum. Cumque, rebus gravioribus, & potiſſimùm bello Suecico, impeditus, opem ferre laboranti minimè poſſet, Gulielmum Brunſvicenſem, & Monaſterienſem epiſcopum, ut hîc vicem ſuam obirent, per legatos imploravit. Pro Mauritio, Bremenſes, & Hojani comites erant. Gulielmus, qui gratificari regi cupiebat, cùm Gerhardum obſideri Delmenhorſti comperiſſet, arma in obſeſſores capit. Qui id gnari, caſtra movent: & occurrunt, ad Siburgum. Acre diu, variumque, prælium commiſſum fuit: ac tan-

ac tandem Victor Guilielmus, comites Hojanos capit, aliamque armatorum item
cIɔ cccc LXII. manum. Verùm anno inſequente, in Verdenſi civitate, lis dirempta: &, captivis liberatis, interveniente rege, Delmenhorſtum in Mauritium transfertur. Qui mox tamen, vitâ fungens, id Gerhardo fratri tradidit. Dum hæc fiunt, in Megapolin profectus, principes vicinos evocat; qui deinde cum Vilſnaci, claro veteris Marchiæ oppido, conveniſſent, illuc quoque ſe recepit. Ac Lubecam cùm tranſiret, atque cives, velut parum confidentes, anxiè cuſtodiam adhibuiſſent, proconſulibus, extra urbem honoris causâ deducentibus, vanum ipſorum metum ridens exprobravit. Quæ hîc acta, clam fuerunt. Vulgò creditum, de Vandalicarum urbium magnitudine, ac potentiâ, quam iniquis ferè oculis principes adſpicere ſoleant, coercendâ agitatum. Verùm, fœdus tantùm ictum, de jungendis contra eas omnes armis, ſi cui è fœderatis, ob quamcunque demum cauſam, ipſæ unquam bellum inferrent. Neque enim animus Chriſtiano erat, vim inferre: ſed cavere, ne ad Carolum, quem jam arma, ad recuperandam Sueciam, comparare intellexerat, ſe adjungerent. Vbi in regnum rediiſſet, oratores Lubecenſium acceſſere; poſtulantes, *ut antiqua in regnis ejus privilegia firmarentur.* Simul queſti, *damna multa, & injurias, mercatoribus ſuis illatas, cùm in mari, à piratis; tum in regnis etiam ſuis, à præfectis.* Quibus ille reſpondere; *ſi quæ, ipſo nondum rege, paſſi forent, horum culpam ſibi non imponi poſſe: de piratis quæ obtenderent, aut præfectis, cùm incerti illi rei, nec in poteſtate eſſent, temerè crimen memorari, quod nec ipſum quicquam ad ſe pertineret. Sed deinceps curaturum, ne quid jure queri poſſint: & eorum privilegia ſarta tecta eſſe velle.* Sic dimiſſi, receſſere. Inter hæc rebellionem Sueci inceptant; indignantibus proceribus, *regni ſui præfecturas, ſibi jure committendas, tanquam minus certâ in regem fide eſſent, Danis dari*: vulgo verò, *abſentiam regis* accuſante; *per quam nec jus ferè unquam diceretur, & præfecti pro libidine agerent, ferrentq́ue, omnia. Tum, abduci extra regnum opes publicas, atque iis pro arbitrio Danos uti.* Eadem querela fuerat item de Chriſtophoro Bavaro; & hæc Suecis prima deſciſcendi cauſa. cIɔ cccc LXIII.
Ac profectò, non pro cæterâ prudentiâ ab utroque rege factum. Quippe hæc regnorum lex eſt, ut per proceres indigenas unumquodque gubernetur; & in fide ſe eorum acquieſcere rex oſtendat: ſi præficiat peregrinos, detrectare ferè obſequium cives ſolent: ac, ſi fidem in dubium vocet, ad perfidiam irritantur. Chriſtianus, ut comprimeret tumultum, per initia nondum validum, ire in Sueciam inſtituit: claſſem inſtruit, & militiæ Danicæ, Holſaticæque, florem imponit. Cùm Stocholmum appuliſſet, quidam eum, homines infeſti maximè, ut circumvenirent aſtu, accedentes, Saliſtæum, regni antiſtitem primarium, & conſpectæ in ipſum fidei, per calumniam accuſant, velut omnis mali auctorem: ac futurum, eſſe ajunt, ni maturè provideret, ut, quemadmodum pridem Carolum, ipſum quoque regno exigeret. Hæc fingebant, ut, ſi rex, indignitate rei motus, quod futurum prævidebant, Saliſtæum comprehenderet, aut ſuſpectum porrò haberet, conſanguineos, toto regno potentiſſimos, ad ſumenda in eum arma concitarent. Princeps optimus, nimiâ credulitate, quâ plerunque, ut quis bonitate præſtat, ita maximè laborat, dum exiſtimat vera dicere delatores, in ſuſpicionem adducitur. Quam ut porrò confirmarent, etiam libellos ſpargunt, famam viri innocentis magis quoque impulſuros. Ac traducunt, tanquam regis proditorem: quique hoc conatu omni moliatur, uti Carolum, ab exilio revocatum, reſtitueret. Denique tantum effecere, ut conſiliis eorum calidiſſimis ſe permittens Chriſtianus, nihil tale agitari ſuſpicatus, comprehenſum mox in Daniam tranſmitteret. Summa erat ejus viri in regem fides, ſumma merita: neque regno dejici Chriſtianus poterat, niſi priùs hoc remoto, qui conſilia factioſa unus maximè impediret. Itaque ab eo primùm ſubruendo initium factum, ut minore pòſt negotio ipſe rex everteretur. Quare, cum id effeciſſent, inchoatas jam inſidias perſequuntur: & amicos capti accedunt, incitantque in vindictam. *Non ferendam injuriam eſſe, quæ ad omnes pertineret; ac tentari in Saliſtæo, quid paſſuri ipſi eſſent. Nulli dubiam ejus fidem, me-*

CIↃ CCCC LXIII. *ritumq́; & , ſi ſanguinis communis nullâ curâ afficiantur, ſaltem viri innocentiâ moverentur: cujus ſi periculum ſpernant, idem omnes aliquando ſubituros. Quare; ſi conſtare ſibi deinceps dignitatem vellent, arma caperent, Carolumq́ ab exilio revocarent: & in regnum, pridem ereptum, reſtituerent. Quod ſi facerent, ſuum exemplum omnes incolas ſine dubio ſecuturos.* Neque mora, arma ſumunt: & cum iis paſſim incolæ. Iamque aperta rebellio erat, & in regem incurſatur: qui, commiſſo acri prælio, diu ancipiti, tandem victus, claſſem repetit, & in Daniam enavigat. Eâ in pugnâ multi ex regiis cecidere, multi capti: neque pauci, dum in naves fugam capiunt, trepidatione nimiâ, aquis merſi. Sueci, poſt victoriam illam etiam magis alieni à rege ſuo, fidem in eum, & obſequium, planè exuunt. Inſuper Dantiſcum mittunt, ubi Carolus tunc agebat: & ablatum antè regnum rurſus offerunt. Isq́ue, nil cunctandum ratus, poſt exilii annos ſeptem, ocyùs in Sueciam redit: magnâ ab iis, qui à partibus ejus ſteterant, gratulatione exceptus. Verùm nulli, alternante dein fortunâ, gaudium diuturnum fuit. Ipſe enim, dum illorum fluxam iterum in ſe fidem experitur, ſponte ſuâ regno cedit: vel hoc uno in poſtremo vitæ actu celebrandus, quod, ambitionis potens, etiam contemnere ſeſe regnum poſſe omnibus teſtatum faceret. Chriſtianus, cùm in Daniam rediiſſet, fraudem, quanquam ſerò, agnoſcens, libertatem Saliſtæo mox reſtituit; &, injuriam ut compenſet, ſummo in honore habet: inde in Sueciam remittit, cum honeſto comitatu. Vbi, rurſum offenſus Carolo, priſtinum in regem

CIↃ CCCC LXIV. affectum conſervavit. Hæc cùm ita geſta eſſent, Pius pontifex, ejus nominis ſecundus, anno proximè inſequente, concilio Mantuæ generali convocato, cùm ad bellum contra Turcas principes cunctos excitare conaretur, Chriſtianum, cujus virtus ſingularis, animiq́ue magnitudo, & peritia armorum, famâ jam illuſtri eſſet, minimè ſibi negligendum exiſtimavit. Itaq́ue legatum mittit, & ad arma conjungenda exhortatur. Sed, implicito rebus ſuis Chriſtiano, fruſtra hæc pontificis legatio fuit.

CIↃ CCCC LXV. Anno proximo, Gerhardus, alter Chriſtiani frater, cùm Mauritius deceſſiſſet, in Holſatiam ſe recepit: ac pecuniam, pro re- CIↃ CCCC LXV.
nuntiatione ſibi debitam, ad quam fratris, jam defuncti, etiam pars acceſſiſſet, exhiberi poſtulavit. Aberat longiùs Chriſtianus, in extremo regni limite, rebus gravibus occupatus. Neque inter Holſatię proceres quiſquam erat, qui pecuniam expenderet, aut cum eo regis nomine tranſigendum exiſtimaret. Hinc Gerhardus, aſtu ſibi agendum ratus, arces, in quas divertebat, ſenſim occupat, & in ſuam fidem cogit; dein pro comitatus ſe gubernatore palàm gerit, pronâ plebe: cui, nobilitati adverſus, ſe benigniorem ſemper exhibuerat. Proceres verò, vim opponere non auſi, cùm conſilia contuliſſent, rem per literas regi nuntiant. Is, quid moliretur frater, poſtquam accepit, rem periculoſam ratus, etſi maximis regni rebus impeditus, reditum parat. Ac reſpondet, ſe venire: & Chilonem, ad negotium componendum, convenire omnes velle. His comitiis, jus Gerhardus ſuum urgere: & aut terræ partem aliquam, aut pecuniam, quæ promiſſa, flagitare. Æqua poſtulare viſo, poſtquam literæ cautionis, & fidejuſſores dati, res compoſita in præſens fuit: ac Gerhardus Delmenhorſtum, rex in regnum ſe recepit. Quo negotiis iterũ Suecicis occupato, continere ſe Gerhardus minimè potuit, quin recurreret in Holſatiam, & munitiones rurſum comitatus occuparet; ac in illis arcem, urbemque, Renſburgenſem: Quam Dorothea, vidua Adolphi ducis, dotis nomine poſſidebat. Quæ injuriam cùm principibus conſanguineis queſta eſſet, atque hi ad Sigiſmundum Imperatorem detuliſſent, miſſi ab eo duo comites Hennebergici, ut rem univerſam inquirerẽt, & componerent. Illi verò, cùm Lubecam adveniſſent, & Gerhardum iſthuc ad ſe evocaſſent, ſtitit ille quidem ſeſe, verùm, ut deſiſteret cœptis, ac Dorotheæ urbem, arcemq́ue, reſtitueret, nec auctoritate Cæſaris, neve ratione ullâ, impelli potuit. Quod regina cùm acciperet, non ulteriùs viduæ injuriam ferens, pro dotalibus iſtis bonis aureos ei bis mille, & ducentos, repræſentat: annuosq́ue in futurum, quo ad viveret, octingentos pollicetur. Hunc in modum poſtquam res tranſacta eſſet, & Gerhardus Delmenhorſtum

cIↄ cccc lxv. horſtum rediiſſet, mox Bremenſibus bellum infert: qui quod mercatoribus ſuis inter viam merces varias, nullo perſoluto pretio, ademiſſet, præſulem in illum ſuum concitârant. Quo ipſo tempore, cùm Dorothea, vidua Adolphi ducis, è Thuringiâ rediret, quò profecta viſendorum amicorum cauſâ fuerat, comitemque itineris ſui Erneſtum Honſteinium haberet, virum illuſtrem, ac cognatione junctum: Benedictus Aleveldius, è primoribus Holſatiæ, manum illi, incertâ cauſâ, injicit, & captivum abducit. alii ajunt, quod ſine ullâ fide publicâ, quam vir nullo modo hoſtis non petendam exiſtimaverat, acceſſiſſet. Dorothea, apud regem queſta eſt, *ſe in ejus ditione, quem cum fratribus in mariti Adolphi aulâ educaſſet, nihil tale metuiſſe; neque dubium habere, quin memoria beneficii, gratiaq́, ipſi conſtet: itaque enixè orare, uti hominem innocentem, quem è ſuâ ſecum domo viæ comitem eduxiſſet, eſſe liberum juberet. idque, ſi non meritis in ipſum ſuis, at communi peregrinantium juri daret.* Iuſta hæc oratio erat: ita-

cIↄ cccc lxvi. que captivum rex dimittere jubet. Verùm ea rerum tunc conditio erat, ut non, niſi promiſſis priùs quatuor aureorum millibus, libertati redderetur. Dorothea verò, cùm Rensburgo, ubi in ſequentem uſque annum egit, virum equeſtris dignitatis prę-feciſſet, in Thuringiam receſſit. ac Gerhardus, in Holſatiam reverſus, Friſios, aſtu circumventos, oſtenſis literis, quas à rege fratre ſeſe accepiſſe jactitabat, ad præſtandum ſibi fidei juramentum mox pellexit, quod ut regi gnarum fuit, acriter per literas objurgat eos; & accuſat levitatem, quod ad dominum alienum, ſine voluntatis ſuæ certiore teſtimonio, tranſiiſſent. quibus poſtquam parum ſeſe profeciſſe animadvertit, indignatus, cum Dorotheâ uxore, & ſelecto comitatu, in Holſatiam proficiſcitur. cumq; illic Segebergum perveniſſet, ſtatim habito delectu, militem civitatibus imperat; tum Lubecâ, & Hamburgo, auxilia petit: quæ ſubmiſſa, ſine morâ. Animus erat, armis fratrem, ſæpiùs ſeditioſum, coërcere: quamvis tamen, diſſuadente id ſenatu, qui committi, illo imprimis tempore, fratres, non cenſebat è re publicâ, mox ſententiam mutavit. potiuſque viſum fuit, ad reddendam antè actorum rationem evocare. quod ut cIↄ cccc lxvi.

factum, ille, conſcientiâ anxius, conſilium cum ſuis capit, quidnam facto uſus foret. tandem placuit, ut fraternæ benevolentiæ ſe permitteret. itaque, parvo comitatu, regem adit. cui modeſtè poſtquam ſeſe excuſaſſet, is, ut erat amans fratris, & naturâ perbenignus, non tam rigidè animadvertendum ratus, ſubſiſtere Segebergi jubet, donec redeat, & cuſtodiam clam apponit: ipſe ſe Chilonem confert, ad indicta hîc comitia, cum Dorotheâ uxore. Interim Gerhardus illic diligenter aſſervatus, ſub cuſtodiâ tam occultâ, ut nec ipſe captum ſeſe intelligeret. & Dorothea regina, prudens fœmina, cùm diſcederet, regem maritum ad comitia ſecutura, blandè abiens compellat; *ne tæderet paullum illic, dum reverteretur frater, commorari: nam mandatum, ita uti haberetur, ac ſi Delmenhorſtii eſſet.* Inter iſta, in conventu Chilonenſi rex pertractat de pecuniâ, quæ Gerhardo debebatur, perſolvendâ; placuitque, in certum tempus deſpertiri. atque ſic Holſatiam ille miſſam faceret, nec reverteretur unquam: eo quidem, quo advenerat pridem, animo. Friſii verò, qui, per fraudem circumventi, ſe Gerhardo obſtrinxiſſent, dicto denuò Chriſtiano ſacramento, in gratiam recipiuntur. Verum tamen mox à fide receſſere. Nam Gerhardus, altero ab hac tranſactione anno, ſive revocatus clanculum, ſive ſuâ ſpe excitus, poſſe rem præclarè geri, per abſentiam Chriſtiani, in limite Succiæ occupati, navigio Huſium appellit: militem vehens, bellicumque inſtrumentum. cum ſilentio exſcendit, propereque loca opportuna munit, antè quàm ad regem nuntius perveniret. Friſii, perfidiam iterant: &, à rege deſciſcentes, cum Gerhardo ſe conjungunt. extruunt munitiones; quęq; bello neceſſaria, ociùs parant: ac rebellio gravior priore fuit. Chriſtianus, poſtquam nuntium accepiſſet, reprimendum fratrem ratus, antè quàm morâ longiore vires ſibi compararet, firmaretque: illico, delectu habito, & auxiliis, uti pridem, Lubecenſium Hamburgenſiumque accitis, rurſum in Gerhardum movet. Qui, adventu intellecto, fugam capit, & evadit: indulgente Chriſtiano, qui elabi, quàm prehendi, fratrem mallet. Ita depulſo

Gerhar-

cIↄ cccc Gerhardo, comprehenſi principes rebel-
lxvi. lionis, capite luunt. Vnus horum, Henningus Lupus, in Dithmarſiam profugit: nec multo pôſt ob inſolentiam interfectus, non effugere pœnam potuit, quam meruerat.

cIↄ cccc Interim Carolus, à proceribus regni Sue-
lxvii. ciæ, contra fidem, Chriſtiano regi datam, revocatus; certus, illum non paſſurum, Sueciâ ſeſe per rebellionem ejici, communire ſibi principatum ſatagit: orans ſuos, quando ultrò revocaſſent, ut in fide, & obſequio, perſeverent. Tum auxilia undecunque per legatos item parat; & nonnullos è primatibus regni Daniæ, qui in limite habitabant, ad ſe pellicit: inter quos Ivarum Axelium, magnâ virum dignitate, & potentiâ: Solvisburgi, & Lilloi, in Hallandiâ præfectum. Is, infenſus Chriſtiano, cùm affinitate Caroli, tum repulsâ quoque fratris, qui epiſcopatum pridem Othonienſem obtinere non potuerat, poſtquam arces, quas jam dixi, commeatu, ac præſidio, muniiſſet, & obſequio renuntiat, & ad Carolum palàm tranſit. Quibus rebus Chriſtiano nunciatis, nihil ille prius duxit, quàm movere in Hallandiam: ne, firmato per abſentiam ſuam hoſte, ſpe impunitatis captâ, plures ad defectionem trahe-

cIↄ cccc rentur. itaque vere inſequente, magnis co-
lxviii. piis coactis, poſtquam eò appuliſſet, ut nutantes in obſequio retineret, & perculſos confirmaret, præſidia ubique locat. inde caſtra arcibus Ivari admovet; & ex iis Sol-

cIↄ cccc visburgum, proximo auctumno recipit: ſed
lxix. Lilloum, in ſequentem uſque annum obſidionem toleravit. ac tunc demum expugnatum, ſolo æquatur. Iſtis in Hallandiâ geſtis, & recuperatis his munitionibus, Chriſtianus, cùm in Suecos rebellantes, Carolúmque revocatum, proficiſci ſtatuiſſet, ne legitimo ſucceſſore regnum Daniæ careret, ſi quid fortè humanitus ſibi in hâc expeditione eveniret, filium ſuum Ioannem, annos jam duodecim plus minus natum, in conventu Scanienſi, ante Lundiam, loco regibus eligendis dudum proprio, ſummo procerum conſenſu, ad diem vi menſis Iunii, regem deſignari curat. per quod tempus, cum Iſlandiæ præfectum, grandius vectigal fortè, extorquentem, mercatores illic Angli occidiſſent, irritato eâ cæde in gentem univerſam animo; tum quod do-

nativum item, proavo materno Henrico, cIↄ cccc
Holſatiæ comiti, nomine militiæ debitum, lxix.
needum tunc ſolutum eſſet: quatuor eorum naves detinet, capit, & impoſitas merces diſtrahit. Hinc Vandalicis mercatoribus, qui in Angliâ, ingens malum concitatum. quippe capti, ac carceribus mancipati, & rebus omnibus ſpoliati, graviter affligebantur; cum inſimularent Angli; ipſorum inſtinctu Chriſtianum hæc egiſſe: neque perſuaderi ſibi paterentur, non commune iis quicquam cum Danorum rege eſſe. mox in bellum res erumpit: quod, cùm multa paſſim damna Angli acciperent, vix componitur. Hinc in Sueciam claſſem armat. quæ cùm navem Lubecenſem, plurimis onuſtam mercibus, ceu hoſtilem, quòd è Sueciâ adveniret, alteramque è Livoniâ, invaſiſſet: Lubecenſes, mox commercia ſuſpendunt, & legatum ad regem mittunt, qui erepta reddi poſtulet. ſed, cùm id, diſtractis multifariam mercibus, fieri nullo modo poſſet, nequicquam legatio fuit: cautum tamen, ne deinceps damnum ullum paterentur. In Sueciâ duæ arces erant, quæ obſequium in regem retinebant. has Ivarus, de quo paullo antè dixi, magnâ comparatâ manu, oppugnare eſt aggreſſus: ſed, præſidio validiſſimè repugnante, & immiſſo à rege auxilio, diſcedere ab obſidione coactus fuit. cumque poſteà, ignominiâ irritatus, Daniam ipſam armis peteret, ibi ſe feliciùs pugnaturum ratus, rex, accepto rei nuntio, in campo Herlingo, ad Elinsburgum, ei occurrit. Diu acris pugna fuit; & victoriam in principio pugnans fortiter Ivarus ſatis dubiam faciebat: ſed poſtremùm, inclinante ejus acie, in fugam actus, totum ſecum exercitum traxit. Dani verò, fugientes perſecuti, magnam ſtragem edidere: captis, & occiſis, plurimis. Fracti eâ clade Sueci, ne rex copias promoveret, & in totum porrò regnum impetum faceret, pacem petunt: Sueciam offerunt, Carolumque ſe honeſtâ aliquâ transactione amoturos pollicentur. Eam in rem mox Lubecam affuturos, qui cum plenâ poteſtate, de communi omnium procerum conſenſu, hoc negotium tractarent. Si eodem rex venire non gravetur, ſe ſperare, facilè controverſiam diremptum iri. Ideò verò

Lube-

CIↃ CCCC LXIX. Lubecam ad conventum deſtinare; quod,
ob mutua gentis utriuſque odia, neutro in
regno locus dari tutus poſſit. Rex,ut pro-
num in pacem animum teſtaretur, accipit,
quæ offeruntur: arma ponit, & in Daniam
regreditur. Vbi cùm res ordinaſſet, Ger-
hardo fratre,& epiſcopis item tribus, plu-
rimiſque regni procerum comitatus, Lu-
becam tempore conſtituto proficiſcitur.
Sueci, diu exſpectati, poſtquam tandem
acceſſere, ventum adverſum cauſati, mo-
ram æquo longiorem excusârunt. Vt con-
ventum aliquoties, nil effectum tamen
fuit: certis Suecis, quanquam id diſſimu-
larent, ad obſequium non redire. Etenim
ſic ſtatuebant; facilè ſe mediam inter duos
reges libertatem tuituros: ſi potentiam
Chriſtiani formidandam Caroli objectu
frangerent, Carolique inſolentiam rurſum
metu Chriſtiani coercerent. Itaque mox,
re infectâ, diſceſſere. Dum autem illi ex-
ſpectantur, rex querentes damna accepta
terrâ pariter marique mercatores benignè
admittere, & audire; ac, putato uniuſcu-
juſque damno, partem ejus ære præſente
ſarcire: de cætero verò cavere, Chilone
urbe, atque arce, pigneratâ. Quod à Lu-
becenſibus admodum callidè actum: uti
portu ejus urbis, qui id temporis,ob com-
mercia omnis generis, multò celeberri-
mus erat, potirentur. ideoque, conſtitu-
to paullò poſt ibidem loci publicano, pe-
cuniam, ex mercimoniis more priſco red-
ire ad ſenatum ſolitam, ipſi totam inter-
cepere. quâ de re cùm Chilonenſes apud
regem quererentur, ita eum permove-
runt, ut mox & redimeret urbem, & ſe-
CIↃ CCCC LXX natui reſtitueret. Sueci, rege ſic deluſo,
poſtquam domum abiiſſent, Chriſtianus,
non ferendam ſibi contumeliam ratus,
comparatis properè copiis, rurſum Sue-
ciam tentavit; ſummâ hieme, cùm ven-
turum nemo crederet: itinere, in monto-
sâ planè regione; tranſitumque tantùm
anguſtum exhibente, difficillimo. quod
cùm Sueci accepiſſent, in paludes, atque
ſilvas conſertiſſimas, cum uxoribus, libe-
riſque, ſeſe abdunt: & munitiones ſtruunt,
denſâ arborum concæde. Chriſtianus, poſt-
quam, eos inſecutus, ad Tywediam uſque
ſilvam perveniſſet, ſtatim inſidias Petrus
Oxius deprehendit. itaque cohortes ali-
quot levis armaturæ mittit; & nonnullos CIↃ CCCC LXX.
è peditibus, qui explorent: hoſtiumque
numerum pariter, & conſilium ſpeculen-
tur. Sueci verò, cùm deinde impetum in
munitionem Dani facerent, ſine ullo ſanè
negotio propulſantes, plurimos interfe-
cere: &, mox etiam erumpentes, atque
in latus incurrentes, cùm non parvum i-
tem numerum cecidiſſent, mox regreſſi,
intrà munimentum ſeſe recepere. ita,
cum ſuorum clade, rex recedere coa-
ctus, partim aſperitate hiemis, partim pa-
buli inopiâ, copias demum reduxit. Vix
hæc geſta, cum è vitâ exceſſiſſe Carolus
annuntiatur. quo defuncto, rurſum pro-
ceres, de conſtituendo illi ſucceſſore a-
gitantes, diſſedere. Saliſtæus, aliique,
revocandum Chriſtianum; alii, obni-
ti pertinaciter: & Suantonem, Caroli è
ſorore nepotem, quem is moriens deſi-
gnaſſet, eligendum exiſtimare. Chriſtia- CIↃ CCC
nus, cui Sueciæ vindicandæ tempus op- LXXI.
portunum eſſe videretur, magno undique
militum collecto numero, & inſtructâ in
portu Lubecenſi claſſe, eò tendit. ubi poſt-
quam appuliſſet, Brunchebergum, editum
ad Stocholmum montem, ſtatim occupat:
poſitiſque ad radices ejus caſtris, urbem
obſidione cingit. Sueci, quod deſperant
armis, dolo obtinere poſſe, animum indu-
cunt. itaque, ſuſpenſum eum per blandi-
tiam detinentes, moras nectunt: dum, ab-
ſumpto commeatu, & redacto ad extre-
mam inopiam milite, minimo ſuo diſcri-
mine, fractos viribus, animiſque, integri
ipſi invadentes, debellarent. Senſit dolum,
quanquam ſerò, Chriſtianus: nam, con-
ſumpto penè omni commeatu, Dalecar-
los, qui fortiſſimi inter Suecos cenſeban-
tur, adventare nuntiatur. ac vix aderant,
cùm erumpunt oppidani: atque à fronte
regem invadunt, Dalecarlis contrà tergo
imminentibus. Rex, ut erat animo magno
in periculis, & intrepido, ocyus ordinatâ
acie, ſuos ad virtutem hortatur, & alacri-
ter pugnam init. anceps diu prælium fuit;
ac rex ipſe cùm gregarii militis inſtar,
quàm fortiſſimè dimicaret, ſagitta, ab ho-
ſte immiſſa, dentes anteriores duos ei ex-
cuſſit: &, in fauces uſque penetrans, adeò
inhæſit, ut deinde non minore cum peri-
culo, quàm dolore, extracta fuerit. itaque
ſatiſcen-

CIↃ CCCC LXXI. ſatiſcentem aciem porrò impellentes Sue-
ci, tandem vincunt, & ingentem ſtragem
edunt, multi cæſi; multi, dum in claſſem
ſuam fugâ evadere connituntur, aquâ mer-
ſi: neque pauci etiam capti. Chriſtianus
cum reliquiis domum repetit; neque ex
eo tempore quicquam ultra in Sueciam
molitur: ſive bellandi pertæſus; & parcen-
dum deinceps ſanguini ſubditorum arbi-
tratus, cujus potiſſimùm rationem bono
principi habendam ſciret: ſive cum ani-
mo ſuo reputans, regna quævis fato dari,
& auferri: denique etiam, ut, fortunâ ad-
huc integrâ, quæ corrumpi clade aliquâ
majore planè poterat, jus in regnum illud
ſuum hæredi illibatum traderet. Itaque
CIↃ CCCC LXXII. otio, & quieti, ſeſe dedit: animoque ad
pietatem applicato, ædibus ſacris, & ege-
CIↃ CCCC LXXIII. nis, ac invalidis, multa paſſim elargitur. ſa-
crorum antiſtites, partim ſummâ liberali-
tate fovet, partim etiam magno in hono-
re habet; eos maximè, quos doctrinâ emi-
nere intelligeret; multis illud, in non eru-
dito Principe, demirantibus. Poſt hæc,
etiam Romam ire, voti reus, animum in-
ducit. & adjungit ſibi comitem, Ioannem
Saxonem, Lawenburgicum; principesque,
ac præſules, extraneos alios: tum è ſuis
ditionibus, nobiliſſimo quosque genere,
viros centum quinquaginta. Iter incipit in-
eunte Ianuario; ac, profectus Segebergo,
CIↃ CCCC LXXIV. inter viam Imperatorem Fridericum III
adit, Rottenburgi tunc agentem. à quo
exceptus honorificè, & pro regis tam po-
tentis dignitate, poſt ſermonem de regno-
rum ſuorum ſtatu, ac cæteri orbis Chri-
ſtiani, de Dithmarſis mentionem illi inji-
cit: *eſſe in ſuis ditionibus, intrà Imperii Roma-
ni fines, gentem admodùm ferocem, finitimis
gravem, nulli principi ſubjectam, & libertate
uſurpatâ inſolentem. eam ſibi, quando non ſit è
re publicâ, populum ſine principe agere, ſubjici
petit: tum Holſatiæ, ac Stormariæ, comitatum,
ac Dithmarſiæ regionem, in ducatum commuta-
ri.* Nec gravatus Imperator, annuit amici
regis poſtulatis; &, exſtincto vetere comi-
tatus titulo, ac ducatu ex tribus illis ditio-
nibus uno facto, regi hunc, ſolenni in ta-
libus more, confert: literisque, in rem i-
ſtam requiſitis, donum firmat. His accep-
tis, iter inſtitutum urget: &, magnificè
paſſim acceptus ab Italiæ Principibus, ur-
bibusque, menſe Aprili ineunte, Romam CIↃ CCCC LXXIV.
venit. Summum tunc pontificatum Six-
tus IV obtinebat; qui regnorum trium
regem potentiſſimum, cujus fama jam ad-
ventum anteverterat, obviam miſſo Car-
dinalium ſenatu, ſummo cum honore ex-
cipit, & hoſpitium in palatio ſuo tribuit:
ac, ſermone aliquoties collato, plurimis
eum donis ornat. Inter quæ ex auro roſa:
tantùm maximis principibus, quorum ſibi
gratiam obſtrictam cuperet, dari ſolita.
Atque hæc reverſus poſteà in ſacello ædis
ſummæ Roſchildenſis, ad auſtrale latus ſi-
to, dedicavit. Inſuper, cum literarum dig-
nitatem, quamlibet indoctus ipſe, apud
animum reputaret; & obſcuram cætera-
rum rerum gloriam, ſine literarum luce:
committendum non putavit, quin, per
hanc occaſionem, erigendæ in ſuâ Daniâ
Academiæ poteſtatem à pontifice impe-
traret. Idem ſibi ante ipſum Ericus X pro-
poſuerat: & licentiam à Martino V, Papâ,
annis antè quatuor & quinquaginta, ob-
tinuerat. Verùm bella, mox exorta, & tu-
multus, rem præclaram protraxere: ut vir-
tuti Chriſtiani laus hæc, quaſi fato quo-
dam, reſervata videatur. Votum quoque,
de viſendâ terrâ ſanctâ, nuncupaverat: ſed
hoc eum papa Sixtus liberavit. Inde, dies
unum & viginti in urbe commoratus, do-
mum redit. Et, Alberto marchione, cujus
è Ioanne fratre neptem ſibi uxorem duxe-
rat, in itinere ſalutato, cùm appropinqua-
ret Rheno, evocatis ad ſe ducibus, Frideri-
co Brunſvicenſi, Magno Megapolitano;
& comitibus, Iacobo Ruppino, ac Ger-
hardo item fratre, gravem illam contro-
verſiam, inter Carolum Burgundum, qui
Noveſium eo tempore obſidebat, & Co-
lonienſem eccleſiam, componere niſus,
cùm conatus fruſtra eſſet, tandem in Da-
niam regreditur. Vulgò creditum, ideò ip-
ſum ad Burgundum deflexiſſe, ut cum eo
fœdus iceret, ad Vandalicas civitates poſt
id bellum junctis viribus oppugnandas. Per
id tempus in Norvegiâ Berga civitas, in-
certum unde, aut quo modo, cœpto in-
cendio, penè tota conflagravit: adeò graſ-
ſante flammâ, ut vix eripi quicquam poſ- CIↃ CCCC LXXV.
ſet. Anno proximo, ad ſtruendam Acade-
miam, cui rei privilegium Romæ pridem
à Pontifice impetraverat, animum vertens;
cùm

cIↃ cccc LXXV. cùm diſpiceret de loco, advocatis in con-
ſilium ſenatoribus, urbem Hafnienſem le-
git: ratus, Muſis neque dignius domicili-
um dari poſſe, quàm in ipsâ Regum ſede:
nec commodius, quàm in urbe regni pri-
mâ, ubi omnia vitæ commoda abunda-
cIↃ cccc LXXVI. rent. Quo peracto, cum biennium ſummâ
in quiete egiſſet; & Ioanni, filio ſuo, regni
cIↃ cccc LXXVII. hæredi, matrimonium circumſpiceret: è
Saxoniâ id petendum arbitratus, mittit ad
Erneſtum ducem, ac ſeptemvirum Impe-
rii, Albertum, epiſcopum Lubecenſem;
Ericum Oxium, aulæ præfectum: &,
præpoſitum Hamburgenſem, Albertum
Clitzingum. hi, mandata exſequentes,
cum Chriſtinam, Erneſti filiam, ſex & de-
cem annos natam, in uxorem regis filio
petiiſſent, perhoneſtam orationem facilè
obtinuerunt. itaque mox illam Albertus,
marchio Miſniæ, ſponſæ patruus, cum epi-
ſcopo Merſburgenſi, & magnifico comi-
tatu, anno proximè inſecuto, Roſtochium
deduxit. ubi exceptus à ſupremo regni
antiſtite, Ioanne Brocſtorpio, & prima-
tibus viris aliis, ordiniſque ſenatorii, inde
in adverſam Falſtriam mox deducitur: at-
que hinc in Sialandiam. in quam poſtquam
appuliſſent, Chriſtianus, cum equitibus
quingentis, venientes honorificè valdè ex-
cepit, Hafniamque ſic deduxit. ubi porrò
extra urbem obviam procedens ſponſus,
cum equitibus trecentis, eodem veſtium
colore, poſt amplexum ſponſæ ſuæ, reli-
quum ejus comitatum perbenignè ſaluta-
vit. atque inde in urbem, & arcem, itum
fuit: moxque in primariâ æde, ad diem
cIↃ cccc LXXVIII. VIII. Id. Septembris, confirmato matri-
monio, nuptiæ magnifico admodum ap-
paratu celebratæ. acti & equeſtres ludi:
quibus Marchio Albertus, ſponſæ, uti dixi,
patruus, magnam laudem reportavit. Poſt
hæc novæ Academiæ, cui ante tres jam
annos locus Hafniæ deſignatus, & intereà
etiam paratus fuerat, curam repetens
cIↃ cccc LXXIX. Chriſtianus, dat mandatum Petro Alber-
to, ut futuros Profeſſores convocaret. qui,
cum juſſa perfeciſſet, anno proximo uni-
verſos introduxit: & inauguratio facta eſt
ipſis Iunii Kalendis, coram rege, & epiſco-
po Roſchildenſi, item aliis præſulibus, ac
nobilitate regni. Quibus actis, mox Rens-
burgum, Holſatiæ urbem proficiſcitur; ac
Dithmarſos convenire illuc jubet: & le- cIↃ cccc LXXIX.
gatos Lubecenſium, Hamburgenſium-
que, vocat. cumque conveniſſent omnes,
Friderici Imperatoris literas promens, pe-
tit; *ut Dithmarſi obtemperent: ac conjuncti cum*
Holſatiâ, & Stormariâ, ſe deinceps ducem agno-
ſcant. Verùm illi reſpondere: *malè doctum*
Imperatorem, aliena elargitum ſibi terram ſuam
eſſe; & dominum, temporale pariter ac ſpiri-
tuale, ad Bremenſem Archiepiſcopum pertinere:
ab eo tempore, quo, Dithmarſiæ ultimo comite
decedente, Hartwico ipſos, archiepiſcopo Bremen-
ſium, Fridericus, nominis illius primus, ſubje-
ciſſet: & deinde in illius poteſtate permanſiſſe.
Regerente Chriſtiano, *ex eo die ſæpe domi-*
nium mutaſſe; Daniæque aliquando, ſub ſecun-
do Waldemaro; aliquando, Holſatiæ comiti pa-
ruiſſe: atque his contra dicentibus, *etiam-*
num præſulem illum præfectos ipſis impoſuiſſe,
quæ res planè dominatum teſtaretur: neque ſe
paſſuros eſſe, ut à domino tam vetuſto ſeparen-
tur; nec contentionis ejus finis eſſet: tan-
dem illis annum indulgere placuit, intrà
quē, quod è re ſuâ videretur, conſultarent.
Inter iſta, aſperatus Chriſtianus, præter
ſolitam manſuetudinem, multa inclemen-
tiùs agere: quodam etiam è nobilitate pri-
mâ in exilium ire juſſo. Qui mox, ad Al-
bertum ducem Megapolitanum profugus,
morbo ex dolore animi comparato, Gu-
ſtrovii, ubi ſedem fixerat, diem obiit. Ejus
filii variè placare regem, ſed nequicquam,
tentaverunt: neque recipi in gratiam, niſi
à Ioanne filio, poſt annorum plurimorum
intervallum, multâ propinquorum operâ,
potuere. Iræ adeò pertinacis, in manſueto
aliàs rege, cauſa latuit: cùm nonnulli, a-
trox quoddam viri facinus; alii, linguæ in-
conſultam libertatem offendiſſe exiſtima-
rent. Poſt hæc nobiles Holſatiæ, qui de-
bere ſibi regem prætendebant, Segeber-
gum evocatos, literas exhibere jubet, qui-
bus ipſum ſibi obligatum dicerent: ut co-
gnoſceret, in quem uſum, quonam loco,
item tempore, expendiſſent. Quas cùm
illi protuliſſent, ſeparatâ inter ſe uſurâ ac
ſorte, hâc promiſsâ, illâ verò denegatâ,
univerſa æris ſui alieni documenta abole-
vit. Quendam ferunt, indignantem, ita ſe
rejectum eſſe, petiiſſe, ut admitti ad re-
gem poſſet; cumque non admitteretur, vi
ſubmoto janitore, in cœnaculum irrupiſſe,

CIↃ CCCC LXXIX. & inventum ibi regem acceſſiſſe: tum pecuniam ubi, & quando, expendiſſet, declaraſſe; ac *pericula memoraſſe, quæ pro ipſo bellis Suecicis adiiſſet: inſuper, ab hoſte captum aliquoties, ingens libertatis pretium ſolvere coactum eſſe. quod ſi nunc, pro homine ignoto, & obſcuro, expellatur, nec benignum ſibi regem experiatur; injuriæ, quam pateretur, cælum pariter atque terram ſeſe teſtes vocaturum.* Hæc conſtanti adeò animo cùm dicentem Chriſtianus animadverteret; ac fiduciam verborum veritatis teſtimonium certum interpretaretur, blandè virum allocutus, bono eſſe animo jubet: & pecuniam, in tempus

CIↃ CCCC LXXX. quoddam diſtributam, pollicetur. Quibus in Holſatiâ actis, cùm in Daniam rediiſſet, Ioannem Brocſtorpium, regni præſulem primarium, cum nonnullis è ſenatu, Halmſtadium in Scaniam mittit: ubi & de renovando reginæ Margaretæ fœdere, & de ipſo in regnum rurſus admittendo, cum legatis Suecis ageret. ac in fœderis negotio, facilè Sueci conſenſere: in recipiendo eo, diffidebant. tandem iſthuc inclinatum, ut Ioannem, ejus filium, quem conſortem regni Danici jam feciſſet, regem Sueciæ deſignarent: & pollicerentur regnum, ſimul atque è vitâ pater Chriſtianus exceſſiſſet. His peractis, & ſoluto mox conventu, brevi interjecto tempore, Lundiam Ioannes venit: atque illic à Brocſtorpio archiepiſcopo ante urbem, loco ei rei proprio, repetito juramento, iterum rex, ſummo populi applauſu, ſalutatur. Vtque feſtum hunc annum habuit, ita proximum

CIↃ CCCC LXXXI. gaudio, & luctu, varium. Quippe, ad ſecundum diem menſis Maji filio auctus, Chriſtiano, regni poſteà hærede, ad viceſimum primum ejuſdem, patrem amiſit. Diem ille arce Hafnienſi obiit, anno regni triceſimo tertio; ac ſepultus eſt Roſchildæ, in ſacello, à ſe extructo, in auſtrali templi latere: in quo & Chriſtophorus Bavarus, cui ſucceſſerat, tumulatus. Erat princeps, nullis

quidem imbutus literis; quod & meritò in CIↃ CCCC LXXXI.
tam magno rege papa Sixtus IV, cùm religionis causâ, uti dixi, Romam viſeret, mirabatur: ſed, in Deum pietate, & juſtitiâ animique magnitudine, moderatione, fide, armorum gloriâ, munificentiâ, nulli principum ſecundus. Gothiam extorſit Suecis; inde Sueciam quoque ipſam ſubjugavit: tum Holſatiam, ære maximo redemptam, Daniæ addidit. Hinc Dithmarſiam, quanquam planè refragantem, cum Holſatiæ, ac Stormariæ, comitatibus, ducis nomine ſub imperium ſuum accepit. In toto verò ejus regno annis tot adminiſtrato, nihil adeò eſt quod culpes; quàm, quod archiepiſcopum Vpſalienſem, ac primatem regni Sueciæ, Ioannem Benedicti F. Saliſtæum, tam præclarè de ſe meritum, nimis temerè delatoribus aurem præbens, dignitate deturbavit: & captivum in Daniam miſſum, aliquamdiu indignè habuit. Sed hoc regum ferè fatum eſt; ut, fortunâ eminente, cùm periculis non exiguis, plurimiſque, ſint expoſiti, omnia ſæpè, etiam tuta, metuentes, facilè, quod timent, credant: & præcipites crimina, nec cogitata, ulciſcantur. At delictum nihilominus emendavit; cùm deinde, exploratâ ejus viri innocentiâ, agnitâque ſuâ culpâ, perbenignè, maximoque cum honore, priſcæ libertati reddidit: & oſtendit, infelicitate potiùs, tam excelſæ poteſtati quaſi propriâ, quàm malitiâ, ſe peccaſſe. Liberos è Dorotheâ uxore quatuor ſuſtulit; Olaum, in primâ ætate mortuum: Ioannem, in regno ſucceſſorem: Fridericum, Sleſvici, & Holſatiæ ducem; ipſum quoque, poſt nepotem è fratre, regem: & Margaretam, Scotiæ regi, Iacobo IV, elocatam: cui dotis loco datæ, præter cætera, inſulæ Orcades; ſed hac lege, ut redimere liceret Daniæ regi cuicunque, quovis tempore.

IOANNIS MEURSI HISTORIÆ DANICÆ LIBER II.

Qui complectitur regnum IOANNIS.

CIↃ CCCC LXXXI. POSTQVAM diem Chriſtianus obiiſſet, Ioannes filius regnum adiit. Quando verò Sueci pridem, mortuo Carolo, Canuti F. nepotem ejus, Stenonem Sturam ſeniorem, regno Sueciæ præfeciſſent: legati à proceribus Daniæ miſſi ad illos, petierunt, uti ipſe, cum proceribus regni aliis, convenire Halmſtadium vellet, ad conſilia, de communi illic rege eligendo, conferenda. Oppidum id eſt Hallandiæ, prope ipſum Sueciæ limitem, conſtitutum à reginâ Margaretâ, ut deinceps trium borealium regnorum proceres, mortuo rege, illuc ad conſtituendum ſucceſſorem convenirent. Steno, cùm legationem accepiſſet, ut ambitioſus erat, quique regno quidvis etiam poſthaberet, quanquam nihil ſanè minus cogitabat, quàm Halmſtadium proficiſci, tamen ne, quæ animo agitabat, proderet, blando vultu, tempeſtivè adfuturum ſe, reſpondet. ſed, cùm tempus præſtitutum adveniſſet, uti ſeriò à ſe agi fidem faceret, iter init. verùm, ut Alvaſtrum venit, ac, recolligendi ſui, aliquam ibi moram ducit, morbum vehementem ſimulat: quem ne quiſquam fictum eſſe exiſtimaret, ſiti pariter & inediâ ſemet conficit. &, ut porrò omnem fraudis ſuſpicionem amoveret, optimatibus, qui cum eo illuc venerant, ſigillum ipſe ſuum tradit; ſimul rogans, quando, ne Halmſtadium iret, valetudo prohiberet, illi tamen ſe conferre eò vellent: quæque de communi rege proceres trium regnorum conſtituerent, ea ut ſigillo ſuo confirmarent. verùm illi, qui in ſpeciem tantùm iſta dici ſcirent, accepturos ſe negârunt: & mox etiam dilabentes, re infectâ, domum quiſque redierunt. Hæc cùm Danis nuntiata, ipſi, unà cum Norvegis, qui in fœdere perſiſtebant, electionem, Halmſtadii ſuperiore anno factam, ratam habentes, Ioannem omnes uno ore regem dicunt. mox Calundeburgi etiam proceres regni, quibus urbium, arciumve, demandatæ præfecturæ, fidem ſuam cuncti ſacramento obſtringunt. Fratrem habebat, & hunc unicum, Fridericum: cui ut, defuncto patre, ditionum paternarum quædam pars aſſignaretur, comitia Chilone indixit. quò frequentes cùm veniſſent, de Sleſvici ſucceſſore, & Holſatiæ, ac Stormariæ, quos ducatus jure ſibi hæreditario Chriſtianus acquiſiverat, diu conſultatum fuit. Aderat Dorothea illic, vidua defuncti regis: quæ affectu in Fridericum, multo magis quàm Ioannem, propendebat. Et, Holſatis arbitrantibus, *quando duo regna ampliſſima Dania, ac Suecia, quanquam hæc jam defeciſſet, in Ioannem recidiſſent; æquum eſſe, ut Friderico integri ducatus cederent: Sleſvicum quidem, inſtar feudi, unde regno obnoxius deinceps foret: Holſatia verò, ac Stormaria, in regnorum tam inſignium compenſationem quandam*: illa id probare valdè, & urgere. Sed regni proceres, ſic cenſere; *quando duo illa regna non ſucceſſione certâ, verùm electione variâ, in quemcunque transferrentur, & Ioannes fortuitò hæc teneret, non iniquum exiſtimandum, ut Fridericus aut Norvegiæ ſibi regnum totum ſumeret, inque vicem integros ducatus eos fratri traderet; aut, ſi illud diſpliceret, factâ diſtributione, quantâ æquitate poſſet, ſorte fratres inter ſeſe partirentur.* Sed ſententiæ huic alii adverſari; aſſerentes, *ejuſmodi diviſionem litium, ac bellorum item, quæ ex illis naſci ſolent, fomitem perpetuum fore. Fratribus in præſens quidem rectè conſuli: verùm, poſtquàm vitâ ipſi exceſſiſſent, tum nepotes ſemina diſſidiorum maximorum habituros.* Contra optimates regni, cùm contenderent, *ſi id fortè aliquando eveniret,* CIↃ CCCC LXXXI.

 faci-

CIↃ CCCC LXXXI. *facilè componi poſſe*; reginam, & Senatum Holſaticum, in ſententiam tandem ſuam pertraxere. Quippe ſic exiſtimabat prudens fœmina; *incerta admodum regna eſſe, & precaria quodam modo, quæ electione obtingerent: ac ſtabilia demum ea, quæ hæreditate accepta, ad poſteros transmitti poſſent*. Et experta ipſa erat; cùm non ita multò antè Sueci, fidem, quam dediſſent conjugi ſuo Chriſtiano, exuentes, bellum grave, & per iſtud mala plurima, in his oris concitarent. Ea propter de ſententiâ decedens, ac teſtata, *utrumque ſibi filium eſſe, & æquali caritate*, in æquales item partes dividi ducatus petiit; parvam inde inter fratres de Norvegiâ controverſiam fore rata: cui rei, quotquot aderant optimates, aſſenſere. Sed quàm rectè novo regi, & regno Daniæ, conſuluerint, qui ducatum Sleſvicenſem, ſub Erico Pomerano ſeparatum, nec recuperari facilem, vixque per Adolphi mortem reſtitutum, iterum tunc disjungendum cenſuerunt, judicent prudentes rerum. Quæ Chilone dum geruntur, proceres Holſati quidam, à Chriſtiano pridem in exilium acti, ut in ejus rebus dixi, deprecantibus amicis, mox conciliati regi, revocantur: redditaque illis bona, fiſco addicta. Rex Ioannes, alteram ducatuum duorum partem ſuo jure conſecutus, alteram tutoris nomine, fratris vicem adminiſtraturus, accipit; &, in Daniam reverſus, regni inſignia ſibi petit. Quæ in tertium uſque annum nihilominus dilata; ſive, quia novi regis mores priùs explorare proceres vellent: ſive, quia exiſtimarent exſpectandum, donec Sueci, qui ſeceſſerant, iterum conjungerentur. Interim verò, ut ingenti beneficio ſuos ſibi devinciret, cum ducatus Sleſvicenſis urbes penè univerſas, atque arces, vectigaliaque regni oppignorata intelligeret; ad Holſatiam, & Stormariam, mortuo Adolpho duce, ab Othone Scouwenburgico coëmendam; ut exſolveret patris debitum, & redimeret pignorata, ſubditis toto regno ſuis pecuniam in hanc rem imperat. & Holſatiæ optima-
CIↃ CCCC LXXXII. tibus cum Rensburgū, tùm Flensburgum, convocatis anno proximè inſecuto, inter alia ſummo omnium conſenſu id obtinuit, ut pro vomere unoquoque bini aurei penderentur. Hâc pecuniâ, ceteràque, quam è regno comparaverat, urbes, arces, vecti- CIↃ CCCC LXXXII. galiaque cuncta, quæ Holſatis pignori data, ſic redemit, ut omninò univerſis ſatisfaceret, neque quisquam injuſtè ſibi quicquam ademptum quereretur. Verùm, quia rex tutelam fratris ſui eo tempore gerebat, de pecuniâ eâdem, & ducatuum item diſtributione, tanquam nimis inæquali, ingens poſteà inter fratrem, filiumque Chriſtianum, lis exorta eſt: de quâ ſuo loco dicam. Porrò Daniæ ſenatores, poſtquam regem in regni curas toto animo incumbentem animadvertunt, coronam etiam, quod diſtulerant jam in tertium à defuncto patre annum, deferendam illi cenſent. itaque Hafniam evocatis univerſis regni ordinibus, etiam Norvegienſibus, ac nonnullis è Germaniæ principibus, confluentibusque ultrò ad ſolennitatem tantam urbium maritimarum oratoribus, ipſo Pen- CIↃ CCCC LXXXIII. tecoſtes feſto, quod in diem XV Kal. Iunii incidebat, in primariâ urbis æde, à ſupremo regni antiſtite, cum Chriſtinâ, uxore ſuâ, coronatur. ubi ante ſummum altare cùm nonnullis mox equeſtrem dignitatem, ut in talibus uſitatum, contuliſſet, magno in arcem comitatu eſt reductus. Aliquot tunc dies acti inter epulas, & equeſtres item ludos. Per quod tempus Lubecenſium, & Gedanenſium, oratores, de Iacobo, Comite Oldenburgenſi, tunc piraticam exercente, ac multa damna civibus ſuis inferente, apud regem conquerentes, coërceri virum petunt: ſimul etiam privilegia, à prioribus Daniæ regibus variè data, confirmari. Iſque, ut privilegia quidem confirmaret, facilè animum induxit; quanquam ejus facti poſteà, cùm ingratitudinem eorum ſummam bello Suecico comperiret, pœnitudo illum cepit: ſed, ut in Iacobum abſentem, indictâ causâ, quicquam durius ſtatueret, minimè adduci potuit. ſiquidem, priuſquam mare infeſtum redderet, iſthoc ſe facturum eſſe, miſſis literis, certos fecerat: quod ereptam ſibi arcem Delmenhorſtum operâ ipſorum diceret. At Ioannes, regni Daniæ jam coronam conſecutus, mox Norvegiam claſſe petit, & Aſlojam appellit. quâ in urbe, rebus regni ordinandis, aliquamdiu commoratus, terreſtri itinere Nidroſiam abit: ubi, ſummâ gratulatione exceptus,

CIↃ CCCC tus, coronâ qnoqne, ad viceſimum diem
LXXXIII. Iulii, decoratur. Quo peracto, in Daniam
redit. Hîc, quibuſdam ad bellum Suecis,
quod à fœdere Margaretæ defeciſſent, in-
ferendum incitantibus, facilè aurem præ-
buiſſet, ni Dorothea ipſum mater revocaſ-
ſet. illa enim, ut erat animi planè mode-
rati fœmina, & prudentiâ ſupra ſexum ſu-
um excellens, ſedulò monere filium: *ne cum
gente inconſtanti, quæ promiſſum patri obſequi-
um, &, obſtrictum juramento, vix ſeptennium
tenuiſſet, armis experiri vellet. quippe, etiamſi
vinceret, & jurare in ſua eos verba denuo im-
pelleret, nihilominus admodum incertum fore,
utrum fidem, quam parenti violaſſent, ipſi ſer-
vaturi eſſent. Itaque quietem amaret; & conten-
tus gemino regno, parceret ſuorum ſanguini, ac
futurum fortè eſſe, ut, defectionis tædio, ac pu-
dore, ſive malis inteſtinis fatigati, ultrò ad an-
tiquum fœdus revertantur: meliùs fidem ſerva-
turi, quam, non ullis armis acti, verùm ſuo ani-
mi motu, tunc obſtringerent.* His reginæ ma-
tris monitis acquieſcens, quàm diu quidem
illa vixit, nullum in Suecos bellum movit.
Intereà verò regni Daniæ primates, omni
curâ in reducendam ad fœdus Sueciam in-
cumbentes, miſſis ſæpè ad proceres ejus
regni literis, ut concordiam, & decretum
Margaretæ, pro virili reſtituerent, adhor-
tari non ceſſabant. & id tandem effecere,
uti Sueci ad regnorum unionem ſarcien-
dam inclinarent, & Calmarniam eo ipſo
quoque anno, ad diem III Id. Novembris,
convenirent. Quo cùm Daniæ item pro-
ceres advenissent, plurimaque ad concor-
diam conſervandam inter ſeſe contuliſ-
ſent, Sueci capita quædam proferunt, qui-
bus ſi rex ſtare vellet, nullam in ipſis mo-
ram fore, quin coronâ etiam Sueciæ deco-
retur. Inter iſta callidè Steno, qui tunc re-
gno toti præerat, ut promiſſa eludere poſ-
ſet, inſeruerat; *uti debitum qualecunque pa-
tris Chriſtiani ſolveret, tum conventus ut Cal-
marniæ æſtate proximâ haberetur: atque hîc ſta-
tueretur, cui potiſſimùm borealium regnorum
Gothia, quæ tunc Daniæ ſubeſſet; & Schordalia,
ac Swertovia, ſubjaceret.* Quæ Ioannes etſi
minimè admiſſurus putaretur; nec paſſu-
rus, ut electio ſub conditione fieret: aut ut
Gothia, belli jure acquiſita, iterum in quæ-
ſtionem vocaretur: tamen cùm, concor-
diæ ſanciendæ causâ, proceres Stenoni
quædam conceſſiſſent, etiam ipſe aequie- CIↃ CCCC
vit. Atque ita uno omnium conſenſu Sue- LXXXIII.
ciæ rex ſalutatur. Quibus actis, poſtquam
omnes diſceſſiſſent, Steno, in Sueciam re-
verſus, cùm ſpe ſuâ excidiſſe ſe videret, ac
Ioannem, quod futurum non putârat, poſt-
quam in propoſita capita conſenſiſſet, re-
gem declaratum eſſe; fidei negligens, quâ
ſe pridem in conventu tam ſolenni ob-
ſtrinxiſſet, & obſequium promiſſum ipſe
exuit, & complures item alios, quos naturâ
factioſos didiciſſet, ambiendo, largiendo,
ſupplicando, ad ſe trahit. &, ut facinus
ſpecie honeſti tegeret, culpam in Ioannem
confert: quaſi ille neque ſolvere patris de-
bitum ſtatuiſſet, nec permittere, ut de Go-
thiâ proceres ſententiam ferrent. ſed u-
trunque quàm à veritate eſſet alienum, ipſi
quoque Sueciæ primates viri, quibus ali-
qua honeſtatis, fideique ſuæ, ratio habeba-
tur, & Stenonis animus ambitioſus notus
erat, facilè intelligebant. Itaque eum ac-
cedentes, ſæpiùs obteſtabantur, *debitum
Ioanni regnum, & promiſſum, ne quid porrò in-
tervertere conaretur: neve exiſtimationem ipſe
ſuam, procerumve cæterorum, perditum iret.*
ſed incaſſum laborabant. Annus proximus CIↃ CCCC
ſummâ rerum caritate, fame, peſte, Dani- LXXXIV.
am graviſſimè afflixit: ut dimidiâ ampliùs
parte homines pariter ac jumenta toto re-
gno interirent. Qui ſequutus, admodum CIↃ CCCC
tranquillus fuit; nec Ioannes per hunc LXXXV.
quicquam omninò paſſus, neque fecit: ve- CIↃ CCCC
rùm, qui excepit illum, læta adverſis tem- LXXXVI.
peravit. quippe filium Chriſtianum, annum
agentem ætatis ſextum, poſtquam ſibi, re-
gni procerum conſenſu, ſucceſſorem deſi-
gnaſſet, animumque ad quietem, & in eâ
ordinationem rerum, applicare ſtatuiſſet,
pacis cupido cauſam belli Galli, Angli, at-
que Scoti, objecerunt. Nam piraticam
exercebant; Daniæque mercatores, quos
in mari deprehenderent, bonis ſuis ſpolia-
bant. Cujus rei cùm querelæ ipſi crebræ
afferrentur; iſque in Galliam, Angliamque,
miſſis literis, de injuriâ queſtus eſſet, ac ne-
quicquam expoſtulaſſet; juſtam adeò que-
rimoniam inſuper haberi cernens, regni
ſui ſenatores Hafniam vocat, in commu-
ne conſulturos, quicquid ad ſtabiliendam
publicam quietem regni pertinere videre-
tur. Qui, frequentes poſtquam illuc con-

CIƆ CCCC LXXXVI. veniſſent, & conſilia de negotio gravis adeò momenti contuliſſent, viſum fuit, juſto bello latrocinia coërcere; & petendæ ipſis pacis, quam protervè recuſaſſent, ſic neceſſitatem imponere. Nec cunctatus, claſſem parat; milite, commeatu, implet: addit duces, militiâ navali claros, ſub parente Chriſtiano, Pytchehorſium, & Piningum. Ac ſucceſſum tam felicem bellum habuit, ut mox hoſtes per legatos pacem petere ſint coacti. His confectis ex ſententiâ, iterum Hafniam ſenatores convenere. Agitatum eſt de Gothiæ præfecturâ; quam Ivarus, Axelii F. olim ſibi à Chriſtiano demandatam, obtinebat. Is, & genere, & anctoritate, excellens inter Suecos, poſtquam conjugem duxiſſet Caroli Canuti filiam, quem, dejecto Chriſtiano, regnum Sueciæ invaſiſſe memoravi, meritò ſuſpectus erat inclinati etiam in Stenonem animi. qui cùm, contra quàm Calmarniæ promiſerat, regiam ſibi dignitatem vindicare decreviſſet, minimè ſanè quieturus credebatur, antequam in poteſtatem inſulam hanc redegiſſet. Itaque viſum; & periculo obviam ire, & à præfecturâ eum removere. Ac Steno quidem, qui perſpectum ſat haberet, quantum, ad gerendum cum Ioanne bellum, in hâc inſulâ ſitum eſſet, blandè cum Ivaro agere, uti Gothiam, ac Finlandiam, quaſque alias tunc gerebat præfecturas, permutare cum nonnullis Sueciæ arcibus animum induceret: & efficere tandem etiam, adjutantibus hîc amicis, ut Finlandiam, quamvis ægrè, ipſi traderet. quâ potitus, cùm ambitioni ſuæ necdum ſatis factum eſſet, uti Gothiam quoque ab eo impetraret, ipſe illuc proficiſcitur: &, promiſſis quàm ampliſſimis cùm nequicquam permovere ſtuduiſſet, itidem amicos adhibet, & navare operam jubet. Sed Ivarus, quem Finlandiâ jam extortâ offendiſſet, uti Gothiam quoque traderet, nullo modo adduci potuit. quippe animo reputabat, contra quàm rex, proceresve, exſpectârant, ſe in verba Chriſtiani, cùm primatibus regni Sueciæ, juraviſſe; ac, poſt mortem Olai fratris, pignori illam ab eodem accepiſſe: tum in filium Ioannem, regem Sueciæ cooptandum, conſenſiſſe. Quem affectum confirmante inſuper Stenonis odio, mox Stocholmi, in conventu regni procerum, cum nonnullis, quorum animos in Ioannem propendere exploratum ipſi erat, id enixè agitabat; ut, Stenonem ab affectato temerè regno ſubmoventes, fidem, quam Ioanni obſtrinxerant, ſemel tandem liberarent. Et hoc quidem tantâ ſanè vehementiâ conabatur, ut verborum libertate cùm Stenonem, tum ſautores ejus omnes, graviter exaſperaret; Steno etiam, ut reprimeret adverſarium, latrocinia objectaret, quæ in Gallos, atque Anglos, pridem is exercuiſſet: quâ re illud effeciſſet, ut, quæ illis damna dederat, ea incolis regni Sueciæ univerſis rurſum exſpectanda eſſent. Ac profectò iſto crimine adeò certè eum preſſit, ut periculum non exiguum compararet. Quanquam neque ille cederet, atque palàm minaretur, niſi aliter porrò ſecum agere vellet, novos brevi ſe in Sueciam hoſpites introducturum, nempe Ruſſos. Tandem, poſt ſat longam altercationem, amicorum interventu, inter ſe conciliati: ac Stenoni regni Sueciæ gubernatio, idque Ivaro aſſentiente, iterum permiſſa fuit. Quæ cùm CIƆ CCCC LXXXVII. ita geſta eſſent, Steno, nil Ivaro fidens, licet reconciliato, in propoſito de cogendâ in poteſtatem ſuam Gothiâ perſeverans, cùm Calmarniam, magno ſuæ factionis comitatu, excurriſſet, eum ex Oelandiâ inſulâ, quam & ipſam obtinebat, ad ſe vocat. Verùm poſtquam, aliquamdiu exſpectatus, non veniret, in Oelandiam trajiciens, miſſo nuntio, adventum indicat, & colloquium ejus poſcit. Cumque ille etiam tum cunctaretur, generum ſuum, Aruidum Trollium, & Ioannem Achonis, mittit: qui perſuadeant, ne colloquium detrectaret. Iſtis quoque operæ irritis, arcem cingit; præcipitque, ita arctè obſidere, ne evaderet: pœnam etiam minatus, ſi elabi paterentur. Verùm fruſtrà cautio fuit; & Ivarus, cum præſidium ordinaſſet, nocte proximâ clanculum ingreſſus ſcapham, Gothiam petiit. Quæ in Daniam poſtquam nuntiata eſſent, anxium habuere regem, ne Ivarus, ut Finlandiâ pridem ceſſerat, nunc eâdem imprudentiâ Gothiam traderet. Etenim ſic ſtatuebat; ſi hanc inſulam, quam à Valdemari III tempore Dani poſſediſſent, etſi ſemel ab Alberto Sueciæ rege occupatam, interverti pateretur, non

duntaxat

cIↄ cccc LXXXVII. dntaxat regni illud detrimentum, verùm etiam ignominiam ſuam fore. Itaque,re in ſenatu agitatâ, placuit, non tantùm Ivaro eam præfecturam adimere, ſed & Suecis, ni promiſſum exhiberent, bellum inferre. Quo decreto, ſtatim rex delectum agere, & claſſem navium quadraginta expedire; copias in Gothiam ſuas, ſub Erico Othonio duce, tranſmiſſurus. Hujus rei poſtquam nuntium proceres Sneciæ accepiſſent, metuentes ne, prætextu inſulæ ejns vindicandæ, rex in ipſos vires univerſas duceret,& opprimeret imparatos, ut procellam imminentem evitarent,prævertendum cenſuerunt.Itaqne cum conveniſſent, viſum pluribus; *ut Ioannes, juxta acta Halmſtadiana, & in Sueciam vocaretur, & habenas regni acciperet:* alii contra contendebant, *minimè committendum eſſe, ut, quantumvis rebus aſperis, ſe deſererent: aut extraneum potiùs ſibi, quàm indigenam, regem caperent.* ac ſententia horum obtinuit. Mox, in Gothiam cùm Ioannes appuliſſet, Ivarus, ſive fidei memor, ſive odio in Stenonem, ultrò portas venienti reſerare; vel, ut alii ſunt auctores, exſpectantem ad Drachoram regem adire: inſulamque ei ſuam, & arcem, tradere. Quâ receptâ, & præſidio confirmatâ, ac præfecto novo impoſito, Ioanne Holgero; cum Stenonem Boringholmum, inſulæ Oelandiæ arcem, obſidere, & obſeſſos graviter premere,intelligeret,ocyus opem ferre ſtatuit. Cumqne illuc appuliſſet, conſilii incerti obſeſſores, ad Stenonem, tunc Calmarniæ commorantem, & eventum exſpectantem, literas mittunt: ac, quid facere ipſos velit, utrum porrò urgere obſidionem jubeat, an omittere, ſciſcitantur.Verùm ille,ubi regem,cùm ingenti adeò belli inſtrumento, copiiſque, adveniſſe intellexit, non jam rebus ſuis fidens, per legatos eum rogat; *ut colloquio diem, & locum, conſtitueret: ſe paratum juſſa facere, neque etiam dubitare, quin magnatibus regni cæteris idem omninò facilè ſit perſuaſurus, ſi venire in conſpectum, atque coram verba facere,patiatur.* quod Ioannes poſtquam ipſi conceſſiſſet; ille, dato mox colloquio, *breviter rebellionem excuſare: &, quo minus voto ejus hactenus ſatiſfactum eſſet, ut Calmarniæ convenerat, eam procerum regni culpam potiùs, quàm ſuam, dicere. nam regnandi legem ſibi ab*

illis dari: neque tam, quod ipſe velit, quàm quod cIↄ cccc LXXXVII. *iſtis videatur, facere poſſe.* Inde fidem ſacramento rurſum obſtringit: & promittit, *operam ſe daturum eſſe, ut exemplum quoque ſuum tota Suecia imitetur.* Rex, qui rerum novandarum cupidum Stenonem ſciret, & potentiâ apud Snecos eminentem, uti magis virum ſibi devinciret, controverſiæ inter ipſum, & Ivarum, ei arbitrium permittit: efficitque, ut, compoſito mox negotio, Steno Oelandiæ præfecturam, idque Ivaro concedente,obtineret.Sed hæc aſtu à Stenone acta eſſe, uti regem imminentem à propoſito ſibi bello dimoveret, impetumque, morâ aliquâ callidè interjectâ, frangeret, poſteà compertum fuit: nam, reverſo in Daniam rege, ſimul loqui ſuis datum,in contraria cuncta ivit.quippe animis iterum in ſpem libertatis, ut,vocabat, concitatis, rerum ſummam denuò deferri ſibi procuravit: ita totum ſe componens, ut,cum omnibus modis clanculum regiam ſibi poteſtatem vindicare conaretur, palàm tamen fidem in regem retinere videretur. quod ut regi nuntiatum, ſcribit ad ſenatum Sueciæ, hortaturque; *ut in fide perſeverent, & electionem factam primùm Halmſtadii, vivo adhuc patre ſuo Chriſtiano, hinc Calmarniæ, eo mortuo, confirmatam, ſuffragiis conſentientibus, porrò ratam eſſe velint; nec perfidiæ tam inſignis notam ſibi inuri ſinant: ſimul Deum vereantur, qui perjuros graviter ulciſci ſoleat. Famam rei, totum orbem pervaſuram: & convitio poſteritatis univerſæ obnoxios fore, non ſe totam gentem arguere, ſed paucorum culpam ſcire: quos ſi ipſi comprehenſos noxæ dedant, aut caſtigent, ex officio facturos. Pace, & otio, nihil ſibi prius eſſe: atque cunctas vitæ ſuæ rationes eò ſeſe relaturum, ut tranquillam eam agere, procul bello, voluiſſe, & regnorum publicæ tranquillitati ante omnia ſtuduiſſe, cognoſcatur. quam tam bonam voluntatem ne turbarent, aut ereptum ipſi irent.* In hanc ſententiam multa ſæpius à Ioanne ad Suecos ſcripta, verùm nullo operæ fructu; cùm Stenonis illi inſtinctu, rem de die in diem ſemper protrahendo, nihil aliud conarentur, quàm ſuſpenſum ut perpetuò tenerent,& ab armis capeſſendis,quæ timebant maximopere, ſubmoverent. Inter hæc, cIↄ cccc LXXXVIII.
exortâ Othoniæ controverſiâ, cùm, ad eam componendam,operam Ioannis regis

cIↄ cccc LXXXVIII. Olaus, abbas Soranus, implorasset, iſque ſummo regni antiſtiti, Ioanni Brocſtorpio, rem mandaſſet, ille, negotium ſubterfugiens, ſe ab eo excuſavit, & in regem id rejecit. Sed hiſtoria ejus rei univerſa paullò
cIↄ cccc LXXIV. altiùs repetenda eſt. Anno cIↄ cccc lxxiv, cùm rex Chriſtianus Romæ pietatis cauſâ ageret, quidam è comitatu ejus, ipſo ignaro, aut conivente, clam pontificem Sixtum adeunt, & exponunt; eſſe Othoniæ, in Fioniâ, monaſterium S. Canuti, quod Canonicis ſecularibus à fundatione primâ propriè dicatum eſſet: verùm, à Canuti cæde, exturbatis poſſeſſoribus, monachos illud invaſiſſe. Itaque enixè rogant, ut excedere eos jubeat: & antiquis, ac legitimis, poſſeſſoribus reſtituere. Sixtus, qui id Chriſtiano non invito fore crederet, dat diploma poſtulatum, quo cœnobio, per injuriam occupato, emigrare monachos jubet: ac canonicis, quibus olim eripuerant, illud reddere. Ac reverſi, iſtud vulgant: & cœnobium, olim ſuum, ſine ullâ morâ repetunt. Monachi, re inopinatâ conſternati, ſupplices Dorotheam reginam primùm, inde ipſum regem orant, obſecrantque, ne cœnobio, à majoribus conceſſo, ejici ſe tam indignè patiantur. Sed, edicto potiore, quo & ſacris interdictum pontifex pronuntiabat, ſi quis ſe opponere auderet, cedere coacti, in ærumnis longè maximis annos totos quatuordecim vitam egere. Cùm Dorohea regina, ad exemplum conjugis ſui Chriſtiani, tum defuncti, Romam etiam ipſa ire, pietatis ergò, inſtituit: terram quoque Palæſtinam aditura, ni Sarracenorum metus à propoſito abduxiſſet. Cujus rei poſtquàm fama ſpargeretur, adeunt Soranum abbatem, & Schoffenſem: ſimul orant, quando nunc occaſio futura eſſet, per reginę matris iter, quod hæc Romam ad Pontificem adornabat, adjuvare ordinis ſui reſtitutionem vellent. Illi, minimè à negotio alieni, cùm conſilia inter ſe communicaſſent, Matthiæ Lupo, qui reginæ à ſacris erat, pecuniæ ſummam non exiguam largiuntur, ac perſuadent; ut is, ſiquidem reginam comitaturus Romam eſſet, reſtitutionem illorum apud Innocentium viii tunc pontificem, procurare ne gravetur. Ac profectò, poſtquam Romam adveniſſet, nil cunctatus, rem exequitur. Inſuper regina quoque cIↄ cccc LXXXVII.
operam navat, atque preces ſuas jungit. *quanquam ante annos aliquot, à pontifice Sixto iv, conjugis ſui Chriſtiani interventu, ſub æternæ maledictionis pœnâ edictum eſſet, ne Othonienſis ſedis cathedralis præſens ſtatus deinceps unquam à quocunque mutaretur: tamen ſe, & regem filium, maximopere exoptare, ut in priſtinum ea ſtatum reducatur.* Innocentius, non iniquâ poſtulari à reginâ arbitratus, non gravatè annuit petitioni. itaque Matthiæ Lupo dat diploma, quo præceptum: *ut canonici, qui, inſtructo malè Sixto, monaſterium S. Canuti occupaverant, monachis, quos per injuriam ejeciſſent, illud redderent: ſi parere recuſarent, ſacris ſibi omnibus interdictum ſcirent.* Itaque, quanquam ægrè admodum, res peracta: & canonici monaſterio, ante annos quatuordecim occupato, exceſſere, cIↄ cccc LXXXIX.
poſtridiè Idus Decembres cIↄ cccc lxxxix. Queſta erat & regina, quâ injuriâ à Stenone affecta eſſet: qui Orebroenſem arcem, propter nuptias donatam, per vim ipſi eripuiſſet. itaque in hanc rem etiam literas dat ad Stenonem Innocentius, quibus mandat; *ut reginæ Orebroum ſine ullâ morâ reddat: niſi faciat, ſacris ſecludendum fore.* Has reverſa ſtatim ad Stenonem mittit: qui in Ruſſos tunc profectus, poſtquam eas accepiſſet, pontificis Romani minas nihili fecit. Annis aliquot poſt hæc per cIↄ cccc XCIV.
quietem actis, rex in phreneſin delapſus, ſimul atque ad mentem ſanam rediiſſet, cùm Stenonis dolus magis atque magis eluceſceret, literas ad eum ſcribit, ac ſenatum regni Sueciæ univerſum, poſtulatque: *ſemel tandem, ſine verborum ambage, aut fallaciâ, teſtarentur; anne ea, in qua vivo patre Halmſtadii, hinc Calmarniæ, inde etiam in Oelandiâ, conveniſſent, rata vellent.* His acceptis, Steno regni optimates Stocholmum convenire jubet: &, conſilio priùs cum ſuis collato, inde aliis, in Ioannem regem pronis, non tam quærit, quidnam reſpondere debeat, quàm affectum ſingulorum callidè explorat. Placuit meliori parti; *tandem regnum, quod jam tertiùm promiſiſſent, idq; cum jurejurando, in Ioannem transferendum.* Inter hos Iacobus erat, regni Sueciæ ſummus præſul; qui tam acriter hanc ſententiam tuebatur, ut verborum libertate odium in ſe Stenonis concitaret: qui palàm

CIↃ CCCC XCIV. Iam quidem pacis ſtudium præ ſe ferre videbatur, clàm tamen, cum totâ ſuâ factione, hoſtilia omnia agitabat. neque deerant, qui ſine ullâ ſimulatione, ac fuco, rem agentes, cum Iacobo ſe conjungerent: quin apertè etiam dicerent, *niſi Steno, ea quæ Ioanni dudum promiſiſſet, quamprimùm impleret, à regno amovendum eſſe, & in ordinem cogendum.* Alii, contrariis inter ſe ſententiis diſſidentes, ad arma, more gentis ſuæ, provocabant. Verùm parti potiori, ita viſum; *nullo modo regni Sueciæ coronam Ioanni denegari poſſe, ac conventis ſtandum eſſe; ſed indici iterum comitia publica oportere, quibus denuò de capitibus, ad electionem regis pertinentibus, à regnorum ſenatoribus primùm Halmſtadii conſtitutis, ageretur.* Placuit etiam, *ut Calmarniæ, ubi ſecunda ſuper hâc re comitia fuerant, convenirent.* Hoc decreto, Steno, præſules, cæterique regni proceres,
CIↃ CCCC XCV. quid egiſſent, ſtatim nuntiant; ſimul *petunt, ut in proximum menſem Iunium, ad* XXIV *diem, mittat ſuos, plenâ poteſtate inſtructos, & Norvegiæ ſenatum eodem vocet. Ac, capitibus accuratè examinatis, & conſenſu approbatis, liberum futurum ipſi, quandocunque animum inducturus eſſet, ſe in Sueciam conferre, ad accipiendum regni diadema.* Verùm poſtquam tempus illud immineret, iterum morbum fingens Steno, mittit nuntium Calmarniam, qui & valetudinem ſignificaret, & abſentiam excuſaret. Quâ de causâ cùm comitia in Novembrem proximum dilata eſſent, ingruente eo tempore, rex Ioannes, qui ſpem certam de concordiâ ſanciendâ concepiſſet, mittit eò ſummum regni Daniæ præſulem, Ioannem Brocſtorpium; Ericum Othonium; Paulum Laxmannum, aulæ præfectum; Eſchildum Gevæum, regni equitum tribunum; ac plures alios, plenè inſtructos: ipſe cum octodecim navium claſſe paullo pòſt ſubſequitur. Ac delatus Egeſundam, conſiliarios, in Eſpeſundenſi portu commodum tempus expectantes, ad ſe vocat. qui cùm, uti juſſi erant, conveniſſent, una navium regiarum, incenſo pulvere tormentario, ſive fulmine, ſive fortè, in incerto eſt, conflagravit; remigesque dum reſtinguere ignem cupiunt, malè habiti: alii, fumo eveſtigiò ſuffocati; alii, flammâ uſtulati, vix per biduum vitam planè miſerandam protraxere: alii denique, cùm in mare ſe præcipites dejeciſſent, aquis hauſti, periere. CIↃ CCCC XCV.

Ad hoc malum, aliud acceſſit majus. Nocte proximè inſecutâ orta valida tempeſtas, ita claſſem univerſam diſſipavit, nt, quo loco qnæqne eſſet, nulla navium ſat compertum ſibi haberet. Ac, ſedatâ tempeſtate, poſtquam claſſis iterum in portum ſuum conveniſſet, nulla eſt inventa navis, qnæ non eſſet quàm graviſſimè adflicta. Vna, in quâ regia ſupellex erat, literæque, item documenta alia, quibus regi in conventu hoc maximè utendum erat, vado alibi illiſa, aut ſubmerſa, nunquam poſteà eſt conſpecta. Præceſſere hæc ſigna bellum; quod mox cœptum, ob Stenonis contumaciam, in his borealibus regnis formidabiles tumultus excitavit: & civilis ſanguinis utrinque plurimum effudit. Poſtquàm verò rex Calmarniam, & regnorum Senatores, conveniſſent, fruſtra laboratum fuit. Aberat Steno, animoſus, ob afflictam tempeſtate claſſem regiam: & conventum, quem indixerat, negligebat. Tandem, cùm adventum ejus ampliùs menſem exſpectaſſent, literas mittit, quibus nuntiat; *per ſe integrum regi fore, ſive pacem inter regna facere velit, ſive nolit. Nil ſe hic præſcriptum cupere.* Vnde cùm rex ſat deprenderet, aliud omninò nil Stenonem agere, quàm ut aſtu coronationem ſuam impediret, dimiſſis iis, qui convenerant, retrò pedem in Daniam refert. Vbi poſtquam bello Suecos aggredi conſtituiſſet, ac Stenonem cum Vandalicis civitatibus ante proximum quinquennium, uti ſupra memoravi, fœdus pepigiſſe ſciret, ut cum alterâ tantum parte hinc negotium ſibi foret, indncias triginta annorum pollicetur, ſi à fœdere hoc recederet. Verùm Steno, qui potentiæ illud ſuæ munimentum non exiguum reputabat, cùm id facere gravaretur, ne egiſſe nihil tamen, aut oblatam temerè conditionem tam honeſtam rejeciſſe videretur, de unius tantùm anni induciis agere animum induxit: quas legati nihilominus conceſſere. Qui ſimul reverſi eſſent, Ruſſi, ut Ioanni regi fœderato contra Suecos opem ferrent, magno agmine in Finlandiam irrumpentes, incendiis paſſim, cædibusque, cuncta implent: &, occiſis quotquot arma contrà ferrent, arcem Vibur-

CIↃ CCCC XCV. Viburgenſem obſident. Quam cùm fruſtra aliquoties oppugnaſſent, plurimis deſideratis, cum prædâ regrediuntur. Nuntiatâ hâc Ruſſorum irruptione, pœnitere Stenonem cœpit, quod inducias tricennales, à Ioanne pridem oblatas, rejeciſſet. conſilio tamen pro re capto, ſcribit ſtatim Lubecenſibus, ut Ioannem, quantum poſſent, diſtinerent; ac, conſcriptis ipſe copiis, in Finlandiam magnis itineribus tendit: ubi Ruſſos, fruſtra arce Viburgenſi oppugnatâ, receſſiſſe intellexit. Itaque, milite in hyberna diſtributo, & præſidio limitaneo conſtituto, pedem refert in interiorem Sueciam: cum majore mox exercitu primo vere reverſurus, & acceptam cladem
CIↃ CCCC XCVI. ulturus. Verùm Ruſſi, nil cunctandum ſibi rati, ut Stenonem anteverterent, menſe proximo Februario, magnis viribus per Careliam in Tavaſtiam irrumpunt; &, itinere octoginta milliarium, obvia quæque igne, atque ferro, vaſtant: hominumque ſupra ſeptem millia cædunt. Hinc celeritate eâdem, quâ advenerant, ſe recipiunt. Steno, cum majoribus copiis, quas intereà collegerat, in Finlandiam reverſus, ut jam receſſiſſe Ruſſos intellexit, relicto in eâdem exercitu, duces præficit, Suantonem Nicolaium, Ericum Trollium, & Stenonem Turſonium; præcipitque, ut ibidem reditum ſuum exſpectarent: vimque, ſi irrueret hoſtis, propulſarent: ſi quieſceret, non inferrent. Ipſe, in Sueciam profectus, copias majores cogit; ſed, dùm à præſidio regis circa fines diſtinetur, per æſtatem inſequentem diu à ducibus, quos reliquerat in Finlandiâ, exſpectatus, poſtquam minimè adveniret, hi, conſiliis inter ſe communicatis, ſub Auguſtum deſinentem in Ruſſos movent. quorum ubi regionem ad novam uſque Narviam pergraſſati eſſent, atque arcem Ivangradium expugnaſſent, ocyùs reducunt copias in Finlandiam; idque magnâ adeò celeritate, uti receſſiſſe priùs, quàm veniſſe, ſit compertum. Poſt hæc tandem venit Steno, cum auxiliari milite; qui, quæ geſta à Suantone, cæteriſque item ducibus, ut accepit, iterum in Ruſſos ire cupiebat. Sed, Suantone ob hiemem jam ingruentem refragante, ideoque in Sueciam potiùs redeundum contendente, iræ utrinque exarſere; quæ vix procerum aliorum interventu, anno pro- CIↃ CCCC XCVI.
ximo, in comitiis regni publicis, menſe Martio celebratis, deleniri potuere. Inter iſta & Dorothea regina, Chriſtophori primùm, inde Chriſtiani uxor, cùm utroque in matrimonio pariter & viduitate annos quinquaginta unum exegiſſet, diem obit; ac Roſchildiæ, in mariti Chriſtiani monumento, ſepelitur. Poſt hæc iterum moni- CIↃ CCCC XCVII.
tus Steno, ut ſe ultro gubernatione regni abdicaret, quo & ſuam, & aliorum procerum, fidem liberaret, neque tunc induci potuit; ac reſpondit, *ſe non tantùm à proceribus, verùm etiam à plebe, principatum accepiſſe: nec, ſi maximè vellet, eum, illâ non conſentiente, exuere poſſe.* Quin & magno equitatu, quem reliquerat in Finlandiâ, ad cuſtodiendos fines evocato, regnum obequitans, dignitatem ſe tueri certum oſtendit. Adeò nempe nemo ferè imperio cuiquam unquam volens cedit: & cupiditas dominandi vix cum vitâ etiam ponitur. At Ioannes, convocato Hafniam ſenatu regni, filium ſuum Chriſtianum, ſedecim ferè annos natum, iterum regem deſignari ab eo curat: ſimul & decernit bellum, in Stenonem. Inde exercitum conſcribit copioſum, è Germanis, Gallis, Anglis, & Hiſpanis; adjutantibus cùm Alberto marchione Miſenenſi, tum principibus vicinis: quibus lætum, per occaſionem iſtam eâ hominum colluvie liberari. Nam conduxerat pridem Magnus, dux Saxoniæ inferioris, ut Hathleriam, ac Vorſaciam, imperata detractantes, coerceret: veriùs latronum manum, quam legitimorum militum. Hi in Sueciam anctorati, prædâ potiùs quàm ſtipendio, cùm in Daniam adveniſſent, rex maturè expeditionem agitat; auxilia fœderatos poſcit, Norvagoſque item jubet, quàm ingentibus queant copiis, impetum in Sueciam facere, loca bello opportuna occupare, & latiſſimè excurrentes omnia depopulari. Ipſe, claſſe in Calmarniam præmiſſâ, copias terreſtres ducens, per Hallandiam in Suecorum fines tendit. Ad diem XI Kalend. Sextileis ad Calmarniam claſſis applicat: & Ioannes ante mœnia ejus urbis caſtra metatur. quæ cùm graviter premeretur, neque Steno opem ferret, oppidani ad regem mittunt, qui deditionem ſpondeant, ſi & vitam, & fortunas,

cIɔ cccc xcvii. fortunas, ſint illæſas habituri. Quæ rex poſtquam promiſiſſet, quanquam eſſent, qui contrarium ſuaderent, mox primores civitatis ad ſe vocat: &, accepto juramento, univerſis dat præteritorum veniam. Inde, effusâ civium magnâ multitudine, præeunte ſacro ordine, introductus, cum res urbis ordinaſſet, validum præſidium in arce locat. Quibus ad Calmarniam geſtis, qui præfecti claſſi erant, in Oelandiam navigantes, arcem Boringholmum capiunt, & præſidio eam firmant. Cujus rei cùm ex nuntium accepiſſet, proſpero ſucceſſu ętus, jubet ſuos loca proxima, quę deſeruiſſent incolæ, devaſtare, ut ad veniam oſtulandam citiùs cæteri cogerentur. Inle ulterius progreſſus, nullum ipſe populandi finem facit, antequàm egreſſi ſilvas ıas Sueci, in quas metu ſe abdiderant, veiam rebellionis diuturnæ precarentur. Id ùm in interiorem Sueciam perlatum eſt, conſternati metu incolæ ad Stenoem ſe recipiunt; obſecrantque, *ut conſuret vitæ, ac fortunis, omnium; ſeque populi conſu rerum ſummam, publicæ ſalutis causâ, quam temerè ſuâ nunc ambitione peſſum daret, concutum meminiſſet.* Per id tempus is Iacoım, antiſtitem Vpſalienſem, quod Ioanni lam favere cognoviſſet, obſidebat. Veìm ille, de conſilio Stenonis certior facus, arcem Stegam in eventum qualemınque commeatu, & præſidio, communierat. Erat & cum eo Suanto, vir ſupreıæ auctoritatis, qui & ipſe regi addictus, luc cum pleriſque aliis ſe receperat. Quæ ex poſtquam accepiſſet, ut periculo hoines ſui ſtudioſos liberaret, fert auxilium aborantibus. Iam obſeſſi in neceſſitatem hanc adducti erant, ut non ultra ſuſtinere hoſtem poſſent: verùm Steno, qui advenientem regem exſpectare non auderet, deſerens obſidionem, motis properanter caſtris, copias Stocholmum transfert. Inter hæc Norvagi, ut juſſi, magnâ manu in Suecorum fines ruunt; & Elsburgum, arcem permunitam, obſident: ac poſt multam arduamque oppugnationem capiunt: ſimul totam eam oram ad deditionem cogunt. Rex, tam proſperâ rerum famâ incitatus, ne Stenoni ſpatium recolligendi ſui daret, cum exercitu univerſo magnis itineribus Stocholmum petit, urbem regni maximam, & munitiſſimam; atque in Brunchonis monte, ubi ante annos aliquot pater ejus Chriſtianus, caſtra locat: alteram verò urbis partem, mari cinctam, claſſe obſidet. Atque ita terrâ pariter marique acriter obſeſſos premit, velites ſubinde immittens, ut Stenonem, intrâ mœnia latitantem, ad conſerendam manum eliceret. Verum ille, imparem ſe pugnæ gnarus, clam ad Dalecarlos mittit, inter Suecos gloriâ fortitudinis primos: edocetque, quo nunc patria in diſcrimine verſaretur. Exaggerat *potentiam hoſtis, & ferociam; qui in illud totis viribus incumbat, uti regno occupato, omnes incolas ſervituti mancipares. Vnam tantùm ſupereſſe civitatem, quæ excludere auſa fuerit: hâc ſi etiam potiatur, de communi libertate actum eſſe. Planè unam hujus ſortem, atque regni univerſi: quod conſiſtere, hâc cadente, minimè poſſit. Itaque publicam libertatem in virtute ſuâ ſitam cogitarent; ac venirent, quantâ poſſent multitudine, & in caſtra impetum facerent: urbe ſe ab alterâ parte egreſſurum, & in terga repugnantium invaſurum. Neque dubium habere; quin, fortunâ paullùm modò adſpirante, quæ audentes ferè adjuvare ſoleat, aut, direptis hoſtium caſtris, eos omnes planè ſint profligaturi; aut ita fracturi ſaltem, ut continuando bello poſt id tempus vires non ſint ſuffecturæ.* Quibus verbis facilè gente bellicosâ excitatâ, ſtatim regi nuntiatur, eſſe eam in procinctu. Itaque ſine ullâ morâ convocatis belli ducibus, rem exponit: *neque conſultum videri, ut exſpectent, donec illi advenirent, & à fronte ac tergo pariter, arduo & ancipiti loco, dimicandum ſibi foret; minore negotio ſeparatum adhuc hoſtem vinci poſſe. Quâ de causâ, in periculo tam præſenti, ne ſe ipſi deſtituerent, ſed virtutem animi ſolitam adhiberent.* Placuit ergò, *Dalecarlis, antequàm ad caſtra veniant, totis copiis obviam ire: quibus cæſis, aut fugatis, mox victoria in proclivi ſit futura.* Ac cùm ſtaret hæc ſententia, copioſiore cœnâ ſe reficere militem jubet: atque ad iter, ſine ſtrepitu incundum, ſimul ac daretur ſignum, apparare. Ipſe, rebus pro arbitrio ordinatis, præmittit equites, imperatque, ut ſe paullùm extra caſtra præſtolentur. Mox ſilentio, ne, quid ageret, perſentiſcere hoſtes poſſent, cum peditibus ſubſequutus, ſe conjungit: ac diluculo, quà venturos eſſe Dalecarlos noverat, ſe obvertit. Vix illuxerat,

CIↃ CCCC XCVII. rat, cùm ab iis, quos præmiſerat ſpeculatum, nuntiatur, in propinquo hoſtem eſſe. Itaque ſubſiſtens paullùm, alacer ſuos cohortatur, *ut virtutis meminiſſe antiquæ velint. quippe adveniſſe tempus, quo, ſi fortiter prælientur, bello, alias diuturno, ac graviſſimo, paucis horis finem imponant.* Inde hoſtem rectà ducens, ad Rodenſem pontem occurrit. Acre prælium committitur. Magno Dani impetu in hoſtem eunt; nec minore cum virtute Dalicarli ſe tuentur. Tela verò, quæ Schitas linguâ patriâ appellant, non directè, verùm in ſublime mittunt, ut in præliantem hoſtem deſuper cadant. Quibus ſauciati Dani, prælio excedere cogebantur: aut trajecti, in ipsâ acie concidebant. Nihil autem illis ad virtutem deerat, præter ſolum equitatum; quem ſi item habuiſſent, certè dubiam victoriam Danis facere potuiſſent: quorum equi, nuda latera invadentes, poſtquam diſſipaſſent ordines, totam aciem profligârant. Edita ſtrages ingens fuit; adeoque cæſi ferè univerſi: pauci fugâ evaſere. Dani, nullâ ex occiſis prædâ captâ, ſtatim à pugnâ in caſtra ſua revertuntur, ſigna hoſtium præferentes. Quæ cùm inde erexiſſent, idque Sreno è ſpeculatoribus accepiſſet, ratus, Danis profligatis, Dalecarlos, quos auxilium allaturos exſpectabat, caſtra eorum occupaſſe, ocyùs effuſus urbe, neque acie ordinatâ, tanquam ad amicos properat. Sed, cùm propiùs acceſſiſſet, contra atque exiſtimabat, hoſtes eſſe eſt expertus. Quippe Dani, quanquam adhuc à recenti pugnâ feſſi, in turbatos, ac perculſos, impetum faciunt: eos fugant, & ad ipſam urbis portam perſequuntur. Multos inter fugam cædunt; multos & præcipites in mare agunt, & in his Stenonem ipſum: qui, niſi navicularius à periculo tam præſenti liberaſſet, cum quamplurimis ſuorum ſuffocatus periiſſet. Vt victoriæ, ad Rodenſem pontem partæ, fama increbuit; Sueci, qui Stenonis partes hactenus ſecuti erant, ultrò regem acceſſere: &, rebellionis crimen deprecati, ſua omnia, ſeque ipſos, ei in manum tradidere. Quæ in urbem poſtquam nuntiata eſſent, Sreno, tot jam cladibus fractus, ac cogentibus, qui in urbe ſecum erant, nuntium ad regem mittit, & colloquio locum petit. Rex, quantumvis fame ſe redigere in CIↃ CCCC XCVII. poteſtatem ſuam poſſe civitatem ſciret, tamen facilem ſe præbet, nuntiumque dicere Stenoni jubet; *longè ſibi gratius futurum fuiſſe, ſi hanc mentem ante effuſum utrinque ſanguinem habuiſſet: nihilominus, quo teſtatum cunctis faceret, ſe hoc bellum ſuſcepiſſe, non ut perditum iret ſubditos, ſed ſervaret, indulgere, ut extra urbem fide publicâ ad ſe veniat.* Cùm veniſſet, accuſare rex Stenonem; *quod, neglecto juramento, non neceſſitate actus, ſed libidine dominandi, ſe, ſuosque, in diſcrimen longè maximum adduxiſſet.* Sreno, ſeſe excuſare; *neque ſuam culpam eſſe, ſed ſuorum: qui invitum ad id bellum impuliſſent.* Inde aliæ querelæ, de utrinque dato damno: ac decretum denique fuit, ut poſt triduum in S. Claræ monaſterio, propè urbem, convenirent. Vbi poſtquam de conditionibus pacis denuò agitatum eſſet, tandem Steno, proceresque, qui cum eo illic aderant, ſe, ac ſua univerſa, urbem item, & jura regni, regi tradunt. Poſtero die, portas pandunt; & effuſi urbe omnes, regi obviam ivere. Antecedere ſacer ordo: ac plerique cereos accenſos ferre. Cumque regem excepiſſent fauſtâ acclamatione, ac tubarum, & Campani æris, ſonitu, primùm in templum introducunt: ibique ſacrâ re peractâ, mox in arcem comitantur. In quâ poſtquam conſediſſet, Steno, ad genua provolutus, coram regni utriuſque ſenatoribus, jus caſtrenſe, quod appellant, illi tradit. Quo accepto, ſurgere juſſum, rex hortatur, ut deinceps fidem ſervet: quæque in id uſque tempus admiſiſſet, clementiſſimè condonat. Tum &, ut ſecurè porrò vivere inter ſuos poſſet, quos graviſſimè in adminiſtratione regni offenderat, decreto ſancit, ne cuiquam rationem geſti principatus reddere teneretur. Hæc Octobri menſe geſta. Mox Novembri, ad XXV. diem, ordinibus Sueciæ univerſis evocatis, à Iacobo, ſummo ejus regni præſule, regium diadema accipit: cunctis pro ſe, ac poſteritate ſuâ, in verba regis jusjurandum exhibentibus. Quæ cùm ita acta eſſent, rex convivio ſplendidiſſimo Suecos proceres excepit; dieſque aliquot feſtos egit, variis ludis, ac ſpectaculis: idque impenſè operam dedit, ne omninò quid omitteret, quod ad oblectandos eos, aut con-

cIↄ cccc xcvii. conciliandos ſibi, pertinere exiſtimaret.
Poſt hæc, cùm primates Sueciæ urbe diſceſſuri eſſent, ajunt regem, more ſibi uſitato, à cibo ſumpto cum familiaribus ſuis colloquentem, quæſiviſſe, ecquid Sueci ſatis dignè, ac magnificè, habiti eſſe viderentur: &, convivio anne quicquam defuiſſe judicarent. Vbi cunctis conticentibus, aliquem, Germanum gente, regi magis cæteris familiarem, ob navatam eo bello inſignem operam, reſpondiſſe: *Vnum quidem, rex, ſi pateris, ego defuiſſe cenſeo.* Cumque rex interrogaret, *hoc quid* eſſet: *nempe*, ajebat, *poſtquam omnes quàm lautiſſimè excepiſti, ſpiculatorem advocaſſe te oportuit, qui in veſte holoſericâ, humi ſtratâ, eos gladio feriret; ut, perfidiâ ſuâ dignam pœnam nacti, cæteros exemplo terreant, ne deinceps datam regi ſuo fidem violare unquam auſint.* Quo reſponſo rex obſtupefactus planè, dejectiſque in terram oculis, cùm conticuiſſet paullùm, mox, attollens rurſum oculos, hominemque torvè intuitus; *ego verò malim*, inquit, *te cum hoc conſilio tuo, tam immani hinc ad corvos relegari: quàm ut ego tanto ſcelere innocentiam meam fœdem; aut hoc regnum, liberâ electione mihi debitum, deteſtandâ adeò crudelitate partum, aut firmatum, eam.* Cum hoc dicto, ſede ſurgens in conclave ſe recepit: neque eum ex illo tempore ullâ gratiâ eſt dignatus. Vox egregia, & præclaro adeò rege certè digna! ſed indignus Steno erat, toties perfidus, cum quo eâ lenitate agere-

cIↄ cccc xcviii. tur. Initio anni, Daniam repetit; eoque per quietem acto, redit proximo in Sue-
cIↄ cccc xcix. ciam, cum uxore, filióque Chriſtiano: quem Stocholmi, in conventu regni publico, tertio die Pentecoſtes, à proceribus regem nominari petiit. Quod & ſine exceptione omnium conſenſu factum; tradito, pro more veteri, regio planè apparatu, regni Sueciæ vexillo. Nec id tantùm; verùm & Chriſtina conjux Sueciæ regina dicta: & coronâ, regni inſigni, exornata. Quin & publicæ in rem eam literæ datæ; à Iacobo, præſule Vpſalienſi, & Stenone: quibus hanc electionem Chriſtiani omnium conſenſu ordinum, & conſilio etiam deliberato, factam eſſe teſtarentur: inſuper pollicerentur, ſe inviolatam eam in perpetuum habituros. His peractis, rex Ioannes, conſtitutis qui in Sueciâ ſuo nomine ſummam rem adminiſtrarent, mox cIↄ cccc xcix.
in Daniam revertitur, ac Stenonem ſecum abducit. Quem, ut ſibi devinciret, & fidelem deinceps redderet, muneribus & multis afficit, & præclaris: inde in Sueciam remittit. Sed profectò, apud animum, ad malitiam obſtinatum, idem valent beneficia, quod injuriæ; & irritant, non obſtringunt: planè ut nonnulli morbi per remedia aſperantur. Ita Steno, nihilo in regem æquior, qui tot eum beneficiis ad præſtandam ſibi fidem, mutuumque item affectum exhibendum, obſtrinxiſſet, cùm reverſus domum eſſet, vetera in ipſum odia præ ſe tulit: adeò ſe pridem victum, ac dejectum de faſtigio, quod invaſerat, ægrè ferens, ut ad belli, infeliciter à ſe geſti, mentionem indignabundus barbam velleret, ac vix lacrymas contineret. Ioannes, ſumptis ſemel armis, & bellare, & vincere, ſuetus, cœpit bellum in Dithmarſos agitare: quod Dorothea regina, ejus mater, fæmina virilis animi, pariterque pacis ſtudio, & prudentiâ, antecellens, donec viveret, omni curâ impedierat. Ac nonnulli è proceribus animum ejus, velut certâ ſpe victoriæ, accendebant: malo admodum conſilio. & Ioannes, quod aggreditur imprudenter, uti ferè uſu venit, multò infeliciùs gerit: ac, tranſlata aliò arma poſtquam minus bene occupat, dat Stenoni, quam captabat, rebellandi occaſionem. Verùm prudens rerum princeps, quiſquis hoſtem debellatum, & imprimis, propter fluxam ante fidem, meritò ſuſpectum etiam, continere in officio deinceps volet, nunquam illi metum eripiet: ſed parata ad formidinem arma habebit, quæ oſtentet è propinquo. Belli autem, de quo dixi, capeſſendi, illa ei cauſa erat. Donârat patri Chriſtiano, Romā pietatis ergò inviſenti, ut in ejus rebus antè memoravi, Fridericus Imperator, nominis illius tertius, iſtam terram nulli domino ſubjectam; ſed eccleſiæ Bremenſis, ſi quandoque urgeretur, dominatum prætendentem: & à multis antè ſeculis Daniæ regibus, quibus ſubdita olim fuerat, rebellantem. Ac domare is ſtatuerat: verùm, iſthæc cogitantem, mors inhibuit. Itaque non negligendam imperii amplificandi occaſionem adeò juſtam arbitratus, re cum fratre Frederico,

CIↃ CCCC XCIX. Holſatiæ duce, communicata, ni ſubmitterent ſe Dithmarſi, vi ſubjicere ſibi ſtatuit. Sed priùs, quàm id incipiat, per legatos ad obſequium blandè invitat. Quo conſtanter denegato, quanquam eſſent, qui, tranquillitati publicæ conſulentes, exhibendum id ſuaderent, mox denuntiat: *quando principem recuſarent, hoſtem ſeſe habituros.* CIↃ IↃ. Inde, initio Februarii, arma infert, ſibi admodum funeſta, & ingloria; fratrem ſuum Fridericum ſecum trahens, & lectiſſimam juventutem, è regnis ſuis, ac Germaniâ circumjectâ: quâ non ita pridem Sueciam debellaverat. Ad vicum Hammam, in confinibus Dithmarſorum, aliquamdiu commoratus, copias auxiliares exſpectavit: ut nimirum, oſtenſo belli apparatu, hoſtibus terrorem incuteret. Et profectò, poſtquàm copiæ exſpectatæ adveniſſent, tantæ omnibus videbantur, ut Dithmarſos, rebus ſuis diffidentes, arma ſtatim abjecturos, atque pacem petituros, nemo non perſuaſum haberet. Neque dubitari poterat, quin futurum hoc fuiſſet, ſi ad manum conſerendam ordinatè itum eſſet. Sed, quæ res victorias ferè maximè impedire ſolet, nimius contemptus hoſtium, cauſa exitii Danis fuit. Etenim, cùm ad exiguam terram illam, vix in ſeptem milliarium longitudinem excurrentem, atque foſſis interciſam, Sueciæ vaſtiſſimum regnum, montibusque editiſſimis, & paludibus atque lacubus profundiſſimis, invium penè, & inacceſſum, compararent; facilè ſe, & ſuorum nullâ clade, ſubjugare eam poſſe exiſtimabant. Quin, victoriam ſibi certam promittentes, antequàm viciſſent hoſtem, ſpolia diſtribuebant; neque illud, quod potiſſimùm debuiſſent, apud animum reputabant; Martem belli partibus communem eſſe, & eventum nuſquam minus reſpondere. Multi è nobilitate, non induti ullis armis, verùm aureis monilibus exornati, ac ſi non ad pugnam irent, ſed aut epulum, aut opima ſine prælio ſpolia reportaturi, prædabundi incedebant: ac plerique, ad manubias è devicto hoſte domum avehendas, currus ſuos adducebant. Etiam pars magna civium, ac volonum, qui ad bellum hoc prædæ ſtudio ultro venerant, cùm pecuniæ vim ingentem, tum ſigilla afferebant: ut, quæcunque vili pretio, quod in talibus uſitatum, CIↃ IↃ. coemiſſent, eorum omnium emptionem literis ſtatim, ac ſigillis, confirmarent. Adeoque opes ſibi quiſque amplas proponebat: ſed pericula, & incertos belli caſus, nemo animo perpendebat. Quin complures regni proceres, avaritiâ, & ambitione, cœci, huc amentiæ devenerant, ut, priuſquam in militiam iſtam proficiſcerentur, ſacerdotia regni quæque opimiora, quæ mox, hoſtibus profligatis, ut ajebant, domum reduces invaſuri ipſi eſſent, inter ſeſe partirentur. Et jam, nullâ verecundiâ, ſe abbatum, aliiſque dignitatum eccleſiaſticarum titulis ſalutabant. Verùm homines vecordes, ubi prædam expectabant, ibi vitam pars eorum non exigua amiſere: ut non inconcinnè poſteà dictum fuerit, nullo prælio tantum abbatum, capitumque ſacratorum, cecidiſſe, quantum hoc Dithmarſienſi. Inſuper primates quoque, qui in caſtris regis erant, diffidebant. Nam quibuſdam, diſplicere nimia cupiditas regis; arbitrantibus, ſi eventus ejus votis in Dithmarſiâ, ut in Sueciâ, reſpondiſſet, ne ſic quidem finem armis poſiturum ipſum eſſe: & iturum in Vandalicas civitates. Atque novis hinc moleſtiis, & periculis, exſurgentibus, poſt ærumnas belli plurimas, & labores exantlatos, nunquam ſeſe ad quietem perventuros metuebant. Alii, quos bello Suecico, per rigorem diſciplinæ militaris, ſive re quâcunque aliâ, offendiſſet, occulto in ipſum odio, ſublatum è medio, perditumque, cupiebant: idque ita clandeſtinò, ut inſidias, niſi puer indicaſſet, vix deprehenſurus fuerit. Et Danorum quidem exercitus, hunc in modum ſe habebat: at Dithmarſis, pro fortunâ animus, & cura, erant. Reputabant, imminere ſibi hoſtem, trium regnorum potentem; perpendebant molem belli, & periculi magnitudinem: paucis ſibi cum quamplurimis dimicandum. Cuncta ſecum agitabant, atque circumſpiciebant, ne omninò quid negligerent, quod curatum oporteret. Denique & conſultabant, quomodò hoſti, etiam tum à devictis pridem Suecis inſolenti, ſe opponerent. itaqe, verſato in omnes partes animo, viſum fuit; ut nec oppido Meldorpio, non ab arte, neque à naturâ loci, ſat munito, ſe includerent; neu

CIƆ IƆ. neu cum hoſte æquo loco pugnam inirent; ſed, deſertis locis aridis, ad Holſatiam objacentibus, quando planè equitatum nullum haberent, cum conjugibus, liberiſque, in interiora loca, quæ paludibus, atque foſſis, æſtuariis, & aggeribus, tutiora; vel in Butzam item inſulam, quam reciprocatio maris ambientis muniebat, ſe reciperent; ac tormenta, commeatum, quæque alia belli inſtrumenta eſſent, huc conferrent. Etenim Dithmarſia tota oppidum munitum in ſe nullum habet: ſed, depreſſiore ſolo, eoque molli, ob vicini maris æſtum, æſtuariis, & aggeribus, exundationi objectis, atque foſſis, & paludibus, interciſa, ſatis undique munita eſt: incolæque, ſi quis bello eos petat, patefactis derepentè emiſſariis, agros omnes aquis implent: ut immenſi ſtagni ſpeciem, quoquoverſum circumſpicias, terra interior univerſa, aquis ſupra eam exſtantibus, præ ſe ferat. Inde fit, ut peregrini, viæ ignari, ac regionis, inundatione factâ, aut hærere uno in loco compellantur, aut, ſi moveant, in occultas paſſim foſſas ſe præcipitent. Incolæ verò, longo uſu viam etiam latentem cognoſcentes, longis contis, in hunc uſum comparatis, facilè foſſas tranſmittentes, impetum in hoſtem faciunt, non minore agilitate, quàm ſi in planitie aliquâ dimicarent: ac celeritate eâdem, quoties opus eſt, reſiliunt. Quibus rebus nil deterritus à propoſito rex Ioannes, ubi, copiis contrahendis, uti dictum, ſe ad Hammam aliquamdiu oſtendiſſet, ac moturum illas eſſe ſimulaſſet; à Dithmarſis, qui ſub eo militabant, per latentem in aquis viam in vicum Winterbergum ductus, ipſis Idibus Februarii, quoſdam illic nuptias celebrantes opprimit: quibus cæſis, aut fugatis, mox Meldorpium progreditur, & non difficulter capit. Vnde qui profugiebant, perdita cuncta divulgabant. Et hæc fama quàm celerrimè adeò diſperſa fuit, ut poſtridiè per Vandalicas, ac vicinas, nationes planè ita eveniſſe crederetur: & Dithmarſi, tanquam in ſummâ deſperatione rerum conſtituti, pars in Butzam fugiendum, pars deditionem eſſe faciendam exiſtimarent: & equitatum, quem exiguum in Germania conſcripſerant, nulli ampliùs externo confidentes, procul agmine removerent: omnes verò adeò conſternati eſſent, ut quid agerent, aut quid caperent conſilii, incertum haberent. CIƆ IƆ. Quòd ſi rex diutiùs ſe aliquanto in oppido continuiſſet, credebatur, ultro hoſtem, abjectis armis, pacem petiturum fuiſſe. Sed, refecto illic milite, mittit, qui, quo loco hoſtes conſediſſent, ac conſilii quid cepiſſent, explorarent. Quibus partim interfectis, partim, qui reverſi erant, nuntiantibus quæ acceperant, ipſe ad diem XVII Februarii, relicto in oppido præſidio, infelici valdè auſpicio caſtra movet. Erant, qui id diſſuaderet; ſive quòd is dies vulgò in nefaſtis haberetur, ideoque ad rem proſperè gerendam inauſpicatus videretur: ſive quòd, mutato derepente aere, gelu, quo conſtricta terra, jam remitteret: atque viam pugnaturis non duntaxat impeditam, ſed & lubricam, adeoque inequitabilem penè fecerat. Quâ de causâ hortabantur, *ut differre pugnam vellet: quæ cùm anceps admodum futura eſſet, morâ aliquot dierum, ſine ſuorum diſcrimine, debellatum hoſtem iri.* Sed tribuni prætoriani, quibus plurimum, ob præclaram Suecico pridem bello operam, tribuebat, in contrarium propendebant; ac dicebant uno ore, *rerum benè gerendarum tam præſentem occaſionem minimè negligendam eſſe: cæteroquin mox futurū, uti gelu paullò magis remittente, glacieque infirmatâ, aut ſolutâ, ac per id ereptâ noctes invadendi facultate, domum inglorii redire, nullo operæ ſuæ pretio, cogerentur.* Itaque, conſilio horum collaudato, iterum rex exploratum quoſdam mittit; quos Dithmarſi interceptos cædunt omnes, præter unum, gente Friſium: hunc ſervatum indicare ſibi cogunt, quanam viâ regii venturi eſſent. Ex quo poſtquam comperiſſent, Hemingſtadium deſtinari, viam impeditam valdè, & anguſtam, nocte pugnam præcedente properè effoſſâ terrâ, aggere, ac foſſâ, muniunt: & præſidii item aliquantum apponunt. Tum vicinis quoque locis, atque hoſti oportunis, quia fidem exploratori non omninò adhibendam exiſtimabant, idem faciunt. Quarum rerum rex ignarus, infelici planè die, cælo nebuloſo, ac turbido, copias in hoſtem ducit. Ante, ibant milites prætoriani; crates, ad tegendas foſſas, pluteoſque, præferentes: illos, reliquus peditatus; iſtum, equi-

CIↃ IↃ. equites ſequebantur. Hinc impedimenta erant. Tormentorum una pars, à fronte
CIↃ IↃI. trahi: altera, à tergo ſequi. In hunc modum, per anguſtam ſanè viam, & utrinque foſsâ ſeptam, rectà in hoſtem tendebatur. Ac, cùm jam prætoriani aliquatenus proceſſiſſent, & periculum jam ſequentibus evaſiſſe viderentur, equitatus, conferto ob anguſtiam agmine, ocyùs veſtigia premit; nullnm hîc diſcrimen ratus, ubi copiæ pedeſtres ſine negotio tranſiiſſent. cumque ad mediam uſque viam perveniſſet, ponè ſarcinis, & tormentis, ita intercluſus erat, ut, ſi iſthoc uſus foret, ſine incommodo evidenti retrocedere non poſſet. Hîc Dithmarſi, qui ſe hactenus ante aggerem continuerant, cùm viderent, hoſtem, loci iniquitate circumventum, non ſe expedire poſſe, primùm excnſſis tormentis, tela in eum jaculantur. Ac initio, aliquamdiu eminus pugnatum fuit; mox, cùm largus imber caderet, mixtus grandine, madeſcentibus tormentis, nec incendi jam facilibus, cominus pugnari cœptum. Et Dithmarſi, effuſi aggere, in viæ exitu Danis ſe objiciebant, ne prodire in apertum campum poſſent, atque illic copias ſuas explicare: auſi & in primos ordines impetum facere, ad tormenta, ſi perrumperent, evertenda. Dani contrà, quanquam repentino inſultu, & iniquitate loci premerentur, tamen ſummâ vi anniti, uti, propulſato hoſte, ex anguſto illo loco in planitiem adjacentem pervenirent; velut, eâ occupatâ, magis facilem, ac periculoſam minus, dimicationem eſſent habituri. Itaque fortiter pedes facere; & acuere virtutem, cùm periculi magnitudo, tum iniquitas item loci: è quo neque ſibi exire, neqne equiti liceret, niſi per ſubmotum hoſtem ferro viam aperiret. Verùm tamen, quanquam per ſubjectos pluteos viæ partem difficiliorem exegerant, neque longo intervallo à planitie arcebantur: nihilominns adeò arctus locus erat, nt nec aciem explicare, neque commodè præliari, nec procurrere in hoſtem, propter aggerem oppoſitùm, neque locum equitatui dare poſſent. Quâ re admodum impediti, capto in arenâ conſilio, extenſo, quantum anguſtia loci permittebat, in utramque partem agmine, includere hoſtem, & in aggerem impetum facere, incœpere. Sed Dithmarſi, ocyùs inductis copiis univerſis, acres in adverſos ruunt; nec minore Dani animo vim excipiunt: &, fortiſſimè dimicantes, ſemel iterumque hoſtem propulſatum in fugam vertunt. Qui recolligens tamen ſeſe, rurſum eos in anguſtias, quas evaſerant, retrò agit. Dani, luto & pluviâ madidi, frigore inſuper obrigebant; at Dithmarſi, mirâ agilitate corporum, quam in interſectâ foſſis regione longo uſu comparaverant, contis, in hoc apparatis, huc & illuc circumlati, ſaucios in circumjectam foſſam egere: inde, eâdem agilitate retrogreſſi, quoties opns, tela Danica qnàm facillimè vitavere: Danis contrà, arcto in loco condenſatis, & in luto crurum tenus obhærentibus, non tam facilè Dithmarſorum item tela declinantibus. Quibus ſaucii, neque acie excedere, neque in locnm tutiorem efferri poterant. Ad hæc mala, ventus quoque accedebat: qui contrarius, & vapore, fumo, pluviaque miſtus, ita ora oculoſque infeſtabat, ut proſpicere nihil poſſent. His incommodis, & vulneribus, impediti, multis etiam interfectis, & in foſſas præcipitatis, tamen diu reſiſtentes, nil virtute ſuâ indignum committebant. à fronte enim, occiſorum cadaveribus; à tergo, impedimentis ſepti: quæ, in latus per tumultum pugnæ obverſa, retrò cedere cupientibus valli inſtar obſtitere: & incluſo equitatui nulla neque dimicandi, neque ſe recipiendi, copia erat. Inſuper, ab utroque latere foſsâ cinctus, neutram in partem commovere ſeſe poterat. Hinc exortâ primùm trepidatione, mox conſilinm, animumque, perdidere. Et, incerti quo ſe vertant, dum periculum plerique devitare incautè volunt, partim in foſſas provolvuntur; partim, necdum ſtricto ferro, in anguſtiâ à commilitonibus ſuis obteruntur: & inglorii, ſine ſpecimine fortitudinis ullo cadunt. Quo prætoriani territi, primi omnium fugam capiunt. Ac cum reliquus peditatus his ſuccederet, atque hoſti ſe objiceret, immittentibus undiqne Dithmarſis tela, clamor ingens, ſtrepituſque formidabilis, excitatur: & ſollicitum illud maximè quemqne habet, quo ſe pacto extricare ex anguſtiis iſtis poſſit. Coarctati in unum omnes, graviter tumultuantur;

CIↃ IↃ I. tuantur; fremituque,& vociferatione,tum equorum quoque hinnitu, plena omnia. Quibus rebus magis animoſus hoſtis, vehementiùs connifus, undique circumventos premit; ac proſtrato peditatu, acriter in equitatum, qui victoriam ſolus adhuc morabatur, ſtatim invadit: miſſis etiam, qui, apertis emiſſariis, aquam immitterent. Quâ re factum, ut, tellure aquis undique ingruentibus coopertâ, ſcrobium diſcrimen omne, ac foſſarum, anteà conſpicuum ſatis, brevi temporis momento tolleretur. Inde equi, denſis telis impetiti, quaſi in furorem acti,& excutere ſeſſores, & in pedites incurſare. Poſt hæc ſumma trepidatio tota caſtra occupavit: neque Dani ullâ ampliùs ſpe victoriæ tenebantur.qui impedimenta aggreſſi,ea evertere; &, quâ venerant viâ, evadere nitebantur. Quod dum ſtrenuè moliuntur,milites, quos rex Meldorpii in præſidio eſſe juſſerat, ſubveniſſe laborantibus, exitumque aperuiſſe interclufis memorantur. Eoque facto, omnibus in fugam effuſis, plurimi,in illâ obtriti,integri occubuere: multi etiam, à Dithmarſis perſequentibus interfecti. Ac tam magna ſtrages fuit, ut per foſſas,obtritorum, aut cæſorum,cadaveribus oppletas,multi clade elaberentur. Dithmarſi hoſtem ſuperaſſe non contenti, variè in profligatum etiam ſæviunt; ſemianimes labris, naribus, auribuſque amputatis, obtruncantes: ac jam cæſos repetitis ſæpè ictibus confodientes. Denique vix ſepulturam, & hanc tantùm peditatui,largiuntur: in equites aſperiores,ultimum iis pietatis hoc officium non concedunt. Numerus interfectorum, ignoratur; aliique, alium tradunt: at plerique, ad quatuor millia cecidiſſe ſunt auctores. Inter illos, duo comites Oldenburgici; Adolphus, & Otho: ac trecenti ſexaginta è nobilitate alii. Capta ſigna longè plurima,& tormenta univerſa. Rex, cum fratre Friderico, & reliquiis, in Holſatiam conceſſit; ubi ſuos, perbenignâ oratione conſolatus, adhortatur; *ne, ingenti quanquam clade, nimium demittant animos. Neque enim hoſtis ſe virtute victos, ſed iniquitate loci, ac tempeſtate; quam arcere, aut compeſcere, non humanæ poteſtatis eſſe ſcirent: & errare, qui in bello proſperos eventus ſemper exſpectarent. Certum ſibi, brevi denuò hoſtem cum majoribus copiis adoriri, & acceptam cladem ulciſci.* Nec ingrata, aut invalida regis hæc oratio erat: & in ſpem erigebantur univerſi,fore, ut non multò poſt ſuorum cædem vindicarent. Ac conſtabat illi animus; jamque novas ſibi copias comparare ſtatuebat: cùm, quorundam interventu, tandem pax eſt conſtituta. Quæ obtinuit inde uſque ad annos quinquaginta novem; poſt quos, repetito bello, Fridericus, ejus nominis II, Ioannis hujus è Friderico fratre pronepos, gentem eam fregit planè, ac ſubjugavit: ut dicemus, cùm ad illa tempora perveniemus. At in Sueciâ iterum exortæ turbæ: & mox bellum ſubſequutum eſt. Steno enim, quem devictum pridem illic ſummæ rerum rex præfecerat,ut reſcivit,prælio eum à Dithmarſis, gente exiguâ, ſuperatum, veluti pudore actus,quod, amiſſâ libertate, ſe,& regnum, dedere coactus eſſet, res moliri novas cœpit: non jam ultra beneficiorum memor, quæ tam multa, atque magna,nuper adeò acceperat. Sed initio, callidè conſilia celans, literas ad regem mittit, quibus orat; *ut quamprimùm proficiſci in Sueciam velit, perexiguo comitatu, ad levandos ſumptu incolas; quando rerum neceſſariarum omnium caritas ſolito major eſſet: ſe in finibus affuturum, atque illic venientem excepturum. Nam negotia multa eſſe, nec exigui momenti, quæ præſentem ipſum poſcerent. Agitari ſimultates perquàm graves, inter ſe & optimates, ob decretum, tàm benignè ſibi indultum; inſuper, à Ruſſis iterum bellum Sueciæ imminere: cui quanquam pares eſſent, tamen hic conſilio ejus opus eſſe.* Ac de ſimultatibus, ſanè verum erat. Quippe Sueci, quos in principatu ſuo quàm graviſſimè divexaverat,& in his Iacobus quoque, regni Sueciæ ſummus præſul, Romam miſerant: qui decreti in Stenonis gratiam à rege facti, ne quis ipſum geſti anteà principatus, uti dixi, reddere rationem cogeret, à pontifice antiquationem peteret. Quâ deinde impetratâ, exſtitere, qui injuriarum agerent; aut, accepta damna queſti, æquam horum compenſationem poſcerent: alii, perfidiæ eum; rurſum alii, repetundarum poſtulabant. Ac per hæc interdum in diſcrimine vitæ præſentiſſimo conſtitutus, manus certè violentas nullo modo evaſiſſet, niſi regis re- CIↃ IↃ I.

CIↃ IↃ I. verentia, & obſequium, tenuiſſet. Rex, omnino nil ſiniſtri ſuſpicatus, ac Stenonem bonâ fide agere cenſens, poſtquam cum proceribus deliberaſſet, ſtatuit primo quoque tempore, uti poſtulatum erat, cum exiguo comitatu ſe in Sueciam conferre: ne, vocatus ſi venire detrectaret, Sueci ſibi occaſionem rebellandi inde caperent. Accingit itaque ſe itineri, primo vere; conjuge ſuâ, & miniſtris quàm pauciſſimis,comitatus: obviuſque in regni finibus, ut promiſerat, Steno occurrit, cum catervâ hominum audaciſſimorum, & patrare quidvis certâ. Nuntiat, pacata omnia; quod & rex, progreſſus ultrà, verum comperit: admodum lætus, quòd, conciliatis partibus, atque rebus ex ſententiâ conſtitutis, mox in Daniam rediturum ſe ſperaret. Interim Steno, jam adductum in inſidias regem cernens, mittit literas quoquoverſum, ad eos proceres, quos addictos ſibi maximè, & averſos à Ioanne, ſatis exploratum haberet, operam eorum clàm implorat, atque orat, uti circumſpectè agant; ac cum armis, ſi res poſtulet, præſto adſint: rurſum aliis mandare,ut ſilveſtribus in locis, & remotis, clandeſtinò plebem convocatam arment. Quæ Stenonem agitare cùm familiares regis comperiſſent, monent ſedulò, *uti eum obſervaret, & inſidias caveret: niſi faceret, fore ut, opinione ſuâ citiùs, circumventus tolleretur.* rex, qui fidem non haberet, nec inducere animũ poſſet, ut Stenonem ſcelus in ſe concepiſſe tantum crederet; tamen illis admonere, & obteſtari, ut habere ſui rationem vellet, nullo modo deſinentibus, tandem victus, aurem præbuit: ac, cùm obſervare ejus actiones diligentiùs incœpiſſet, vera eſſe, quæ amici retuliſſent, deprehendit. Itaque, cùm vires juſtas, quibus ſeſe tueretur, non haberet; nec conſultum exiſtimaret, in auctorem inſidiarum animadvertere; quod tutiſſimum videbatur, rem diſſimulat; atque, ut evadere poſſet, cauſas fingit, ob quas ſibi feſtinatò in Daniam redeundum diceret. Itaque Stenonem jubet currus ſibi præparare. Atque ille, ſine morâ juſſa facit: non obſequio, verùm quòd conſiliis ſuis exſequendis tempus ſeſe opportunum nactum crederet. Emiſſis itaque ſuæ factionis ducibus, clàm ex agris tria circiter hominum millia ocyùs convocat, cum mandato, ut in curribus tectè ſecum arma ferant; hiſque eoſdem, quos emiſerat, duces tribuit: præcipitque, ut, quà regi in Daniam tranſeundum eſſet, undique vias obſiderent; &, ad lacum nigrum curſus exſpectantem, noctu per tumultum invaderent. Ipſe, ne proditionis alicujus apud quenquam in ſuſpicionem incurreret, nunquam quoquam ab ejus latere concedebat. Cujus rei rex per ſuos certior factus, cùm, obſeſſis viis omnibus, quà in Daniam iter eſſet, interceptum ſe cognovit, exituque prohiberi, conſilium in arenâ capit; & Stocholmum cum uxore, eâdem nocte, quâ patrandum ſcelus erat, magnis itineribus petit: ac vigiliâ noctis primâ eam intrat. Steno, cùm inſidias non proceſſiſſe animadverteret, ſpe ſe ſuâ excidiſſe indignatus, clàm de regis comitatu ſe ſubducit. Rex, Stocholmum ut evaſit, mox ſenatum, & nobilitatem regni, ad ſe vocat; qui frequentes cùm veniſſent, præter ſolos conjuratos, ac Stenonem, eorum ducem, quos flagitii deſtinati conſcientia, ne auderent convenire, deterrebat: rex, ſeorſim miſſis ad Stenonem literis, monet eum, *ut & ipſe ad comitia adeſſe velit.* Verùm ille reſpondere; *ſe paratum iſthoc facere, ſed acceptâ fide publicâ, atque obſide: aliter non tutum ſibi arbitrari.* Poſt quæ rex, præfatus quædam in ſenatu, de perfidiâ Stenonis, blandè compellatos ſingulos rogat; *num ex eo die, quo habenas regni Sueciæ gubernare primùm cœperat, quicquam contra jus, aut æquum, vel antiqua privilegia, conſuetudineſque regni, commiſiſſe videretur: tum, an gravis cuiquam publicè, aut privatim, exſtitiſſet: aut, abuſus poteſtate, perperam rempublicam adminiſtraſſet. Quod ſi quis illarum rerum meritò inſimulari eum poſſe exiſtimaret, ſe paratum reſpondere, atque etiam regno cedere. Quin ſenatum univerſum judicem capere, eique quidvis ſtatuendi liberam poteſtatem facere.* Hæc dicentem cùm audirent, moti omnes, porrò cupientem loqui interpellant; *graviter dolere ſibi, quòd, perfidiam unius omnibus communem eſſe, ſuſpicari videretur.* Tum hortantur; *uti bono animo eſſet: ſibi à fide, & obſequio, etiam contra Stenonem, non diſcedere deinceps certum.* At rex, ut Stenonem de ſe queritantem CIↃ IↃ I.

coràm

CIↃ IↃ I. coràm audiret; ſtudioque, ac comitate, potiùs quàm armatâ manu, perduellem ad obſequium reduceret; datis publicæ fidei literis, quas petierat, iterum eum ad ſe vocat. Quas cùm ille accepiſſet, gnarus, regem in civitatem cum exiguo comitatu perveniſſe, ipſe cum majore multo, ac Suantone, Henningo Gaddio, Canuto Alſonio, aliiſque factionis ſuæ ſociis, & equitibus ſeptingentis, mox advenit: &, priuſquam adveniſſe rex reſciſceret, ædibus munitioribus occupatis, conſilium ejus accuratiùs perpendentibus, meritò ſuſpectus fuit, quòd, acceptâ fide publicâ, adveniſſet, non tam ad colloquium amicum regis, quàm, ut locis opportunis, atque adeò medio foro, contra eum caſtra ſua collocaret. Quâ re cognitâ, rex, quo propiùs jam periculum imminere animadvertit, eò magis providendum ſibi ratus, ita res in arce ordinat, uti, ſi rebellionem manifeſtam, ac vim etiam intentare, Steno auderet, propulſare eum poſſet. Tum Stenonem ad ſe vocat: ac proferre, ſi quid accuſaret, jubet. Cumque ille, tutum iſthic non videri, ſine obſide, reſponderet; atque rex, cui bonâ fide agere certum, non gravatè hunc concederet: poſtquam tandem acceſſiſſet, comparatâ oratione, *ſe nullius ſibi ſceleris conſcium*, ait; *ſed, cùm inimici ipſum apud regem traduxiſſent, ideò clam ſeceſſiſſe, ut, in tuto collocatus, ſuam ei innocentiam approbaret. Nec mirandum cuiquam eſſe; ſi, priuſquàm ſe ſuſpicione tantâ liberaſſet, minimè fuiſſet auſus ad iratum regem accedere: quâ in re ſi quid imprudens offendiſſet, id ut ſibi ignoſcatur, etiam atque etiam petere. Non ſe hominum coërcere linguas poſſe, ac pro ſuo ferè arbitrio quemque loqui: cæterùm non ulli culpæ ſe affinem, id illæsâ conſcientiâ affirmare, in proclivi. Quin, pro dignitate regis, & ſalute, quidvis promptum facere, ac pati: unum verò etiam aliis regni Sueciæ optimatibus aliquantum diſplicere, quod Calmarnienſe pactum non omninò ſervaretur.* Hìc interrogante rege, *quâ in re id violatum exiſtimaret?* regerebat; *arces regni, fidei indigenarum committendas, Danis, aut Germanis, datas. Id peccatum ſi emendet, nihil reliquum magnopere, quod vel ipſe, aliive, queri poſſent: ac futurum, ut deinceps omnium ſibi fidem obſtringat.* Atque hic conſenſus cæterorum fuit; gratiæque illi ab univerſis actæ, cùm juſtitiam, tum clementiam, temperantiam, ac manſuetudinem collaudantibus: & teſtantibus, *illud ſibi ſummum ſanè votum eſſe, ut incolumis diutiſſimè regnum teneat. Nec ſe regem alium cupere: nec carere eo facilè, ſine magno ſuo damno, Sueciam poſſe. Et orare ob hanc cauſam, ne, ſuſpectâ hominis unius fide, temerè fortè ab inimicis accuſati, eundē affectum univerſis eſſe crederèt. Interim, quo tutior foret, in ſalutem ſuam incumberet, & præſidium adhiberet; ſe paratos, quandocunque videretur, præſto ad auxilium eſſe: nec tueri incolumitatem ejus, quanquam certo vitæ ſuæ cum periculo, deſtituros.* CIↃ IↃ I.

Rex, ſenatu collaudato, cùm Stenonem cupidum novarum rerum, atque regnum affectantem, & auctoritatis magnæ inter ſuos cognoviſſet; neque poſſet, quin ſuſpectum nihilominus porrò haberet: verbis pluribus hortatur, *ut, in fide, & officio, toties jam deſciviſſe deprehenſus, ſemel tandem perſeveret.* Omnes verò, ad convivium ſuum vocat: neque quicquam prætermittit, quod ad animos in amore, & obſequio, confirmandos pertinere exiſtimaret. Verùm fruſtrà humanitas fuit; neque Steno modum ambitioni ſuæ, ac conſiliis turbulentis, ponere potuit. Et paullò pòſt, cum aliis item factioſis, quorum primus Suanto erat, per præſidia ſua audax, quibus urbem in poteſtatem redegiſſe videbatur, iterum nobilitatem concitare in regem cœpit. quique in arcem ipſe aſcendere, niſi dato priùs obſide, recuſaverat, mox, contemptum manifeſtum præ ſe ferens, ab eo petit, ut in urbem ad ſe veniat, & conſilium ad negotia quædam conferat. Sed ſuperbiam hominis rex indignatus, partim & inſidias agitari gnarus, intra arcem ſe continuit, nec prodire in urbem voluit. quâ re incitatus Steno, huc & illuc curſitare: ac conſilia, ſemel capta, porrò urgere. Rex, quo ſeſe, velut contra hoſtes ſuos, tueretur, communiri arcem jubet. Inter iſta, cùm regina, fæmina inprimis pia, aliquando ad audienda in urbe ſacra deſcendendi veniam à rege peteret; rex, qui ſuos anteà prohibuiſſet univerſos, quòd inſidias vereretur, reſpondere: Si ad hoſtem ire velit: id licere; ſed, ſi eo comitata revertatur, fore, ut non admittatur. Quo reſponſo, poſtquam mœſta diſceſſiſſet, & in lacrymas erupiſſet, rex, à fletu abſtinere ſtatim juſſam, in templum deduci

CIↃ IↃ I. ci mandat. Cumque eò deſcendiſſet, ocius conſcenſo muro, tormenta locis opportunis, & præſidia, paſſim collocari jubet: ut, ſi fortè, quod futurum prævidebat, reginam Sueci magno numero comitantes, unà intrare niterentur, fortiter repellerentur. Poſt peracta in templo ſacra, cùm regina regredi in arcem vellet, Steno ac Suanto, perbenignè conſalutant: &, ceu eam ex officio deducturi, mediam ambo prehendentes, magno numero comitantur. At, cùm arcem acceſſiſſent, militemque in muris cernerent, aditu prohibiturum, ſubſiſtentes, ac reginam dimittentes, illicò indignabundi, & gravia quæque comminati, urbem repetunt. Inde Steno mox excedit; &, in loca tutiora cùm veniſſet, nullâ ultrà ſimulatione uſus, hoſtem ſeſe manifeſtum profitetur; ac ſollicitare regni ſingulos primates incipit, hortarique, ut deficerent à rege. Conciones pluribus in locis habet: quibus graviter, ad invidiam odiumque concitandum, debacchatur. *Non id temerè factum eſſe, quod Stockholmi in conventu procerum publico adeò ſeſe diligenter rex purgaverit, animoſque item omnium benevolentiâ ſimulatâ devincire ſtuduiſſet. Ita enim cùm naturâ, tum induſtriâ, comparatum; ut, quibus ſe imparem inpræſens videat, blanditiis tam diu teneat, donec, armis comparatis, viribuſque confirmatis, eos improviſò opprimat. Ac, nunc tempus adveniſſe, quo libertas regni Sueciæ, niſi eam armis vindicare auderent, planè peritura eſſet.* Inſuper conſilia regis, illa valdè ſalutaria, & ad pacem, ac concordiam, pertinentia, paſſim apud credulam plebem per calumniam traducit: præfectorum quoque ejus avaritiam, & crudelitatem, exaggerat; querimoniâ etſi fortè non injuſtâ, tamen nimiâ. Tum *reſpicere Norvegiam* jubet; *quæ, cum Daniâ poſtquam fœdus iniiſſet, priſcâ libertate exuta, in extremam ſervitutem miſerè dejecta eſſet.* etiam jusjurandum poſcit, quo promitterent univerſi, in commune conſulturos, quod ex uſu regni eſſe exiſtimarent. Quibus verbis concitatis paſſim animis, ſubito tumultu orto, undique ad arma itum: ac Stenonem bona pars nobilitatis, ad periculum commune, nt credebant, patriæ ſuæ, depellendum, ducem petere. Ad hanc Suanto ſe adjungere, vir primariâ inter proceres dignitate: & Stenonem, ſatis per ſe incitatum,

CIↃ IↃ I. magis etiam inſtigare. Steno itaque, ſuo ingenio dominandi cupidiſſimus, pronis adeò animis tumultuantium, vindicandæ, ut vocabat, contumeliæ dari occaſionem ratus, neque eam negligendam, denuò invadit regnum, bellum parat. Atque illud ut legitimum videretur, ad diem Calendarum Auguſti conventum Alvaſtri indicit. Quò cùm Suanto, cæterique factioſi, conveniſſent, ad Ioannem, etiam tum Stocholmi agentem, ſuo omniumque nomine literas mittit, nuntiatque; *hoſtem ſe deinceps fore, & ad bellum capeſſendum à ſuis cogi: qui tyrannidem præfectorum, quos præter jus, atque fas, impoſuiſſet regno Sueciæ, non ulteriùs tolerandam, vindicare ſtatuiſſent.* Rex, acceptis illis literis, cum Stenonem rurſum fidem exuiſſe intelligeret; & ſe neque bello parem, nec obſidioni item tolerandæ, animadverteret; cedere furori certus, reginam gravidam, ut in regno regni ſucceſſorem pareret, relinquere in arce cum præſidio; ipſe verò, cum nonnullis regni Sueciæ proceribus, quos conſtanti in ſe fide exiſtimaret, in Daniam recedere ſtatuit: mox cum juſtis inde copiis reverſurus, ac Stenonem manu armatâ in poteſtatem reducturus. Quæ cum ſic conſtituiſſet, civibus in concionem advocatis, multa de Stenone queritur: *quod, oblitus fidei ſuæ, & juramenti, bellum iterum moveret. à quo, toties perduelli, quidnam exſpectandum eſſet, neminem ſe adeò rerum imperitum arbitrari, quin id ſatis intelligeret. Sibi in Daniam proficiſci certum eſſe; ac, parato juſto exercitu, ad liberandam ab obſidione urbē, quàm celerrimè reverſurum. Quin, ne quicquam de affectu ſuo in ipſos dubitarent, pignus ſe in arce certum, uxorem gravidam relicturum: ac viciſſim cupere ex ipſis ſcire, quid de illis polliceri ſibi debeat.* Illi, cùm conſilium regis accepiſſent, primùm enixè rogare; *ne deſerere ipſos vellet; neque enim arbitrari, has Stenonis vires eſſe, ut perficere cœpta poſſit: quin futurum, ut, elangueſcente primo furioſæ plebis impetu, armis ſuâ ſponte poſitis, veniam rebellionis iterum petitum veniat.* Cæterùm, perſeverante in propoſito ſuo rege; nec, *præſidio tam exiguo, obſideri ſe paſſurum*, affirmante; fidem omnes obſtrinxere, *ſe manſuros in obſequio, neque hoſtium ullo metu, aut periculi magnitudine, defecturos.* His pro concione actis; rex poſtridie Daniam navigio petit. Ejuſque abitu multo jam ferocior

Steno

cIↄ Iↄ I. Steno, arces regni, qnas præſidio communitas rex tenebat, recuperare animum inducens, primùm Orebroum tendit; irâ in præfectum ejus, Ioannem Falſterum: quod is Haraldum Plattingum, anteà Norreſchogenſi præfecturâ à ſe donatum, cùm gubernatorem regni Sneciæ ageret, in furcam egiſſet. Itaque, recuperatâ poſt continuam oppugnationem arce, ignominioſam mortem hominis amici ulturus, Falſterum captum Arbogam duci, &, in vincula conjectum, ad ſupplicium aliquod gravius aſſervari illic jubet. Quo peracto, mox Stocholmum caſtra movens, arctâ id obſidione utrinque cingit; cumque armis expugnare ſeſe poſſe deſperaret, aſtu aggreſſus, ſat feliciter perfecit. Quippe, immiſſis ad primarios qnoſdam cives, & auctoritate validos, qui largitionibus eos, ac promiſſis luculentis, ad dedendam ſibi urbem permoverent, benè opera ſucceſſit. Atque illi, ſpe majoris libertatis, quam prolixè Steno fecerat, primùm occultè, inde palàm, res moliri novas auſi, non reginæ ullâ ultrà comitate retineri in officio potuere: conſuleſque, ac nonnulli conſularis dignitatis, paullò pòſt in caſtra egreſſi, ut de pace cum Stenone incundâ conſultarent. Quâ in re dnm occupantur, incendium, incertum unde, magnum in civitate exortum eſt. Ideoque trepidatione ſubitâ, ut in talibus uſitatum, raptis ſtatim armis cives cùm in foro conveniſſent, mox validiore flammâ procurrentes, portas civitatis petunt: ac Stenoni, foris cum armatâ manu exſpectanti, eas pandunt. Qui irrumpens, & præſidia locis opportunis ponit; & concurrere, ad incendium exſtinguendum, cives jubet: oppidoque ſic potitus, arcem, ac reginam in eâ, porrò obſidet. Atque, aliquot cohortibus in vicina loca miſſis, plebem in præfectos regios, regni arcibus impoſitos, paſſim concitat: quoſque illorum comprehendit, graviter excruciatos, in ſuorum aſpectu necat. Inter illos & Falſterum; quem Arbogæ, nti dixi, in tormenta exquiſita aſſervatum, eo tempore maximâ crudelitate Suecis diſcerpendum dedit. Ita verò Steno ſæviit; quo & pœnæ immanitate metum cæteris incuteret, & ſævitiam aliorum ſuæ factionis principum hoc exemplo incitaret.

His in Daniam perlatis, ulciſci quidem rex ſuorum indignam cædem cupiebat; cIↄ Iↄ I. ſed terreſtris expeditio, ſine claſſe, nihil profutura erat: atque illam apparare, hyems ingruens non ſinebat. Igitur cunctante rege, atque claſſi inſtruendæ idoneum tempns exſpectante, Steno, occaſione uſus, graviter ſævire in eos, qnos in regem propendere intellexerat. Interim regina arcem, amiſsâ urbe, quàm fortiſſimè tuebatur: &, ut etiam capiendæ ſpem eriperet, tanquam cibo abundante, quanquam fame nihilominus ſatis magnâ laboraret, &, abſumpto commeatu univerſo, reliquum nil præter carnem equinam haberet, egregio aſtu obſeſſorem eludebat. Etenim ſuem pinguem unam aſſervari, ac, diebus ſemper aliquot interpoſitis, identidem produci in vallum; tum & vinculis conſtringi, juguloque cultrum veluti feriendæ intentari, imperabat: quæ dum fierent, ejulante in majorem modum ſue, ut facillimè exaudiri in urbe poſſet, conjectnram oppidani faciebant, necdum illic fame ullâ, aut inopiâ commeatus, laborari. Atque ita, quando arx munita adeò armis expugnari haud poſſet, obſidionem in biennium protrahebat.

Elapsâ hyeme, rex Elizabetham filiam cIↄ Iↄ II.
Ioachimo, marchioni Brandeburgico, Imperii Septemviro, dat nxorem: nuptiæque celebratæ cum illuſtri apparatu, ineunte menſe Majo. per quæ poſtquam fama ejus laborare incœpiſſet, ac ſi, conjuge neglectâ, quæ Stocholmi obſidebatur, aliò animum tranſtuliſſet; adeò nihili falſum hunc rumorem fecit, ut, purgandi ſui causâ, nunqnam quicqnam contrà dixerit: nec hoc nomine delatos redarguerit, aut ſeveriùs unquam in eos animadverterit. Eodem tempore, monachus quidam, ordinis Hieroſolymitani, Hermannns nomine, gente Danus, à pontifice ſummo miſſus, in Daniam venit; populares ad militiam, contra Turcas capeſſendam, hortaturus: ſed Ioannes, cùm & ipſe hoſtes Suecos rebellantes domi haberet, nec Vandalicis civitatibus ſatis fideret, apud Iulium pontificem, cur auxilia eo tempore nulla mitteret, per legatum ſe excuſat. Quæ dum fiunt, Steno, nihil ſibi actum eſſe ratus, niſi etiam Norvegos ad rebellionem impel-

CIↃ IↃ II. impelleret; miſſis literis, nuntiisque, libertatem ſempiternam, onerumque publicorum immunitatem, pollicetur, ſi communia ſecum arma ſumere in regem velint. Atque illi, mentione libertatis, quæ dulciſſima eſt mortalibus, ad defectionem illecti, coëunt primùm, ac deliberant: hinc, Canuto Adolpho duce, magnæ auctoritatis viro, tandem etiam Suecis ſe conjungere ſtatuunt. Quæ rex poſtquam accepiſſet, in Norvegiam ablegat Ioannem Ibſonum, epiſcopum Roſchildienſem, & Henricum Crummedicum: qui expoſtulent cum Canuto, quod à fide in regem ſuum deſciviſſet. Hi navigio profecti, cùm in portum Eggerhuſium appuliſſent, Canutum ad ſe fide publicâ accerſunt: &, accenſi criminatione mutuâ, cùm utrinque incaluiſſent, incertum an mandato regis, interficiunt. Quam ob cædem poſt exortâ controverſiâ, factum fuit, nt cadaver per duodecim annos totos inſepultum ſervaretur. Paullò antè etiam Paullum Laxmannum, aulæ regiæ præfectum, & auctoritate quoque excellentem, quidam Ebbo Strandiſonus, & Biorno Anderſonus, Hafniæ, ex arce regiâ venientem in civitatem, in ponte alto, quem appellant, contrucidant. Primùm Ebbo, occurrentem ſtricto pugione invadit; &, inflicto in pectus vulnere, procidentem, è ponte in ſubjectam forte ſcapham dejicit, ne ſpes vitæ ſupereſſe ulla poſſet: inſuper inſultat cæſo; ac qnemadmodum Salmo ipſe diceretur, nempe primâ nominis iſtius ſyllabâ piſcem illum denotante, in aquis potiùs, quàm in terris, degere eum oportere, per ludibrium improperat. Eâ cæde perpetratâ, percuſſores, nullo illos perſequente, extra nrbem effugerunt; quâ re factum, ut rex vulgo, ſi non auctor, ſaltem conſcius putaretur: quòd, in urbe cùm adeſſet, percuſſores comprehendi non curaverit. Atque ille, etiamſi nullum omninò magiſtratum ſe ſuperiorem agnoſceret; tamen, ne objiceret quiſquam, quòd, cùm ipſe reus eſſe crederetur, ſuâ in cauſâ partes judicis deſumpſiſſet, in Imperii Electores compromittit: ac, quod illi cenſuiſſent, ejus deinde confirmandi cameræ Imperialis aſſeſſoribus plenam poteſtatem facit. Ad hæc etiam literas addit: quibus

cædis ejus culpam ab Ebbone, & hæredi- CIↃ IↃ II. bus, in ſe, Daniæque reges ſucceſſuros, transtuliſſe fateretur. Verùm ajunt, adeò illum hujus mox ſententiæ pœnituiſſe, nt, jam morte propinquante, ſæpiùs nomen Laxmanni ingeminare audiretur. CIↃ IↃ III. Inde, vere ineunte, claſſem parat, liberandæ uxori ſuæ: quæ jam huc redacta erat, nt diutiùs tolerandæ obſidioni, ſine novo commeatu, & præſidio, par non eſſet. Id cum Steno reſciviſſet, quod jam dudum intermiſerat, denuò ſe ad arcem oppugnandam vertit: ſed, obſeſſis non minore fortitudine repugnantibus, rurſum deſtitit. At, cunctante nimis rege, atque vento adverſante retardato, cùm non ultro tolerari fames poſſet, ac præſidium univerſum deditionem flagitaret; metuens regina cogi, niſi ſponte morem gereret, incolumitatem ſuam, & ſuorum, liberumque in Daniam diſceſſum pacta, tandem ſe, arcemque, dedit: poſt obſidionem arctiſſimam, paullò minùs annos duos, conſtantiâ in ſexu iſto multò magis admirandâ, toleratam. Verùm Steno, qui jam toties fidem regi fefelliſſet, nec reginæ hanc ſervavit. Nam ex arce deſcendentem, neque fraudem, ant perfidiam, ſuſpicantem, manu injectâ, in cœnobium Alvaſtrum captam abduxit, atque illic in ſequentem annum tenuit. Ex præſidiariis ejus, qui initio mille erant, noningenti morbo, è corrupto cibo, aut inediâ, comparato, periere. Vix deditio facta erat, cùm rex, ſuis ſubventurus, claſſem applicat. Qui, ut urbem, atque arcem, conjugemque, in Stenonis poteſtatem perveniſſe intellexit, graviter affectus animo, ſuam partim tarditatem, partim adverſam tempeſtatem, incuſare; inde, ad ſenatum regni tunc præſentem miſſo nuntio, cùm is non admitteretur, indignatus, naves ſnas retrò ducere: ac repetere Daniam ſuam, ampliorem mox exercitum paraturus. Sed, Vandalicarum urbium levitatem cùm perſpectam ſibi haberet, veritus ne, quod futurum jam proſpiceret, in Suecorum partes irent, ac cum illis ſe conjungerent, primùm id curandum ſtatuit, uti eas à conſilio hoc averteret. Et, quantumvis animo ab ipſis alieno eſſet, quod Stenonem ad rebellandum impuliſſe crederentur;

CIƆ IƆ III. tur; tamen, ne quid prior eas laceſſiſſe, aut dediſſe inferendo bello cauſam videretur, ſtabilire pacem voluit. Itaqne Lubecam mittit Ioannem Calvum, præſulem Othonienſem, cum dnobus è nobilitate aliis, ac ſenatui exponit; *quibus dolis, & inſidiis, à Stenone, contra fidem jurejurando obſtrictam, pridem in Sueciâ propè circumventus eſſet: quibus niſi eum Deus manifeſtò eripuiſſet, planè futurum fuiſſe, ut, nefario ſcelere oppreſſus, priùs caderet, quàm illius iu ſe machinationes deprehendere potuiſſet. Eum verò non contentum, inſidias ſemel poſuiſſe; inſuper, palàm perduellem, contra fidem, quam nunc toties adjuraverit, Sueciam iu ſe univerſam, & Norvegiam, concitaſſe. Deuique, ne intentatum quid relinqueret, poſitis ad Stocholmum caſtris, urbe priùs, inde arce, occupatâ, etiam reginam uxorem, quæ diſceſſum ſibi liberum pacta fuerat, non minore cum perfidiâ detinere. quibus cauſis cum in bellum neceſſarium compellatur, qùo & ſuis iu diſcrimine tam præſenti opem ferat, redigatque in poteſtatem perduelles; orare ſeſe, id largiri regis amicitia velint, ut intereà conquieſcant: nec Stenonem commeatu, aut armis, juvent. Quod ſi dandum ipſi putent, gratiam viciſſim ejus ſibi obſtricturos eſſe; neque illum quicquam item omiſſurum, quod ad dignitatem eorum, commodumve, pertinere exiſtimarent: contra verò, ſi quos commeatum Suecis, reſve alias neceſſarias, importautes deprehenderit, hoſtium loco habiturum.* Ad hæc ita Lnbecenſes reſponderunt. *Cauſam eam ad ſe minimè pertinere, non placere ſibi quidem contumaciam Suecorum; ſed injuriam regi ab iiſdem factam vindicare, nullo modo in ſuâ poteſtate eſſe: itaque viderent ipſi, quonam pacto ulciſcerentur. ſe, obnoxios neutri parti, mercaturam exercere: ideò neque liberâ navigatione interdicere quenquam poſſe.* Quo reſponſo, poſtquam ſatis appareret, quidnam animis Lubecenſes agitarent, oratores, quæ prætereà juſſi erant, porrò exponunt, & diſcedunt. Neque multò poſt legatus à Iacobo IV adeſt, Scotiæ rege; iſque primùm Lubecenſibus, hinc Vandalicis quoqne aliis civitatibus, quæ legati pridem Danici expoſuerant, ea ipſe item refert: *herum ſuum Ioanni avunculo, contra Suecos perduelles juſta arma capienti, opem ferre ſtatuiſſe. Ac proinde civitates illas omnes monitas velle, ne in Sueciam quicquam inferant, quod rebellioni gentis confirmandæ uſui uli eſſe poſſit. ſi quæ contra quid auderet, eam* CIƆ IƆ III. *hoſtis loco fore.* Atque huic reſponſum fuit; *poſtquam merces, & pecunias, ac negotiationis ſuæ ſocios, toto illo regno haberent, maximâ ſuarum rerum ſe jacturâ affectum iri, ſi commerciis uſitatis excludantur: tum iniquè ſecum agi, ſi fortunis iſtis ſuis, ob diſcordiam utriusque ejus regni, evertantur.* Ad hæc etiam, ſe cum Suecis planè nil commune habere, perſuadere conabantur: cùm conſtaret nihilominns, anno ſeculi præcedentis nonageſimo cum Stenone hâc conditione fœdus iniiſſe, ut pars neutra, abſque voluntate alterins, ac conſenſu, pacem cum Ioanne rege ullam faceret. Rex, legatis mox reverſis, poſtquam animum Lubecenſium cognoviſſet, naves ſtatim aliquot armat, & in mare Balticum mittit; ac præfectis harum mandat, *providerent, ne quid Suecis rerum neceſſariarum Lubecenſes, aut Vandalicæ civitates aliæ quævis, apportarent: naves verò, quæ id facerent, univerſas interciperent, ac in proximum quemque regni portum abducerent: & intactas aſſervarent, dum de voluntate ſuâ certiores facti eſſent.* Neque mora, ſtatim mare obſidetur: Suecicaſque merces vehens navis quædam Lubecenſis, Rigâ è Livoniâ veniens, intercipitur. Quod Lubecam ut perlatum, illicò tumultuari, ac vociferari, cives; *non ferendam vim Danorum; quæque injuſtè abſtuliſſent, bello repetenda eſſe. Senatum ad injurias civium nimis diu connivere: non facturum, ſi privatim res ipſius rex invaderet.* Et is quidem ad ſuſcipiendum bellum, qnod ex fœdere tenebatur, inclinabat: ſed, ærario nimis tenui, rem gerendam per legatos potiùs exiſtimabat: itaqne mittit, qui reſtitui navem interceptam petant: hiſque rex reſponſum dedit. *Nolle ſe cum Lubecenſibus, aut Vandalicis item aliis civitatibus, ſimultatem exercere, nedum etiam bellum aliquod incæptare; ac teſtatum ſat feciſſe, cum, legatis pridem miſſis, indicaverit, ſe evadere non poſſe, quin cum Suecis bellum gerat: & orare hanc ob cauſam, ut tantiſper ſuam in gratiam regno Sueciæ abſtinerent. Quâ in re non tantùm poſtulatis ſuis nullo modo acquieviſſe, ſed ferociùs reſpondiſſe. Quod an ſat prudenter fecerint, & convenienter tempori, nil iniquum expetenti, ipſis id dijudicandum ſe relinquere. Non diſſidium cum Vandalicis civitatibus ullum velle: ſed, quæ ſui nunc feciſſent,*

CIↃ IↃ III. *ſent, de quibus conquererentur, id futurum, niſi Sueciâ abſtinerent, per legatos, quos neglexerant, monuiſſe. Itaque ſi vel deinceps facere poſtulata velint, navem ſuam, & res omnes illibatas, redditurum; atque mandaturum ſuis, ne poſthac committere quid tale auſint: contra verò, ſi perſiſtant in propoſito, non duntaxat, quæ adempta jam querantur, minimè reſtitutum iri, ſed majora etiam damna porrò accepturos eſſe. Ad hæc, ſcire ſeſe Lubecenſes velle; quæ priores Daniæ reges olim ipſis privilegia conceſſiſſent, ideò indulta eſſe, ut honorem regno haberent, idque contra vim hoſtilem qualemcunque adjuvarent: non ut illud, ſe cum hoſtibus conjungentes, impugnarent. Ac, ſi pergant, facilè futurum eſſe, ut hæc ipſa, ceu ingratis, & indignis, adimantur.* Hoc reſponſum cum Lubecam allatum eſſet, ſtatim cives arma capienda clamant: ſed ſenatus moderatior, cætera omnia priùs experiri ſtatuit. Miſſis itaque aliis atque aliis literis, cùm nil rex pro exſpectatione ipſis reſponderet, tandem ſe ad bellum parat; ocyuſque militem legit, naves inſtruit: idque feſtinatò valdè, uti regem præveniret. qui & ipſe mox promptiſſimè ſe viciſſim ad mox affuturum hoſtem propulſandum præparabat. Sed, dum pariter utrinque magno animorum impetu bellum agitant, Fridericus, dux Sleſvici & Holſatiæ, regis frater, medium ſe rebus componendis inſerit, ac Lubecam parvo comitatu abit. Verùm operam princeps optimus omnem luſit: obſtinatis Lnbecenſibus, atque ea poſtulantibns, quæ promittere, ſine regis voluntate, neque vellet, neque poſſet. Acta aliquot diebus, magno civium tumultu, canſa fuit, ſed nequicquam. Tandem illud conſtitutum, ut, ſi regi videretur, ac quo ipſe loco vellet, iterum ad rem eandem peragendam convenirent. mittitur ad regem quidam ex primoribus Holſatiæ: qui & acta Friderici, & poſtulata Lubecenſium, explicaret. ea autem iſta erant. *Lubecenſes multis cauſis regno Sueciæ abſtinere omninò nolle; inde liberam navigationem cupere, & accepta à regibus Daniæ privilegia ſarta tecta conſervari: denique navem, & ablata bona, reddi. quæ ſi rex promittere velit, arma poſituros eſſe: ſi recuſet, quæ injuſtè pridem ademerit, bello mox repetituros.* Sed verborum hâc ferociâ rex in primis magni animi multo magis irritatus, miſſo ſtatim navium majore numero, di- CIↃ IↃ III.
ligenter mare totum obſervare ſuos jubet: & cavere, ne quid regnum detrimenti à Lubecenſibus uſquam capiat. tum auxilia à confœderatis regibus Galliæ, Angliæ, Scotiæque, & principibus vicinis, ſibi petit. ac quantumvis, præter regem Scotiæ, Iacobum IV, per ſororem Margaretam ſibi affinem, ſocerumque Ioachimum, Electorem Brandenburgicum, nemo quid ſuppeditaret; tamen animi, ſparsâ apparatus famâ, Lubecenſibus cecidere: ita ut claſſem, penè inſtructam, intermitterent; militemque, jam collectum, exauctorarent. regii verò, ut juſſi erant, mare arctè obſidentes, ſeduloque excubantes, & majorem indies formidinem hoſti incuſſere; & alteram quoque earum navem, quæ in Sueciam contendebat, interceptam, in portum proximum abduxere. Poſt hæc Scotiæ rex Iacobus, quod non ita multo antè civitatibus Vandalicis ſe facturum indicaverat, naves duas, benè inſtructas, regi affini contra rebellantes Suecos auxilium laturas, mittit: ac ſeptemvir Brandenburgicus peditum item aliquot ſigna. Hinc Norvegiam coercere, quam ad arma Sneci pridẽ concitaverant, poſtquam rex conſtituiſſet, cum ſenatu rem communicat. qui ſententiis cùm inter ſe diſſideret, viſum fuit, ut à Friderico fratre, partem ſibi ejus regni vendicante, auxilium poſceret. in quam rem cùm nil legati impetraſſent, qnod, contentus ſuâ in ducatibus ſorte, Fridericus de Norvegiâ non magnopere laborare videretur; conſtitutum, ut totius regni curam rex ſuſciperet: copiasque illuc mitteret, ſubductore Chriſtiano, filio ſuo. Atque is, mandato patris obſequutus, cùm Aſloiam proceſſiſſet, juſſis hîc ſubſiſtere copiis, variâque excurſione in hoſtem factâ, Hermolanm Hudfadum cepit, perduellionis dncem: ac damnatum, ad Bahuſam rotæ impoſuit. Nec multò pòſt, cùm miſſa à Stenone auxilia profligaſſet, & Canntum Caroli F. qui ducebat, cecîdiſſet, mox Norvegiam univerſam ad obſequium redegit. Quo peracto, belli molem Chriſtiann univerſam in Snecos vertit: &, exercitu in illorum fines ducto, Loſam urbem expugnatam, cùm diripuiſſet priùs, mox incenſam ſolo æquavit.

ↀ ↀ III. æquavit. Inde Elsburgum, & Orſtonum, arces propè adjacentes, circumſedit. Præerat his Ericus Erici; iſque, adventu Chriſtiani intellecto, cùm nec ſat munitum ſeſe ad vim propulſandam ſciret; nec inſtructum commeatu, ad obſidionem aliquam longiorem tolerandam; rebus, quantum anguſtia temporis permittebat, ordinatis, ſe periculo ſubduxit: idque illi, ut dicemus ſuo loco, poſteà exitio fuit. Chriſtianus, ut majorem Suecis proximis metum incuteret, veniam præſidiariis, dedere ſeſe vitâ ſalvâ cupientibus, denegavit. Quâ de causâ, cùm ſalutem deſperarent, & extremâ quæque ſibi exſpectanda animadverterent, clàm emittunt noctu nuntium, qui Stenonem de ſuarum rerum ſtatu univerſo certum faceret: &, ni properè ſubveniret, actum de ſe, arcibuſque iſtis, diceret. Quæ cùm Steno accepiſſet, ut periculo tam præſenti ſuos liberatum iret, cæteroſque, metu hoſtium conſternatos, confirmaret, ſtatim magnum peditum pariter equitumque numerum ex agris cogit. His Achonem Ioannis F. gentis Oſtrogothicæ præſidem, ducem imponit: qui per ſaltus, atque rupes, aëre caliginoſo, obliquatis itineribus, in Danorum, hoſtem nullum exſpectantium, ante Elsburgum improvisò caſtra irrumpere conſtituerat. Cumque jam non longè abeſſet, ac cum ſuis conſultaret, quo in loco caſtra hoſtium maximè adorienda viderentur, eminus paſcentem equos ruſticum quendam conſpicatus, miſſis aliquot equitibus, ducere eum ad ſe jubet: ſi quid fortè de caſtrorum Danicorum ſtatu ſcire ex ipſo poſſet. At is, equites in ſe irruentes videns, ac ne caperetur metuens, illicò conſcenſo equo, vix ad Danos fugâ evaſit. Quem citato curſu in caſtra venientem cùm vidiſſet Canutus Thymæus, juvenis claro loco natus, è familiâ Chriſtiani, advocatum, quid novarum rerum ferret, & quid adeò properanter adveniret, percontatur: atque is, ut animo erat conſternato, magnam hominum armatorum multitudinem, quam vix equo concitato effugiſſet, in propinquo eſſe ait. Ac Canutus, quæ acceperat, ſine morâ ad exercitus ducem refert. Fortè pridiè Elsburgenſes ſe dediderant, & in arce Chriſtianus eâ nocte ſomnum ceperat; atque illud tempus erat, quo excubiæ ferè commutari ſolent: &, nocturnis jam digreſſis, quæ ſuccederent diurnæ, nec, dum adhuc ſtationem occupaverant. Itaque, priuſquam convenire Dani, & locum capere, aut, quàm propè hoſtis eſſet, ſcire poſſent, Sueci, densâ nebulâ tecti, jam ad ipſa caſtra erant; & excelſum juxta montem, ac præſidio, ob digreſſas, uti dixi, inde excubias, deſtitutum, occupaverant: unde, quidnam Dani gererent, facilè proſpicere poterant. Acho, qui majorem in caſtris, quàm ſperaverat, ſolitudinem animadverteret, plurimis adhuc, ut diluculo, dormientibus, neque hoſtem omninò ullum exſpectantibus; ratus, etiam Chriſtianum, quod de arcis deditione nihil planè accepiſſet, ſomno in caſtris indulgere: ut virtute, ac non dolo, ſe cum hoſte experiri velle oſtenderet, canere tubicinem jubet. qui, miratus id mandatum; *atqui*, inquit, *dux illuſtris, non nunc claſſico ullo opus: ſed ſilentiò potiùs invadendus hoſtis, & victoria in proclivi eſt.* Verum is mandatum iterat; malum quoque, ni pareret, comminatus: *neque enim filium regis, & nobilitatem tantam, aliter quàm Marte aperto adoriri, æquum, aut decorum, eſſe.* Quippe vir ingentis animi, quanquam peditatu carens, quem reliquerat in viâ, feſtinantem ſequi invalidum, ſolo ſeſe equitatu profligare hoſtem poſſe exiſtimabat. Itaque, cùm claſſicum tuba cecinſſet, impetu in caſtra facto, magnam initio Sueci ſtragem edidere: antequam Dani, ſomno ſuo experrecti, hoſtem adveniſſe ſcirent. In tumultu iſto Acho, cum equitibus nonnullis caſtra obequitans, incidit fortè in tentorium Othonis Rudii, cum quo ſomnum eâ nocte ceperat Andreas Bildius. ac Rudius quidem, equitatui univerſo; Bildius, tormentis præerat: ſtirpe ambo nobiliſſimâ, dumque Rudius cum Achone manum conſerit, muneris ſui memor Bildius, in periculo repentino, cùm ſe inde expediiſſet, ocyùs ad tormenta abit. Rudius verò, aliis mox atque aliis, ad ſuppetias accurrentibus, hoſtem è tentorio expellit. quo ad ſuos recurrente, ſignifer Danus, quod præceptum in ejuſmodi caſu erat, in mediâ caſtrorum areâ derepentè ſignum tollit.

Eee

CIↃ IↃ III. tollit. quo conſpecto, concurrentes illic Dani, & ingenti ſtatim numero, facto agmine, hoſtem alacres invadunt, contrucidant, diſſipantque: ac regium item ſignum capiunt. Propulſatis autem hunc in modum Suecis, atque vindicatis caſtris, Chriſtianus, interfecto, quia pertinaciter admodum repugnaſſet, milite præſidiario, incendi arcem utramque juſſit: ac, cùm agmen univerſum in Oſtrogothorum fines perduxiſſet, ferro eos, atque flammâ, populatus, mox in Scaniam revertitur. Poſteà Andreæ Bildio litem movit Otho Rudius; quòd is ipſum, irruentibus in caſtra, & tentorium ſuum, hoſtibus, turpiter deſeruiſſet: quod exaggerante illo, adeò utrinque animi exarſere, ut pacari interceſſione ullâ amicorum non potuerint. itaque, delatâ tandem ad regem cauſâ, is pronuntiat; *neutiquam peccaſſe Bildium, qui non metu, aut proditione aliquâ, ſocium deſeruiſſet, ſed ad munus obeundum diſceſſiſſet: oportere, uti ſuum in bello locum unusquiſque tueatur; ſeduloque illud curet, ne officio uſquam deſit.* Per id tempus Otho Rudius, Bahuſæ præſes, arcem Olsburgum, ſtructam à Suecis, ad defenſionem agri adjacentis, ac præſidio non exiguo communitam, clàm de nocte, quæ natalem Servatoris antecedit, ſtrategemate quodam cepit. Poſtquam ſciret, more olim jam recepto, milites præſidiarios paſſim in arcibus pridiè iſtius feſti largiùs ſe invitare; ille ſuos ſub vigiliam noctis primam arma capere, & induſia, quibus ſeſe internoſcerent, linea ſuperinduere jubet: atque ſic Bahuſâ egreſſus, ſummâ cum difficultate, per exſtantem altè nivem, ad Olsburgum nocte intempeſtâ venit. Vbi poſtquam excubias nullas animadvertit, cunctis intus compotantibus, mœnia ſcandit: & oppreſſos univerſos inter vinum, ac ſomnum, capit, aut occidit. Præfectus arcis, vix in turrim fugâ evaſit: quam cùm fortiter in ſequentem uſque diem defendiſſet, ac ſpes nulla liberationis eſſet, tandem quoque in Rudii poteſtatem venit. Qui, abductâ inſigni prædâ, & captivis, cùm ſucceſſum rei omnem, & pericula, quæ in expugnandâ arce adiiſſet, regi poſteà memoraſſet; is, virtute, & induſtriâ, perbenignè collaudatâ, arcem, & adjun-

CIↃ IↃ III. ctum agrum, ipſi, ac deinde hæredibus, in perpetuum poſſidendum, liberali manu donat: literaſque, quibus hanc donationem deinceps ratam eſſe velle teſtaretur, ſcribi jubet. Quæ &, poſtquam aliquamdin latuiſſent, poſt Eſchilli Bildii mortem, regni equitum tribuni, in ejus ſcrinio repertæ, demum ad hæredes veros rediêre. Oſtrogothi, paullò poſt Elsburgum captum, in Ericum Erici F. quem, præfectum arci utrique, cùm diffideret rebus ſuis, ſe periculo ſubduxiſſe, ſupra dixi, mirum in modum ſævierunt; accuſantes, quod propenſo in Danos animo, præfecturam reliquiſſet: ac dixiſſet, *rectè iſtud accidiſſe, quòd in poteſtatem ejus arces hæ redactæ eſſent, ad quem jure pertinerent.* Quâ de cauâ, impetu in eum facto, crudeliſſimè lancinatum conciderunt: fruſtra obnitente Achoue, qui, in humi ſtratum diu corpore procumbens ſuo, & jacentem protegebat; &, ut innocenti parcerent, plurimùm obteſtabatur. Lubecenſes, poſtquam de Suecorum clade accepiſſent, naves ſex è grandioribus, benè inſtructas, ſubmiſere: quæ, ſecundo vento uſæ, ſine ullo impedimento, feliciſſimè mox Stocholmum appulerunt. Poſtquam verò Steno, cæſis, aut in ordinem redactis, paſſim regiis præfectis, iterum ſibi arces Suecicas ſubjeciſſet; videretque omnia ardere bello: ut recuperare poſſet etiam reliquas, atque tempus ad id ſibi neceſſarium callidè conſequeretur, de reginâ, quam captivam etiam tum detinebat, dimittendâ cogitare ſecum cœpit. Quæ dum agitat, Raimundus Cardinalis, à pontifice legatus, jubilæum per Germaniam univerſam prædicabat; ac diſcordes ditiones ad concordiam revocare ſatagebat: ut, pacato inde orbe Chriſtiano, bellum Turcis, hoſtibus nominis Chriſtiani infeſtiſſimis, inferretur. Ille, ſive à Lubecenſibus advocatus, ſive animi ſui motu, etiam Lubecam venit. Cumque primùm ingreſſus eſſet, pompâ ſacrorum ſolenni totâ urbe inſtitutâ, invocare auctorem pacis Deum cœpit, ut negotium adjuvare, & conſilia ſalutaria partibus inſpirare vellet. Inde literas ad Ioannem regem ſcribit; poſtulatque, ut legatos, plenâ poteſtate inſtructos, ad conſtituendam pacem inter ipſum ac Lubecen-

CIↃ IↃ III. becenſes, deſignaret, mitteretque. Rex, cùm literas accepiſſet, etſi ægrè induceretur, tamen, ſibi perſuaderi à ſuis paſſus, præſuli Othonienſi, & cuidam è nobilitate Holſaticâ, dat negotium. Ad hoc ipſe Cardinalis advocare principes vicinos duos; Fridericum, regis fratrem, & Magnum Megapolitanum: tum eccleſiaſtici ordinis alios quoſdam, gerendæ rei peridoneos. Magno initio tumultu agitata cauſa fuit; clamitantibus ſine intermiſſione Lubecenſibus, *liberam ſe, juxtà vetera privilegia, navigationem cupere; neque adduci ullo ſanè modo poſſe, ut omittere eam velint: & inprimis poſtulare, ut illata pridem damna ſarciantur. Ad quæ alii reſpondere; non idcircò navigandi libertatem, ac privilegia, à Danorum regibus conceſſa eſſe, ut per illa auctis opibus, & potentiâ, reges ipſos, benè adeò de ſe meritos, oppugnarent: quin ſciendum illis eſſe, ideò ſe hæc beneficia accepiſſe, ut viciſſim, quandocumque uſus foret, officia redderent. quæ cùm ipſi, perduelles adjuvando, maleficiis nunc compenſent, non iniquè regem facere, ſi cum hoſte conſpirantibus privilegia ſua adimat. Quod ſi poſtulatis ejus acquieſcant, Sueciaque abſtinere animum inducant, dum rex armis rebellantes coërcuerit; non duntaxat privilegia recepturos, verum etjam, ſi quæ damna accepiſſent, ea ipſum vel cum fœnore redditurum; atque ſic acturum eſſe, ut, quàm optimè ſecum actum, ſint faſſuri.* Hæc cùm animos Lubecenſium etiam magis aſperarent; perindignum viſum fuit, eos regis poſtulatis, longè æquiſſimis, tam præfractè repugnare; neque habere hononorem ullum Cardinali, aut principibus evocatis, ſummâ curâ diſſidentes ad concordiam revocare annitentibus; atque ea proponentibus, quæ ex re ipſorum eſſe, & honore, æquis animis meritò videri poſſent. Ideoque à negotio, fruſtra hactenus tentato, diſcedendum ſtatuebant: rati fore, quod non multò pòſt evenit, uti pacem, quam nunc adeò obſtinatè recuſarent, tandem, bello fatigati, ultrò peterent. Id cum exploratum haberet Cardinalis, viros quoſdam conſulares, quos in pacem proniores animadverterat, ſevocatos adhortatur; *ut, quocunque modo poſſent, ſuis ſuadeant, ne conſilia temeraria pertinaciùs tuerentur, ſed fideliter è re publicâ conſulentes ſequerentur; animoque reputarent, quàm periculoſum eſſet, hoſtem, multo viribus ſuperiorem, & conditiones pacis non iniquas offerentem, irritare.* CIↃ IↃ III. Sed, cùm neque ita ſe proficere quicquam intelligeret, animo commotus paulùm, ut reprimeret factioſos, palàm edicit; *ſe miſſurum in Sueciam eſſe, qui reginam è captivitate ſuâ mox educeret: tum & Suecis, niſi ad obedientiam regis priſcam revertantur, ſacris omnibus interdiceret.* Quibus minis cùm ſedatiores eſſent, tandem in hoc convenere; *ut, quemadmodum Cardinalis, ita ſuos ipſi quoque oratores ablegarent, qui cum Suecis de reginâ liberandâ pertractarent: inde peterent, ut legatos ad Auguſti diem decimum Sundam mitterent, quò & rex miſſurus eſſet: atque porrò de capitibus iſtis agerent.* Nempe, *ut rex Lubecenſibus, pro illatis pridem damnis, octo millia aureorum repræſentet; & , quas ejus claſſiarii naves illis abſtuliſſent, quæque ſupereſſent merces, reſtitueret: tum & priſcis privilegiis frui ſineret, ſi à Sueciâ abſtinerent. Quicquid porrò quererentur, in Holſatiâ ſuo tempore per legatos commodè tranſactum iri. Octo verò illa aureorum millia, Fridericus, dux Holſatiæ, præſuleſque Othonienſis, Lubecenſis, Sleſvicenſis, ac plerique Daniæ & Holſatiæ proceres, exhiberent: idque niſi die conſtituto facerent, Lubecæ omnes evocati comparerent, neque urbe, niſi debito perſoluto, egrederentur.* Quibus rebus ita geſtis, non gravatè Lubecenſes Sueciam petunt, cum legato Cardinalis: qui, cùm primùm in ſenatu de reginæ liberatione egiſſet, perbenignè eſt auditus. quippe Sueci, qui jam indies exſpectabant, ut Ioannes manu armatâ conjugem ſuam repoſceret; niſi darent ſponte ſuâ, vi eandem erepturus; dimittendæ occaſiones, ſine redemptionis pretio, veſtigabant. Itaque cùm acquieſcerent, ingerunt ſe Lubecenſes; iterumque compellatis de eâdem causâ Suecis, petunt inſuper, ut, quo loco ſtatuiſſent, quoque tempore, oratores ſuos mittant, cum conſiliariis regiis de conſtituendâ pace locuturos. Quæ cùm Sueci ſe facturos recepiſſent, è cœnobio Alvaſtro, in quo contra datam fidem hactenus cuſtodita fuerat, à Stenone in Hallandiam deducta, &, Halmſtadii aliquantiſper commorata, à primariâ Scaniæ nobilitate, magno eam cum honore excipiente, uſque ad fretum comitata eſt. quo trajecto, occurrens filius Chriſtianus, cum lectiſſimâ juven-

CIↃ IↃ III. ventute, Hafniam porrò deduxit. Lubecenſes, ejus libertatæ gloriam ſibi palàm vendicantes, gratiamque apud regem eo nomine ſingularem inituros ſe ſperantes, Hafniam proſequebantur: verùm, aliquamdiu ibi commorati, adeò non gratiam ab eo ullam retulerunt, ut ne quidem in adſpectum ſint admiſſi. Steno, poſtquàm à reginâ diſceſſiſſet, Ienecopiam reverſus, circiter natalem Chriſti, repentinâ morte obiit: quam celatam in aliquod tempns, ne in Daniam referretur, Suanto volens, clam
CIↃ IↃ IV. cadaver Stocholmum deferri juſſit. Inde, longâ diſceptatione habitâ, aliis Ioannem in regnum revocandum, aliis gubernatorem novum eſſe eligendum contendentibus, ad XXI diem Ianuarii Suanto, equitum tribunns ad id tempus, regni deinceps gubernator conſtituitur. Inter hæc regina redux, verſo ad pietatem animo, velut Deo gratias ob liberationem actura, monaſterium unum Hafniæ ſtrui curat; alterum Othoniæ deſtinat, poſtquam diem obiiſſet exſtruendum; idque ex his ipſis ædibus, in qnibus defuncta eſſet: utrunque autem, in ſacrarum virginum uſum, S. Claræ dedicatum. Inde Sterneburgum abit, voti causâ; atque ibi filiam Elizabetham, Marchioni Brandenburgico pridem nuptam, cùm Stocholmi obſideretur, ad ſe vocat: cujus cùm ſe mox colloquio oblectaſſet, ad maritum regem redit. Quę dum fiunt, Suanto, Sueciæ gubernationem adeptus, ſtatim ſe pro hoſte gerere, & Calmarniam obſidere: inſuper Henningum Gaddium in Oelandiam, Boringholmo oppugnando, cum armatâ manu mittere. Vtrunque locum rex præſidio ſatis valido communierat; jam ex eo, quo in Sueciâ regni inſigne diadema accepiſſet. incitabat & Suantonem, quod, Ioanne cum Vandalicis civitatibus occupato, commodam gerendę rei occaſionem nactus eſſe videretur: quamquam ſanè, ipſo ſemper nova auxilia ſubmittente, ſpes hæc eum fruſtra habuit. At Ioannes, animadvertens, bellum Suecicum longius fore, quàm ſperaverat; & Bornholmum item inſulam, atque arcem Hamarenſem, plurimum momenti habere, ad Suecorum excurſionem in mare Balticnm prohibendam; ſedulò in id incumbebat, uti, qnem in modum Gothiam, ſic & illam in pote-

ſtate ſuâ haberet. itaque, cum in archivis CIↃ IↃ IV. inveniſſet literas quaſdam Nicolai, archiepiſcopi Lundenſis, quibus ille teſtaretur, ſe hanc arcem, inſulamque, à Valdemaro III rege accepiſſe, repetenti, quandocunque id liberet, redditurum; à Birgero, ejus loci tunc antiſtite, ceu ſucceſſor Valdemari, ideoque jure in ſe devoluto, reddi ſibi poſtulavit. quod dum agit, Lubecenſes, concitatis in ſe Megapolitanis, cùm nequaquam duplici ſe bello pares ſatis ſcirent, pacem à Ioanne petunt, obtinentque. jubebantur Segebergum oratores ſuos mittere: atque ibi res tractata, iſtis legibus. *Nihil ipſi, neu Vandalicæ civitates, ad continuandum bellum, Sueciæ ſuppeditarent. tum Suecorum naves ullas, ſive merces, ſuis portibus, urbibuſve, ne reciperent. Suecos, iſtic appellentes, comprehenderent: ac, dum ipſe conſtitueret, quidnam factum illis vellet, detinerent. naves, regiis occurrentes, demiſſis velis, curſum ſiſterent; literaſque, & merces ſuas, inquirendas exhiberent: iterum mox dimittendæ, ſi nil rerum Suecicarum vehere deprehenſæ eſſent. denique ereptæ naves, quæque ſupereſſent merces, redderentur.* Atque has conditiones Lubecenſes accepere; & promiſere, *etiam ſe effecturos, ut iiſdem mox ſubſcriberent Dantiſcani, Revalienſes, ac Rigenſes.* quanquam illud fruſtra fuit; iis iſtud recuſantibus, ac negantibus: *approbandum ſociis id civitatibus univerſim, quod privatim Lubecenſes, in rem ſuam, pacti eſſent.* Quibus actis, denuò in Suecos CIↃ IↃ V.
rex exercitum ducit, Scaniæ confinem oram quàm graviſſimè affligens. quâ calamitate pariter ac ſeceſſu Lubecenſium, qui ſeorſim pacem ſibi impetraverant, motus Suanto, proceresque regni alii, ſibi quoque pacem petere ſtatuerunt. itaque legatos mittunt, poſtulantque, ut Calmarniam, ad XXV Iunii, rex adeſſe illis velit. quod ſi facere non detrectet, ſe ſperare, rationem inventum iri, quâ regnorum ruptam toties concordiam ſtabilire tandem aliquando poſſent. Rex, quantumvis nihil minus conſtituerat, quàm Suecorum, qui jam toties fidem ſuam fefelliſſent, poſtulatis aurem dare; tamen, cum legatus Scoticus, qui ad pacem adjnvandam tunc advenerat, intercederet, paſſus eſt ſe permoveri. Poſtquam verò dies pridem ad negotium pertractandum conſtitutus adveniſſet, rex

Cal-

CIↃ IↃ IV. Calmarniam ſe recepit ; quò legatus quoque Scoticus, & Norvegiæ ſenatores, tum legati Electoris Brandenburgici , ducum Megapolitanorum , aliorumque vicinorum , & Vandaſicarum urbium , convenere : ſoli Sueci, qui conventum poſtulârant, minimè comparuere. Cùm, ſat diu exſpectati, non venirent , rex ablegat, qui citarent, monerentque; *ne committant, ut negotium adeò grave, borealibusque regnis univerſis ſalutare, verbis tantum, ad fallendum comparatis, agitaſſe videantur : itaque adeſſe velint, & tranquillitatem publicam ſuis etiam conſiliis adjuvare. Ipſos beneficii loco hac comitia petiiſſe, ſe benignè conceſſiſſe : quæ in præſens ſi contemnant, notam ſibi levitatis, nullo modo excuſandæ, ſempiternam inuſturos. Cogitarent, ſuam hic exiſtimationem verti : cujus tantum ferè habere quiſque ſoleat , quantum fidei.* Nil legati potuere ; niſi , ut venturos ſe pollicerentur : quanquam tamen ne ſic quidem præſtitere. Itaque rex, nequicquam ipſis exſpectatis, cùm ludibrio ſe haberi animadverteret, convocatis Daniæ pariter ac Norvegiæ ſenatoribus , literas Suecorum profert, quibus illi fidem ſuam obſtrinxiſſent. Quibus lectis, cùm conſtaret univerſis, Suecos neque fidei ſuæ, toties datæ, neque etiam literarum , ullam planè rationem habuiſſe; ac prætereà, jam judicium aliorum de ſe ſubterfugiendo , reos ſeſe perduellionis eſſe , abſentiâ ſuâ manifeſtò teſtarentur ; ne in causâ ipſe propriâ judicare voluiſſe videretur, ſenatores, quos jam dixi, ſententiam

CIↃ IↃ V. rogat. hi prounntiant , *cùm Stenonem, tum Suantonem , aliosque, qui his literis ſubſcripſiſſent, perduelles, famâ, & bonis, excidiſſe.* quam ſententiam, ne in gratiam ita ſuam protuliſſe viderentur, Maximiliano Cæſari, quanquam ei non ſubjectus , porrò diſquirendam mittit. iſque, ritè examinatis rebus omnibus, in judicio prolatis, & probavit, & in ſuo quoque Imperio promulgavit ; illic quoque tanquam à ſe lata eſſet, ratam eam eſſe volens : eamque in rem diploma edidit, ad ſecundum diem Octobris anni pro-

CIↃ IↃ VI. ximè inſecuti. His peractis, rex ſententiam typis primum excudi curat; inde, exſequi eam cupiens , bona damnatorum omnia , quæ in Daniâ, aut Norvegiâ, fiſco addicit: literas quoque Imperatoris per Vandalicas civitates omnes publicari jubet, & edicit ;

ne quid rerum neceſſariarum in Sueciam deinceps mittant : non ſtipendia illis faciant , aut commercia ulla habeant, ſi poſthac in regno Daniæ privilegia ſibi ſua ſarta tecta eſſe velint. CIↃ IↃ VI. Sueci , acceptâ tam inſigni contumeliâ , cùm ſe tanquā perduelles, atque reos majeſtatis, per Imperium univerſum jam traduci intelligerent ; pudore acti, ut opprobrio ſe eximerent , regem Hafniæ adeuntes, iterum de impetranda pace agunt: ſed cùm toties fidem ſuam fefelliſſent, vix inducias, atque has in paucos menſes, acceperunt. CIↃ IↃ VII. Quæ dum fiunt, Lubecenſes, pace jam cum Megapolitanis factâ, novi contra Daniam belli occaſionem quæſivere : invidiâ in regem moti, cui feliciùs, quàm optaverant, res cum Suecis ſucceſſiſſet. Itaque , ut impedimentum aliquod tranſverſum objicerent, contra pacta, pridem inita, non Suecorum tantùm naves , atque merces, clam in portus receperunt; ſed ſubſidiorum etiam quicquid poterant ſubmiſerunt, ac, cùm naves tradi ſibi, juxta pacta, rex exigeret ; urbium Vandalicarum eas eſſe, reſpondebant. Quibus rebus nuntiatis, rex præfectis claſſiariis rurſum mandat ; *providerent, ne quid ſive Lubecenſes, ſeu Vandalicæ urbes aliæ, fraudis facerent.* Itaque captæ naves multæ, & in portus proximè adjacentes ductæ, venditis vili pretio mercibus, magnum Hafniæ, ac Malmogiæ, incrementum attulere. Quæ ut poſteà Lubecenſes, & Vandalicæ civitates, acceperunt; mittunt, qui ereptas naves reddi ſibi poſtularent : quibus hoc reſponſum datur; *quando ipſi contra pacta Suecis merces ſubmiſiſſent, eas jure captas eſſe.* Quâ de causâ iterum tumultuantes Lubecenſes, arma poſcunt : verùm, bellum diſſuadentibus, qui prudentiores erant , paullulum conquievere. ne deſeruiſſe tamen ideò Suecos viderentur , clam confirmant illis animum : ac præſidium, quæque alia belli inſtrumenta eſſent, pollicentur. His promiſſis incitatus rurſum Suanto, ante finem induciarum , quas non ita pridem à rege ſatis anxiè poſtulaverat , factâ in Blegingiam irruptione, arcem Lycham capit, diripit, & incendit ; ac cum prædâ properè in Sueciam tedit. quod ut Severinus Norbius , claſſis regiæ præfectus, intellexit , in Finlandiæ portum invectus , omnia viciſſim fer-

CIↃ IↃ VII. ferro, ac flammâ, perdens, Caſtelholmum, igne injecto, æquat ſolo: tum & Stenonem Turſonum, unum è primatibus regni, cùm uxore ſuâ capit, & in Daniam cum ingenti prædâ abducit. quâ re plurimi optimates, ſanguine Stenoni juncti, cùm propinqui ſui vicem, ac tot item aliorum, deplorarent, iterum ſibi annitendum exiſtimarunt, ut negotium denuò pacis ageretur. Neque tunc avertit animum rex benignus: quanquam meritò, tam multiplici offenſâ, alienus eſſe poſſet. itaque comitia complura habet; Helſinburgi, & Vorbergi: inde Hafniæ, & Malmogiæ: ac inducias rurſum admittit, in undecimum Novembris; eâ lege, *uti regem ipſum Sueci vel acciperent; vel afferrent rationes, propter quas prohiberentur. quas afferre ſi non poſſent, tum aut ipſum, aut filium ejus Chriſtianum, quem Stocholmi, annis aliquot elapſis, regem ipſi unanimiter appellaſſent, patris loco Sueciæ gubernatorem conſtituerent. aut, ſi neutrum horum vellent, tredecim ſelibrarum Holmenſium millia quotannis penderent: operasque militares, quotieſcunque poſcerentur, exhiberent. Calmarnia inſuper, & Oelandia, tum adjunctæ illis arces, quas præſidio communierat, porrò in ejus poteſtate permanerent: integrumque ipſi eſſet, per induciarum tempus, novo eas commeatu, ac præſidio, magis etiam firmare. quicquid verò harum rerum fieri vellent, id Malmogiæ per legatos ante diem* III *Kal. Octobris declararent: interimque interdictum; quo vetuerat, ne res ullas neceſſarias quiſquam in Sueciam importaret, nihilominùs ſervaretur.* Quo edicto certè Suecos, Lubecenſes, ſociaſque civitates, in anguſtiam hanc redegit, uti fame partim acti, partim armis ſuperati, pacem petere cogerentur. Sed, cùm dies conſtitutus adveniſſet, neque Sueci, uti pactum, comparerent; rex, deluſum ſe ab illis indignatus, denuò, Decembri menſe ineunte, in Weſtrogothiam arma movet: ac, direptâ incenſâque urbe Losâ, & abductâ magnâ prædâ, mox in Scaniam revertit. quibus Suanto intellectis, ut ulciſceretur cladem, rege in Daniam regreſſo, ipſe in Scaniam excurrit; ac viciſſim urbem Weum, obviaſque in illo tractu arces quaſdam, diripit partim, & incendit: ſpoliiſque opimis ovans, nil cunctatus, retrò in Sueciam copias ducit. inde oratores mittit, poſtulatum; *ut conventus, qui Malmogiæ pridem indictus, ad viceſimum quartum diem menſis Iunii, anni proximè inſequentis, repetatur: habeaturque ſeu Calmarniæ, ſive etiam Scheris Suecicis: loco ita nuncupato, quod anguſtum illic mare rupes facerent, hîc regnorum trium proceres novam pacem conſtituerent, in perpetuum valituram; eamq́; in rem captivi utrinque luerentur, & diſſidiorum auctores dederentur: quaque pars conventis iſtis ſtare nollet, ante proximi Decembris diem quintum & viceſimum alteram certiorem faceret.* Neque rex hæc recuſabat; niſi quod Calmarniæ comitia haberi vellet. Sed Vandalicæ civitates ne hanc quidem pacem diu ratam eſſe voluere. nam, ut Suecos ſuo exemplo confirmarent, primi bellum Lubecenſes inchoârunt; quinque navibus, omni rerum neceſſariarum copiâ inſtructiſſimis, Revaliam in Livoniam miſſis: ubi commutatis mercibus, ac cum Suecis novo fœdere clandeſtinò conſtituto, priùs domum revertuntur, quàm ad regem fama rei perveniret. qui quantumvis admodum indignaretur, temerè adeò ruptam pacem, quam vix pridem multis precibus impetraverant, tamē id diſſimulandum in præſens duxit; dum, quæ porrò agitarent, intelligeret: ac, quid ſibi in hoc negotio ſtatuendum, circumſpiceret. Illi verò, nil cunctati, anno proximo, CIↃ IↃ VIII. in conſilio perſiſtentes, naves octo in Sueciam mittunt. quod rex poſtquam intellexit, cum ſenatu rem communicat. quippe ſic exiſtimabat, *ſuâ illos lenitate, ac conniventiâ, contumaciores fieri: quaſi metu, potiùs quàm pacis ſtudio, cunctaretur.* placuit itaque, hunc contemptum vindicare. Quâ re ita conſtitutâ, mox profectus in Holſatiam, cùm pertrahere in ſocietatem belli fratrem Fridericum vellet, alieno ejus animo, quod cum Lubecenſibus ipſe pacem recens iniiſſet, nō ſucceſſit hoc conſilium. inde, ut magis jure ſe, quàm armis, experiri velle, omnibus teſtatum faceret, cauſam arbitrandam offert: ac ſignificat, *judices capere, archiepiſcopum Lundenſem, & epiſcopum Roſchildenſem; tum ſenatum Hamburgenſem, ac Luneburgenſem: ad hæc Angliæ item regem, aut Imperii ſi quem Electorem mallent: quibus quicquid videretur, ratum ſe deinceps velle.* placuitque Lubecenſibus in principio hæc conditio; & accipere eam ſeſe, miſſis literis, ſunt teſtati: ſed, ſententiâ mox mutatâ, à pro-

poſito

CIↃ IↃ VIII. poſito receſſere. idque ſolùm aliquorum interventu conſtitutum;ut pax quidem in ducatibus ſervaretur, ſed cum regnis bellum eſſet. Quæ cum ita ſe haberent, rex ab Angliâ, Scotiaque, auxilium navale petit; tum ut mercatoribus quoque Lubecenſium, quotquot intra regna ſua deprehenderent, & eorum bonis omnibus, manum injiciant: ſe propediem miſſurum, qui cum illis jure agant.neque ceſſant Lubecenſes; &, firmandis rebus ſuis, nuntium ad Imperatorem Maximilianum mittunt,obtinentque: ut is literas ad Germaniæ principes daret,juberetque, *in tutelam Lubecenſium contra regem excubare: nec permittere, uti in ſtipendium ejus milites illi ditiones ſuas tranſeant.* quin ad regem etiam ſcribit, poſtulatque; *ne commercia Lubecenſium, quæ in mari Baltico ipſi hactenus libera habuiſſent,ullo modo impediret,aut turbaret.*ſed hæc Cæſaris interceſſio, Galliarum regis operâ, irrita fuit. Aſperatis in hunc modum partium utrinque animis, rex, ut navigatione Lubecenſes prohiberet,& commercia impediret, apparatis rebus omnibus, navium viginti quatuor claſſem inſtruit: ac præfectis dat mandatum, *ut, invecti Travemundam, Lubecenſium ad Travæ fluminis oſtium portum, providerent, ne in urbem rerum neceſſariarum aliquid importaretur.* Ea res non parum animos Lubecenſium perturbavit, uti, ceu obſeſsâ urbe, concurrentes, in tumultu arma poſcerent; cùm non multis poſt diebus, naves, quas Revaliam miſſas paullo ante memoravi, rerum omnium ignaræ, juxta Danicas appulere: quæ, in eas inter Daſſum & Wernoum facto impetu, facilè omnes expugnaſſent; niſi, prædæ nimiâ cupiditate, in prætoriam incurrentes, treſque alias minores,quas cepere, cæteris effugiendi poteſtatem conceſſiſſent. Quibus hunc in modum geſtis, claſſis regia, captas naves ſecum abducens,domum abit. contra verò Lubecenſes, ut acceptum nuper damnum repararent, Danos omnes,nautas,atque mercatores, tunc in urbe deprehenſos, ſtatim arripiunt, & obſtringunt vadimonio, ne diſcedant inde priùs, quàm,ſoluto pretio redemptionis,abeundi poteſtatem impetraſſent. His in Daniam nuntiatis, rex viciſſim omnes toto paſſim regno Lubecenſes, & eorum bona, detinet;inde edicit ſeveriſſimè, *ne Lubecam poſt id tempus quiſquam quicquam importare,aut commercia illic ulla habere,auſit: qui contrarium admiſiſſet,capite,& bonis,lueret.* Lubecenſes,cùm & ſuos paſſim à rege detineri, & edicto tā ſevero Danos urbe prohiberi,accepiſſent; literas ad regem mittunt, & dimitti mercatores ſuos petunt: quibus ille reſpondere; *ſi injuriam incœpiſſe ſeſe ipſi faterentur, liberosque in regnum Danos, quos injuſtè detinebant, redire ſinerent, tum ſe id facturum eſſe.* Inde, ad confœderatos ſibi reges datis literis,de injuria Lubecenſium graviter queri: moxque Sueci, qui proſcriptionem Cæſaris animo iniquo ferrent, ut honorem, quo privatos ſe videbant, repararent, rurſum in Daniam ablegant, pacem à rege oraturos. qui cum ipſum Helſingburgi adiiſſent, eam accipiunt: illis legibus, quæ Vorbergi dictæ erant. Quibus geſtis, cùm in Sueciam rediiſſent, Suanto ita oratorum acta invertit in ſenatu, ut in bellum denuò ſuorum animos concitaret. cumque gravi rerum neceſſariarum egeſtate premeretur, Lubecenſes, ſociæque civitates, auctumno proximo naves bellicas octodecim, panno, ſale, mercibusque item aliis,quibus maximè indigerent, oneratas ſubmiſerunt. quæ Stocholmum cùm feliciter perveniſſent, ac retrorſum ſe reciperent,ortâ gravi tempeſtate,quinque ex iis grandiores periere; cæteræ, amiſſis armamentis, pars Dantiſcum appellentes, ibi hiemem exegerunt: pars vix domum ſunt reverſæ. Cujus rei poſtquam fama in Daniam allata eſſet, rex, in tantâ conſternatione omnium, rei proſperè gerendæ occaſionem datam ratus,ocyùs triginta naves, remigumque, ac claſſiariorum militum, magnum in iiſdem numerum, verſus Travemundam mittit. qui cùm, vento aquilone paullo vehementiùs flante, portum urbis, ſicut juſſi, minimè intrare poſſent, ſinum maris, cui à novâ civitate nomen datum, ſubeuntes, poſtquam illic exſcendiſſent, pagos aliquot Lubecenſium populati, cum ingenti inde prædâ Oldeſloum ſe recipiunt; ubi dum exſpectant hoſtem, ſi fortaſsè is erumperet, Lubecenſibus commovere ſe non auſis, urbis Travemundæ cives, ſolis octo CIↃ IↃ VIII.

CIƆ IƆ VIII. ſcaphis vecti, naves aliquot onerarias, nullo tunc præſidio tutas, capiunt partim, aut incendunt: &, his actis, ſinè ullâ ſuâ clade urbem repetunt. Tandem, motis indè caſtris, poſtquam Dani domum ſuam rediiſſent, rex Ioannes ab Anglorum & Scotorum regibus confœderatis, ſcriptis literis, iterum auxilium navale petit: tum & poſteà, ipſis ad hæc conniventibus, toto utriuſque regno per præconem palàm edicit; *ſi qui nautæ, militesve, ad navale contra Lubecenſes bellum, & eorum fœderatos, ſuâ fortunâ gerendum, comparare ſeſe vellent, ut quamprimùm, mare Balticum ingreſſi, piraticam liberè exercerent: habituros non duntaxat liberos omnes Daniæ portus, verùm ipſum quoque regem, horum quæ in Lubecenſium detrimentum perpetraſſent, defenſorem.* Id Decembri de-

CIƆ IƆ IX. finente actum fuit: moxque tanta piratarum multitudo mare Balticum infeſtavit, ut non tantùm Lubecenſibus, ſociiſque civitatibus, ſed & Suecis, intercluſum illud fuerit. Quæ in mari dum geruntur à piratis, claſſem etiam rex inſtruere, eamque in Finlandiam mittere, ducibus Severino Norbio, ac Tilemanno Giſelio. Atque illi, commodâ tempeſtate uſi, poſtquam iſtic appuliſſent, militemque expoſuiſſent, urbem Abonem, ſede epiſcopali inſignem, populati, cum ingenti inde prædâ mox in regnum revertuntur. Quibus malis acti Sueci, uti ſe, ſuosque omnes, à direptionibus iſtis liberarent, Hafniam legatos mittunt, qui decretum, pridem Helſinburgi factum, revocarent: Ac Ioannes, quanquam, toties rebellantibus, fidem habendam non cenſeret, tamen, regni utriuſque optimatibus id ſuadentibus, acquievit. Itaque induciæ datæ, in has leges; *Sueciæ proceres ex reditibus ejus regni Ioanni regi annis ſingulis tredecim ſelibratum Holmenſium millia penderent: eamque ſummam in Calmarnienſi arce circa deſinentem Iunium, ſine morâ ulteriore, exhiberent. idque facerent, donec, de conſenſu regis, procerumque, aut Ioannem Sueci ſolio, de quo per vim deturbaverant, reſtituerent; aut, ſi illud potiùs vellent, filium ejus Chriſtianum, quem Stocholmi anno* CIƆ. CCCC. XCIX. *unanimiter elegiſſent, regem facerent: conventum verò in Sueciæ limite, ubi mare inter rupes coarctatur, loco admodum opportuno, celebrarent. Ac, ſi proceres regni Sueciæ ad* XXIV *Iunii hunc conventum eſſe vellent, eâ* CIƆ IƆ IX.
de re ante Domini natalem regem certiorem facerent: quod viciſſim à rege fieret, ſi is fortè impeditus ad conventum illo die adeſſe haud poſſet. neque tamen prorogationem iſtam ſummæ rei quidquam detracturam eſſe. Actum autem illic iri, de negotiis, litibusque, & petitionibus regis, regni Sueciæ optimates, cæterosque item incolas, concernentibus; tum de arcibus, Bornholmo, ac Calmarniâ, inſulâque item Oelandiâ: porrò & nobilium bonis, paſſim in Daniâ publicatis. Arcibus verò, inſulâque, quæ jam dicta, cum advectione liberâ, uti & evectione, rerum neceſſariarum, regem fruiturum eſſe, dum conventus finem ſuum conſequatur. Contrà reditus, & poſſeſſiones omnes, quæ pertinçant ad Calmarniam, arcem pariter oppidumque, in Sueciæ procerum poteſtate deinceps fore. Bona verò, ad Oelandiæ monaſteria, & eccleſias, pertinentia, illuc reditura eſſe: ac manſura, dum conventus finiatur. Ac, quàm diu bellum foret inter regem, & Lubecenſes, Sueciæ incolas qualeſcumque nec auxilium allaturos, neque quicquam ſubvecturos, antequàm in regis gratiam revertantur. Inter iſta, regem claſſiariis ſuis, & militibus, edicturum, ne quod ultrà Suecis damnum dare audeant, neu commercia quoque eorum interturbent. Denique, dum hæc aguntur, ſi rex fortè vitâ excederet, Chriſtiano, ejus filio, jus in Sueciam univerſum, quod electione liberâ nactus eſſet, integrum, & illæſum, fore. His capitibus pax ſtatuta: ſed non diu rata fuit. Quippe anno inſequente Lubecenſes, CIƆ IƆ X.
ac pleræque fœderatæ civitates, ut, quæ acta inter regẽ & Suecos erant, perturbarent, bellum, pridem palam geſtum, regi indicunt, ad diem Maji XII. in quod tamen Hamburgenſes, non ſe cauſam juſtam habere proteſtati, nullo modo conſenſere. Sed præcipites odio ſuo Lubecenſes, poſtquam Suecos de conſilio certiores reddidiſſent, nullo auxilio ſociorum exſpectato, ſtatim poſt indictum bellum, cùm rex nullam etiam tum irruptionem pertimeſceret, navium ſex bellicarum claſſe inſtructa, mare Balticum infeſtant. ubi poſtquam ad Geſſoram cum excubitoriis navibus regiis tribus aliquamdiu dimicaſſent, tandem, ſeſe ſubducentes, Langelandiam curſu celeri contendunt. In quam ubi exſcendiſſent, &, incenſis villis proximis, hac atque illac graſſarentur; inſulani,

CIↃ IↃ X. lani, raptis armis, occurrentes, eos fortiter propulſant: tum, ad ipſas uſque naves perſequentes, ſepoſitam in littore prædam rurſum extorquent. Rex, quo ſuos tueretur, naves Gallicas, Scoticasque, & Anglicanas, in mari ſuo deprehenſas, detinet, & bello parat. Quod dum lentiùs molitur, Lubecenſes, expeditâ rurſum claſſe, circa Iunium ineuntem, Monam inſulam invadunt. Hanc tenebat regis nomine Andreas Bildius; vir, ut genere, ſic virtute militari juxtà præſtans. Qui cùm hoſtem adveniſſe accepiſſet, ſtatim inſulanos cogit: tum & tela, commeatum, quæq; ad vim propulſandam, aut obſidionem etiam tolerandam, neceſſaria, in oppidum, & arcem Stegam, oppido conjunctam, infert. Muros quoque ocyùs reficit: & cuique, ſi ad urbem oppugnandam accedat hoſtis, ſtationem ſuam aſſignat. Quin & magnam copiam ferventis aquæ, ac permiſtæ calce picis, oppidanos intrà mœnia in lebetibus, & caldariis, apparare item jubet: ut mulieres, ſenes, pueri, quos ſeu ætas, ſive ſexus, à militia prohiberet, in oppugnantes ea effunderent. Ita rebus intra urbem ordinatis, exſcendere in terram hoſtes ſinens, ſuos intrà vallum cohibet. Hoſtes, metum eſſe rati, ſummâ cum ſecuritate excurrentes, cuncta ferro, ac flammâ, vaſtant: inde, ad oppidum accedentes, oppidanos, tanquam non prodire auſos, ad conſerendam manum provocant. Qui cum ſeſe nihilominus continerent, illi, multò audaciores, mox contemnere etiam eos planè incipiunt. Itaque invadunt urbem magno impetu: ipſo duce Storterbolio, ut exemplo incitaret, præeunte. Subire vallum conabantur: ne tormentis, ſi quæ eſſent, lædi poſſent. Proruebant ſine ordine, tanquam urbe ſine negotio potituri. Id præfectus cùm videret, dato ſigno, illicò tormenta explodit: inde in vallum enitentes, quibus id mandatum erat, aquam effundunt ferventem, ac permiſtam calce picem. Quâ re poſtquam multi caderent, tandem, animum deſpondentes, cæſo duce Storterbolio, pedem ipſi retulere. Oppidani, fugientes inſecuti, plures etiam trucidarunt: accurrente paſſim ad cædem adjuvandam magnâ ex agris multitudine, cujus domos ipſi incenderant. Quarum rerum cùm rex nuntium accepiſſet, mittit illicò, qui præfecto, & inſulanis, pro virtute, atque fide, gratias ageret; tum memoriam rei tam præclarè geſtę ſempiternam ſibi fore pollicetur: inſuper præfectum monet, ut excubias toto littore, ſicut olim uſitatum, deinceps ordinet, ne injuriæ porrò faciles opprimi ab hoſte poſſent. Hâc in Inſulâ novâ clade nil dejecti Lubecenſes, Langelandiam iterum tentare ſtatuunt: ſed, ut pridem, propulſati, cùm ne exſcendendi quidem, niſi cum ingenti ſtrage, copia eſſet, in mare Balticum deflectentes, claſſem ad Elſingoram ſiſtunt. Cumque excurſione illic etiam prohiberentur, undique munito littore, & præſidio excubante: poſtquam aliquot tormenta, nullo oppidanorum damno, exploſiſſent, naves quaſdam onerarias, ante urbem ſine cuſtode fluctuantes, partim incendunt, partim capiunt, & abducunt Travemundam. Vbi dum, exiguo adeò operæ pretio, aliquantiſper commorantur, copias majores ſibi collecturi, claſſiarii in tumultum proruperunt; ac, ſenatum de ſuſcepto temerè in regem bello accuſantes, miſſionem flagitârunt: quidam etiam poſtulârunt, ut direptio, præter ſumptum, ac ſtipendium, toto regno libera permitteretur. Quam tametſi mox ſenatus indulgeret, non blanditiis nihilominus, aut promiſſis, permoveri potuerunt, uti denuò navigationem in Daniam infeſtandam inſtituerent. Poſtquàm verò Lubecenſibus, ſociisque civitatibus, res pro voto non ſuccederet, aliud conſilium capiunt. Itaque, legatis miſſis, rogant Suecos; *quando mari minus proſperè hactenus bellum geſtum eſſet, uti terrâ hoſtem invaderent: ſe, quod poſſint, omni ope, & conſilio, adjuturos: nec in mari intereà quicquam ceſſaturos.* Hanc legationem Sueci, more ſuo, pronis animis acceperunt; & Achonem, cum equitibus ſeptingentis, in Hallandiam immiſere. Cujus nuntiato adventu, Tucho Crabbius, vir nobilitate generis, & peritiâ rei bellicę, inter primos, cum proceribus Scaniæ reliquis, juſſu regis ocyùs collectis copiis, ſeſe objicit. Antequàm verò arma conferat, conſilia hoſtis, numerumque copiarum, explorandum ſibi cenſet. Itaque Tordonem mittit, ruſticum

ſticum

CIↃ IↃ X. ſticum quendam, Achoni notum, cui pridem operam eandem dederat, in prodendo Scaniæ ſtatu. Is Achonem, cum exercitu occurrentem, properè adit, & ſalutat; tum precatur fauſta omnia, ac ſperare de ſucceſſu benè jubet: facilè hoſtem, ſi maturet, opprimi poſſe. Acho, vera eum memorare ratus, quantâ poteſt mox celeritate utitur: interim Tordo, clam dilapſus, recipit ſe ad Tuchonem, nuntiatque; hoſtem in propinquo eſſe; &, itinere feſtinato, parum ordinato agmine, commeare. Quo audito, Tucho ſuos, pabuli parandi causâ palabundos, ſtatim cogit: hoſtem, ubi primùm occurreret, aggreſſurus. Tum deliberat, quonam illud loco faciat: utrum in aperto campo adventantem operiatur, an verò incautum invadat. Erat media inter utrumq; exercitum ſilva; & in hâc profunda vallis, rivo quodam interciſa: hîc ſubſiſtere Tuchoni, & hoſtem exſpectare placuit. Acho, inordinatâ acie, inter primos ſilvam ingreditur: cumque in vallem perveniſſet, Tucho, claſſicum canere tubicinem jubens, impetu in eum facto, pugnam orditur. Acriter certatum utrinque, æquo aliquantiſper Marte: donec mox Laurentius Froſtius, Birgeri filius, ſummi Daniæ antiſtitis, vire queſtri dignitate, & ſtrenuitate, clarus, dimicantē in lævo cornu Achonem invadit, &, adactâ in adverſum haſtâ, ſternit. Quo cadente, conſternati cæde ducis ſui cæteri, ſtatim in fugam ſe conjiciunt: in quâ à perſequentibus Danis multi cæſi, plures capti: plurimi, ſilvæ beneficio, evaſere. Achonis cadaver inquiſitum, & repertum, ante Helſinburgum arcem, in monaſterio illic ſito, tumulatum. Abducta inde ſigna aliquot militaria, unà cum vexillo regni: quæ mox Hafniam allata, cum captivis, læto vultu rex accepit, &, virtute ſingulorum collaudatâ, gratiiſque item actis, proximâ dominicâ die, præferente regni Suecici vexillum Tuchone Crabbio, qui & prælio eo ductor quàm fortiſſimè ſeſe geſſerat, & captiva ſigna abduxerat, pompam ex arce in primarium templum duxit: ac, peractâ re divinâ, gratiiſque pro victoriâ tam egregiâ Deo dictis, ſuſpenſa è fornice capta ſigna, ſeu opima ex hoſte ſpolia, dedicavit. Suecos verò, ut hanc cladem audivère, tantus illicò metus cepit, ne in regnum totis copiis Dani irruerent, ut Antonium Turſonum ad Georgium Baalium, Ruſſiæ principem, ablegarent, qui inducias ſexaginta annorum peteret: ne, utrinque hoſtibus ſepti, tantò graviùs premerentur. Contrà rex, cum imparem ſe navibus adhuc ſentiret, undique tot in ſe hoſtibus concurrentibus, à confœderatis regibus, Galliæ, Angliæ, Scotiæque, emptas magno ære naves Hafniam traduci jubet: atque ipſe, ne ceſſaret, domi intereà duas parat, multo opere munitas, ut telorum nullâ vi aut lacerari, aut perfringi, facilè poſſent. Inſuper & in Lalandiâ arcem Engelburgum ſtruit, undique circumfluo mari: ut refugium inſulanis ea eſſet, contra Lubecenſium, & ſociarum civitatum, incurſionem. Naves rex cùm exſtruxiſſet, id potiſſimùm accuravit, ut inſtructas milite juxta, ac commeatu, mox in hoſtem educere poſſet. Item, edicto renovato, graviter vetuit, ne è ſubditis ſuis quiſquam commeatum Lubecenſibus, aut eorum fœderatis, ullum afferret: ſi quis contrà admiſiſſet, is delictum capite, bonisque lueret. Quâ re factum, ut Lubecenſes, atque Sueci, brevi tempore rerum neceſſariarum egeſtate quàm graviſſimè laborarent. Cui malo id incommodi accedebat, ut non tantum nihil Dani, edicto regio prohibente, importarent: verum etiam, ſi quæ ipſi aliunde apportari curaviſſent, ea omnia claſſiarii, qui per mare juſſu regis excubabant, ſæpe intrà urbium portus, in conſpectu habitantium, interciperent. Porrò, cùm Suecorum cladem, in Hallandiâ pridem acceptam, Lubecenſes reſciviſſent, pacatis illico militibus, aliquādiu jam in urbe tumultuantibus, denuò iis contra regem opem ſuam pollicentur; poſtulantque, quoniam terrâ non ſucceſſerat, uti mari etiam bellum adjuvarent, quo communem ſibi hoſtem meliùs ſuperare poſſent: cujus vires, quæ paullatim incrementum capiebant, ni celeriter frangerentur, mox ex æquo univerſis meritò formidandæ eſſent. Sueci, qui Calmarniam, Suantonis juſſu, contra pacta obſidebant, interfecto duce Achone, ac deletâ magnâ copiarum parte, cùm periculum partim ſuum, partim ſociarum urbium, animadver-

cIↃ IↃ x. verterent, nec ſe diu tutos fore, admittere promiſſa civitatum auxilia non recuſant: mox deliberant, de legatis ad ſenatum Lubecenſem amandandis, qui de belli ratione in commune conſultarent. Inter iſta Lubecenſes, non cunctati, dum legati advenirent, adjutantibus fœderatis civitatibus, navium ſex & viginti claſſem mittunt: ac præfecto dant mandatum, ut, cùm primùm Suecis ſeſe conjunxiſſet, impetum in regem faceret. Hic, cùm claſſem mox ſolviſſet, ac Bornholmo propinquaret, ſiſtit curſum: & ablegat, qui in inſulam exſcenderent, & indicerent tributum, niſi graviter incolæ infeſtari mallent. Qui cùm illud denegaſſent, mittit aliquot cohortes, prædam acturas. Inſulani arma ſumunt, & in littore occurrunt; & exſcenſione quidem prohibere, quantum poſſunt, annituntur: ſed, nec numero, neque apparatu, pares, interfectis primo prælio nonnullis, in interiorem inſulam ſe recipere ſunt coacti. Vbi dum, incenſis pyris, more patriæ uſitato, hoſtium adventum indicant, atque ſuos undique ad pugnam cogunt, longiùs progreſſi hoſtes, pagos quoſdam juxtà littus populati, & abductâ in naves prædâ, in Calmarnienſem ſinum iter inſtitutum capiunt: quò cùm claſſem appuliſſent, Suecis, arcem ejus urbis obſidentibus, promiſſa pridem auxilia ferunt. Qui, ne ſociis deeſſent in periculo communi, naves paucas, quas inſtructas tunc habebant, ſub ductore Henningo Gaddio, Lubecenſibus ſubmittunt: plures etiam pollicentes, poſtquam urbem expugnaſſent. His acceptis Lubecenſes, mox Blegingiam prætervecti, pagos littori adjacentes igne exurunt. Hinc delati in interiores ſinus maris Baltici, Suecis ſeſe conjungentibus, in Lalandiam appellunt. Vbi cùm cohortem unam expoſuiſſent, quàm latiſſimè ſe diffundere, & clamore omnia implere jubent, vt perculſos metu incolas diſſiparent: & efficerent, ne coire in unum auderent. Mox, cum copiis univerſis exſcendentes, Nachſcovium oppidum, nec præſidio, nec munitione firmum, improvisò invadentes, populantur, & incendunt. nec religio monaſterium, illic adſitum, tuebatur. Incolæ, clamorem hoſtilem audientes, cùm incendia item paſſim, & direptiones, cernerent, conſilii inopes, trepidant primò, fugiuntq; mox, hortantibus, quibus paullò majus animi robur erat, diuturnitate belli comparatum, colligunt ſe, & arma capiunt. Interim, coactâ prædâ non exiguâ, dum ad naves hoſtis properat, fortè rumor increbeſcit, adventare claſſem regiam. quo perculſi, ita quique properanter navem petunt, metu ne intercludantur, ut, quo expeditiùs fugerent, magnam prædæ partem abjicerent. Cumque in naves evaſiſſent, duces ſuos circumſtantes, uno ore omnes jubent, ut Lubecam ſe reducant: gravia quæque comminantes, niſi ſtatim illud faciant. Neque illis confirmare animum potuit, quod ſub iſthoc ipſum tempus naves aliquot onerariæ Lubecenſium commeatum, ac mille militum ſupplementum, apportarent. Etenim, cùm hâc occaſione duces perſuadere conarentur, ut Fioniam, rebus omnibus neceſſariis abundantem, incurſarent, prædam illinc ſine periculo luculentam abducturi, iterum clamore incondito ſe Lubecam abduci poſtulant: ac, ſi nolint, ſeſe vim facturos eſſe, palàm edicunt. itaque Lubecam redeunt. Interim Sueci per legatos denuò cum Lubecenſibus de gerendo deinceps bello conſilia agitant. Quâ de re cùm inter ipſos conveniſſet, uti viribus conjunctis terrâ pariter marique ſimul hoſtem impugnarent, Lubecenſes hos legatos ineunte menſe Octobri octo navibus reduxere. cumque eos ad Bornholmum, tanquam nullum ampliùs periculum foret, dimiſiſſent, regiæ occurrunt totidem: quæ cum illis diu acriter præliatæ, ægrè tandem nocte interveniente dirimuntur. Ac, quantumvis æquo ſatis marte dimicatum eſſet, Lubecenſes nihilominus, non tentare belli aleam ultrà auſi, noctis ejus beneficio in vicinos Sueciæ portus ſe recipiunt. Dani verò, poſtquàm hoſtem aufugiſſe poſtero die animadvertunt, rati, quod res ipſa erat, in Sueciam cepiſſe fugam, quâ celeritate poſſunt, inſequuntur: at, cùm nuſquam apparerent, verſo inde in Gothiam curſu, atque ibi pauca quædam cum præfecto colloquuti, Hafniam redeunt. Ac tum demum Lubecenſes, reditum jam tutum nacti, ipſi quoque domum cIↃ IↃ x.
ſuam

CIↃ IↃ ſuam circa brumam petierunt. Proximo deinde vere, magnis jam acceptis damnis,
XL nullam educere claſſem auſi, civibus tumultuantibus, ac fortunam belli iterum experiri cupientibus, liberam in regni incolas prædam iis permiſere. Itaque Cunradus quidam, cui Regulo cognomentum, cùm navigia ſibi aliquot ſpeculatoria inſtruxiſſet, oneraria, ac vectoria, ampliùs triginta capit, aut exurit. Quâ de re cùm quererentur apud regem, quorum id detrimentum erat, is, ſuorum damno motus, ut excurſione hoſtem prohiberet, menſe Majo, navium viginti claſſe comparatâ, ſub Ioanne Holigero, occupare Trevemundam, & exurere omnes illic naves, jubet. Sed, cùm Danos imminere comperiſſent Lubecenſes, quicquid ibi navium erat, è portu in interiorem urbis ſinum ſubduxere; ubi tutiores eſſent, ac defendi facilè poſſent. Itaque direpto portu, & incenſis ædificiis ſuburbanis, ſinus omnes maris Baltici diligenter Dani explorant; ac Vandalicarum urbium mercatores, ubicunque deprehenſos, intercipiunt: bonis horum inter ſeſe diſtributis, aut viliſſimo etiam pretio venum datis. Quin majora quoque auſi, in Viſmarienſem portum invadentes, naves quatuordecim capiunt; inde, in terram deſcendentes, domos omnes uſque ad portas civitatis, igne injecto, ſolo æquant: civibus ſe intrà mœnia continentibus, nec prodire ad pugnam auſis. Quibus ita illic geſtis, Warnemundam mox petentes, priùs eò deferuntur, quàm cognoſci famâ poſſet, quo in loco res Viſmarienſium eſſent. Et, expoſitis ocyùs copiis, Warnemundam primo impetu diripiunt; hinc ulteriùs progreſſi, & agros paſſim populati, magnâ ad littus prædâ actâ, pagos plures Roſtochienſium igne exurunt: nullo facto prædæ, & incendii, fine, antequàm Roſtochienſes, fumum è mœnibus circumquaque conſpicati, arma civibus imperarent. Qui dum ſe ad pugnam parant, comportatâ in naves prædâ, Dani retrò pedem ferunt, & in Rugiam devehuntur. Vbi factâ ad Iaſmundam exſcenſione, ac præfecto profligato, qui cum paucis ſe objecerat, Stralſundenſium pagos vaſtant. Qui, ad famam hujus rei, ut auxilium laborantibus ſuis ferrent, ſtatim pedites octingentos, modicumque equi- CIↃ IↃ
tatum, cum tormentis aliquot bellicis, in XL
inſulam tranſmitti curant; eâ ſpe, dum ipſi à fronte hoſtem occupant, fore, ut præfectus inſulæ cum ſuorum aliquâ manu tergum invaderet: ſed, jam illo profligato, poſtquam ſoli dimicarent, nec auxilium inſulani, quod ſperârant, ullum ferrent, pugnæ impares, mox in fugam ſe conjiciunt: in qua intercepti multi, & occiſi. Tum tormenta quoque omnia, ſarcinæque in victoris poteſtatem pervenere. Multi quoque, cùm ad naves trepidatione ſummâ ſe reciperent, nec ad has admitterentur, metu imminentis hoſtis, in mare ſe præcipitantes perierunt. Hunc in modum dum Vandalicæ civitates divexantur, Sueci, aliquamdiu liberi ab hoſtili incurſione, recuperare, quæ amiſerant, animum inducunt: ut ſic tandem plenam ſibi libertatem vendicarent. Itaq;, poſt obſidionem annorum aliquot, cùm Calmarniam recepiſſent, Bornholmum etiam in Oelandiâ circumſederant. Quâ de causâ claſſis regiæ præfectus, profligatis Stralſundenſibus, cùm è Rugiâ diſceſſiſſet, in Oelandiam, opem obſeſſis laturus, properavit. Præfecerat Bornholmo rex Othonem Rudium, clarum belli: qui Canutum fratrem ſuum, Hieroſolyma pietatis ergo petens, ſubſtituerat, eâ lege, ne cuiquam, niſi regi, arcem commendatam traderet. Quam ob rem, defuncto Othone in itinere, cùm de morte ejus fama afferretur, Canutus, ut ſervaret fidem, quam obſtrinxerat pridem fratri, jam in arcem, metuens obſidionem, ſe receperat: Atque eò ſecum adduxerat Petrum Vrium, antea arcis Hafnienſis ſuppræfectum, cui præfecturam arcis rex mandaverat. Verùm ille, quia plurimos è præſidio Hafniæ graviter offendiſſet, parum obſequii pronos habuit. Hâc de causâ, ſupervenientibus Suecis, quos firmandæ obſidioni Suanto miſerat, Canutus, cum præſidio incluſus, diffidentes adhortatur, *ut privatam offenſam ſuam rei publicæ condonarent: facilè hoſtem propulſari foris poſſe, ſi concordes intus forent.* Hinc paratis, quæ ad repellendos Suecos opus eſſent, oppugnationem exſpectat. Dederat iis duces Suanto, Henningum Gaddium, Bremum Oeſtrium, & Ericum Abrahamum.

Tole-

CIↄ Iↄ XI. Tolerata in quintum uſque menſem obſidio; à viceſimo quarto Iunii, ad Novembris diem quintum & viceſimum: cùm rex, in Vandalico bello occupatus, nullum intereà commeatum, aut auxilium, laborantibus ſubmiſiſſet. Itaque, exhauſti viribus, ſiti pariter & inediâ poſtquam aquâ ſemiſalsâ, ac farinâ craſſiore, aliquandiu vitam utcunque ſuſtentaſſent, neceſſitate impellente, liberum diſceſſum pacti, arcem Succis tradidere. Alibi quoqne eo anno eſt pugnatum. Quippe in Gothiam occidentalem rex Ioannes copias pedeſtres miſit; quæ, progreſſæ Scaram uſque, latè agros devaſtârunt: &, occiſis plurimis indigenarum, domum cum ingenti prædâ rediernnt. Cùm intereà regni gubernatot Suanto nihil contra conaretur: niſi qnod ſnbmitteret equitnm turmam unam, quæ palantes paſſim Danos commeatu, pabuloque, prohiberet. Lubecenſes, moti damno ſociarum civitatum, qnod à Danis, uti jam commemoratum, accepiſſent, cùm hæ opem implorarent, naves omnes grandiores, è navalibus productas, ocyùs reparant, inſtruuntque. Sedecim univerſæ erant; quæ progreſſæ, ad Iaſmundam curſum ſiſtunt: exſpectantes octo dies, donec Stralſundenſium naves advenirent. Quibus nimium cunctantibus, nec ad tempus præſtitutum venientibus, mox Bornholmum ſe recipiunt. Vbi itidem dum adventum earundem præſtolantur, duces copias exponere, & agros populari jnbent. Quo peracto, & abductâ pecorum magnâ multitudine, nuntioque ejus rei ad regem allato, ille ſtatim claſſem parat: imperatque, nt quàm primùm hoſti ad Bornholmnm occurrat. Duces illi dat Ioannem Holigerum, Severinum Norbium, Tilemannum Giſelium, ac fortiſſimos qnoſque alios: ita tamen, uti ſumma præfectura penes Holigerum eſſet, virum animi magnitudine, ac peritiâ rei bellicæ, præter cæteros excellentem. Ille, ventum commodum nactus, cùm ſolviſſet, nono Auguſti menſis die claſſem hoſtium conſpicatur. Itaq; hortatur ſuos, ut intrepidi pugnam inirent contra illos, qnos jam toties deviciſſent. Cumque, eo hæc dicente, clamor nauticus tolleretur, atque omnes poſtularent, pugnæ ſibi ſignum dari; ſponderentque, ita ſe geſturos eſſe, uti nec degeneraſſe a virtute gentis ſuæ, nec ſpem ejus feſelliſſe, dici poſſent; ne pugnandi ardor morâ elangueſceret, propius in hoſtem advectus, ſe ad dimicandum parat. Inde naves ſuas ordinat, & majores in utroque cornu locat; inter illas, mediocres: reliquas, poſt has conſtituit, ad ferendam, ſi quæ laborarent, opem. tum; quæ quamque ſequi debeat, & quæ cui ſubvenire, dat mandatum. Neque ceſſant Lubecenſes, & productam ocyùs claſſem hoſti opponunt. Primi impetum Dani faciunt; quem exceptum Lubecenſes diu qnàm fortiſſimè ſuſtinent. Cumquè eorum naves quinque, ſauciis mnltis, & occiſis, graviter laceratæ eſſent, incitati, non ſervato ultrà ordine, majore audaciâ, quàm prudentiâ, hoſtem invadunt, ac promiſcuè præliantur. Mox eodem quoque modo Dani pugnant: & utrinque non induſtriâ militari, ſed virtute, dimicatur. Maximâ diei parte telis eminus res geſta: cùm Danorum una navis propiùs in hoſtem fertur. ad quam poſtquam opprimendam magno impetu plures ruerent, circumventam facilè capiunt. Quo conſpecto, Dani, ut hanc contumeliam vindicarent, magno animi ardore in hoſtilem claſſem irruunt; vincere, aut mori, certi. Neque diu reſtitere Lubecenſes; ac ſalutem fugâ ſibi quæſivere: in quâ etiam intercepti penè omnes cæſi penitus fuiſſent, niſi denſæ ingruentis noctis tenebræ fugientes inſequi prohibuiſſent. Etenim dux claſſis regiæ Holigerus, non ſe credere mari auſus, cùm receptui cecinisſet, tanquam victor, locum capit, è quo ipſi profugiſſent: & ibidem diem exſpectat. Qui cùm poſteà illuxiſſet, rurſum profugum hoſtem quærit: quem nequicquam aliquamdiu quæſitum cùm non poſſet invenire, in eundem locum redit. Vix pervenerat, cùm tres Stralſundenſium naves, qnas hîc exſpectaſſe antea Lubecenſes memoravi, procul adventare vident. Illi, quieſcentibus Danis, &, quò curſum inſtituerent, exſpectantibus, ſociorum claſſem eſſe arbitrati, propè adnavigant. Sed, cùm hoſtem eſſe cernerent, retrò verſi, fugam inſtituunt. Inſequuntur ocyùs Dani: atque duas naves capiunt, tertiâ vix ela-

CIↃ IↃ XI. elabente. Hæc dum ad Bornholmum gerunt, quædam Hollandorum claſſis, è Livoniâ revertens, fugientibus Lubecenſibus inter Reſchovidam & Heilam fortè occurrit. Erat navium ducentarum quinquaginta: ac duntaxat quatuor bellicæ his adjunctæ, quæ deducerent. Cumque antiqua de commerciorum jure in has orientis partes controverſia, inter Hollandos, & Vandalicas civitates, necdum tunc dirempta eſſet, juſta injuriæ inferendæ cauſa viſa eſt, quam occaſio invitabat. Itaque eam invadentes, totam capiunt, diſſipantve. Quatuor bellicæ, impares pugnæ, ad Bornholmum, ubi regia claſſis ſtabat, ſe ſubducunt, & ad Heilam à Lubecenſibus acta nuntiant. Quibus cognitis Holigerus, convocatos ſtatim ſuos jurejurando obſtringit, ad recuperandam prædam, aut ad mortem oppetendam. Nec difficile illud erat, apud pugnam ſuâ ſponte poſtulantes: & ardentes propriâ virtute animos, quatuor Hollandorum naves, quæ acceſſerant, magis etiam incitabant. Itaque cum multo manè à Bornholmo diſceſſiſſent, meridie ad Heilam veniunt; ubi naves Hollandorum diſſipatas, ac pleraſque ſine rectore fluctuantes, alias adhuc fumantes ex incendio, conſpicantur: & non procul inde claſſem Lubecenſium; qui, ob prædæ magnitudinem inſolentes, victis etiam tum ſuperbè inſultarent. Ideò viſum, propiùs advehi, atque eam adoriri. Verum illi, quod inſtructas bello naves tantùm undecim haberent, cæteris quinque ad Bornholmum miſerè adeò laceratis, ut inutiles pugnæ eſſent; nec captivis, quamvis militem ipſi ſuum impoſuiſſent, ſatis fiderent, explicatam toto prius mari claſſem ſtatim contrahunt, prælium planè detrectantes. Qua re animadversâ Dani, ut protraherent vel invitos ad certamen, telis declinantes petunt. Quibus cùm non parum certè læderentur, tela tandem ipſi quoque retorquebant; ita tamen, ut non tam pugnare velle, quàm periculo ſubterducere ſeſe, oſtenderent: fugam, in quâ ſolâ ſibi ſpem ſalutis eſſe cernerent, tempeſtivè inituri. Quod ne poſſent, Dani naves ſuas explicant, intercludere hoſtem certi. Verùm, eo animadverſo, Lubecenſes, veriti ne circumventi ſimul omnes hoſtium in poteſtatem devenirent, CIↃ IↃ XI.
ocyùs fugam capeſſentes, Travemundam ſe recipiunt: paucas tantùm Hollandorum naves ſecum abducentes. Ac ſecuti fugientes eos Dani facilè intercepiſſent, ni prætoria claſſis regiæ, rupto fortè pede nautico, in mediâ inſectatione curſum ſiſtens, hâc re cæteras item naves, quæ ſe iſto velut ſigno revocari arbitratæ, inhibuiſſet. Mox prætoriâ reparatâ, cùm ad Heilam rediiſſent, ſparſas Hollandorum naves colligentes, dominis eas ſuis reddunt, quos deſertis pridem iis metu hoſtis fugientes excepiſſent. Quanquam ſanè multæ ex his deſideratæ; partim incenſæ à Lubecenſibus, aut abductæ: partim quoque à mercatoribus, dum pugnatur, fortè intervenientibus, & in fluctuantes eas incidentibus, interverſæ. Poſt victoriam hanc Dani non duntaxat mare Balticum tutum ab excurſione urbium Vandalicarum præſtiterunt; ſed, interiores quoque ejus ſinus perluſtrantes, mercatores earundem, ubicunque deprehenſos, invaſerunt: & illorum merces inter ſe partiti, vili pretio vendiderunt. Quâ re factum, ut, quantumvis geſto per decennium bello, non annonę tamen ulla, aut aliarum rerum neceſſariarum, caritas fuerit: quin & contrà, ex allatis toties in regnum ſpoliis, rerum omnium tanta exſtiterit abundantia, quantâ pace quamvis florentiſſimâ eſſe potuiſſet. Anno proximo, Suanto, qui pro CIↃ IↃ
rege Sueciæ ſeſe geſſerat, diem obiit Aro- XII.
ſiæ: nihilo feliciorem vitæ exitum conſecutus, quàm deceſſor ejus Steno. Nempe fatum hoc Ioannis regis erat, uti, victor in tam longo ac difficili bello factus, hoſtibus ſuis, quos rebelles, perfidoſque, toties expertus eſſet, quique graves admodum ſeditiones contra ipſum concitaſſent, ſuperviveret: atque poſt proſcriptionem, cum infamiâ ſempiternâ, ſine ullo ſuo ſcelere, Dei manu è medio ſublatos cerneret. Mortuo verò Suantone, Sueci, quanquam in Ioannem, ejusque filium Chriſtianum, jusjurandum ſuum dederant, nullâ tamen ejus ratione habitâ, in Stenonem, illius filium, regnum transferunt. Inter iſta Lubecenſes, poſtquam, obſeſſo undique mari, commeatus deſtitueret, atque cives eâ de re apud ſenatum quererentur,

alteru-

CIↃ IↃ XII. alterutrum faciendum fuit: ut aut aliunde eum procuraret, aut à rege pacem peteret. Ac, cùm prius minime poſſet, alterum præſtandum erat. Itaque, creſcente indies magis fame, literas ad regem mittit, poſtulatque, *locum ſibi idoneum dari, & fidem publicam; ſe habere, quæ cum ipſo agere velit: neque fruſtra, ſi concedat, operam collocatum iri.* Rex, ad pacem à naturâ, quàm ad bellum, magis pronus, *ſe Flensburgi brevi adfuturum* ſcribit; *illuc, ſi quos velit, mittat: nec periculum ibi ipſis ullum fore.* Mox venere duo conſules: qui cum eo de conſtituendâ pace, pro ſe, ſociiſque urbibus, clam colloquium inſtituere velle dicerent. Quod quantumvis rex gravatè primùm admitteret, cupiens conſiliarios quoſdam ſuos adhibere; tamen, ne deeſſe ipſe uſpiam paci videretur, tandem eorum poſtulatis acquievit. Itaque ſtatuto die, cùm rex ad colloquii locum, qui in arce Flensburgenſi deſignatus, iturus eſſet; gladio ſuo ſe accingens, quoſdam è familiaribus ſequi jubet. Quibus ipſum percontantibus, quâ de cauſâ ita armatus ad colloquium procederet: *quia*, inquit, *longâ mihi conſuetudine ſic jam noti Lubecenſes ſunt, inermem me committere ipſis, non conſultum putem.* Hinc cubiculum, in quo illi conveniſſent, ingreſſurus, ad ſequentes ſe convertens, ſubridenti ore ait; *vos hîc foris paullulum me exſpectate, dum cognoſcam ipſe intus, quidnam mihi Lubecenſes novi ferant: qui ſi fortè vim intentent, contrà duos ſtrenuè ſolus, quoad potero, me tuebor: ſed ſi opem acriùs preſſus, imploravero, tum accurrite, & auxilium laboranti ocyùs ferte.* Iocus erat; ſed quo tamen non obſcurè indicabat, quantum ipſe eorum fidei tribuendum exiſtimaret. Mox, finito hoc colloquio, cùm ad ſuos rediiſſet, ad ſenatum poſtulata illorum refert. Inde pax decreta fuit; & commerciorum iis reddita libertas priſca, iis legibus: *ut, ſi Sueci nec Ioannem regem reciperent, neque filium Chriſtianum; nec quotannis tredecim ſelibrarum Holmenſium millia penderent, quæ promiſerant: tum Ioannem, ad redigendum in poteſtatem regnum Sueciæ, adjuvarent. Nullum quoque ejus hoſtem, aut hæredum, urbe exciperent, foverentve: ac detentæ utrinque bona, redderentur. Inſuper, quocumque bello, poſt id tempus commovendo, portus regni Norvegici immunes eſſent: & commercia quilibet ex occidente libera illic exerceret. Denique, ſi controverſiæ deinceps aliquæ inter regem & Lubecenſes naſcerentur, eas quatuor, huic negotio deputati, diſceptarent.* CIↃ IↃ XII.

Sueci, poſtquam conveniſſe inter regem, Lubecenſes, & Vandalicas civitates, acceperant; viribus ſuis jam diffiſi, ipſi quoque ad regem oratores mittunt, qui Malmogiæ inchoatas pridem pacis rationes retractarent. Quos rex poſtquam, repetitâ toties rebellione irritatus, vix admittere dignaretur; ſenatorum tandem interceſſione & admiſſi, & auditi, etiam pacem, quam petebant, impetrârunt, eâ lege: *ut intrà vertentem annum ipſum in regnum reſtituerent; filiumve Chriſtianum, cui pariter omnes ſacramento dixerant, patris loco pro gubernatore acciperent: juſque illi ſuum in Sueciam illibatum conſervarent. Aut, ſi neutrum ex his vellent, tredecim ſelibrarum Holmenſium millia quotannis ſolverent, ſeu Ioanni, ſive filio Chriſtiano: ſi defuncto eum patri ſupereſſe eveniret.* Hunc in modum etiam cum Suecis tandem pax ſancita: quam, perfidiâ uſitatâ, paullò pòſt defuncto rege, denuò quoque violarunt. Rex, confecto bello Suecico, & Vandalico; ac, firmatâ ubique pace, regno penitus tranquillo; animum ad pietatis opera advertere cœpit. ac, legato Romam miſſo ad pontificem Ioanne Wolfio, viro ſibi ab epiſtolis, præpoſituram Othonienſem, quam epiſcopus ejus urbis ſuam fecerat, regiæ juriſdictioni vindicavit, & Andreæ Globo dedit. Franciſcanis tria monaſteria ſtruxit: unum Coagii, alterum Malmogiæ, tertium Halmſtadii. Tum enixè item egit per legatos ad pontificem Romanum, ut initiatus ſacris Chriſtianorum princeps Ruſſiæ in Eccleſiam admitteretur, quanquam, morte impeditus, non peregit. Erectam à patre Academiam Hafnienſem verè auxit, ornavitque, & ſtipendia profeſſorum luculentiora fecit; longâ experientiâ doctus, in bellorum, ac negotiorum, mole, deeſſe ſibi idoneos viros, quibus in legationibus, & negotiis regni aliis, uteretur: eoſque deinceps inde legere conſtituerat. Quin, hæc ipſa uti magis effloreſceret, etiam antè, anno CIↃ CCCC XCVIII, admodum ſeverè edixerat, ne ad exteras Academias, ſo-

CIↃ IↃ XII. là exceptâ Vpſalienſi, ipſi quoqne tum ſubjectâ, quiſquam iret, niſi qui triennium priùs in hâc ſuâ Hafnienſi exegiſſet. CIↃ IↃ XIII. Poſthæc, rebus in Selandiâ ordinatis, ineunte Ianuario, unà cum Chriſtinâ conjuge, filioque Chriſtiano, plurimiſque ſenatorum, in ſeptentrionalem Cimbriam, jus dicturus loci incolis, proficiſcitur. Quo itinere, cùm trajiceret mare Balticum, orta ſubitò tempeſtas in diſcrimen præſentiſſimnm eum adduxit. Quo vix tandem liberatus, cùm Niburgum appuliſſet, & in terram exſcendiſſet; *Vale mare*, inquit, *vale*, ad id converſus: *ita enim in nos hodiè ſæviiſti, ut, deinceps non te nobis tranſitum conceſſurum eſſe, ſat oſtenderis.* Ac profectò, quaſi mortem imminentem præſagiret, verùm dixit: neque enim poſthac tranſiit. Inde, facto per Fioniam itinere, Ripam venit, Cimbriæ oppidum; ab Ivaro Muncio illnc invitatus, loci epiſcopo: qui jam annis aliquot antè inauguratus, ac facturus primum ſacrum, & in hoc Lagonem Vrninm, præſulem Roſchildienſem, etiam conſecraturus, ſtudio in illud tempus rem diſtulerat. Vbi dum rex commoratur, derepentè adeò exundavit mare, ut obſeſſus quaſi aquis plnres dies hîc ſubſiſtere cogeretur. Aliquando, paullum extra urbem egreſſus, cùm ad mare acceſſiſſet; & hanc, aquis undique cinctam, illis ipſis quaſi innatare cerneret, admiratus, & converſus ad aſtantes: *ecce*, inquit, *regem regum, dominumque dominantium! meritò eum ſupra omnes poteſtates, quæ in terris, veneremur: qui non ullo telo bellico, machinâve, ſed hoc uno elemento, nos invitos oppido hoc clauſos tenet. Igitur, quas hoſtibus noſtris nunquam dedimus, nunc altiſſimo, cujus terrâ, atque mari, infinita eſt potentia, ultro victi manus demus. Huic ſit laus, honos, gloria, uſque in infinita ſecula.* Quibus verbis ſummam in Deum pietatem non obſcurè teſtabatur. Subſidente inde aquâ, Oleburgum ſe recepit; qnò mox æger ad viceſimum quartum diem Ianuarii pervenit: quod, prolapſo in paludes Tarmicas equo, ſe nonnihil offendiſſet. Vbi dum è viâ feſſus, & è caſu item languens, ſe recolligit, octavo ab adventu die, morbo laborare cœpit. Qui cùm indies ingraveſceret, ipſe ſibi ſummum vitæ ſuæ tempus imminere prædicabat. CIↃ IↃ XIII. Eâ re cùm univerſi, quibus ſalus regis curæ pariter ac regni erat, animis conſternarentur, luctus ingens totâ urbe exortus fuit. Verum ille, nihil motus, ſummâ animi conſtantiâ, & in Deum pietate, ad excipiendam mortem ſe parabat. Dum verſatur in agone, neque longè ab extremâ metâ abeſt, filium ſuum Chriſtianum accerſiri ad ſe jubet; ac, præſentibus è ſenatu regni pluribus, adhortatur: primum, *ut regnorum omnium largitorem, ac conſervatorum Deum, atque reges qualeſcunque in ſuâ poteſtate habentem, ante omnia veneretur; atq; ab eo ſapientiam, & conſilium in adminiſtratione regni petat.* Deinde, *uti regni ordines debito favore ſuo proſequatur: nulli per vim quicquā eripiat; ſed, legitimè regnum exercens, jus ex æquo locupletibus, ac pauperibus, ſemper dicat. Tum, quos in honore habeat, homines indigenas legat, non extraneos; neque novos, ſed proſapia vetuſta: nec peregrinorum potiùs, quàm ſuorum, operâ in pace, ac bello, domi, ac foris, uti velit. Quorum etiam ſummam fidem, & induſtriam ſingularem, aut obſequium, in adminiſtrando regno expertus eſſet, eos poſt exceſſum ſuum dignè habeat. Ita fore, ut ad eadem hæc præſtanda illos ſibi quoque obſtringat.* Denique, *felicem regni gubernationem* optat: & ſupremum vale dicit. Hæc cum filio locutus, lacrymantibus, qui aſtabant, univerſis, maximo cœlorum regi ſe commendans, inter horam nonam ac decimam veſpertinam, decimo Calendas Martii diem obiit; peſte, ut nonnulli volunt: vel, ut alii quidam, febre. Corpus ejus, in Fioniam deportatum, & Othoniæ ſepultum eſt, in cœnobio Franciſcano, quod nunc ſummum urbis templum. Regnum tenuit annos duos & triginta; vixit quinquaginta octo. Imminentem ſibi mortem ipſe ſat præſagiebat; itaq; anno ineunte, integrâ adhuc valetudine, Hafniæ teſtamentum fecit: ac, familiaribus ſuis multa legans, plura templis, ad colendum ritè Deum, conſecravit: pietatem excellentem, qnam intento ſemper ſtudio exercuerat, etiam ſupremo illo vitæ actu palàm faciens. Sigua quoque mortem ejus præceſſere. Condito teſtamento ſuo, poſtquam cum familiaribus qnodam die hilaritati indulgeret, inter pocula Calendarium è Germaniâ eſt allatum. In quo quando referretur, eo anno

quen-

CIↃ IↃ XIII. quendam magni nominis principem moriturum, idque forte legeretur, ſiluiſſe aliquandiu illum ferunt: mox, ſilentio interrupto, cùm interpellaret nemo, circumſtantes percontatum; *ecquem illi ibi principem, cui mors prædiceretur, deſignatum exiſtimarent?* cumque omnes reſpondere cunctarentur, ipſum inde ſuggeſſiſſe; *Ego quidem me non deſignari puto: valeant ſomnia, & inepti illius hominis vaticinia: nos ſperamus vitam adhuc longiorem, ſummi Dei beneficio.* Alii, & in Chriſtianum filium jocatum ferunt, ac dixiſſe; *etiam in juniores principes mortem incurſare: nec ætatis ullam rationem habere.* Quin & noctu canum in arce Hafnienſi formidabiles latratus ſunt auditi, ſeſe quaſi in provocantes irritantium. Ac ſacelli, quod in arce, foribus ſubinde noctu ſponte ſuâ patefactis, vox audita lamentantis: tum inſoliti ſtrepitus alii, magno metu audientes perculere. Denique & ſacræ veſtes, in ſacelli ſummâ arâ, ſecus atque ædituus eas pridiè ſtraverat, convolutæ cernebantur. Erat princeps, plurium virtutum laude maximis quibuſque regibus comparandus: ac, geſtarum rerum gloriâ, paucis minor. Bellis, quanquam plura geſſit, nuſquam victus, ſi Dithmarſicum exceperis: in quo ducum potiùs culpam, quàm illius, reprehendas. Summa in verbis ejus fides; &, ut ipſe diligens promiſſi erat; ita graviter negligentibus ſuccenſebat: facilis tamen, & offenſæ, ultra debellatum hoſtem, nunquam tenax. Vnde factum; uti totum ejus regnum nihil aliud quàm perpetua quaſi quædam lucta fuerit cum perfidiâ & Steuonis, & Suantonis, ſociorumque, ac Lubecenſium. Quibus, toties ignoſcendo, animos, & vires, ſemper ad rebellionem novam confirmabat: raro exemplo, nec principibus imitando. Nam in talibus, ut non licet bis peccare, ita neque bis ignoſcere: & crudelis eſt in ſubditos, quiſquis hoſti, poſteà non niſi illorum ſanguine rurſum coercendo, gratiam delicti ejuſdem iterum facit. Sed in eo etiam in regnandi legem deliquiſſe meritò cenſeri poteſt, quod ſubactis à ſe Suecis, contra pacta, Danos ſuos, ac Germanos, peregrinos, potiùs præficiendos, quàm indigenas Suecos, duxerit: nec eorum in dominatu non ferendam impotentiam tempeſtivè compeſcuerit. Nam CIↃ IↃ XIII. gens quæque paullò erectioris animi eo planè eſt ingenio, ut imperiis ſuorum non gravatè morem gerat, externorum irritetur: &, cùm ſe de fide eorum dubitare oſtendit princeps, eam facilè per occaſionem exuat. Adde, quod, præfecti externi dum plerunque, debellatis pro libidine dominantes, fas ac nefas juxta æſtimant, priſtinam virtutem victi revocare, & excutere nullo modo tolerandum viris jugum, tandem audeant. Itaque id curare ſedulò princeps debet, qui ſubjectos armis populos retinere in conſtanti obſequio volet; ut præfectos aut indigenas illis ponat, quorum fidem ſibi exploratam habeat; aut ſuorum dominatum ſic coerceat, ut, imperium juxta leges exercentes, aſperatos clade ſuâ illorum animos, blandè ac comiter habendo, mox demulceat. Ita demû eſt futurum, ut eorum voluntates in perpetuum ſuâ ſit in poteſtate habituros. Gravitate tantâ erat, uti, dignam magno rege majeſtatem præ ſe ferens, omnibus ſe venerandum exhiberet: quam viciſſim eâ quoque humanitate temperabat, ut amorem omnium in ſe ſubditorum provocaret. Legatos regum principumq; externorum excipiebat honorificè, & expediebat citò; ne, diutiùs commorantes, ſtatum regni explorarent: ſæpe dicens; minimè expedire regi, ut legati externorum regni ſui arcana diſcant. Et favorem ſubditorum tantum ſibi comparaverat, ut, quod cupere ſe oſtenderet, ſummo omnium conſenſu conſecutus ſemper fuerit. In delictis puniendis ut ſeverus, cùm res poſceret, ita mirâ comitate animos deliniebat, ut ob iſtud nemo ab eo tamen alienus eſſet. Iudicio ſic excellebat, uti, cùm deliberatio de graviſſimis regni rebus haberetur, ad conſilia ſeſe ejus, velut multo potiora, alii accommodarent. Ac, tametſi à naturâ ita comparatus eſſet, ut, quid in re quaque facto opus foret, ipſe ſatis judicaret; nihilominus, in momenti magni rebus, & ſententiam ſenatorum ſtudioſè perquirebat, & libenter audiebat. Pietatem magnâ curâ ſemper coluit; Deum aſſiduè veneratus, *uti ſapientiam ſibi, in adminiſtrandis regnis neceſſariam, largiretur; & conſilia quoque ſua in ſalutem ſubditorum fortunaret.*

CIↃ IↃ XIII. *ret.* Quin ſubinde in colloquio teſtabatur: *non humanâ ſapientiâ regna ulla gubernari rectè poſſe, niſi Deus conſervare ea vellet: tum & fruſtra regem eſſe, quamlibet præſidio humano undecunque inſtructiſſimum, ni conſilia ejus cuncta, & actiones, Deus regat.* Atque hanc regis pietatem multis ſanè Deus donis cumulavit: omnes ejus actiones, & conſilia, proſpero ſucceſſu beans. Inſuper, quàm diu ipſe regnum tenuit, ſi principium exceperis, tanta frugum, item rerum aliarum neceſſariarum omnium, copia fuit, ut omninò nil deeſſet. Quin, Vandalici belli tempore, cùm, edicto promulgato, vetitum eſſet, ne Lubecam commeatum, aut frumentum, quiſquam ullum deportaret; plurimis id conquerentibus, ni edictũ tolleretur, fore, ut frumenti multum, & commeatus omnis generis, toto regno inutiliter periret; æris autem, ac rerum neceſſariarum plurimarum, quibus tamen minimè carere poſſent, ſi impoſita ſibi à rege belli onera ferre debeant, magna porrò inopia eſſet: perbenignè reſpondere, ac jubere; ut frumentum, & prætereà ſi venale quid haberent, arcibus ſuis inferrent: pretiumque apud ſcribas præſens accepturos eſſe. Statuerat quidem initio regni, ut nonnulli arbitrantur, paullò graviùs clerum premere; non tam ſuâ inclinatione animi, quàm inſtinctu aliorum, quibus ille odio erat: verùm, fraude deprehensâ, quod non tam utilitatis publicæ causâ, quàm privato ſuo affectu, quidam ipſi id perſuaſum voluiſſent, & ſententiam mutavit, & humanitate ſummâ porrò eum eſt complexus. Staturâ erat mediocri, & quadratâ; pectore lato, & nonnihil prominente: facie rotundâ, ac decentibus item oculis pervenuſtâ: corpore benè compacto, & ſucculento. CIↃ IↃ XIII. Luxum veſtium adeò faſtidiebat, ut diſcernere à miniſtris aulæ ſuæ vix interdum quiſquam poſſet: cibo, & potu, frugalis, ad exemplum antiquorum. Verùm, ubi apparatum, ac ſplendorem, rege dignum, tempus poſceret, nulli quicquam concedebat: idque non ad voluptatem, ſed in amicorum gratiam, facere ſe aliquando prædicabat. Veſte aureâ talari, & hâc cingulo conſtrictâ, gladioque, quem antiquitùs uſitatum Dani chordam appellare conſueverunt, utebatur: adeò morum patriæ amans, ut, quantumvis multò exquiſitiore armorum genere uti poſſet, tamen, ne quis patriam ſe aſpernari exiſtimaret, patrio, quàm peregrino, uti mallet. In conviviis, cùm bibiſſet paullò largiùs, planè frontem exporrigebat: muſicamque quâ delectabatur plurimùm, adhibebat. Liberos è Chriſtinâ conjuge, Saxonis Erneſti filiâ, tres ſuſcepit: mares duos, Chriſtianum, ejus nominis ſecundum, ſucceſſorem, ſed mox regno ob tyrannidem dejectum; & Franciſcum, principem egregiæ ſpei, ſed in ipſo quaſi flore Hafniæ peſte interceptum, anno ætatis decimo quarto: filiamque Elizabetham, Ioachimo, marchioni Brandeburgico, elocatam. Quæ, religionis causâ, quam mutaverat, ſuaſu Chriſtiani fratris, qui ſubinde regno exutus eam viſeret, cùm, deſerto matrimonio, in Saxoniam profugiſſet, à Ioanne Friderico perhumaniter excepta, fratre nihilo per id tempus fortunatior, aliquandiu exulavit: donec tandem, poſt mariti ſui mortem, filius eam revocaret: apud quem, dotalibus acceptis bonis, porrò placidè conſenuit, obiitque.

IOANNIS MEVRSI HISTORIÆ DANICÆ LIBER III.

Qui complectitur regnum CHRISTIANI II.

CIϽ IϽ XIII. POſt Ioannis patris mortem, Chriſtianus, ejus nominis ſecundus, regnum accepit. Qui in ipſo ſtatim initio primam illam curam habuit, uti ſeſe contra hoſtem quemque externum confirmaret. Etenim credebat Suecos, repetitâ toties rebellione in parentem infideles, neque ſibi fidos fore: aut in pace, & obſequio, permanſuros. Inſuper Vandalicarnm civitatum, & imprimis Lubecenſium, planè ambiguam fidem eſſe: conciliatione nuperâ partam potiùs, quàm obſtrictam. Itaque, cum reges Galliæ, Angliæ, Scotiæ, fœderatos ſibi haberet; Fridericum, & Ioannem, Saxones, avunculos: tum ſororium, Ioachimum Brandeburgicum: Maximilianum quoque Imperatorem, & per hunc Auſtriacam domum univerſam, matrimonio contrahendo devincire animum induxit. Erat huic ex Philippo filio neptis, Iſabella: cujus fratres, Carolus, & Ferdinandus, avo poſteà in Imperio ſuo ordine ſucceſſerunt. Eam ſibi cùm uxorem petiiſſet, ſine negotio, ut mox dicam, impetravit. Atque ita, raro ſanè ſummi Dei beneficio, illud conſecutus fuit, ut potentiâ reges Daniæ univerſos, quotquot unquam ante ipſum exſtitiſſent, ſuperaret. Daniam, Sueciam, ac Norvegiam, à parente ſuo acceperat; Gallia, Anglia, Scotia, fœdere: Hiſpania, Hungaria, & Bohemia, atque Imperium adeò totum, Belgiumque, affinitate obſtringebatur. Tria regna poſſidebat; ſex obnoxia ſibi habebat, fœdere, aut matrimonio. Quibus adde cùm Germaniam, tum in eâ ſeparatim Marchionatum Brandeburgicum, & Saxoniam: adde Belgii ditiones, decem, & ſeptem. Tanto tamen de faſtigio deturbatus, nec reſtitui tot potentium amicorum ope quitus, actis miſerè in exilio annis novem, ſeptem ac viginti in carcere, in quo tandem quoque obiit, reges, principeſque omnes, ſat exemplo ſuo docuit, modum affectibus imperare: & cavere, ne, præcipites dominandi, in tranſverſum rapiantur. Quippe Deus ita regna ordinavit, ut, obſequii fideique quantum à ſubditis reges poſcant, tantum quoque æquitatis, & amoris, illis debeant; nec minorem ſibi quoqne rationem juramenti, quo ſe illis obligàrunt, habendam eſſe arbitrentur. Tum oſtendit, ſe perjuria ſemper quidem ſeveriſſimè vindicare; ſed potiſſimùm in iis, quos, ad ſummum dignitatis gradum evectos, in hâc terrâ quaſi deos eſſe voluit. Dolendum verò maximopere, Chriſtianum, nec recentia morientis patris monita, tam præclara, animo repræſentaſſe; nec, exemplis tot illius incitatum, ſibi etiam in virtutem incumbendum exiſtimaſſe. Sed nimirum non virtutes, uti regna, ad hæredes tranſmittuntur: ac frequenter uſu venit, ut heroum præſtantiſſimorum filii, à parentum moribus degenerantes, noxæ fiant. Sed nunc regnum ejus nobis proponamus. Cùm affinitatem Auſtriacam maximum fortunæ ſuæ munimentum, uti erat, reputaret; atque eam toto animo agitaret; quo faciliùs obtineret, id curandum ſibi inprimis ratus ſuit, ut, electus pridem princeps, etiam rex crearetur. Neque ſanè conquievit, ante- CIϽ IϽ XIII.

CIϽ IϽ XIV. quam id anno inſequente fieret, exeunte menſe Majo, coram cunctis regni ordinibus, & legatis vicinarum civitatum. Rex creatus, ſtatim habitu peregrino, & exiguo comitatu, Belgium petit: & in eo Margaretam tunc provincias pro nepote ſuo Carolo gubernantem, mox alloquitur: quam, quod anteà de hâc ſuâ voluntate miſſis literis certiorem reddidiſſet, non difficilem eſt expertus. Atque illa cùm ad Carolum, fratrem amatæ Iſabellæ, poſteà quintum ejus nominis Imperatorem, viam ei præparaſſet, ex Hollandiâ in Brabantiam iter capit: quò tunc Carolus vix è Flandriâ ſe receperat. Vbi ſimul ac Bruxellas, urbem ditionis principem, in quâ aula, advenìſſet, & adventus ſui cauſam Carolo expoſuiſſet, voto facilè potitur, & in Daniam regreditur: atque ibi, quæ ad nuptias neceſſaria, magno ſtudio cuncta parat. Inter iſta, ineunte anno proximo,
CIϽ IϽ XV. III Id. Ianuarii, ortus ingens terræ motus Daniam totam quàm graviſſimè concuſſit. Mox tempeſtas inſecuta ad diem IV Id. Martii, adeò vehemens, ut pinnaculum ſummi templi Hafnienſis in terram dejiceretur; arboreſque, ædificia, & in proximo mari naves, maximè affligerentur: tum & hominum, pecudumque, magna ſtrages ederetur. Rex, qui nuptias agitabat, ad arceſſendam ſponſam ſuam miſerat Magnum Gojæum, equitum regni tribunum; & Ericum, Nidroſienſem in Norvegiâ archiepiſcopum; ac magnates item alios. Qui cùm domum jam redirent, ineunte menſe Auguſto, tanta iterum tempeſtas claſſem regiam infeſtavit, ut vix tandem portum ad Huidoram attingeret, uno ab Hafniâ milliari. Quam ob rem gaviſus maximoperè rex Chriſtianus, cùm nobilitatem regni jam tum Hafniam evocaſſet, illicò legit, qui advenienti ſponſæ honoris ergo obviam irent. Erant viri fœminæque; illi equis, hæ carpentis vehebantur: univerſi ſplendidiſſimo apparatu, qui diei tam illuſtri conveniret. Initio ſerenum valdè cælum erat, & lætitiam adjuvare videbatur; ſed mox nubes condenſatæ, obduxere; &, in pluviam vehementem diſſolutæ, publicam hilaritatem corruperunt: idque factum nono Auguſti. duodecimo, Iſabella in majore urbis tem-plo coronatur, & regina ab ordinibus univerſis ſalutatur, nuptiæque peraguntur: CIϽ IϽ XV. inter quas relatu illud non indignum, & futuri omen quoddam, memoratur. Multi principes, ut in talibus fieri amat, huc convenerant; & in illis Fridericus, dux Sleſvici, ac Holſatiæ, Chriſtiani ſponſi patruus, & mox etiam ſucceſſor. Is adduxerat inter reliquum comitatum Reſſentlovium, virum genere non obſcuro, ac peritum juris, & aſtrologiæ. Hic, cùm fortè cum nobilitate cæterâ compotaret, & dux illac tranſiturus adveniret, verſo ad Danos ſermone, qui intererant; *Surgite*, ait, *& futuro regi veſtro obviam ite.* Illi dictum, tanquam hominis temulenti, magno riſu excepere; ſed eventus, velut à vaticinante id prolatum, mox oſtendit: cùm, dejecto Chriſtiano, advocatus à ſenatu Fridericus, regnum accepit. Poſtquam celebratæ nuptiæ, ut regina Iſabella, neque morum, neque linguæ, in terrâ peregrinâ gnara, alios quoque gentis ſuæ, præter comitatum, haberet; quorum ipſa miniſterio, operâque, uti poſſet; literas ad Margaretam amitam in Belgium dedit Chriſtianus; quibus peteret, homines idoneos ſibi ad colendos hortos mitti, quo culinam inſtructiorem, & palato novæ nuptæ magis commodam, porrò haberet. Quos cùm illa ſubmiſiſſet, rex Amagriam, inſulam vicinam Hafniæ, iis habitandam dedit: & nunc quoque illorum poſteri pagum in eâ, vulgò Hollandorum dictum, totum occupant. Quâ re cùm majorem in modum non duntaxat arci ſuæ, ſed & urbi, neceſſaria procuraſſet; ut de toto etiam regno benè porrò mereretur, emporium Hafniæ celeberrimum inſtituere animum induxit. Cujus rei cùm permultæ, & hæ graves, illi rationes eſſent, hâc potiſſimum movebatur. incolarum aſſidua querela erat; *merces ſibi ad emporia peregrina, cum non levi ſæpe damno, devehendas: quò cùm etiam Deo iter fortunante, ſat feliciter perveniſſent, non licere pretium rebus ſuo arbitrio conſtituere: verùm poteſtatem illam vendicare magiſtratus, aut commerciorum præſides. Qui cùm ferè mercaturam ipſi exerceant, pro libidine dominentur: &, invitis rerum dominis, eas æſtiment. Vnde accidat ſæpenumero, ut, quæ vitæ mercimque cum diſcrimine, & impensâ non exiguâ;*

CIↃ IↃ XV. *guâ, exportaſſent, foris viliùs, quàm domi, venum dare compellantur. Præter iſta, nec expoſitas ſemel merces, ſi quandoque infra pretium cenſeantur, rurſum exportari poſſe, ut majore domini emolumento alibi ea diſtrahantur: ſed in civium tabulata, magno ſemper conducenda, in aliud tempus, dum intereà pretium creſcat, deportari oportere.* Accedebat, *quod frumenti, ac butyri, piſciumque, & aliarum item rerum, tanta regno copia exportaretur, ut non ſolum ſumma earum caritas eſſet, ſed tenuiores quoque regni incolæ fame interdum graviter affligerentur.* His incommodis, aliiſque, ut occurreret Chriſtianus, conſilium de conſtituendo emporio capit. Quam ob rem cùm poſteà exulem inter cætera Lubecenſes apud Carolum V Cæſarem, aliosque Imperii principes, accuſarent, nihil aliud reſpondit, quàm, *ſe ſic exiſtimaſſe; licuiſſe ſibi commoda ſubditorum promovere, quanquam nullâ ejus facti à Lubecenſibus impetratâ priùs veniâ: nec judicium Imperatoris, aut Imperii cæterorum item principum, detrectare.* Itaque propoſitum urget; &, edicto promulgato, *regni univerſi incolas res venales qualescunque Hafniam deferre jubet. Qui non pareat, alioque ſe recipiat, eum bonis venum allatis, capiteque luiturum. ſe emporio viros quoſdam præfecturum, ac depoſiturum eſſe aureorum aliquot centena millia: tum ex cunctis regni ſui civitatibus locupletiores quoſque mercatores tranſlaturum, & iiſdem privilegia conceſſurum: neque omiſſurum quicquam, quod in rem commerciorum unquam fore videretur.* Sed hoc ejus inſtitutum, uti ſubditis admodum acceptum fuit, ſic Vandalicas civitates, quarum illud ſummum detrimentum erat, vehementer perturbavit. Itaque, quantâ poſſunt curâ, illud agunt, ut, ſi minimè dimovere à propoſito regem poſſint, ſaltem, ne effectum daret, quavis ratione impediant. Nec res ea illum latuit: ſed, potentiâ ſuâ fretus, inſuper conatum habuit. Inter hæc legatus à Leone x ſummo Romæ tunc pontifice, venit, Angelus Arcemboldus, populo venales indulgentias ferens. Qui cùm mox in Sueciam quoque cogitaret, Chriſtianus, hominem ſeorſum vocans, rogat, ut Stenonis ſibi, Sueciæ gubernatoris, quam nunc petat, animum conciliaret: ac de jure regni litem, inter ſe & ipſum obortam, ut componeret. Tum de- clarat, quos amicos illic habeat: quorum CIↃ IↃ XV. operâ, aut conſilio, tutò ſatis uti poſſit: orat verò, ne hos prodat. Pollicetur Arcemboldus curam omnem, & ſilentium, ſed non præſtat. Nam in Sueciam cùm veniſſet, ad colloquium Stenonis, verba ei Chriſtiani cuncta refert: ſimul & amicos edit, quorum nomina occultari ſeriò ille poſtulaverat. Quâ futilitate hominis, ita frigidam ſuffundentis, cùm pararium amicitiæ ſe futurum promiſiſſet, multa poſt id tempus mala regno utrique evenere. Quippe Steno, qui amicis tot ſubnixum Chriſtianum ægrè ferret, in primarium regni antiſtitem, Guſtavum Trollium, aliosque, arcanâ amicitiâ junctos, odium ſumens, quieſcendum non putavit, antequam eos aut è Sueciâ removeret, aut everteret. Reſque hæc Stenonem inde, & Guſtavum, ac magnates regni alios, qui in regem Chriſtianum propendebant, ſanè graviter commiſit. Inſequenti verò anno CIↃ IↃ XVI. Ioannes Foburgius, ſcriba regius primarius, peculatus, criminumque item aliorum reus, accuſante Torberno Oxio, arcis Hafnienſis præſide, laqueo punitus fuit. Hic, cùm regi aliquandiu operam ſuam, & induſtriam, approbaſſet, ita ſe in gratiam inſinuavit, ut rex quidvis poſtulanti largiretur. Et, quemadmodum evenire ferè ſolet, ut, fortuna quos ex humili obſcuroque loco eductos in excelſo collocavit, ii vix conſiſtere poſſint; animoque efferantur, ut ruinâ graviore mox præcipites deturbentur; ita ille, inſolens felicitate, ſe efferre; cæteros autem, cujuſcunque demum ordinis, atque loci, aſpernari: inſuper nonnullis etiam inſultare. In his & Torberno Oxio, arcis, ut jam dixi, præſidi, viro inter primos regni: quem familiaritatis indecoræ cum Columbulâ, Chriſtiani concubinâ, uſurpatæ accuſatum, in ſuſpicionem primò, & malam Chriſtiani gratiam, dein exitium quoque adduxit. Ipſe tamen, vindicante improbitatem ejus Deo, Oxio, quem apud regem accuſaverat, regis juſſu procurante, morte ignominioſâ prior periit. Etenim, benignum ſemper in ſe regem cùm videret, & annuere quibuſcunque poſtulatis; ipsâ ejus liberalitate accenſus, nova indies poſcebat. Quâ re illud tandem effecit, ut tædere inexplebilis avaritiæ

CIↃ IↃ XVI. tiæ illum cœperit. Iuter iſta, cùm canonicus Roſchildenſis moreretur, atque ille beueficium hoc concedi ſibi peteret, annuit rex, ut ſolebat; & Roſchildiam, quò tendebat, porrò in Cimbriam profecturus, ſequi jubet: ibi iſthoc, quod petebat, accepturum. Iuter viam rex cupiditatem ejus inexplebilem ſecum reputans, averſari homiuem cœpit; tum & odio habere, quod & ipſe cum Columbulâ clam couſueſcere diceretur: denique, hâc re potiſſimùm animum exaſperaute, etiam è medio ſublatum cupere. Nam, ut facilè quem amabat Chriſtianus, & amatum ad houores evehebat; ita offeuſâ, quamvis parvâ, irritatus, facilè dejiciebat: iu amore, odioque, juxta levis. Itaque Roſchildiam cùm adveniſſet, ſcribit Oxio, *ut inquireret in Foburgii, ſimulatque rediiſſet, rationes; & in eum, ſi fortaſſè non conſtarent, jure ageret*: literasque has Foburgio ipſi deferendas tradit. Qui cùm illas tradidiſſet, illicò Torbernus eum rationes exhibere ſuas jubet: ac, cùm perturbatæ eſſeut, primò carceri addicit, inde in crucem etiam rapit. Ejus rei poſtquam fama dimanavit, multi collaudare pœnam, velut dignam faſtu hominis, uon ulteriùs tolerando: multi verò, ceu præproperam, ac præcipitatam odio, ſugillare. ſed hic rumor, Hafniam reverſo rege, conquievit: douec poſteà, cùm Columbula repentinâ admodum morte deceſſiſſet, iterum excitari cœpit. Ea mulier, natioue Hollanda erat; ac, pareute ſuo orba, in Norvegiam, & emporium ejus Bergam, pridem venerat, unà cum Sigbrittâ matre: quæ, annonâ ibi multò viliore, huc couceſſerat, ut faciliùs tolerare vitam poſſet. Vbi cùm fixiſſet ſedem, & bellariis, aliisque iſtiuſmodi, divendendis aliquamdiu ægrè ſe ſuſtinuiſſet, imprudeuti commendatione Erici Walckendorfii, cancellarii, quanquam poſteà pœnitentis, & mutare cupientis, adamata à Chriſtiano, tunc Norvegiam nomine Ioannis patris gubernaute, & in lectum eſt abducta. Quo cùm poſteà nihilominus, quauquam ductâ in uxorem Iſabellâ, tam illuſtris loci fœminâ, potiretur; idque ad ipſius regis, ac reginæ, & totius adeò regni ignominiam pertinere cenſeretur; ſuâ morte, an veneno, è medio ſublata fuit. ea res, ut dicere cœperam, couſopitos jam ſermones, qui CIↃ IↃ XVI. de pœnâ ſcribæ vulgò paullò ante ferebantur, denuò reſuſcitavit. Quippe paſſim inuotuerat, conſtitutum à ſenatu, ut amoliretur probrum, regis illam conſuetudine in futurum ſubmovere. Nec ferendum enim eſſe, uti fœmina peregrina, quæque inops ex Hollandiâ, victus quæritandi cauſâ, in Norvagiam adveniſſet, Iſabellæ, è familiâ totâ Europâ illuſtriſſimâ oriundæ, formâ quoque, & virtutibus, excellenti, æquaretur: ſi nou etiam præferretur. Iuter hæc Torbernus Oxius apud regem in ſuſpicionem venit, ceu veneuum procuraſſet; quod Columbula, cùm accepta ejus dono ceraſa quædam præmatura comediſſet, paullò pôſt exſtincta eſſet. Atque ita vulgò ſanè credebatur. Cujus facti poſtquam ſeſe excuſaſſet, Chriſtianus alio die, quo matronas, virgineſque, è nobilitate plurimas invitaverat, procedente inter pocula choreaſque hilaritate, ſe convertens ad Torbernum, fictâ humanitate quærit; *ecquid, ut detulerat ſcriba, jam ſuſpenſus, cum Columbulâ conſuetudinem affectaſſet? fateretur ſine verborum involucro, aut ambagibus, veritatem: quam cur adeò in hoc caſu ſcire cuperet, multas ſibi cauſas eſſe.* Aderant multi è primatibus regni viris, qui Torbernum nutu, ac ſignis, admonere, *ut perpenderet accuratè, quidnam regi, iram callidè per blanditias occultanti, reſponderet.* ille, ſeu non animadverteret, animi ſimplicitate; ſeu contemueret, conſcieutiæ fiduciâ, neque offenſum à ſe regem ullo modo arbitratus; rei innoxius, candidè inclinationem mentis ſuæ profitetur: &, *optaſſe quidem, ejus aliquando copiam ſibi dari poſſe, verùm nunquam attigiſſe.* Quod reſponſum altè adeò regis animum penetravit, ut & mox ſermonem abrumperet, atque vultum immutaret. Hoc, qui aderant, poſtquam animadvertiſſent; quidam eorum, qui Torberno hanc ingenuam libertatem exitio futuram eſſe prævideret, inſuſurrat illi in aurem: *iſta adeò inconſiderata verba non te ego protuliſſe, verùm malum quendam genium, vitæ tuæ inſidiantem, planè puto. Multò rectiùs tacuiſſes: idque amici tui omnes optaremus.* Rex, dimiſſo poſt ſermonem hunc Torberno, plenus indignationis, recipit ſe in conclave, & extrema quæque agitat. Hinc

palatii

cIↄ Iↄ XVI. palatii præfectum, Magnum Gojæum, apprehendere eum jubet: & in carcerem abducere. Quo peracto, nil cunctatus, cauſam ad ſenatum defert. Cumque is pronuntiaret; *noxam ſibi non videri, neque ullam cogitationi pœnam legibus ſtatutam eſſe*; multò graviùs excandeſcens, *quod ſi*, inquit, *in ſenatu tot amicos habuiſſem, quot Torbernus conſanguineos, aliter pronuntiatum ſine dubio fuiſſet: verùm, quando illic mihi jus negatum, alibi experiendum eſt.* Poſtquam itaque Solbergâ, Hafniæ vicino pago, ruſticos aliquot evocaſſet, projectis ante arcis portam quatuor in terram lanceis, ad quadrangularem formam, hanc intrare per præfectum illos jubet; & ſententiam in Torbernum, antequam diſcedant, ferre. Qui, ſeveritate regis pavefacti, poſtquam crimen ex præcone accepiſſent: *Nos quidem Torbernum*, ajunt, *nullo modo judicamus: ſed operibus ipſe ſuis condemnatur.* Quâ ſententiâ ſic prolatâ, de ſupplicio ipſe ſecum protinus deliberare. Idque ut amicis gnarum, convenire etiam ipſi: ac, quid facto opus eſſet, inter ſeſe conſultare. placuitque, uti ſupplices intercederent, quotquot in utroque ſexu toto regno dignitate, gratiaque, antecellerent. Itaque in unum omnes coiëre; viri, fœminæ, ſummæ regno univerſo dignitatis, ac proſapiæ: ſenatores, & qui extra eum ordinem generis prærogativâ, gratiâ, auctoritate eminentes, aliquid apud regem poſſent. Inter viros, primus erat Arcemboldus, pontificius legatus, tunc è Sueciâ reverſus; cujus maximè rationem, propter cultum, & obſervantiam, debitam Romanæ ſedi, ac pontifici, cujus ille tum perſonam ſuſtinebat, habiturus putabatur: fœminis, regina ipſa Iſabella, cujus gratiæ nihil eſſe negaturus videretur, ducem ultrò ſe præbebat. Omnes eunt, preces ſuas conjuncturi; & ad pedes Chriſtiani ſe proſternunt: ſupplicantque, ut Torberno gratiam delicti faciat, quod imprudens admiſiſſet. Addunt fœminæ, pro infirmitate ſexus, lacrymas, & ejulatus. Sed immitis animi regem, odiique pertinacem, nihil preces, lacrymæve, tot illuſtrium aut virorum, aut mulierum, commovere: nihil gratia provolutæ ante pedes Iſabellæ, nil legati pontificii reverentia, valuere. Moriendum erat miſero; nec placari ira regis, niſi ejus morte, poterat. cIↄ Iↄ XVI. itaque optatæ tantùm voluptatis, nec perceptæ, imprudentem nimium confeſſionem capite luit. Certè minimè Torberni factum excuſari poteſt; qui, Foburgio iratus, quod ſe pridem apud regem clandeſtinæ cum Columbulâ conſuetudinis detuliſſet, odium ſuum juris ſpecie vindicaverat: tum Columbulam quoque ipſam veneno ſuſtulerat. Ac, probatio quanquam deerat, tamen facinus evidenter apparebat. Itaque Deus, juſtus ſemper rerum humanarum judex, & quem nil omninò latet, efferavit mentem regis, ut invaderet innocentem; & judicium ſuum quamvis inſcius exſequeretur: pœnâ eâ extra culpam ſummâ cum iniquitate infligendâ. Sed divinæ providentiæ uſitatum, ut in hominum injuſtitiâ ſuum ſæpe jus exerceat, & honorem in opprobrio alieno tueatur. Ea res, ut ſolent homines, primâ cauſâ præterhabitâ, in ſecundam intueri, movit vehementer omnes, & inprimis regni proceres: qui, abruptum hunc rigorem indignati, etiam ſibi, vel leviſſimam ob offenſam, extrema quæque metuenda deinceps eſſe exiſtimabant. Ergo odia concipiunt: quæ deinde, ipſo etiam magis illa provocante, tandem in exitium ejus erupere. Hæc cùm quidam indicaſſent, metuens ſeditionem, operam putavit dandum, ut conatum in principio coërceret: &, innoxium quem cenſebant, jure interfectum oſtenderet. Quod dum agitat, fortè, qui in muro arcis Hafnienſis excubabant, eminus ſupra ſuſpenſi ante annum ſcribæ caput clarum lumen conſpicantur: quod poſtridiè poſtquam illi divulgaſſent, mox ad regis aures venit. iſque ſtatim vigiles, ad ſe vocatos, rogat, an, quæ viſa ipſis narrarentur, vera eſſent: atque illis affirmantibus, mandat, ſi id nocte proximâ rurſum videant, eveſtigiò ad ſe nuntient; ut & ipſe conſpicetur. obſervabant, quantâ poſſent diligentiâ; cumque iterum lumen ſolitum appareret, regi, uti juſſi, referunt. ille ſurgit, aſpicitque; & aſpectum, in honorem ſcribæ vertit: atque ſic interpretatur, ceu Torbernus innocentem ſuo odio in ſupplicium rapuiſſet. itaque, ut ſe immunem hujus culpæ teſtaretur, è patibulo deductum, honorificè, ac ſolenni

comi-

CIↄ Iↄ XVI. comitatu, introduci in urbem jubet, & in
areâ ſummi templi ſepeliri. quâ re, in invi-
diam Torberni factâ, odia, quæ ejus pœ-
nâ provocata exſtincturum ſe ſperaverat,
magis etiam accendit. idque ita animum
ipſius perculit, ut ſeveritatis nimiæ ſeriò
tandem, quanquam ſerò, pœnituerit. Inter
hæc Ioannem Calvum, epiſcopum Otho-
nienſem, & ejuſdem cancellarium, Ioan-
nem Andream, in comitiis Hafnienſibus
comprehendit, & in carcerem duci jubet.
& hic quidem in Erici Walckendorfii,
tunc decani Hafnienſis, ædes ductus, jus-
jurandum illi dedit; non ſe inde egreſſu-
rum, antequam à rege gratiam diſcedendi
impetraſſet. Vbi poſtquam aliquot menſes
exegiſſet, ac rex ſeſe in Fioniam, ad col-
loquium cum Chriſtinâ matre habendum,
contuliſſet; nonnullique apud eum inter-
cederent, fidem ſuam de ſiſtendo, quan-
docunque viſum eſſet, obſtringentes; li-
bertati reſtitutus, & Othoniam regreſſus,
diu illic poſt id tempus habitavit, nec ci-
tatus unquam fuit. epiſcopus verò, variis
carceribus diu quàm arctiſſimè cuſtodi-
tus, ægrè tandem à Chriſtophoro Olden-
burgico, bello contra Danos moto, libe-
ratus, exceptuſque à Lubecenſibus, qui
Chriſtophoro ſe conjunxerant, pulſo è re-
gno Chriſtiano, mortuoque ſucceſſore
Friderico, à Chriſtiano, nominis illius ter-
tio, muneri ſuo reſtituitur. Ac captivita-
tis quidem cauſæ plures ferebantur: inter
quas hæc eminebat. Bello contra Vanda-
los Lubecam miſſus, cum duobus è nobi-
litate Holſaticâ, ad conſtituendam pa-
cem; Ioannem, Chriſtiani patrem, in pe-
cuniæ magnam ſummam obligaverat; ad
jacturam, quam è navibus mercibuſque
interceptis paſſi erant Lubecenſes, com-
penſandam. Quæ cùm non ſoluta eſſet,
mortuo Ioanne rege, eam à filio Chriſtia-
no Lubecenſes per legatos exigebant.
Hâc de re dum is conſultat cum ſenatu,
ac perquirit in archivis acta patris, literæ
reperiuntur, quibus epiſcopus teſtabatur;
ita ſe cum civitatibus tranſegiſſe; ut illata
utrinque damna inter ſeſe æquarentur.
Has ſecutus Chriſtianus, cùm non potuiſ-
ſe obſtringi patrem ſuum in tantam ſum-
mam exiſtimaret, jure agere cum eo ani-
mum induxit. Quâ de causâ cùm epiſco-
pum Roſchildenſem, Lagonem Vrnium, CIↄ Iↄ XVI.
arbitrum conſtituiſſet, atque is ſecundùm
Calvum judicaſſet, comprehendi pariter
cum cancellario illum jubet: ac ſervari,
dum promiſſam Lubecenſibus æris ſum-
mam exhiberet. Ad hoc iſtud accedebat;
cùm Othoniæ quidam ex ipſius aulâ cum
Chriſtinæ, matris regis, quæ hîc domici-
lium fixerat, aulicis quibuſdam fortè com-
potarent, & oborta inter pocula rixa eſſet,
aulæ Chriſtinæ præfectum, virum nobi-
lem, Holſatum, è familiâ Porsfeldorum,
occiderunt. quod cùm de mandato ejus
factum eſſe crederetur, ac Chriſtina iſtud
ſibi perſuaſiſſet; illa, cædem indignata, fi-
lioque regi queſta, eum quoque incitavit,
uti facti rationem poſtularet. Per id tem- CIↄ Iↄ XVII.
pus Leo x ſummus pontifex, Laurentio
Puccio cardinali, turbidi ingenii viro, cui
nimium tribuebat, impellente, miſſis paſ-
ſim diplomatibus, veniam cunctis pecca-
torum, atque vitam ſempiternam, pro-
mittebat; poſito pretio, pro delicti cu-
juſcunque ratione: ideoque in provinciis
cùm quæſtores, tum æraria, ordinavit. quin
præcones etiam addidit, qui tam magni
beneficii excellentiam apud populum
prædicarent: ac, libellis promulgatis, ejus
rei efficaciam in majorem modum extol-
lerent: idque ubique nimium licentiosè,
& potiſſimum in Germaniâ, factitabant.
Vbi, qui pecuniam illam Romæ à Leone
redemerant, in popinis, ganeiſque, nullâ
honeſti reverentiâ, tum in aleam, tum tur-
piſſimos quoſque uſus, poteſtatem pro-
fundebant. Quod cordatiores multi, &
prudentis pietatis, cùm indignum exiſti-
marent, in Saxoniâ Lutherus, monachus
Auguſtinianus, ac ſacrarum literarum in
Academiâ Witebergenſi tunc profeſſor,
ſe oppoſuit; & præconum conciones refu-
tare primùm aggreſſus, mox ut vanas, im-
piaſque, etiam damnat: ac pontificis po-
teſtatem, quam in diplomatibus illis ipſe
ſibi vindicabat, dubiam facit. eò denique
procedit, ut doctrinam univerſam, tan-
quam lapſu ſeculorum vitiatâm, ad exa-
men revocaret. Hujus rei poſtquam fama
in Daniam allata eſſet, Chriſtianus, miſſis
in Saxoniam literis ad avunculos, Frideri-
cum, & Ioannem, ejus regionis duces, vi-
rum aliquem eruditum, pium, ac gravem,

CIↃ IↃ XVII. mitti petit, quo in regnis quoque ſuis reformandis uteretur. Quâ re fecit, ut Iſabellæ primùm uxori, pro depulſo poſt id tempus ſupplicanti, abſente in Hiſpaniâ Carolo, opem ſuam rex Bohemiæ, Ferdinandus; atque ipſi poſteà Carolus imperator denegaret: ac, quantumvis in comitiis Auguſtanis, ad conciliandam ſibi denuò utriuſque gratiam, iterum majorum cultum amplexus eſſet, nihil adeò, præter claſſem, ſuis copiis inſtruendam, largiretur. irritatis contrà illâ inconſtantiâ ducibus Saxoniæ, avunculis, & principibus proteſtantibus univerſis: qui, cùm anteà, optimè in ipſum affecti, ſtrenuè ſanè adjuviſſent, Cæſare, poſt conceſſam claſſem, ac Ferdinando, nihil ultra conferente, ipſi quoque miſerum deſtituerunt. Nec offenſa foris tantùm, ſed & domi, ingens fuit: quique jam nobilitatem, ob Torbernum interfectum; item clerum, ob captivum epiſcopum Othonienſem, vehementer irritaſſet; magis etiam ordinis ejus utriuſque animos in ſe concitavit, quod religionem avitam, ne conſultis quidem ipſis, immutare ſtatuiſſet. Itaque inter ſe conſpirant, & conſultant; quomodo aut prehendant eum, nihil tale cogitantem, aut profugere regno cogant. Quod poſtremum ut efficiant, paſſim ſpargunt aliquod S. Brigittæ vaticinium; quo pernicies, aut exilium, Chriſtiano prædicatur. Idque ita explicabant plures alii; & in his Paulus Eliæ, Carmelita, ordiniſque ejus præſes, in cœnobio Hafnienſi, & Chriſtophorus Raunsbergenſis; viri cùm virtutis famâ, tum doctrinæ, illo tempore eminentes. Quos identidem illudendo interrogabat; *quando hæc exilium ſuum prædixiſſet, an de reditu nil omninò ſomniaſſet?* illud porrò, ad fidem elevandam, addens: *eam, quicquid noctu fortè ſomniaſſet, id in literas die poſtero, ne nil ageret, retuliſſe.* Quæ

CIↃ IↃ XVIII. cùm ita gererentur, famâ fertur, in Guſtavum, regni Sueciæ archiepiſcopum, Suecos concitatos eſſe, atque inſidias illi ſtruere: quod is, fidei ſuæ memor, in electionem regis Chriſtiani conſenſiſſet. Et hic monitus, quicquid ad obſidionem tolerandam neceſſarium, comparaverat, ac præſidio ſatis valido arcem Stegam communierat; advocatis, quibus maximè confidebat: ut eorum forti operâ ſe tam diu tutaretur, dum auxilium Dani ferrent. CIↃ IↃ XVIII. Eam ob rem Chriſtianus, ut amico, ſuâ cauſâ graviter periclitanti, præſto eſſet, ocyùs claſſem centum ac viginti navium, ducibus Severino Norbio, Tilmanno Giſſelio, & Andrea Moriano, in Sueciam mittit. Quæ cùm illuc prope Stegam appuliſſet, illicò expoſitus miles hoſtem quærit; proximoſque aliquot pagos, igne injecto, populatur. Cumque nemo ſe objiceret, ipſa obſidentium caſtra oppugnare viſum fuit. Quod cùm Sueci cognoviſſent, nil cunctandum ultra rati, ab obſidione abeunt. Dani, liberatâ Stegâ, mox recedunt, & Guſtavum ſecum abducunt. Iſque Hafniæ liberalitate regis per biennium ſuſtentatus, debellatâ poſt id Sueciâ, auctor fuit, ut in victos, etſi contra datam fidem, tam crudeliter graſſaretur. Quod indignum, maximè viro ejus ordinis, atque loci. Sed nimirum ægrè, etiam qui ſe Deo conſecrârunt, odia, & iras, ponunt: ac faciliùs ſeculo renuntiatur, quàm affectibus. Sueci interim, poſtquam Dani receſſiſſent, in ereptum jam Guſtavum, quod contra ſenatum regni in Chriſtianum inclinaſſet, vehementer invehuntur; & Stocholmi regni ordines univerſi congregati mox edictum in eum condunt, quo & dignitatem eripiunt, & conjurant: *nunquam ſe, quam diu vivant, illam reddituros eſſe: quando ipſe, & majores quoque ejus, ſæpe in Sueciam Danos hoſtes, cum ingenti regni damno, adduxiſſent. Id conceſſum tamen iri: ſi quid reſpondere cupiat, fide publicâ ut accedat, abeatque. Præter hæc, cum Stega arx, naturâ loci, opereque, permunita, regni hoſtibus ad id tempus ſemper ferè aditum aperuiſſet, uti ſolo æquaretur, nec deinceps iterum exſtrueretur. Tum, ſi pontifex Romanus, ſive ejus ſucceſſores, quicquam contra molirentur, omnes id conjunctis viribus quovis modo prohiberent: nec periculo ullo vitæ, aut fortunarum, unquam ſeſe de propoſito dimoveri paterentur. Denique, quodcunque crimen, ſive illud læſæ eccleſiæ, ſive majeſtatis foret, ſine exceptione ullâ omnibus commune fore.* Hoc edictum maximæ calamitatis inſecutæ cauſa fuit. Quippe cùm ad Chriſtianum ea res allata eſſet, ille, oppidò lætatus, quod cum Suecis jure agendi occaſionem nactus eſſet, dat conſilium Guſtavo; uti, miſſo Romam nuntio,

CIↃ IↃ XVIII. de injuriâ tam inſigni apud papam quereretur. Qui, cùm illud accepiſſet, convocato cardinalium ſenatu, & qnerelâ examinatâ, ſententiam in hunc modum dicit. *Suecos, quando ab eccleſia unione receſſiſſent, & illatis ſummo regni præſuli armis, ſchiſmate ſe polluiſſent, pœnæ quoque, in ſchiſmaticos uſitatæ, ſe obnoxios reddidiſſe: ideoque gladio percutiendos, atque comburendos eſſe.* Hanc ſententiam, ut qnam primùm exſequeretur, regi Chriſtiano mandat: literaſque,
CIↃ IↃ XIX. hujus ſuæ voluntatis teſtes, mittit. Non multò poſt excepta è Sigbrittæ ore verba vulgò ferebantur, illa admodum atrocia. Ea, poſt Columbulæ mortem, filiæ ſuæ, de quâ paullò ante dixi, ita ſe in regis pariter ac reginæ gratiam inſinuavit, ut conſilia de graviſſimis regni rebus rex cum hac communicaret, ac ſententiam quoque ejus ante ſenatorum poneret. Quâ elata benevolentiâ, fœmina ambitioſa, eò tandem eſt progreſſa, nt in poteſtate ſuâ regem haberet; & negotia cuncta regni, quamvis maxima, ſola gereret; nec omninò fieri quicquam pateretur, etſi decernente ſenatu, quod non ipſa ratum priùs habuiſſet. Tanta denique inſolentia ejus fuit, nti cuncta pro libidine agitaret, ac proceribus quoque regni quibuſcunque, & ordinibus, inſultaret: omnia hæc probante rege, aut ferente, & connivente. Iſque annus regiam univerſam luctu, & terrore regnum implevit. Nam, defuncto Maximiliano Cæſare, rex, & Iſabella uxor, cujus ille avus erat, veſtem pullam induerunt: & marina quædam bellua, admirandæ magnitudinis, in Norvegiâ per id ipſum tempus capta, dira quævis portendebat. Neqne aliter homines cuncti boreales, longo nſu ita docti, rem hanc interpretabantur: & ſecutus proximè annus, in quo motum à Chriſtiano bellum Suecicum, ac Stocholmi deteſtanda laniena inſtituta, minimè vanum à portento metum oſtendit. Rex, abolitis antiquiſſimis laudatiſſimiſque pariter regni ſui inſtitutis, nova planè, & inuſitata hactenus, pro arbitrio introduxit: nullo omninò ſenatorum contrà dicere quicqnam auſo. ac tributum primò annonæ, inde mercibus, & venalibus rebus cæteris quibuſcunque, imperavit; ac conſtituit, qui per regnum univerſum id exigerent, & exacti CIↃ IↃ XIX.
rationem regio quæſtori redderent. Tnm præfectos extra ordinem, quos ſcultetos appellabat, oppidatim ſtatuebat; ac patibulum, medio ubique foro: quo tributum recuſantes, & præfectos quoque ipſos, ſi officio qui deeſſent, cæteroſque item homines ſceleratos, coerceret. Et hęc cuncta de Sigbrittæ ſuæ ſuaſu faciebat: quæ, in Belgio uſitata, in Daniam invehere, in memoriam ſui nominis, cupiebat. Hæc res, velut ad malignos compeſcendos inſtituta, quanquam utilis videretur; tamen, quia nova eſſet, nec in Daniâ viſa nnquam, vel audita, adeò graviter, ob tributi inuſitatam exactionem, animos offendit populi, hactenns in regem proni, ut ex æquo omnibus inviſus fieret. Neque ea res duntaxat hominnm ſtudia avertebat; ſed & plura alia erant, quæ, Sigbrittâ incitante, indies committebantur: atque ex illis iſtud certè, non indignum memoratu. Cùm in Daniâ, uti aliis regionibns, ferè fieret, ut nobilium, civiumque locupletiorum, filii ideò ſcholas ſectarentur, quo ſe illi aulæ aptos, iſti mercaturæ redderent, aut muneribus melioribus, quibus ipſi obeundis quæſtum aliqnem facere poſſent; ſcholis verò, aut eccleſiis, nemo animum applicaret; ne & hæ miniſtris ſuis tandem deſtituerentur, uſu introductum fuerat, inde à religionis Chriſtianæ apud Danos inchoatæ primo tempore, ut tenuiorum filii, qui in ludum literarium, ad doctrinam liberalem capiendam, dati eſſent, ad inopiam ſublevandam, cibum ſibi, reſque alias neceſſarias, oſtiatim corrogarent. illud verò diligenter cavebatur, ne promiſcuè qnaleſcunqne admitterentur: ſed examen præcedebat, & ingenii exploratio. quique ſic magiſtro ludi induſtriam ſuam approbaſſet, ut eccleſiæ aliqnando, ſive ſcholæ, adjuvandæ ſpem oſtenderet, illum demum, diſciplinâ nberiore imbuendum, retinebant: cæteros à ſe, ad diſcendam artem aliquam manuariam, aut rem ruſticam exercendam, ablegabant. Ac, dignoſci ut à reliquâ mendicantium turbâ poſſent, utebantur togâ talari, ſic confectâ, ut, ſuſpenſa ex ſiniſtro tantùm hnmero, corpus univerſum tegeret; neque partem ejus ullam nudam ſineret, dextero excepto

pto

CIↃ IↃ XIX. pto brachio: ut ſic illâ quoque manu expeditâ ſtipem acciperent, & in manticam reponerent. Pileum rotundum habebant, circumquaque duplicatum; cujus pars poſtica longior, corrugata, ac denſata, in cervicem propendebat. duæ in utroque latere rugæ erant, cæteris magis conſpicuæ; quæ ſignificarent ipſis, gentem Danicam, poſtquam fidem Chriſtianam amplexa eſſet, bis ad cultum idolorum reci diſſe: ideoque adſpectu harum aſſiduo commonefierent, ut deinceps veram in deum pietatem, ac doctrinam Chriſtianam, quâ tunc animos præceptores tantâ curâ imbuebant, conſtantiſſimè tuerentur. Iſtos pueros, veſte illâ, ex recepto dudum more, victum ſibi oſtiatim conquirentes, cùm Sigbritta nullo modo ferre poſſet, fures eſſe omnes clamitat, & ſub togis furta ſua occultare: ac, niſi ocyùs ad aratra abigantur, fore, ut Hafnia univerſa furibus mox compleatur. Neque prius conquievit, quàm edicto Chriſtiani omnes illi, magno regni, & eccleſiæ, cui inſervituri erant, detrimento, ac dedecore, pellerentur. Hæc, & alia iſtiuſmodi, odium populi implacabile in Sigbrittam concitârunt. Chriſtianus, qui in Suecos grave bellum agitabat, ſubditis tributum imperat, quale nunquam ad id tempus ulli regum uſitatum. jubet ſingulos omnium regnorum ordines decimam ſolvere; non duntaxat è reditibus, ſed & cunctis facultatibus: tam indignè rigidâ exactione; uti nec quæ incubarent ova anſeres, neque quas geſtarent plumæ, cenſui eximerentur: quem & in argento puro, univerſum exhibere cogebantur. Ad epiſcopos verò regni blandè, ac demiſsè, ſcribit; *uti ſuos hortarentur, ne in præſens bellum in Suecos perduelles cogitantem deſtituerent, aut neceſſitati ejus ſubvenire gravarentur.* Mittit & Caſparum Brochmannum, qui tunc ab epiſtolis erat, ac procancellarii mox munus geſſit, ut rem eam, quanto ſanè poſſet ſtudio, promoveret. Qui & illud demum effecit, ut epiſcopi, quiſque in ſuâ diœceſi, uti morem voluntati regis gererent, aliquoties convenirent, ac negotium diſceptarent. ſed conſenſu tamen uno reſponderunt; *nunquam à majoribus ejus quicquam ab ipſis ex hereditate avitâ poſtulatum; verùm tantùm è reditibus, quibus beneficio illorum, gratiaque, fruebantur: id præſtare, precibusque pro felici belli eventu, ac ſalute domus regiæ, apud deum intercedere, etiam nunc paratos eſſe. Orare verò quàm humillimè, ut eccleſiæ libertatem, à majoribus ejus ſemper ſartàm tectam magnâ curâ conſervatam, ipſe quoque tueatur: neve gravi adeò onere eam premat.* Annuit rex poſtulatis; &, tributi gravitatem ut minueret, condonato patrimonio, ea tantùm, quæ ipſius beneficio poſſiderent, cenſui ſubeſſe voluit: ac quæſtoribus imperavit, ne quid alinnde exigerent. Poſtquam ſuis hoc tributum indixiſſet, ſociorum quoque auxilia advocare viſum fuit. Itaque legatos mittit ad Franciſcum, Galliæ regem, Georgium Schotbergium, Philippum Rotomagum, & Antonium Moguntinum; qui, negotium demandatum feliciſſimè exſequuti, à Franciſco quater mille auxiliares, & tormenta ænea quatuor, impetrârunt. Expeditâ Gallicâ legatione, Moguntinus, ut præceperat Chriſtianus, in Hiſpaniam excurrebat, ad affinem regem Carolum; ut ſolutionem dotis Iſabellæ, quæ tercentum millium aureorum erat, procuraret: Schotbergio interim in Picardiâ ejus reditum exſpectante. Cumque mox reverteretur, ac negotium perfeciſſet, habito per Flandriam itinere, ambo Antverpiam, celebre Brabantiæ emporium, petiere: ubi tertiam dotis partem magiſtratus ſoluturum ſe promiſit. Quippe inter Chriſtianum Carolumque ſic convenerat, uti ſumma univerſa tripartitò ſolveretur. Itaque trientem primum tunc Schotbergius ſecum attulit; alterum mox Ioannes Hofmannus, nauta regius: tertium Tilmannus Giſſelius, maris præfectus. quanquam ſint, qui de trientis ultimi ſolutione planè dubitent. Sub id tempus cùm Birgerus, regni Daniæ archiepiſcopus, diem ſuum obiiſſet, Georgius Schotbergius, qui præclarè obitâ legatione Chriſtianum, anteà quoque magnâ apud eam gratiâ devinxiſſet, ipſo maximè annitente, ſurrogatur. Lundenſes quidem de collegii ſui cœtu Agonem elegerant, virum genere, ac virtute, pariter clarum; ſed, Schotbergium poſtquàm rex ad dignitatem hanc promotum omninò vellet, ejus ſe-

ↀ Ɔ XIX. ſe voluntati, ipſô quoque id Agone concedente, ſubmiſere. Decreverat ordo eccleſiaſticus, quod Birgerus, genere obſcuro natus, ad hoc culmen aſſcendiſſet, ne deinceps ad epiſcopatum quiſquam qualemcumque admitteretur, niſi quem proſapiæ item claritudo commendaret. Ac decreti quidem hujus epiſcopis auctores erant quidam è primatibus regni; qui, quod ſub Birgero acciderat, indignati, mores ſuos à plebejis caſtigari, ne id liberis quoque ſuis, poſteriſque eveniret, ſeſe mutuò, & epiſcopos, loco nobili prognatos, inſtigabant, illud uti ſecum agerent, ut in poſterum dignitatem epiſcopalem nobilitati vindicarent. Nec epiſcopi abnuebant; quippe qui, mutationes in eccleſiâ impendere certis ſignis prævidentes, aliquod ſibi contra eas munimentum in re illâ poſitum exiſtimarent. itaque in hoc conſenſere: ſed decretum, cùm id temporis promulgare non conſultum videretur, occultari in occaſionem placuit. Schotbergius, ſummus regni præſul conſtitutus, Mathiam Marquardum, & Henricum item Langium, Romam mittit, confirmationem ſibi à pontifice petituros. Quo ſex aureorum millia poſtulante, nec legatis polliceri tantum auſis, ocyùs recurrere Langius, ut Schotbergio rem referret. Qui, negotio ſine morâ expedito, cùm redire hunc juberet, Magni quoque Goyæi juſſu, aulæ regiæ tunc præfecti; tum Henrici, abbatis Sorani; & Eſchilli, antiſtitis Anderſchovienſis; aliorumque item regni ſenatorum, literas dat ad pontificem: quibus petit, *ut diplomate pontificio minaretur Chriſtiano, ni Sigbrittam, fœminam impiam, & conſilia ejus cuncta pervertentem, cujus filiam diu anteà, in contemptum conjugis ſuæ Iſabellæ, fœminæ multò illuſtriſſimæ, magnâ cum offensâ Dei, omniumque regni ordinum offendiculo, concubinam habuiſſet; removeret, ſacris ſeſe ei interdicturum eſſe*. Langius, neglecto officio, literas eas, & mandatum, illicò Sigbrittæ prodit: quę ad regem ſtatim defert. Iſque, ut conſilium hoc ſenatus ſui impediret, Romam Langium ablegat; comitemque illi addit Theodorum, tonſorem ſuum, hominem ſummâ avaritiâ, ac libidine, & flagitiis denique pluribus coopertum: ſed, quod inſtar omnium virtutum eſſet, à Sigbrittâ commendatum. Et, Schotbergii odio ardens, quem nôn tantum dignitate, ↀ Ɔ XIX. nuper in eum collatâ, ſed & vitâ, ſpoliatum cupiebat, addit literas ad pontificem, quibus petit; *ut depulſo, quem evexerat pridem; Schotbergio, pallio archiepiſcopali hunc legatum, Theodorum, exornaret*. Idque facilè à pontifice, regem ſibi devincire cupiente, impetravit. Simul & Marquardum revocat, ac redire in regnum jubet. Schotbergius, per ſummam injuriam ſic dejectus, facilè tamen à pontifice mox obtinuit, ut & ſedes ipſi ſua redderetur, &, redacto in ordinem tonſore illo, à Lubecenſi ac Bremenſi epiſcopis confirmaretur. Tum &, ut ſe contra iram, odiumque, Chriſtiani communiret, literas commendatitias illi affert. Quibus motus, cùm pontificis ſibi gratiam eo tempore neceſſariam maximè exiſtimaret, preſſô animi affectu, in ſpeciem benignè excipit; & paſſurus etiam facilè videbatur, ut capeſſeret deſtinatam dignitatem, ſi per alios licuiſſet. Sed complures è proceribus, atque hi propinqui Agonis, quem Lundenſes ſibi elegerant, hunc dejectum indignati, minis gravibus hominem deterruere; ita ut recurreret Romam, & ſuarum rerum ſtatum ad pontificem referret: qui mox ipſum ad Colonienſem epiſcopum, ut vicariâ ejus operâ uteretur, amandavit. Chriſtianus, poſtquam inſulam Bornholmum magno ſibi ad bellum Suecicum, quod jam totus cogitabat, uſui fore animadverteret; à Lundenſi archiepiſcopo, ad quem ea pertinebat, ſibi illam, ſaltem dùm id bellum gereret, dari petit: ſed, collegio recuſante, cùm primores ad ſe Hafniam evocaſſet, nihil doli ſuſpicatos, comprehendit, & in voluntatem cogit. Nec Bornholmum tantùm extorquet; ſed Ahuſam quoque urbem, in Scaniâ ſitam: tum & plura alia, quæ poſſidebant. Inde Theodorum ſuum; de quo paulo ante dixi, illis præſulem conſtituit; quanquam iſtâ dignitate, malis artibus comparatâ, minimè diu fruiturum: quippe qui non multo poſt, offenſo rege, in crucem actus, & in ignem hinc abductus per ludibrium, vitam, quam probroſam egerar, cum infamiâ conſummavit. Per id tempus, cùm auxiliares copiæ, à Franciſco Galliarum rege miſſæ, adveniſſent; & in urbem, jam extraneo diverſarum nationum milite ple-

CIↃ IↃ XIX. plenam, eas quoque Chriſtianus admiſiſſet; ortâ inter Scotum ac Germanum lite, & conflictu, ut in tantâ, ac tam variâ, multitudine ferè ſolet, & utrinque totâ gente ad certamen concitatâ, ingens mox tumultus fuit. Quem cùm rex, ex arce accurrens, coërcere, cum periculo vitæ ſuæ, quanquam fruſtra, niſus eſſet; tandem, quodam, qui ſub ipſo ejus equo latitantem adverſarium interfecerat, noctu ad ſupplicium rapto, vix compeſcuit. Hanc gregariorum pugnam alii duo illuſtres viri excepere. Quorum unus, Ivarus Lungius, gente Danus, ac proſapiâ nobiliſſimâ; alter, Georgius Tengnagelius, è Germaniâ oriundus; uterque, rei militaris laude excellens. Lungius complures annos ſub Franciſco, Galliæ rege, ac Burgundiæ duce Carolo, aliiſque illuſtriſſimis principibus, militaverat; qui virtutem quoque ejus, atque fidem, aureis catenis ſinguli honoraverant: haſque ipſi, quoties in pompâ regem comitaretur, equi ſui collo appenſas, velut fidei in tot principes monumenta, oſtentabat. Iſto nomine ſatis regi commendatus, ut præterea gratiam ejus ſibi obſtringeret, armaturam, fabrè factam, quàm è Galliâ ſecum attulerat, muneratur. Tegnagelius, qui ſtipendia item varia ſub principibus multis fecerat, & militiæ clarum nomen comparaverat, cùm moliri bellum in Suecos Chriſtianum famâ acceperat, ipſe quoque Daniam petere, operamque ad hanc expeditionem offerre, ſtatuit. Ideoque itidem egregiam quandam armaturam è Germaniâ apportavit; regi illam, ad captandam ejus gratiam, donaturus. Idque fecit; & obtinuit commendatione ſuâ, ut rex iſtam ſupra Lungii æſtimaret. Iam utrinque æmulatio quædam erat; cùm & Lungius, hominem ſibi peregrinum, ſi armorum laude æqualem, tamen non ſuperiorem, anteponi, ægrè ferret: & indigenæ quantumvis Tengnagelius, cui parem ſeſe crederet, nihil eſſe concedendum exiſtimaret. Et hæc res majorem in modum animos exaſperabat: multò magis, quod uterque peditatus univerſi præfecturam affectaret. Rex, diſſidio intellecto, quemque, quæ donârat, arma induere jubet: atque, haſtis concurrentes, experiri, utra meliora eſſent: qui viciſſet; illum ſui peditatus ducem fore. Placuit conditio utrique; & concertant, die, ac loco, præſtituto, in coronâ ſpectatorum frequentiſſimâ: cùm, impactâ in oculum haſtâ, adverſarium Lungius ſternit. qui victoriæ tamen fructum, vitæ paullò poſt ereptus, non percepit. Dum in aulâ hæc geruntur, Lundenſis ac Roſchildenſis antiſtites, de pontificis mandato, in Stenonem, cæteroſque, qui Guſtavum, regni Sueciæ archiepiſcopum, expuliſſent, ſententiam ferunt, & Guſtavo ſatisfaciendum cenſent; tum & ſacris, dum parerent, interdicunt: inſuper Chriſtiano mandant, ut vindictam ferro, ac flammâ, perſequatur: idque ipſum ſic pontificem ſtatuiſſe. Chriſtianus, qui jam in procinctu erat, magis etiam hac ſententiâ incitatus, illicò coactas copias, ſub ductore Othone Crumpenio, viro belli excellente, trajicere in Scaniam jubet. Addit claſſem, benè inſtructam, quæ finitimos Sueciæ portus occuparet: ut ſic eos ſimul terrâ, ac mari, premeret. Imperat item Othoni, ubi fines Sueciæ ingreſſus foret, quocunque progrederetur, uti cauſas expeditionis ſuæ proclamaret: ac diploma pontificium, quo hæc regi mandaretur, ad templorum valvas figeret. ille imperata exſequi; &, impreſſione factâ in interiorem Sueciam, poſtquam latè omnia populatus eſſet, deficiente commeatu, neque hoſte uſquam in prælium prodeunte; domum copias reduxit. Sed regreſ- CIↃ IↃ XX.
ſus, ineunte Februario anni proximi, cum majore multo exercitu, obvium Stenonem habuit. qui, cùm eum viam in introitu Sueciæ valdè arduam ſuperaſſe, ac movere in Oplandos cognoviſſet, Strangeneſæ, militem exſpectaturus, paullùm ſtetit. Interimque ad Guſtavum, quem offenderat, ne is ſe cum hoſte jungeret, urbis præſulem Mathiam, Magnum Grenum, alioſque, mittit ocyùs, ad conciliandum ſibi viri animum: quippe cujus in affectu maximum momentum patriæ ſitum eſſe, nullo modo ignorabat. Is tum Engelholmi erat; ubi eum accedentes oravere, *ne conſilia in Stenonem, patriamve, capere vellet: neu cum hoſte ſe conjungeret.* Atque, illo proteſtante, *nihil tale in mentem eſſe; caterùm indignè factum à Stenone, qui, diſcordia*

CIↄ Iↄ XX. *ipſe auctor, neque ſanguinis, neque patriæ, ullam planè rationem habuiſſet* : illis verò culpam porrò deprecantibus, tandem affirmat, *ſe injuriam reip. condonate, neque fidei, aut obſequio, defuturum.* Quo reſponſo lætus Steno, animoque confirmatus, obviam ire hoſti ſtatuit; ac, cùm pridem peditatum præmiſiſſet, ipſe mox cum equitatu univerſo iter init. Cumque ad Bovenſem ſinum perveniſſet, valido ibi è concæde denſâ arborum munimento excitato, intrà quod conſiſteret pedes, etiam ipſe illic ſiſtit. Inde mittit glaciem exploraturos, an ferendo exercitui, prælioque committendo, ſatis ea firma eſſet. quo comperto, decem millia ruſticorum, quos ad limitem defendendnm congregaverat, excubare ad concædem illam jubet; ipſe in glaciem, ibi hoſtem obſervaturus, totum equitatum ducit. tum, propinquo ntrinque exercitu, regiarum copiarum dux Crumpenius in adverſum equitatum explodere tormenta jubet; alteroque ſtatim ictu crure ſauciatus Steno, ipſe equuſque conciderunt: tertio disjecti omnes, fugam capiunt, ac Stenonem, quàm graviſſimè vulneratum, ſecum abducunt. qui cùm ad Venerium lacum perveniſſet, inter transeundum exſpirat. Crumpenius, Stenonis fugam expugnandi munimenti occaſionem arbitratus, impetum in illud facit: ſed, præſidio admodum ſtrenuè repugnante, cum ſuorum magnâ clade retrò cedere eſt coactus. hinc Valleſius, Gallici peditatus ductor, poſtquam pugnam inſtauraſſet, ac in munimentum ipſe eniſus eſſet, ut exemplo ſuos ad virtutem accenderet, cùm fortiſſimè dimicaret, æquè infelici eventu, vulnere letali accepto, itidem repulſus fuit. quanquam neque ſic ceſſatum; & idoneo magis loco, quando hìc non ſucceſſiſſet, rurſum oppugnare viſum. itaque, captivorum indicio, ibi invadunt, ubi aſcenſus magis facilis: capiuntque, & disjiciunt, ut introitum ſuis liberum aperirent. inde, profligato hoſte, rectâ in Oplandos movent, & Vpſaliam contendunt: ne, Stenone jam ſublato conſternatis, novi ad certamen loci, aut conſilii, capiendi, aut recolligendi ſeſe, ſpatium darent. Quidam è fugâ Strengeneſam ſe receperant, ut, conſiliis cum Mathia epiſcopo communicatis, aut continuarent bellum, CIↄ Iↄ XX. &, coactis rurſum copiis, hoſti occurrerent; aut conditione æquâ pacem peterent, & in ejus poteſtatem ſeſe traderent. Dum deliberant, Dani, ſine ullâ morâ caſtra ſua promoventes, porrò in Oplandos tendunt. quod cùm Sueci accepiſſent, variis locis concurrentes, conſultabant, quonam modo aditu hoſtem imminentem prohiberent. Sed conſilia fruſtrà erant, cùm deeſſet, qui in hoſtem ipſos duceret. Convenere quidem ruſtici; ſed, militiam detrectante equitatu, & in pugnam ſine duce prodituram ſe negante, quanquam illis pro hæredibus Stenonis præliandum occlamantibus, irritus conatus fuit. Chriſtina, vidua Stenonis, miſſis literis, à ſenatu regni petit; ut, indigenis convocatis, ipſi quoque arma ſumerent: ac cùm ægrè cunctabundum impuliſſet, viſum tandem univerſas regni vires Iverſundam convocare, atque ibi hoſti opponere. quo ſtatuto, convenire ſtatim juſſi, quotquot arma ferre poſſent, nullo ordinis diſcrimine, ruſtici, cives, nobileſque. ac jam millia multa aderant; cùm nonnulli è nobilibus, coràm hoſtem conſpicati, territique copiarum magnitudine, inter ſe vociferantur: ſe ſublato jam Stenone, ſcire velle, cujus cauſâ vitam porrò impenſuri, aut quo duce uſuri eſſent. Quâ re conſternatis cæteris, cùm gubernatoris munus, iſto quidem rerum ſtatu, nemo in ſe recipere vellet, equiteſque jam paullatim ſe ſubducerent, trepidare etiam peditatus cœpit. Quem cùm fugam circumſpicere reliquus equitatus cerneret, ipſe quoque ocyùs Strengeneſam fugit: quo primates quidam regni, Temelſoo ab exercitu diſcedentes, ſe receperant, uti cum Mathia epiſcopo de re ſummâ conſultarent. Itaque, diſſipatis copiis, quæ, ſi hoſtem non omninò removere, ſaltem remorari poſſe credebantur, nihil prius aut Mathiæ, reliquiſve optimatibus, qui frequentes huc convenerant, viſum fuit, quam ut pacem, aut inducias, quibuſcunque demum modis, impetrarent. Iam ad ipſam Strengeneſam caſtra Dani, fugientes inſequuti, collocaverant: ut cognoſcerent, prælione experiri, an deditionem potiùs facere vellent. Quâ de cauſâ dat Mathias ad Crumpenium

ducem

ducem literas, indicatque, *eſſe ſibi, quæ cum eo de conſtituendâ pace colloquatur: id cùm è re utriuſque regni putet, uti locum non ſuſpectum deſignaret, in quem convenire poſſent. nil ſe magis, proceresque regni cæteros, exoptare, quam ut, ſine ullâ cæde, borealium regnorum pax antiqua, ſæpiusque intercepta, ſemel tandem in perpetuum ſarciatur.* Ad has literas reſpondetur à Crumpenio; *ſe annuere poſtulatis, & conventum Vpſaliæ velle; quò venturis liberum commeatum fore: ac concedere undecim dierum tempus, quo itineri ſe pararent.* Quibus ita conſtitutis, ſtatim proceres toto regno evocantur, ut Vpſaliæ, nullâ morâ interpoſitâ, die præfinito adſint. Inter primos aderat Mathias, præſul Strengeneſius; & Guſtavus, Sueciæ antiſtes ſummus: moxque plures è ſenatu advenere. ſed, priuſquàm quicquam agerent, cum Stocholmum, urbs primaria, à Chriſtinâ, Stenonis viduâ, teneretur; & non pauci etiam ex equeſtri ordine, Chriſtiano adverſantes, illuc ſeſe recepiſſent; rum & paſſim toto regno multi eſſent, qui, Vpſaliam convenire recuſantes, inſuper ad arma plebem concitarent, placuit, *è gente utraque ablegari ad Chriſtinam, qui inquirerent, ecquid ipſa, cæterique ordinis equeſtris viri, qui cum illâ ſe conjunxerant, omnia, Vpſaliæ conſtituenda, rata habituri eſſent.* at conſilio illi ſtatim reclamatum à pleriſque; aſſerentibus, *ultrà quicquam cum his agere, qui venire ad comitia advocati noluiſſent, planè nihil aliud eſſe, quàm eorum contumaciam magis etiam confirmare. multò ſatius, cum Crumpenio, & adjunctis illi ducibus, de conſtituendâ pace, in omne ævum duraturâ, nomine totius regni inpræſens agere: quâ confectâ, qui nunc animos tam præfractè in contrarium obſtinarent, facilè conſenſuros eſſe.* Quibus moti rationibus animum Sueci induxere, ut de pace cum Crumpenio, cęteriſque qui cum eo erant ducibus, agitarent. is Vpſaliam tunc advenerat, & nonnulla militum lectiſſimorum in ſecuritatem ſuâ ſigna adduxerat. antequam negotium tamen inchoarent, ut Chriſtinæ, aliisq;, qui in ejus partibus erant, abundanter ſatisfacerent, mittunt, qui deprecarentur; *ne propoſitum, adeò regno neceſſarium, atque utile, ſuâ ipſi contumaciâ perturbare porrò velint: quin id potiùs annitantur, ut ad finem, bonis civibus univerſis exoptatum, feliciſſimè perducatur.* Sed, cùm illos nec reſponſo dignarentur, ſeriò à parte utraque, quæ Vpſaliam tunc convenerat, agi cœptum. Ac confeſtim, cùm Crumpenius regis literas, quibus illi ſummam rei peragendæ poteſtatem tribuebat, Suecis illas exigentibus oſtendiſſet, pax decreta, in conditiones iſtas. *Vti Sueci, qui in fidem Chriſtiani ultrò ſeſe tradidiſſent, ab eodem in gratiam reciperentur. Tum injuriæ, ſi quas illi à Ioannis patris tempore qualicunque occaſione intuliſſent, condonatæ, ſi in fide permanerent, ſempiternâ oblivione delerentur. Regni etiam præfecturæ, atque feuda, quæ nobilibus hactenus conceſſa eſſent, deinceps quoque in eorum poteſtate permanerent. Denique cunctis, ſingulisque, jura regni univerſa, privilegia, priſtinæ immunitates, ac receptæ conſuetudines, ſervarentur: neque quicquam contra jura, à divo Erico conſtituta, ſi obſequium retinerent, ſanciretur.* Factâ hunc in modum pace, literiſque à Crumpenio confirmatâ, Dani pariter Suecique iterum Chriſtinæ mentem, ac nobilium cæterorum, explorandam cenſuere. Itaque viſum, propiùs Stocholmum accedere: ſi fortaſſe ad colloquium extra urbem evocare eam poſſent; aut in urbem ipſi quoque, ad conſilia conferenda, animoſque leniendos, intromitti. Ergo, Vpſaliâ profecti, quinque millia armatorum adducentes, cum ſenatus eâ parte, quæ convenerat, poſtquam Spongam adveniſſent, ſubſtitere; & Guſtavus, ſummus regni Sueciæ præſul, ac Mathias Strengeneſius, ſuum quiſque cancellarium ablegârunt, qui ſuaderent, *ut prodirent ad colloquium, ſive Spongam, ſeu quocunque loci vellent: aut, ſi iſthoc recuſarent, aliquos ſuorum admitterent.* Hi cùm urbem acceſſiſſent, contingentem illam pontem interciſum, aditúque introire cupientes prohiberi, deprehendunt. Quâ de causâ ſubſiſtentes, nutu indicant oppidanis, cupere ſe intromitti. Prodit itaque vir provectiore ætate; ordiniſque ſenatorii; ac, quid vellent; percunctatur. cumque illi, à ſenatu regni miſſos, qui tunc Spongam conveniſſet, reſponderent; literaſque ad Chriſtinam, & nobilitatem reliquam, apportare, exſpectare eos jubet; ſe in urbem regreſſurum, ac Chriſtinæ ipſorum adventum, ac mandatum, relaturum, ocyuſque cum reſponſo reverſurum. cum

CIↃ IↃ XX. hoc dicto, ille abit. cujus reditum dum ad pontem ſubſiſtentes præſtolantur, Magnus Grenus, qui in partibus Chriſtinæ, è ſubjecta urbi inſulâ, quam appellant S. Spiritus, in nil tale cogitantes aliquot tormenta explodit: ita ut conſulere vitæ, ac recedere, cogerentur. Itaq; reverſi Spongam, rem renuntiant. Quâ acceptâ, deſperantes de conciliatione, domum Sueci conceſſerunt. At Crumpenius, cùm ſuppetias exſpectare Stocholmenſes à maritimis civitatibus intelligeret, Stephanumque item Saxonem ad Elsbnabbium claſſem habere; ut aut eam interciperet, oppidove prohiberet, totum illuc agmen duxit. ſed, priuſquàm adveniret, gnarus hoſtis naves altiùs provexerat, ne contingere eas poſſet: eam ob cauſam, irritus conſilii ſui, Vpſaliam redit. Vbi cùm ſpem nullam videt, ut Chriſtina, cum nobilitate ſociâ, in ſancitam recèns pacem conſentiret; neque, hieme prohibente, obſideri urbem poſſe; conſilio cum cæteris ductoribus communicato, in hiberna diſtribuere copias ſtatuit. itaque pedites Weſterarſæ mille locat; qui hanc oram contra Suecos, etiam tum rebellantes, atque pacem cum Chriſtinâ recuſantes, tuerantur: equites, Strangeneſæ imponit; qui curarent, ne Mathias, loci epiſcopus, reliquis inviſus maximè, quod in regem propenderet, quicquam detrimenti caperet: alios, alibi eſſe jubet; atque ſedulò providere, ne quid damni paterentur, qui in pacem conſenſiſſent. Quę in Sueciâ dum geruntur, Simon Malius, vir illuſtri genere natus, & militiæ perquàm clarus, cum ſelectis mille quingentis peditibus, per Smalandiam, & Oſtrogothiam, facto itinere, regis juſſu, ad Crumpenium ſe adjungit. qui, validior tam inſigni incremento, animoque confirmatior, copias, quas retinuerat, militemque adventitium, mox Vpſaliam reducit. Vbi dum hibernat ipſe, variè tumultus oritur; incurſantibus in præſidia circumpoſita, & amplexos pacem indigenas, perdnellibus. Primi cum vicinis ſuis Weſterarſii cædere Danos, aut fugare, conabantur; ſed, conſilio deprehenſo, cùm ſe illi ſubduxiſſent, & Vpſaliam contenderent, jam progreſſos Salingſaſſam, locum inſidiis opportunum, ſubitò adoriuntur. Hic pugnatum quàm acerrimè; dum victoriam Sueci quærunt, Dani verò, in diſcrimen ſummum adducti, etiam vitam vindicare connituntur. Sueci Danos, loci iniquitate preſſos, undique graviter invadebant: illi contrà, qui præſidium ſibi nullum, niſi in virtute ſuâ, ſitum animadvertebant, in apertum campum erumpere ex anguſtiis maximopere conabantur. Nec virtuti etiam fortuna defuit. Nam, eniſi cum ingenti hoſtium ſtrage, eos diſſipatos fugant; duce Olao Petreio, qui tumultum concitaverat, profligato: & Vpſaliam ſalvi evadunt. Nec multò pòſt tumultuatum etiam gravius, duce Lamberto Mathiæ; & in ipſum jam Crumpenium impetum facere viſum fuit: quo ſublato, cæteros quoque, variis locis diſparatos, profligare, patriæque libertatem reſtituere, ſatis in proclivi fore. Itaque Vpſaliam itum; quò cùm jam perventum eſſet, alloqui Lambertus ſuos, & virtutem oratione comparatâ excitare: *meminiſſent, jam pro patriæ libertate dimicandum. ideò, ſi unquam aliàs, nunc ſe viros exhiberent, at conjunctis hoſtem viribus, quantâ poſſent fortitudine, oppugnarent; quem ſi victum profligaſſent, patriam armorum metu, ſe, uxores, liberosque, ſervitute non ferendâ liberarent: tum Stenonis quoque filiis, qui, pro patria ipſorumque libertate fortiter pugnans, mortem pridem oppetiiſſet, vitam, fortunasque, aſſerent. Id Chriſtinam admodum enixè orare; quæ, nunc viro ſpoliata, ac præſidio amicorum deſtituta, cùm ſe nuſquam ab hoſte tutam animadverteret, Stocholmum fugere, unicum tam luctuoſo tempore aſylum regni, ſit coacta. ubi mœrens, ac pullata, ſupplices ex urbe clausâ tollens manus, ipſos omnes obſecraret, ut, fortunam tam iniquam miſerantes, è calamitate ſummâ, in quam devolutam ſcirent, pro virtute ſuâ eriperent.* Dum Lambertus in hunc modũ animos ſuorum accendit, qui ad urbem excubabant, viſo hoſte, rem Crumpenio renuntiant. Erat dies, quo memoria Chriſti crucifixi colitur: atque ille in templo ſacris audiendis pietatem exercebat. Itaque, accepto nuntio, ſtatim egreſſus, arma capere ſuos jubet; & educit extra urbem in planitiem, quæ proſpectum quàm liberrimum in quaſcunque partes daret: acieque ordinatâ, & ad prædium, ſepimento ſatis valido communitum, ſtare juſſâ, ilicò

cIↄ Iↄ xx. licò tormenta explodit, velitemque in hoſtem mittit. Cœlum, denſâ nube obductum, ſolis radios, viſum aliàs perſtricturos, occultabat; ſed incommodum aliud ortum, quod Danorum ad certamen ineundum alacritatem perturbabat. Nam permixtus grandine, pluviaque, ventus ora illorum infeſtabat, Suecis tergo obverſo liberis, & ad pugnam nihilominus expeditis. Tum & nix, quæ ſpiſſa humum operuerat, liquefacta, faciebat, ut equorum impeditus uſus eſſet; cùm, ſuppactâ eâ ſoleis, & in pilam rotundatâ, ſolo lubrico lapſabundi, mox ſeſſorem quoque effunderent. Accedebat, quod tormenta, pondere ſuo deſidentia, commodè explodi haud poſſent. Ac jam prælium fervebat; adeoque lævum cornu, Suecis maximè in hoc ipſum incumbentibus, vehementer laborare, quin & retrò gradum ferre: cùm inexſpectatus caſus animum vix conſiſtenti, & virtutem, confirmare. quippe miles veteranus, rapto ſigno de ſigniferi proximè adſtantis manu, quem videbat trepidantem, clavis ferreis duobus è marſupio ſuo promptis, illud ſudi præacutæ in propinquo ſepimento ſic affixit, ut avelli perquàm difficulter poſſet: tum inclamat altâ voce. *nunc, commilitones mei, hoc eſt tempus, cùm virtutis priſcæ veſtræ, ac majorum, meminiſſe vos oportet: nec permittere, uti hoſtes iſto regis noſtri ſigno, niſi cum ingenti cæde, potiantur.* Vix finierat, cùm vi magnâ Sueci irruunt, & potiſſimùm in hoc ſignum impetum faciunt: verùm Dani, ſummâ animi fortitudine obſiſtentes, editâ non parvâ ſtrage, illud vindicant. diu acerrimè dimicatum eſt: Suecis pariter, Danisque, quàm fortiſſimè ſe gerentibus. Sueci numero ſuperabant, ac triginta circiter millia exſtitiſſe memorantur, cùm vix octo millia Danorum eſſent: ſed & loco, atque vento, æquiore utebantur. Verum Dani, quanquam tantò pauciores, inſuper iniquitate loci, & cœli, premerentur, totis viribus adnitentes, miſſo in hoſtem equitatu, tandem aciem perrumpunt, diſſipantque. fugientes, partim cædunt; partim in horreo, ad ſiccandos illic lateres juxta pugnæ locum ſtructo, quo confugerant, igne exurunt; partim in propinquum amnem actos mergunt. cecidere circiter viginti millia; ac Danorum, quatuor deſiderata: & in cIↄ Iↄ xx. iſtis Simon ac Sivardus Malii, duo fratres, uti belli laude clari, ita quoq; mortis gloriâ, quam in pugnâ tam illuſtri obiere. Hac repreſſi clade Sueci, aliquamdiu quievere; ac intereà Mathias, Strengeneſiùs epiſcopus, cum equitibus, quos Crumpenius Strengeneſæ impoſuerat, diœceſin univerſam circumequitans, omnes, qui in Chriſtiani verba jusjurandum dare recuſarent, ad ſancitam pridem pacem amplectendam porrò adigit: anteacti temporis injuriarum veniam, & oblivionem, fore ſpondens. adeoquè in ſenatu regni Sueciæ nemo fuit, qui majore Chriſtiani regis ſtudio in hoc ipſum incubuerit, ut ſub ejus poteſtatem regnum univerſum cogeret: quanquam ille nimis ſanè indignam gratiam viro adeò præclarè de ſe merito mox retulerit. ſed malorum ita principum fert ingenium; ut, obnoxii ſubditorum beneficiis, cùm ſe impares compenſandis ob eorum magnitudinem eſſe videant, deſtrui fortunam ſuam per hæc ipſa arbitrentur: ideoquè, ceu offenſis aſperati, odium pro gratiâ reddant; vindicentque, quod remunerare nequeant. Stocholmenſes, quanquam clade tam inſigni pridem acceptâ, necdum fracti, iterum, collectis viribus, ad pugnandum prodierunt: ſed, Mathia, regiisque, ad Teliacum occurrentibus, fuſi rurſum, ac fugati; interfecto Ioanne Helbredio, duce eorum; qui Chriſtinæ à conſiliis, ſummum quoque in illius gratiâ locum obtinebat. Gondo Gallus, & Eſchillus item Godus, ordinis equeſtris viri, multi alii, capti, ac Strengeneſam abducti: ubi arctè à Mathia cuſtoditi. Verùm nec ſic debellati, literis partim, nuntiisquè, ſparſos paſſim factionis ſuæ ſocios exhortantur; *ne in regni libertate aſſerendâ porrò ceſſent: ſe paratos pro virili opem ferre, nec periculi partem ullam detrectare.* Et hi ſæpè magnis animis inſurgentes, ſemper tamen repelluntur: quanquam ſemel, Arnum urbem populati, Iacobum capiunt, regni antiſtitem ſupremum, virum clarâ pietate, ac virtute. quin Vpſaliam quoque ipſam, quam Crumpenius inſidebat, adoriri demum auſi: ſed, præſidium cùm in armis excubare accepiſſent, à propoſito deſtitere. Sciſsâ in hunc modum Sueciâ; illis pacem amplecten-

CIↃ IↃ XX. plectentibus, illis, in Chriſtinæ gratiam, recuſantibus; ac utriſque mutuâ inter ſe cæde ſævientibus; Chriſtianus, à Crumpenio evocatus, ut hos motus coërceret, vere primo, cum inſtructâ navium multarum claſſe, ipſe in Sueciam iter capit. verùm, quia ſummo jure experiri, ac Suecorum tot delicta, cùm in avum Chriſtianum, inde in Ioannem patrem, tum & in ſe, ſub prætextu exſequendi pontificii mandati, ſemel tandem ſeveriſſimè vindicare conſtituerat, quos potiſſimùm è ſenatu regni ſui ad negotium magni adeò momenti adhiberet, reputare ſecum cœpit. etenim ſic ſtatuebat, viros animi mitioris, & amantes æquitatis, quos in iſtud nullo modo conſenſuros ipſe ſatis prævidebat, minimè ſibi in conſilium admittendos; ſed quærendos, qui, rigore abrupto præditi, & ſupplicium approbarent, & pronuntiare auderent. Quod dum agitat, indolemque ſenatorum ſecum anxiè perpendit, nullos magis aptos cenſet, quàm Lundenſem archiepiſcopum, Theodorum; & Ioannem item Calvum, epiſcopum Othonienſem. atque Theodorum quidem, multis ſanè beneficiis, uti eâ, quam tenebat, dignitate, jam obnoxium ſibi fecerat; ac Ioannem, faciendum exiſtimaverat. quare captum in Burundiâ, propter cauſam anteà commemoratam, illicò dimitti è vinculis, & adduci in aulam jubet. Iſque, cùm rex voluntatem ipſi ſuam expoſuiſſet, libertate, gratiâque, quâ exciderat, reſtitutâ, maximopere lætatus, fidem illi, operamque, pollicetur. Itaque cum his duobus expeditionem ſuſcipit, atque deſinente Majo claſſem ad Stocholmum appellit. quod Crumpenius ſimul atque accepiſſet, cum adjunctis ſibi ducibus, ac primariis aliquot Sueciæ ſenatoribus, qui in pacem conſenſiſſent, regem ſalutatum adit. Cùm conſilia contuliſſent, ſine morâ urbem obſidere viſum. atque, collocatis caſtris, inter regem, & majorem Sueciæ ſenatorum partem, pax, Vpſaliæ pridem facta, renovata, ac firmata; denuoque conſtitutum: *ut injuria, & offenſæ, ex quacunque demum cauſâ ante illud tempus ortæ, ſempiternæ oblivioni traderentur. denique, quæ duces regii promiſiſſent, ea omnia, ſeu rex ipſe ſtatuiſſet, rata forent.* Quâ de re ne dubium

cuiquam eſſe ullum poſſet, additæ & literæ regis, fidei monumentum, ac pignus. CIↃ IↃ XX.
Rex Stocholmum ita arctè obſidebat, ut omninò commeatus importari nullus poſſet. quo deficiente tandem, cùm obſeſſi ad extrema adigerentur, adeunt Chriſtinam proceres, qui cum eâ obſidionem tolerabant, ac deditionem ſuadent. Atque illa, poſtquam ſuos etiam deficere videt, neque ſpem auxilii ullam aliunde ſupereſſe, ægrè quamvis, aſſentitur: ſed hâc lege, ut eandem ſibi gratiam, quam obtinuiſſent illi, qui in pacem antè factam conſenſiſſent, paciſcantur, idque factum; & Septembris die octavo magiſtratus extra portam claves urbis regi offert, ac ſolenni juramento in obſequium ſe obſtringit. Quo peracto, urbem ingreſſus cum ſelecto comitatu, templum petit: inde, actis Deo gratiis, arcem aſcendit. ac, diebus paucis aliquot interjectis, convocatis regni Sueciæ ſenatoribus, comitia Stocholmi indicit. qui cùm omnes conveniſſent, in Brunchonis adjacente urbi monte concionem habere voluit. itaque conventus die præſtituto totum eum milite implet, qui incluſos ſenatores veluti coronâ cingeret: ipſe locum eminentiorem capit, ac Ioannem item Calvum, epiſcopum Othonienſem, verba pro ſe facere jubet. Is, exorſus altâ voce, initi à rege belli cauſas refert. Nempe, *regnum juxta leges ei velut proprium eſſe; ipſos verò contra illas, item fidem, quam & literis obſtrinxiſſent, deliquiſſe, ac Stenonem elegiſſe: ſed, his omnibus pace factâ condonatis, non exprobraturum porrò. alterum eſſe, multò gravius, quod Guſtavum, præſulem Vpſalienſem, regni Sueciæ primatem, quia in ipſum, ut debebat, propendere videretur, dignitate ſuâ exutum, iniquiſſimè habuiſſent; cumque in Daniam is confugeret, arce Stegâ ſolo æquatâ, contra eum conjuraſſent: nunquam ſeſe reditum in regnum illi permiſſuros, neque priſtinam dignitatem reddituros: tum, quæ pœna iſto nomine cuiquam ſubeunda eſſet, nullâ prorſus perſonarum exceptione, omnibus communem fore. eum verò hanc injuriam, tam ingentem, ad pontificem retuliſſe; qui, indignitate motus, Româ ad regem literas dederit, quibus omnes fœdere adeò conjurationis ſocios, ni Guſtavum reſtituerent, & illata ei damna reſarcirent, ſtatim ſacris prohiberet, ac ſententiæ hujus ſuæ exſequutionem ei* de-

CIↃ IↃ XX demandaret. *Cujus juſtæ adeò petitioni cùm deeſſe non duntaxat grave foret, ſed periculoſum etiam; ſtatuiſſe ipſum inpræſens cauſam iſtam diſceptare, & injuſtè oppreſſæ parti opem ferre: ideoque nunc cum armis adveniſſe.* Hæc,& talia, poſtquam tandem Othonienſis peroraſſet, rex, dimiſsâ concione,in urbem redit; ac cognitionem cauſæ in Kalendas proximi Novembris differt. Eo die coronari conſtituerat; itaque ubi adveniſſet, cum ſolenni comitatu templum ingreſſus, à Guſtavo, præſule Vpſalienſi, coram regni ſenatoribus,& in hoc conſentientibus, conſecratur. Aderat in hoc conventu Caroli V legatus; qui affinem ſibi regem cùm ornari etiam à ſe debere exiſtimaret, aureum vellus offerebat. itaque, ad ſummum altare ſtante cum coronâ ſuâ Chriſtiano, leniterque lævo brachio incumbente, in medium legatus prodit; ac, ſalute à Carolo V, fauſta omnia apprecante, nuntiatâ,accedens propiùs,vellus aureum, ſymbolum ſocietatis, toto orbe auguſtiſſimæ, in quam tunc reciperetur, collo ejus, paullum caput inclinantis, circumponit. In ſolenni illo actu, cùm equeſtrem dignitatem Danis tantùm rex quibuſdam contuliſſet, nemini Suecorum verò hunc honorem habuiſſet; idque eos ægrè ferre, & inter ſe queritari, intelligeret: *non oportet*, inquit, *Suecos, quibus mecum acre diu bellum fuit, admirari, ſi non ſtatim in interiorem illos amicitiam adhibuerim, aut ad aliquem altiorem dignitatis gradum evexerim: cùm cognoſcere priùs homines, quàm ornare, ſit conveniens.* Porro, cum coronam regni accepiſſet, & præcipuos Suecorum è medio tollere ſtatuiſſet, cum nonnullis, quos inprimis fidos ſibi exiſtimaret, rem communicat, & conſilium eos rogat: *quonam modo ſic negotium inſtitueret,ut ignaro quaſi ipſo, & invito, geſtum eſſe videretur: atque ita ſui facti culpam alienam faceret?* atque erant, qui *ſeditionem* dicerent *à militibus concitandam, per quam illi ad rapinam, & cædem, ruerent:* alii, *non tutum id* exiſtimabant; *arrepturis arma quoque ſua civibus, & victoriam Danis dubiam reddituris. Nihil ſatius, quàm convivium inſtituere; & in arcem evocare, qui nobilitate generis, aut potentiâ, eminerent: ita, ſpecie benevolentiæ circumventos, in ipſius poteſtate omnes fore.* Placuitque hoc conſilium: quanquam illum, quod ſummopere declinatum cupiebat, culpæ manifeſtum faceret. CIↃ IↃ XX. Itaque ſine morâ proceres, ac nobilitatem cæteram, cum ſenatu Stocholmenſi, in arcem ad convivium vocat. & venere, quotquot invitati erant, neſcii inſtantis mali. In hilaritate ſummâ primi duo dies acti: tertio Guſtavus juſſus accuſationem ſuam inſtituere. Iſque, datâ fandi veniâ, non injurias modo ſuas, verùm etiam quas pater, & amici, pertuliſſent, gravi oratione refert: incitante ad hæc rege, &, ut nihil reticeret, adhortante. qui, auditâ accuſatione ejus, quid Georgius Schotbergius, archiepiſcopus Lundenſis, & epiſcopus Roſchildenſis, Lago Vrnius, quos negotii hujus arbitros ſummus pontifex eſſe juſſerat, ſtatuiſſent, palàm recitari mandat. Chriſtinam quoque, in judicium advocatam, percunctatur; *cur maritus ejus Steno tantum in Guſtavum odium concepiſſet, uti arcem Stegam everteret, ipſum verò regno ejiceret; atque in ejectum inſuper, ne reciperetur unquam, conjuraret.* Ad quæ illa cùm initio perturbata conticeſceret, ſtatim tamen, ab aſtantibus confirmata, animo recepto dicit; *nihil gravius in Guſtavum, quàm cæteris conjuratis, à marito admiſſum eſſe: ejuſque rei conjurationis literas, quibus omnes ſubſcripſiſſent, fidem facere.* Rex, auditâ literarum mentione, quibus ſeſe conjurati in Guſtavum obſtrinxiſſent; cùm afferri eas illicò imperaſſet, & allatas mox legiſſet, lectas retinet: ac, diſcedens è judicio, duci in cuſtodiam omnes in ſequentem diem jubet. Simul Nicolao Bildio, tunc palatii præfecto, literas tradit; præcipitque, ut excerpta nomina conjuratorum in indiculum referret: iſque, uti juſſus erat, ſtatim facit. neque mora; ad Novembris diem octavum, quo relati in indiculum erant ordine, omnes è cuſtodiâ producti in forum ad ſupplicium. Claudi urbis portas juſſerat; &, excubias diſpertitus, imperaverat, ut præfectus provideret diligenter, ne evadere quiſquam poſſet. Ordinata ad terrorem cuncta erant, & in magno cives metu verſabantur; cùm repentè arx aperta, & eductus primò Ericus, cujus filius Guſtavus poſteà regni præfecturam eſt adeptus: tum epiſcopi, Strengeneſius, ac Scarenſis; inde reliqui regni proceres, &

ſenatus

CIↃ IↃ XX. ſenatus oppidanus. duo epiſcopi, cùm in aream ante curiam, quæ ſupplicio miſerorum deſtinata, perveniſſent, petunt precibus, uti ſibi copia ſacerdotis fieret, cui peccata confitentes ritè ſeſe expiarent: verùm non obtinuere. Ioannes Braſcius, epiſcopus Lincopienſis, vir inſigni probitate, qui que cauſam Chriſtiani diu etiam propugnaverat, cùm in forum ductus eſſet, & in genua jam procumbere, ac cervicem percuſſori exhibere juberetur; magnâ animi conſtantiâ, altâ voce, ſe inſontem, ac injuriam ſibi fieri, proteſtatus; cùm omninò nil proficeret, circumſtantes, & ſupplicio intereſſe à rege juſſos, ſupplex rogat; *ut ſigillum, quod ad conjurationis literas ipſe appendiſſet, demeretur: illic eos clarum innocentiæ ſuæ teſtimonium inventuros.* quod ad regem poſtquā ii retuliſſent; isque fieri, quod petebat, imperaſſet; ſub interiore cera, in occultâ illic ſchedâ, manu ejus ſcriptum legunt: *quicquid hujus admiſiſſet, ab invito expreſſum eſſe.* quod cùm rex intellexiſſet, ceu ab aliis circumventum, & coactum ſubſignare, liberum pronuntiavit: & hoc unum æquitatis, in iniquitate ſummâ, exemplum dedit. interfecti à carnifice illo die ſeptuaginta; vel, ut alii, quatuor & nonaginta: vim, Guſtavo quam intulerant, occulto quodam Dei judicio, etiam viciſſim paſſi: ac communi omnes pœnâ; ſicut ipſi, futurorum imprudentes, pridem voverant. Neque iſthîc furor ſtetit: trucidatis, qui ad cædem deſignati, miles in promiſcuam plebem, quæ confluxerat ad ſpectaculum, impetum facit, obviosque contrucidat. Hinc, propoſitâ cum nominibus proſcriptorum quâdam tabulâ, etiam domus invaduntur, & latentes ad carnificinam cives extrahuntur. Cumque multi in obſcura urbis loca metu ſeſe abdidiſſent, ne elaberentur illi, promulgato mox edicto reliquis impunitatem pollicetur. Verùm homines, temerè creduli, cùm in publicum prodiiſſent, itidem immiſſo milite obtruncantur. dies aliquot laniena hæc continuata fuit; maximeque in Ribingianam domum deſævitum: ut, cùm cædi ætas firma nulla ultrà ſupereſſet, pueri arriperentur. qui, conſtrictâ in nodum comâ, è cataſtâ immaniter ſuſpendebantur: hinc, cervicibus amputatis, corpora in terram trunca decidebant, capita in ſublimi hærebant. Sed in nullum immanitate exquiſitiore actum, quàm Ioannem Magnum quendam. Hunc ad crucem, veſte omni ſpoliatum, affixere. in quâ multa prolocutus, Deo innocentiam ſuam commendabat: multa quoque de crudelitate regis, ac perfidiâ, querebatur. quæ cùm ei nuntiata, membrum viro genitale præſecari, & in faciem pendentis projici jubet. poſteà tranſverberatum illi latus, adeò patenti vulnere, ut inſertâ per id manu cor quæſitum extraheretur: quod & ipſum in occiſi faciem abjectum fuit. denique, cùm viris urbem exhauſiſſet, ad rapinas ſe convertit; viduasque, ac pupillos, poſt maritos, ac parentes, interfectos, bonis itē cunctis exuit: nulli rei, ſacræ, aut profanæ, parcens. etiam in defunctos ſævit: & Stenonem, qui in prælio occubuerat, filiumque ejus poſthumum, uno eodemque menſe natum ſimul mortuumque, extrahi ſepulcro juſſit, & adduci in conſpectum. ac Stenonis quidem corpus, poſtquam oculos ſatiaſſet, etiam, facto nimis ſanè inhumano, momordiſſe ſunt qui tradant. Totū triduum præterierat, cùm cadavera occiſorum, paſſim in plateis ſparſa, ac cruore ſuo fœda, comportari in forum mandat: ubi poſtquam illa quoque ſatis diu inſpexiſſet, tandem, interceſſione epiſcopi Othonienſis, extra urbem exportata, concremantur, cineresque diſſipantur. Illaudatum certè facinus; & quod nulla unquam ætas conticeſcet: nulla etiam ſine horrore, atque exſecratione, memorabit. Cùm offenſam eorum omnium, quæ in avum, patrem, ac ſe deliquiſſent, condonaſſe ſimularet; ſubdolè Guſtavi cauſam, quam ſub ejus quoque offenſis, uti erat, comprehenſam exiſtimabant, quia non diſertè expreſſerant, ſeparabat: ut in illâ vindicandâ ſuum odium exerceret. jure quidem, qui jam toties rebellaſſent, puniendos, atque ita coercendos ſtatuebat, ut deinceps pacem vel inviti colerent; nec moliri tale quicquam, etiam ſi vellent, poſſent; ſed non iſta coercendi, aut decorè in officio continendi, ratio erat: nec, indultâ ſemel veniâ, ac ſancitâ omnium præteritorum oblivione, ullam ſibi amplius vindictæ cauſam reſervaverat. Nunc perfidiæ, ac ſævitiæ, geminâ ſe culpâ obſtrinxit; quâ utraque nihil magis CIↃ IↃ XX.

CIↃ IↃ XX. gis neque Deus, homineſque, deteſtantur: neque principes, quîs virtutis, uti debet, cara eſt exiſtimatio, ſtudio majore cavent. Neque diu pœnam evaſit; cùm, à Deo ſolio ſuo deturbatus, in exilio, atque carcere, reliquum vitæ miſer egit: cæteros exemplo ſuo reges, principeſque, docens, ut ſupremum ſemper numen ritè colant, metuantque; & fortunâ, quantâ poſſunt moderatione, utantur: cogitantes, inſtar vitri eam eſſe; ac, cùm maximè ſplendet,
CIↃ IↃ XXI. frangi. Sparsâ hujus cædis famâ, cùm invidiam ſe non poſſe ſuſtinere intelligeret, ut amoliretur eam, à pontifice, qui ſacrorum uſu Suecos prohibuerat, & ipſius quoque operam ad ſententiam exſequendam imploraverat, per legatum hujus rei teſtimonium ſibi petit. Is Ioannem mox Potentianum mittit, cardinalem; qui, legitima inquiſitione habita, *nil à Chriſtiano factum præter jus*, pronuntiavit. Verùm neque ſic querelam hominum de ſe repreſſit. Cnmque ſe, ac ſuos omnes, maximo apud Suecos odio laborare animadverteret, de diſceſſu cogitavit: ita tamen, ne ſuſpicionem fugæ ulli daret. Quam ob rem, præfectis paſſim conſtitutis, ſummam regni, dum abeſſet, gubernandi poteſtatem Theodoro, pridem præſuli Lundenſi, tunc Scarenſi, pro Vincentio interfecto, demandavit. hinc in Daniam proficiſcitur, captivam Chriſtinam abducens, liberoſque, & matronas aliquot claras; quas reverſus poſtquam Hafniæ aliquamdiu ſub cuſtodiâ tenuiſſet, mox Calundeburgum tranſtulit: nnde poſteà, eo profugo, Fridericus; ipſi in regnum ſurrogatus, liberas abire juſſit. Abduxit etiam Guſtavum, Erici F. quem productum primum ad ſupplicium commemoravi. iſque traditus Erico Bannero, viro equeſtris inter Danos dignitatis, ac Calloæ arcis præfecto; eâ lege, ut, ſi fortè elabi ſineret, mulctæ nomine ſena aureorum millia numeraret: ac cùm, tanquam conſanguineus laxiore ſub cuſtodiâ haberetur, habitu diſſimulato, mox Lubecam, inde in Sueciam evadit. Vbi poſteà, concitatis Dalecarlis, regios cædit, aut expellit; & Stenonis ductâ filiâ, regni præfecturam capit: velut infra ſuo loco referetur. In itinere, cùm diverteret apud monaſterium quoddam cui

Novæ Valli nomen, monachos cum ſuo CIↃ IↃ XXI.
abbate, quia partem commeatus, ne diriperetur totus, in propinquâ illic ſilvâ occultaverant, etſi ſanè, quantum ipſi, atque ejus comitatui, nutriendo ſatis eſſet, reſervaſſent, poſt peracta ritè ſacra, quibus etiam interfuerat, vix digreſſos ab altari, comprehendi, ac conſtrictos ſtatim projici in vicinum flumen jubet. Abbas, liberatis manibus, cùm in ripam enataſſet, nihilominus crudeliſſimè trucidatur. Vnus tantùm monachorum, poſtquam ſcribis regiis ſe miſcuiſſet, orat eos, obſecratque, ut benignè opem ferant. qui miſerti, pallium homini circumjiciunt, pileumque imponunt capiti: tum ad menſam ſuam adhibent, ac, porrecto atramento, chartâ, calamo, ſe componere in ſcribentis habitum jubent. Vix conſederat, calamumque in manum ſumpſerat, cùm ingreſſus militum tribunus illic quærit profugum; cui Caſparus Brochmannus, regis tunc procancellarius, *Monachos*, inquit, *ignoramus: ſed, ſi ſcribam tibi poſcis, aliquem eorum cape, quos ad menſam aſſidentes conſpicaris.* Hoc reſponſo, cùm abiret, nec ulteriùs quicquam quæreret, ille evaſit. Nempe iſthoc fœdæ adeò lanienæ unum deerat; ut inſonti eam ſanguine ſacri ordinis terminaret: ne non ille, interfectis poſt epiſcopos etiam abbate & monachis, de immanitate ejus pariter conquereretur. Ita ſubjugatâ Sueciâ, cùm in Daniam rediiſſet, ad affinem, Carolum V, ſumptâ veſte peregrinâ, eſt profectus; petiitque, ut deinceps feudum Holſati à ſe acciperent. à quo perbenignè exceptus, cùm non difficulter item poſtulata impetraſſet, feſtinatò domum rediit. Inter hæc Guſtavus ille, de quo paullò ante dixi, è primariâ Sueciæ nobilitate adoleſcens, qnem captivum Chriſtianus ſecum abduxerat, & Bannero conſanguineo dederat cuſtodiendum, tempore quo è Daniâ ad Albim flumen agi boves conſuevere, ipſe quoque, vili veſte ſe amiciens, tanquam boum agitator, clanculùm Lubecam venit: ac, ſenatui ſe aperiens, cui tunc contentio cum Chriſtiano magna erat, de urbis ſuæ privilegiis, commeatum, & auxilium, quo reduci in Sueciam poſſet, dari ſibi poſtulavit. Neque ille recuſabat; ſed, retentâ vili veſte, quâ

CIↃ IↃ XXI. adveneratnovam induens, navem addit, quę in Sueciam reportaret. Vbi cùm ignotus diu, & labore mercenario victum quærens, oberraſſet, tandem ad Dalecarlos ivit, inter Suecos fortitudine excellentes: & initio cùm paucorum amicitiam comparaſſet, mox in gratiam cæterorum ita ſe inſinuavit, ut ad arma univerſos concitaret. inde, aliis totâ Sueciâ concurrentibus, juſtus jam exercitus erat. Cujus dux renuntiatus, ſtatim omnes ſacramento ſibi obſtringit, & in regios impetum facit; quos obtruncat, aut expellit: & proregem inter iſtos Theodorum, inſolentiâ, avaritiâ, ac libidine, ſupra omnes odioſum. Igitur, deficiente totâ Sueciâ, profugus inde Theodorus Chriſtiano rem renuntiat. Qui, tam etſi perinique hanc rebellionem ferret; & in Suecos expeditionem novam cogitaret, tamen, ob Chriſtinæ matris ſuæ obitum, cujus tunc curandum ipſi funus erat, differre in ſequentem annum eſt coactus. Erat ea filia Erneſti Saxonis, Electoris; & Ioanni, hujus Chriſtiani patri, ut in rebus Chriſtiani I retuli, nupta fuit anno CIↃ CCCC LXXVIII, annos decem ac ſeptem nata; exactiſque in conjugio annis quinque & triginta, in viduitate octo, obiit ſexagenaria: fœmina ut multis dotibus, quæ faſtigium hoc decerent, exornata, ſic inprimis pictate. Tumulata eſt Othoniæ, in qua urbe vitæ ſedem vidua ceperat, in cœnobio Franciſcano, ad mariti regis latus. Id cœnobium opere, & ornamentis, multò illuſtrius reddiderat: ac virginibus duo ſtruxerat, S. Claræ dedicata; unum Hafniæ, & Othoniæ item alterum. Dum exequias matri parat, comprehendi Theodorum, è Suecia ejectum, ac ſervari arctè jubet; inde quæſtioni ſubjicit: tum, flagitia multa ſaſſum, & ingentia, iterum cuſtodiæ mandat; mox ſupplicio, quod meruerat, affecturus.

CIↃ IↃ XXII. Itaque, curato funere ad XXIV diem Ianuarii, rege peregrè profecto, & Sigbritta, cujus ſola commendatione creverat, item abſentiam ſimulante, ad ſupplicium producitur, collo in laqueum inſerto. cumque in forum perveniſſet, ad patibulum, ſed non ipſi conſtitutum, ducebatur. Quod cum lictor, cum reſte injecto trahens, paullum per appoſitas CIↃ IↃ XXII. ſcalas aſcendiſſet; ad captivum ſe convertens, per ludibrium, *Satis*, inquit, *in itinere hoc profecimus: aliò progrediendum eſt.* Tum deſcendens, verſus curiam eum ducit, ubi ignis ingens erat. In hunc illum, ſcalis illigatum, injicit. aderat præco, qui pronuntiabat cauſam: &, flagitia cum tanta, ac tam multa, commiſiſſe memorabat, ut pro meritis nulla pœna ſatis eſſet. Erat Theodorus iſte gente Weſtphalus, arte tonſor; quâ cùm Romæ adoleſcens aliquamdiu ægrè vitam toleraſſet, mox in patriam eſt reverſus. inde in Daniam profectus, cùm Sigbrittæ per Hermannum, ejus fratrem, innotuiſſet, regi ab eâ commendatus, tantâ ſtatim apud eum gratiâ fuit, ut, prælatus omnibus familiaribus, ad honores quàm ampliſſimos paullo poſt eveheretur. In Italiam, quia linguam illic tonſor addidicerat, ad pontificem ablegatus, mox Lundenſis archiepiſcopus, atque regni Daniæ primas, conſtituitur. Inde, ſubjugatâ Sueciâ, & Scarenſi quoque epiſcopo, uti ſupra à me dictum, inter cæteros interfecto, ejus item epiſcopatum impetravit. denique Sueciæ etiam prorex, dignitate nimium protervè uſus, ſemet ipſe, & Danorum in id regnum poteſtatem, nunquam pòſt recuperatam, peſſum dedit. Omnibus illuſtre exemplum, quàm incertæ res humanæ; nec potentiam, quamvis ſummam, unquam diuturnam eſſe, ni virtute, ac prudentiâ, maximaque moderatioue animi, temperetur; atque ſic exerceatur, ut in ſeſe exerceri quiſque velit. Sed plerunque uſu venit; ut qui, loco obſcuro nati, ad honores evehuntur, non tam per virtutem ſuam, quàm fortunæ, quæ illudere vult interdum, beneficium, ii mox laſcivientes, nec felicitate ſuâ moderatè ſat utentes, cunctis graves, ſibi noxii, ſubitò dejiciantur: planè ſicut pilæ ſolent: quæ, vi alienâ impulſæ, ubi altè aſcenderunt, ſeſe in faſtigio illo ſuſtinere nequeuntes, ſtatim decidunt. Chriſtianus, menſe Auguſto magnum adducens equitatum, in Holſatiam proficiſcitur; ac Flensburgum cùm veniſſet, Fredericum, ejus ditionis ducem, patruum ſuum, & nobilitatem omnem, Stenderboum adeſſe jubet. quo

cum

cIↄ Iↄ XXII. cum ſine nullâ morâ cum exiguo comitatu Fridericus adveniſſet, eſt miratus, quod amicum ad colloquium rex armatus acceſſiſſet. Poſt ſalutem utrinque dictam, infit ſtatim Chriſtianus; *eſſe quædam, quæ cum patruo, ac nobilitate item universâ, omninò agat: eaque non tantùm ad regni, ſed ducatuum quoque commoda pertinere.* ad quæ poſtquam Fridericus reſpondiſſet, *nec nobilitatem totam conveniſſe, neque ſolitam eò loci convenire; ideoque rem momenti alicujus conſtituere illic velle, ſine abſentium conſenſu, minimè oportunum fore: ſeque à nepote rege poſtulare, ut hanc libertatem ſuam boni conſulat*: regerebat Chriſtianus; *ſi is locus diſpliceret, Levenſovium capi poſſe.* atque ita, Friderico approbante, à colloquio diſceſſere. Fridericus tunc Gottorpii nobilitatem ad convivium invitaverat; ubi cùm inter ſermonem rem hanc omnem retuliſſet, pariter mirati omnes, quod armatus ad colloquium ducis patrui Chriſtianus adveniſſet, ipſi etiam Chilonem manu armatâ convenire, atque inde Levenſovium ducem ſuum comitari, decrevere. Porrò, ut cognoſcere poſſent, an eodem quoque Dani in armis conventuri eſſent, nocte inſequente mittunt, qui rem omnem exploraret. Ac, renuntiante eo, itidem armatos fore, ipſi etiam arma ſua attulere. Fridericus ſe Gottorpii continebat; filiumque Chriſtianum, qui obiret vicem ſuam, ablegabat; Ioannem Rantzovium, ſi abſentiam fortè rex iniquiùs ferret, reſpondere pro ſe jubet: *quia armatus Stenderboi ad colloquium acceſſiſſet, ac ſe eo facto magis hoſtem eſſe, quàm nepotem, aut amicum, oſtendiſſet, non putaſſe propiùs ſibi accedendum.* quod ſi inſuper quædam ditionibus gravia, nec ferenda, poſtularet; *nihil ſe ad iſta reſpondere poſſe*, affirmaret: *ſed ad principem relaturum, qui idcirco filium ſuum huc miſiſſet.* Cumque jam ad Levenſovium, qui eſt rivus quidam exiguus, limes agri Sleſvicenſis, & Holſatiæ, regem appropinquare Holſati, qui priores huc convenerant, accepiſſent; illicò conſcenſis equis, obviam eunt. Rex, cùm propius acceſſiſſet, patruelem Chriſtianum conſpicatus, ocyùs adit; &, porrectâ prius dexterâ mox eductum in eundem gladium vibrans, blando vultu: *etiamne*, inquit, *ferro vos armati adveniſtis?* ac, cùm dato tubæ ſigno equites jam conveniſſent, progreſſus in medium Rantzovius, principem ſuum Fridericum excuſabat, quod non, ut ſtatutum erat, ipſe quoque adveniſſet. Rex, qui facilè animadverteret, ita conveniſſe Holſatos, ut, ſi quicquam ab illis graviùs poſtularet, planè negaturi eſſent; per Rantzovium, quem, virtute & prudentiâ eminentem, multum etiam valere auctoritate apud eos ſatis exploratum habebat, ipſos hunc in modum alloquitur: *nullo modo ſibi dubium, quin Holſatis univerſis innotuerit, quas ob cauſas bellum inferre Lubecenſibus cogeretur: itaque orare enixè, ut conſilio, & auxilio præſto ſibi eſſe velint. Quod ſi faciant, ſedulò id curaturum, ne deinceps operæ eos pænitere ſuæ poſſit.* Ad quæ, poſtquam de re paullum inter ſe deliberaſſent, per Rantzovium reſponderunt. *Nec inducere animum poſſe, nec teneri, ut hoſtes regni ſuos facerent: cùm potiſſimùm nec auctores laceſſendi exſtitiſſent, nec conſilia contuliſſent. Ad hæc, ſi in Lubecenſes arma ſumant, regi nullo modo utile, ſibi perdamnoſum fore. Itaque rogatum cupere, ne, quod juſtè recuſarent, denegari ægrè ferat.* Sic conventus planè ut Stenderboënſis, fruſtra fuit; & Gottorpium rex diſceſſit, illic noctem habiturus: Chilonem Holſati, unde venerant, rediere. Rex, Gottorpio diſcedens die poſtero, Redensburgum ſe recipere; quo conſiliarios pridem Ioachimi, Marchionis Brandeburgici, evocaverat: ut conſilio eorum, operâque, Stenderboi in conventu, uteretur. Qui Flensburgum cùm veniſſent, ibi loci ſubſtitere; exſpectantes, quid rex vellet. Hos cùm ad ſe Redensburgum evocaſſet, mox eodem Caroli Quinti Imperatoris oratores advenere. Quibus cùm conventus utriuſque acta indicaſſet, iterum à Friderico patruo peramanter petit, *ut Flensburgum quoſdam è conſiliariis, die in literis conſtituto, mittere velit; ſe eodem aliquos miſſurum eſſe.* & utrinque ablegati advenere. Verùm, quia graviora, quæ tractare juſſi erant, viderentur, in id omnes conſenſere; *ut Borsholmium, clarum Holſatiæ monaſterium, ipſi principes convenirent, & externos illuc ad ſe convocarent; quorum arbitrio,*

CIↃ IↃ XXII. quicquid inter partes eſſet controverſiæ, ſeu antiquæ, ſive novæ, tolleretur. Quædam verò capita erant; & in illis primum iſtud. Quod à Carolo Imperatore, affine ſuo, Chriſtianus ſingulari indulgentiâ privilegium accepiſſet, quo ducatum Holſatiæ, aliosque huic conjunctos, uti ipſe Fridericus, ac majores quoque ejus, ab epiſcopo Lubecenſi inſtar beneficii petere conſueviſſent, ita eoſdem in futurum à Chriſtiano, regibusque ſucceſſuris, ipſe, & hæredes ejus, deinceps petere juberentur. Quæ quantumvis hunc in modum ſe haberent, tamen, uti controverſia qualiscunque, inter ipſum patruumque qualicunque causâ orta, per ſequeſtros, neutri partium obnoxios, aut ſuſpectos, tolleretur, promptum beneficio renuntiare; eâ lege, ut contrarias Fridericus literas petat, impetretque, quibus Carolus privilegium, pridem indultum, revocaret: ſeque nec laturum agrè, nec prohibiturum eſſe. Alterum, ſi non componi bellum Lubecenſe poſſet, integrum Friderico fore, pacem certam conſtituere, qualis ea ſub Ioanne patre erat: ſeque omninò iſtud velle, ne ſuorum quiſquam illi quicquam detrimenti ferat: neve irruptionem ullam, impetumve in ipſius terram faciat. idque ſeſe ita cupere, fidem ſuam iſtis literis obligare. Tertium, quia Fridericus conqueratur, partem ſibi, regis filio, in Norvegiâ, tanquam regno hæreditario, ſuam tribuendam eſſe; tum & de tutelâ patris, quomodo eam ille geſſerit, cognoſcendum; ac deberi centum aureorum millia, in ducatus diſtributione ipſi attributa; denique, velut juniori regis filio, etiam ſibi jure aliquid donandum; ut in Daniâ, more dudum uſitato, conſueviſſet; ad hæc ſeſe reſpondere: Vt Ioannes, parens ſuus, anteà cum Friderico fratre egiſſet, & in certos arbitros compromiſiſſet, ſe paratum ad præſtandum, quicquid juri, legibusque, conſentaneum cenſeretur. quin & per regnorum Daniæ, ac Norvegiæ, ſenatores natu maximos cuncta archivorum ſcrinia diligenter excuſſurum; quæque illic in rem iſtam documenta inveniantur, ante undecimum proximi Novembris diem exhibiturum: quæque ex his debere ipſe patruo ſuo cognoſcatur, ſine morâ, aut exceptione ullâ, præſtaturum: & negotii univerſi arbitros fore, Ioachimum Brandeburgicum, electorem; Henricum, ac Albertum, fratres, duces Megapolitanos; Boguſlaum, item ducem, Suerinenſem; & Henricum, præſulem Ratzeburgenſem: atque hos ad diem ante proximam anni inſequentis Pentecoſten decimumquartum Segebergam conventuros, ac ſententiam de re totâ juxta æquitatis normam prolaturos: & id operam daturos, ut CIↃ IↃ XXII. concordia inter partes ſarta tecta ſtatuatur. aut, benignè ſi componi haud quaquam poſſit, jure tunc acturos eſſe. Si quis verò è principibus memoratis causâ ſonticâ à negotio pertractando excludatur, & adeſſe ipſe nequeat, hunc conſiliariū quendam, plenâ poteſtate inſtructum, ſuo nomine legaturum. ac, pronuntiatum quicquid ab his fuerit, id utrinque ratum fore. porrò, ut querela patrui hæc conceſſerit, ita integrum ſibi velle, ſi quid etiam ipſe habeat, quod ab illo jure poſtulare queat, id ut pariter diſceptandum arbitris iiſdem tradat: qui ex æquo, atque bono, itidem de re pronuntient. cum hâc cautione tamen, ut, quodcunque demum fuerit, patruo exponat prius, idque ante proximum natalem Chriſti. quicquid verò judices iidem ſenſerint, ratum fore. quod ſelibrarum Lubecenſium undecim millia, quæ pro patre Fridericus patruus expoſuiſſet, attineret, ea ſe mercatu proximo Chilonenſi, ſine longiore morâ, ac cum gratiarum quoque actione, redditurum. Porrò ampliùs conſtitutum, ne ducatum ſeu Sleſvici, ſive Holſatiæ, incolentes, ad alterius loci forum, quàm ducatui illi proprium, in quo ipſi habitarent, traherentur: & utrinque in ſuâ quiſque ditione ſeparatam juriſdictionem haberent: quodque alteruter ſtatuiſſet, alter quoque exſequeretur. Sed, quod ad nobilitatem, & antiſtites, qui in ditione utrâque etiam tum indiſtincti, in eorum controverſiis jus uterque ſimul dicerent: quique abfuturus eſſet, is præfectos aut conſiliarios ſuos, loci incolas, delegaret. ac quod ſimul cenſuiſſent, illud ratum haberetur: ita tamen, ut ad Cæſarem provocatio, more dudum uſitato, in Holſatiâ permittatur. Deinde, uti lites omnes dirimantur, in Holſatiâ, juxta vetera ſtatuta, ex Saxonici juris codice, Speculo Saxoniæ dicto: in ducatu Sleſvicenſi, qui annexus regno Daniæ, juxtà leges Valdemari, ejus nominis II, pro receptâ conſuetudine. Porrò, etiam viæ publicæ, quæ Tritoum, Segebergam, atque Oldesloum ducunt, uti olim, ſic deinceps, mercatoribus, ac quibuſvis iter illac facientibus, liberæ exhibeantur: ſeduloque detur opera, ne qui eas graſſatores inſidere, neve infeſtare auſint, uſque in diem Segebergæ conſtitutum. Vbi ſi amicè ipſi inter ſeſe minus convenire poſſint, tum & principes, quorum arbitrio reliqua omnia permiſiſſent, quid de eâ re ſit juris, cognituros, ac ſententiam dicturos. Item publicano fieret, Oldesloi à Chri-

cIɔ Iɔ xxii. *Chriſtiano conſtituto. Denique, ut Chriſtianus Friderico remittebat privilegium, quod à Carolo Imperatore de Holſatiâ accepiſſet, ita rurſum Fridericus largiretur Chriſtiano, quicquid ſibi pro auxiliis, bello Suecico ſubmiſſis, deberetur.* Tum, ſancitâ veterum injuriarum oblivione, mutuam porrò amicitiam, quàm ſanctiſſimè in futurum exercendam, alter alteri pro ſe, filiiſque ſuis, & hæredibus, promiſerunt: literiſque, in rem eam conſignatis, fidem, quam inter ſe pacti, confirmarunt. Inter iſta Lubecenſes, & Vandalicæ civitates, quæ fortunæ Chriſtiani, ob redactum in poteſtatem regnum Sueciæ, invidebant, claſſem in eum navium triginta parant. Quæ, ingreſſa mare Balticum, cùm ad Hafniam conſtitiſſet, quaſi illic militem expoſitura, poſtero die Helſingoram ſe recepit: ac, vaſtato eo oppido, inde Hafniam reflexit. Chriſtianus tunc Callundeburgi erat; ubi accepto rei nuntio, ſine morâ Hafniam redit: & per viam inſulæ totius incolas ocyùs capere arma jubet. Qui cùm inſtar decem millia conveniſſent, ad Solbergum, proximum ab urbe pagum, caſtra ponunt. Quorum luſtrandorum causâ poſtquam urbe exiiſſet, mox Sigbritta, unâ ancillâ comitata, pedes ſequitur. Vixque ad ſcholaſticorum, quem appellant, lacum venerat, cùm in viâ affecuti duo milites, benè poti, qui ex urbe caſtra ſua repetebant; eam invadunt: &, diffugiente ancillâ, poſt convitia etiam vim intentantes, jaciunt in adjacentem, quem jam antè dixi, lacum. Quæ dum fiunt, rex revertens, ac progreſſus extra caſtra, cùm Sigbrittam ita habitam accepiſſet, equo concitato accurrit; extrahique eam jubet, &, in rhedâ collocatam, domum vehi. Sed, periculo huic erepta, aliud, non multò levius, ſtatim incidit. Etenim, ad portam urbis cùm veniſſet, cohors quædam, quam auxilio Roſchildenſes regi miſerant, ante eam excubabat; &, in rhedâ venientem conſpicata, tela multa jaciebat: per quæ vix in urbem evaſit. Rex intereà illos milites, qui in aquam paullo ante eam abjecerant, inquirebat; & inventos, arcu ferreo, quem tenebat manu, ſtratos comprehendi, atque in urbem ad cuſtodiam duci jubet: inde, capite etiam plecti. Poſt hæc rurſum caſtra petit, militeſque adhortatur; cIɔ Iɔ xxii. *fortes eſſent, Vandaloſque ſæpè à majoribus ſuis profligatos meminiſſent: & iſtius rei ſignum ſatis manifeſtum eſſe, quod inſignia eorundem regni inſignibus interſperſa apparerent: eaque in illis ipſis, ſub quibus mererent, ſignis ocalis repræſentata adſpicere poſſent. neque eſſe, quare navium, quas in littore conſpicentur, multitudine terreantur: quæ ad mercaturam potius, quàm militiam, aptæ eſſent. olim quidem magnam gentis claritatem exſtitiſſe; nunc diſtractæ in diverſas orbis Chriſtiani partes vix reliquias, nullo modo formidandas, ſupereſſe. itaque pugnarent ſtrenuè, cum hominibus, qui commercia exercere melius, quàm arma, ſcirent: ac victoriam minimè incertam fore.* ad quæ illis acclamantibus; *ſe pro rege, patriaque, ſanguinem profundere certos*; lætus mox in urbem redit: utque occurrere hoſti poſſet, militem, ac commeatum, regno univerſo imperat. Maximè autem Helſingoræ Vandali infeſti erant; quod Ioanne pridem rege, cùm id oppidum obſiderent, nullâ re præclare geſtâ, abire ab obſidione coacti eſſent. ideoque inſultantibus oppidanis, etiam minati erant, paullò poſt ſe reverſuros: ac ludibrium igne, atque ferro, ulturos. quod cùm nunc denuntiaſſent; & in proxima quæque loca oppidani, rebus ſuis, ac conjugibus, liberiſque, tempeſtivè exportatis, diffugiſſent, mox re ipſâ præſtiterunt; ac, deſertum ab habitantibus metu oppidum incendentes, nullo ultra damno dato, cùm in armis conveniſſe Sialandos intelligerent, domum claſſem reduxere. Chriſtianus, iterum turbante cIɔ Iɔ xxiii. Sueciâ, ut reprimeret, convenire ſenatores ad Callundeburgum jubet. quò cùm cæteri adveniſſent, Cimbri, adverſante vento, jam propinqui Sialandiæ, repelluntur, & comitiis prohibentur. quo comperto, mutat locum; & Arhuſiam, Cimbriæ urbem, ne fortaſſe denuò per venti injuriam arcerentur, eos vocat, ad xxv. diem Ianuarii. ſed, cùm rumor ſpargeretur, cum exercitu, è Germaniâ evocato, adventurum, atque belli inſtrumentum univerſum præmiſiſſe; metuentes, ne, quod Suecis accidiſſet, ſibi quoque eveniret, ad Viburgum coeuntes, & conſilia conferentes, arma ſua opponenda cenſuerunt. Rex, ut claſſem Vandalorum, de quâ dixi, pro-

CIↃ IↃ XXIII. pulſaret, Sialandos concitaverat; qui, ad decem circiter millia congregati, caſtra ſua ad Solbergum collocaverant: ad hæc quatuor peditum externorum ſigna Hafniæ erant, ad præſidium ejus urbis, ſub Georgio Hofmanno: equitum verò aliquot turmæ, in Fioniâ, ſub comitibus Hojano & Teckelenburgico. Illæ copiæ metum ipſis faciebant; quanquam etiam, ex quo tempore iſtam in Sueciâ deteſtandam lanienam exercuerat, altè admodum ea res in animos Daniæ ſenatorum penetraverat, ut deinceps, quoties Hafniam vocarentur, non niſi cum ſummo metu, atque adeo univerſi, convenirent. itaque, ut ſe formidine, in quâ ſemper verſabantur, ſemel tandem liberarent, arma omnes, ad ſecuritatem ſuam aſſerendam, capienda ſtatuerunt. atque primò quidem literas, inde fecialem mittunt; qui obſequium & renuntiaret illi, & defectionis cauſas, ſatis graves, atque juſtas, ut cenſebant, coram exponeret. jam tum Vethlam Cimbriæ oppidum, rex advenerat; & Arhuſiam, ad conventum, quem indixerat, cogitabat: ubi eum Magnus Muncius, Cimbriæ ſupremus judex accedebat. qui, ad menſam invitatus, vir feſtivus, & familiaris etiam, ut exhilararet ipſum, vario ſermone tempus inter diſcumbendum trahit: multa de venationis, ac venaticorum canum, laude fatus. inde ſurgit, & ſe clanculum ſubducit: ac relinquit in feneſtrâ literas illas, quibus Cimbri ſe diſcedere ab obſequio teſtabantur. has inventas, & oblatas, cùm legiſſet Chriſtianus, conſternatus, accerſiri Muncium jubet: ſed is, quia clàm abierat, reperiri nuſquam potuit. Itaque, cùm copiis ſuis, nec indigenis, neque exteris, ſatis fideret, refert pedem: & Coldingam, urbem Holſatiæ Cimbriæque limitaneam, ſeſe confert. Ac Olaum Roſecrantſium; Magnum Bildium, arcis Coldingenſis præſidem; & Reinaldum Heiderſtorpium, ſummum peditatus ducem; regni ſui ſenatores, qui tunc aderant, ad ſe vocat: ſingulóſque percunctatur, quid in tantâ perturbatione rerum faciendum arbitrentur? atque Heiderſtorpius quidem, qui ſententiam primo loco rogabatur, *advocandas è Germaniâ copias auxiliares ab affine Carolo V Imperatore, ac principibus conſanguineis*, affirmabat: *quas adeptus, facilè in poteſtatem Cimbros redacturus eſſet.* Hinc interrogatus Bildius, *duos ordinis ſenatorii ablegandos ad primates Cimbriæ* ſuadet; *qui ſponderent, regem jus non recuſare: ac paratum ſeſe ſiſtere, dum ab armis diſcedatur; ac, conceſſo commeatu, partium ſecuritati conſulatur.* Roſecrantſius verò, ſic exiſtimabat; *cùm regina, liberique item regii, adeò longè ſeparati in diſcrimine manifeſto verſarentur, horum maximè ſaluti ipſi providendum eſſe.* Placuitque hæc ſententia Chriſtiano; cui tamen præſtitiſſet, Bildii conſilio uti: ac, ſi rejeciſſent Cimbri, tum id optimum factu erat, quod ſuadebat Heiderſtorpius, ut auxilia è Germaniâ, tam obnoxiâ, vocarentur. nam uxori, liberiſque, in munito adeò loco, apud cives tam devotos, ut mox, in ipſius gratiam, diuturnam, aſperamque, obſidionem tolerarent, nil periculi planè erat: tum navigio, quandocunque uſus foret, ac quocunque videretur, evehi poterant. nunc, qui pridem pellicem uxori ſuæ præferebat, dùm uxorem, liberoſque, regno chariores habet; & maritum, atque patrem, potiùs quàm regem, agit; cùm uxorem, tum hæredem regni filium, in quo ſpes recuperandi omnis ſita, etiam paullò poſt amittit. Verùm deus, qui evertere tantam ejus magnitudinem, ac potentiam, apud ſe conſtituiſſet, conſilia ejus, uti ferè in humanis rebus ſolet, pervertebat. Itaque, poſt hoc colloquium, cùm ſententiam, uti dixi, Roſencrantſii collaudaſſet, rex in Sialandiam properat, ad uxorem, liberoſque: ac, tranſmiſſo mari Baltico, cùm Ringſtadium adveniſſet, ubi tunc mercatus erat, convocatâ univerſâ multitudine, flebili oratione, ut ingenium tyrannorum eſt, aſperum in rebus lætis, & abjectum in adverſis, de Cimbrorum motu queritur; adeoque Sialandos hâc querelâ ſuâ flectit, ut obſequium illi omnes, atque fidem, novo juramento obſtringerent: quin & ſanguinem pro ſalute ejus fundere ſe paratos teſtarentur. Hinc cùm Hafniam, ubi uxor, liberique, tunc agebant, diſceſſiſſet, urbem ingreſſus, tres ex ordine ſenatorio hîc invenit; Lagonem, epiſcopum Roſchildenſem; Henricum, abbatem Soranum; & Eſchillum, antiſtitem Anderſchovienſem. itaque eos

CIↄ Iↄ XXIII. ad ſe vocat; & , quid iſto rerum ſtatu ſibi faciendum cenſeant, ſciſcitatur : adeò quoque infra regiam majeſtatem ſe demittit, ut togatus ipſe ſæpè, de negotio eos ſuo conſulturus, multo manè ex arce in urbem, ubi variis quiſque locis habitabant, eques iret. ſed hi, cùm conſilia regis univerſa exploraſſent, clàm ex nrbe diſcedentes, ocyùs Callundeburgum ſe recipiunt: hinc in Cimbriam trajiciunt, ac ſe conjuratis jungunt. ea res ſpem regis cæteram ita planè conturbavit, ut tumultus coercendi curam, animumque, abjiceret; ac de fugâ capeſſendâ cogitaret. Et conſilium incitabat etiam metus, ne, quod jam rumore vulgi ferebatur, Cimbri, atque Lubecenſes, inter ſeſe fœderati, claſſe inſtrnctâ prohibere conarentur, ne evadere quoquam poſſet. itaque, ut anteverteret, multò magis feſtinandum exiſtimavit: & viginti è claſſe regni, quæ in portu Hafnienſi ſemper in quemcunque uſum præſto erat, naves ſumens, auro eas, & argento, regiâque ſupellectile qualicunque, implere jubet. quin & regni aperto ærario ſanctiore, quod Callundeburgi erat, non recludi niſi ſummâ in neceſſitate ſolitum, quicquid ibi jam à multis annis aſſervatum, aufert. Denique nullum fugæ ſuæ adminiculum prætermittit; ita ut pinnacula quoque templi arcis, ædiumque totâ urbe grandiorum, quia inaurata eſſent, ſpoliaret. Tum, ut tantò magis ſe ulciſceretur, etiam archiva regni populatur, privilegiaqne abducit. inde, comportatis omnibus, & Sigbrittam, maximam malorum cauſam, quæ in arcem, ut à civium ſe injuriâ tueretur, clam confugerat, ciſtæ includit, & in regiam ſuam navem inferri mandat; quam & ipſe, cum nxore, liberiſque, mox conſcendit; poſtquam arcem, atqne urbem, fidei Henrici Goiæi commiſiſſet, & urbanum magiſtratum novo ſibi juramento obſtrinxiſſet: brevi admodum, ac ſupremum ad trimeſtre, cum auxiliis reverſurum ſe pollicitus. Relinquebat & præſidium, præter equites, quorum incerta multitudo, peditum qnoque ſigna quatuor, ſub Georgio Hofmanno; qni vir gente Saxo erat, & militiæ per id tempus actæ clarus. Sanè admodum imprudenter Chriſtianus; ſiquidem faciliùs, dum poſſidetur, armis regnum vindicatur, quàm repetitur amiſſum. nec neceſſitas fugæ erat, CIↄ Iↄ XXIII. modò metus abfuiſſet: qui pericnlum, ubi nullum eſt, ſibi fingit; & exiguum, in majorem modum auget. nam Norvegia, item Scania, Sialandia, & Fionia, ac Holſatia fidem in ipſum, & obſequium, retinebant: neque fortè, ſi manſiſſet, unquam exuturæ erant: ſed deſertæ, ipſæ etiam aliis ſe adjunxere. integra ubique illi civium ſtudia, uti quoque ruſticorum: aderatque militum manus, tum, ſi portus cuſtodiret, facile ingreſſu erat inſularum prohibere, Balti undique ſubmotos: & in promptu juſtæ copiæ, ac inſtructæ bello naves, ad conatum reprimendum. ſola Holſatia, quia Cimbriæ finitima, ad injuriam opportuna. nec auxilia laboranti peregrina defuiſſent: quæ qnàm diu regnum ſuum retineret, atque illud quoquo modo vindicaret, quàm depulſus, promptiora habuiſſet. quando reges, principeſque, ut cadentem ſuſtinere, quàm erigere jam jacentem, eſt facilius, ita malunt, quod minore negotio poſſunt: ſive utilitatis cauſâ, quod hîc reddi aliquando gratiam poſſe, & impenſam, arbitrentur; ſive famæ, cujus intereſſe putant, ne tentaſſe cognoſcantur, quod efficere non potuerint: ſive etiam, qnod adverſa, pari regum atque privatorum ſorte, facilè miſerationem, opem antem vix inveniant. Verùm ſua ipſe commoda turpi fugâ cuncta prodidit: quam inſtituit ad xx diem Aprilis. oſtenditque etiam tum iram manifeſtam Deus; qui, ingenti tempeſtate fugientem perſequutus, diſſipatâ totâ claſſe, tres hebdomadas ita graviter afflixit, ut ad rerum penè omnium deſperationem adigeret. tamen, cùm in graviores, maximeque diuturnos, animi eum cruciatus reſervaret, priùs ejectum in Norvegiam, tandem Veriam, Zelandiæ urbem, appellere ſivit. Regna amiſſa variè recuperare niſus fuit, ſed eventu infelici: & octavo inde anno, cùm jam claſſem, in Hollandiâ ab affine Carolo V impetratam, inſtruxiſſet, tempeſtate rurſum in Norvegiam actus, dum Canuto Guldenſternio, epiſcopo Othonienſi, anno proximè inſecuto imprudenter ſe committit, qui, quod haud præſtare poſſet, temerè pollicitus erat, in cuſtodiam ſempi-

pi-

CIↃ IↃ XXIII.

piternam primò Sunderburgum Alſiæ, inde Sialandiæ Callundeburgum, eſt abductus: ubi tandem diem obiit, ad XXV diem Ianuarii, anno humanæ ſalutis CIↃ IↃ LIX ætatis LXXVII. Et ſic princeps longè maximus, viribuſque, ſanguine, & affinitate potentiſſimus, poſtquàm miſer tribus regnis ſuâ culpâ excidiſſet, vix decennio horum potens, per ſex & triginta annos in exilio, aut cuſtodiâ, vitâ cæterâ inter ſummos animi cruciatus actâ, mortem, quam optârat ſæpè, ægrè tandem conſecutus, animam diu infelicem exhalavit. In hoc ipſo manum quoque punientis Dei ſentiens; qui, quam bonis vitam longam ad proſperitatem quandam temporaneam dat propitius, malis etiam conſervat irritatus ad ſupplicium. Procul dubio gravem in ſe iram Dei provocaverat. Adoleſcens variâ libidine famam, ac flagitiis, quæ hanc ferè comitantur, corrumpebat; ita ut quandoque pater indignatus, advocatum in conclave, & verbis acribus objurgatum, etiam verberibus cæderet: donec, genibus advolutus, ac promittens culpæ emendationem, veniam ſupplex precaretur. ac, cùm neque ſic deſiſteret; &, identidem in flagitia uſitata revolutus, nihil monitis, nihil jurgiis, aut verberibus, mutaretur; tandem, in majorem modum excandeſcens, neque ultrà iræ potens, exſecratus, diris eum devoveret. Nil parentes evitare ſtudio majore debent, quàm ne, vitiis liberorum ſupra modum irritati, diras iis imprecentur: quæ, ſi juſtæ, vires quoque ſuas habent, & ærumnis in devotos importandis multum valent. Ita certè Chriſtianus, primò nequam, poſteà infelix fuit. qui, vir factus, poſtquam matrimonii gloriam pellicatu obſcuraſſet, regna quoque per ſuperbiam, & perfidiam, ac crudelitatem, amiſit. quanquam ſanè, quid in Danos, ſolio eum depellentes, adeò dignum reprehenſione admiſerit, ſi excipias ſupplicium, de Torberno Oxio ſumptum, nimis rigidum, ac ſævitiæ affine; tum ſuperbiam, & contemptu ſenatorum, queis Sigbrittam anteferret, fœminam valdè ſceleratam, quæque gratiam, malis artibus occupatam, ſola totam poſſidebat, nil Hiſtoria repræſentat. nec id cauſæ ſatis erat, quare regnis pelleretur. & majore metu ſuo, quàm periculo, augebantur; cùm jam pœnam Sueciæ tam crudeliter habitæ, quæ ſe denuò, jugo excuſſo, in libertatem vindicaverat, perſentiret: idque eum, ad clementiùs gubernandam deinceps Daniam, ſatis coërcere poſſet. neque, qui momenta rerum rectè cenſeat, temerè ſanè eveniſſe exiſtimabit, quod, occultâ quâdam Dei voluntate, cùm obiret, mortuo pridem Chriſtiano, patruele, quaſi liber, etiamſi in cuſtodiâ, ampliori dignitate toto regno nullum agnoſceret; Daniaque, velut tacito quodam opprobrio, regem id temporis coronatum, quàm captivum, non haberet. Verùm Deus, omnium regnorum arbiter, eum, qui ſe Sueciâ indignum nuper, ob perfidiam, ac ſævitiam, Daniâ autem ob ſuperbiam, ipſe oſtenderat, omnibus dejectum voluit: &, qui animum Danis faceret, metum injecit. quo jam dudum inquieti, id quod viri fortes ſolent, ſemel mori, quàm timere ſemper mortem, ſatiùs exiſtimantes, rem, periculosè auſi, feliciſſimè perfecerunt. neque Saxones avunculi, nec ſororius Brandeburgicus, neque uxoris item frater, Imperator, Carolus V, unquam eum reſtituere potuere: neque reges fœderati, niſi per legatos ſuos, idque blandè potiùs culpam exulantis deprecando, quàm vim aliquam comminando, tentavere. ac Germaniæ quidem principes, cùm, coacto magno exercitu, jam ad Albim perveniſſent, ipſe turpiter deſtituit: Carolum verò, fortuna. qui, potentiâ cæteros omnes antecellens, poſtquam ſemel infeliciter rem tentaſſet, eo capto, & Ioanne quoque filio, quem in ſpem paterni regni aliquando repetendi educabat, eodem tempore vitâ functo; adeò conandi aliquid deinceps voluntatem abjecit, ut Philippo item filio teſtamento interdiceret, ne negotium regi Daniæ, ob injurias Chriſtiano, amitæ Iſabellæ viro, olim illatas, ullum omninò exhiberet. Regnum ſe cruentum admodum habiturum, ſtatim ipſâ in nativitate oſtendit; cùm, porrectâ alterâ manu, alteram contractam in pugillum efferret; obſtetrixque, poſtquam eam explicaſſet, ſanguine plenam inveniret. quæ attonita, cùm Ioanni patri factum retuliſſet, ipſe quoque, nihil velans, prodigum humani